

Ο ΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ 2008 - 2009
ΤΗ. ΠΟΛΙΤΑΝΤΙΚΗΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΕΠΕ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2008 - 2009

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2008

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΣ ΟΔΗΓΟΥ ΣΠΟΥΔΩΝ:

Υπεύθυνη: Κυριακούλα Παπαδημητρίου, Επίκουρη Καθηγήτρια

Μέλη: Σουλτάνα Δ. Λάμπρου, Λέκτορας
Απόστολος Κραλίδης, Λέκτορας

Εικόνα εξωφύλλου: Ο Απόστολος Παύλος (λεπτομέρεια).
Έργο Ιω. Βράνου (2000)

Εικόνα οπισθοφύλλου: Λογότυπος της Θεολογικής Σχολής ΑΠΘ

Επιμέλεια εξωφύλλου: Σουλτάνα Δ. Λάμπρου, Λέκτορας

Α΄ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

1. Πρυτανεία

Πρύτανης **Αναστάσιος Μάνθος**
καθηγητής της Ιατρικής Σχολής

Αντιπρυτάνεις α) **Αθανασία Τσατσάκου**
καθηγήτρια της Φιλοσοφικής Σχολής
β) **Σταύρος Πανάς**
καθηγητής της Πολυτεχνικής Σχολής
γ) **Ανδρέας Γιαννακουδάκης**
αν. καθηγητής της Σχολής Θετικών Επιστημών

2. Σύγκλητος

Το ανώτατο διοικητικό όργανο του Πανεπιστημίου είναι η Σύγκλητος. Η Σύγκλητος αποτελείται από τον Πρύτανη, τους Αντιπρυτάνεις, τον Κοσμήτορα κάθε Σχολής, τον Πρόεδρο κάθε Τμήματος, έναν εκπρόσωπο των φοιτητών από κάθε Τμήμα, δύο εκπροσώπους των μεταπτυχιακών φοιτητών, έναν εκπρόσωπο των βοηθών-επιμελητών-επιστημονικών συνεργατών, έναν εκπρόσωπο του ΕΕΔΙΠ, έναν εκπρόσωπο του ΕΤΕΠ και έναν εκπρόσωπο του Διοικητικού Προσωπικού. Στη Σύγκλητο συμμετέχουν επίσης και εκπρόσωποι των αναπληρωτών καθηγητών, επικούρων καθηγητών και λεκτόρων.

Β΄. Η ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Η Θεολογική Σχολή Θεσσαλονίκης λειτουργεί από το 1942, αν και η ίδρυσή της προβλεπόταν από την ίδρυση του Πανεπιστημίου, το 1925. Από το 1964 η Σχολή, τροποποιώντας τον κανονισμό λειτουργίας της, χώρισε τις προπτυχιακές σπουδές σε τρία Τμήματα. Απ' αυτά το τρίτο, Κοινωνικής Διακονίας, δεν λειτούργησε αποδοτικά, επειδή δεν προσήλθε σ' αυτό κανονιστικός αριθμός φοιτητών. Τα άλλα δύο Τμήματα, α) Θεολογίας και β) Ποιμαντικής, λειτούργησαν αποδοτικά για μία περίπου εικοσαετία, έχοντας ενιαία διοίκηση, τον κοινό σύλλογο των καθηγητών της Σχολής.

Με το νόμο για τα Α.Ε.Ι. 1268/82 επιβλήθηκε και η διοικητική διακρίση μεταξύ των δύο Τμημάτων της Σχολής, τα οποία από το 1982 λειτουργούν αυτόνομα και το καθένα διοικείται από τη Γενική του Συνέλευση. Η στελέχωση των Τμημάτων έγινε από το προσωπικό που υπηρέτησε

μέχρι τότε στη Σχολή. Με το Π.Δ. 316 (Φ.Ε.Κ. 166/6.10.94) το Τμήμα Ποιμαντικής μετονομάστηκε σε «Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας», χωρίς να αλλάξει το γνωστικό του αντικείμενο.

Σύμφωνα με το νόμο 1351/1983, άρθρο 6, παρ. 10, «οι πτυχιούχοι των Τμημάτων Ποιμαντικής των Πανεπιστημίων Αθηνών και Θεσσαλονίκης έχουν δικαίωμα διορισμού στην εκκλησιαστική, Γενική και Τεχνική-Επαγγελματική Εκπαίδευση».

Στη Θεολογική Σχολή λειτουργεί Βιβλιοθήκη, η οποία προέκυψε από την ενοποίηση των επιμέρους βιβλιοθηκών των παλιών Σπουδαστηρίων της Σχολής, που ήταν κατεσπαρμένες σ' όλο το κτήριο. Η Βιβλιοθήκη είναι πλούσια και οργανωμένη, και διαθέτει αναγνώστηριο. Η διοίκησή της ασκείται από την Κοσμητεία της Σχολής.

Η Θεολογική Σχολή εκδίδει επιστημονικό περιοδικό με τίτλο «Επιστημονική Επετηρίδα Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.», το οποίο κατ' αρχήν αποτελούσε έναν ενιαίο τόμο, που περιελάμβανε συνεργασίες μελών Δ.Ε.Π. όλης της Θεολογικής Σχολής. Από το 1990 η Επετηρίδα εκδίδεται σε δύο ανεξάρτητα τεύχη, ένα από κάθε Τμήμα της Σχολής.

Επί πλέον, η Θεολογική Σχολή μετέχει στο Κέντρο Βυζαντινών Ερευνών, το οποίο υπάγεται στη Φιλοσοφική Σχολή του Α.Π.Θ. Το Κ.Β.Ε. αποτελείται από πέντε Τμήματα (Μεσαιωνικής Ελληνικής Φιλολογίας, Βυζαντινής Ιστορίας, Βυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης, Βυζαντινής Θεολογίας, Βυζαντινού Δικαίου) και διοικείται από πενταμελές διοικητικό συμβούλιο, στο οποίο η Θεολογική Σχολή εκπροσωπείται από ένα μέλος.

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Όργανα διοικήσεως της Θεολογικής Σχολής είναι η Γενική Συνέλευση της Σχολής και η Κοσμητεία.

Η Γενική Συνέλευση της Σχολής απαρτίζεται από τα μέλη των Γενικών Συνελεύσεων των δύο Τμημάτων.

Η Κοσμητεία απαρτίζεται από:

- α) τον Κοσμήτορα, καθηγητή **Ιωάννη Κογκούλη**
- β) τους Προέδρους των δύο Τμημάτων
 - Τμήματος Θεολογίας: καθηγητή **Πέτρο Βασιλειάδη**
 - Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας: καθηγητή **Χρήστο Οικονόμου**
- γ) δύο εκπροσώπους των φοιτητών, έναν από κάθε Τμήμα.

Γραμματέας: **Μαρία Τριανταφυλλίδου-Οικονόμου**

Υπάλληλος Γραμματείας: **Όλγα Κουκουσιούρα**

Γ'. ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας είναι το ένα από τα δύο Τμήματα της Θεολογικής Σχολής, που λειτουργούν ανεξάρτητα, σύμφωνα με τους νόμους 1268/82, 2083/1992 και 3549/2007.

Το Τμήμα αποτελεί τη βασική λειτουργική ακαδημαϊκή μονάδα, που καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο μιας επιστήμης. Το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας υπηρετεί την προαγωγή και την καλλιέργεια της έρευνας και της γνώσης της επιστήμης της Θεολογίας, με ειδική επιστημονική κατεύθυνση τη μελέτη της Θεολογίας και του θεολογικού, κοινωνικού και ποιμαντικού έργου της Εκκλησίας. Με την εκπαίδευση που παρέχει, βάσει του αναλυτικού προγράμματος σπουδών, που παρατίθεται κατωτέρω, σκοπεύει να καταρτίσει στελέχη της Θεολογικής Επιστήμης, της Εκπαίδευσης, των διαφόρων κοινωνικών φορέων και της Εκκλησίας.

Οι σπουδές διαρθρώνονται σε 8 εξάμηνα (4 χρόνια) και οδηγούν σ' ένα ενιαίο πτυχίο.

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Όργανα Διοίκησης του Τμήματος είναι ο Πρόεδρος, το Διοικητικό Συμβούλιο, η Γενική Συνέλευση και η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης του Τμήματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο καθηγητής **Χρήστος Οικονόμου**

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η καθηγήτρια **Δέσπω Αθ. Λιάλιου**

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Πρόεδρος: Ο καθηγητής **Χρήστος Οικονόμου**
 Αναπληρωτής Πρόεδρος: Η καθηγήτρια **Δέσπω Αθ. Λιάλιου**
 Μέλη: Οι Διευθυντές των Τομέων:

Τομέας Α': Καθηγητής **Χρήστος Οικονόμου**
 Τομέας Β': Αναπλ. Καθηγητής **Κωνσταντίνος Χρήστου**
 Τομέας Γ': Καθηγήτρια **Δέσπω Λιάλιου**
 Τομέας Δ': Αναπλ. Καθηγητής **Ηρακλής Ρεράκης**
 Δύο εκπρόσωποι των φοιτητών.

Ενας εκπρόσωπος των μεταπτυχιακών φοιτητών.
 Γραμματέας: **Αναστασία Φωτιάδου**

ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

Η Γενική Συνέλευση του Τμήματος είναι αρμόδια για οποιοδήποτε θέμα αφορά στο Τμήμα, για το οποίο δεν ορίζεται ρητώς αρμοδιότητα άλλου οργάνου του Τμήματος.

Πρόεδρος: Ο καθηγητής **Χρήστος Οικονόμου**

Αναπληρωτής Πρόεδρος: Η καθηγήτρια **Δέσπω Αθ. Λιάλιου**

Μέλη: Τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος.

Εκπρόσωποι των φοιτητών σε αριθμό ίσο προς το 50% των μελών ΔΕΠ.

Εκπρόσωποι των μεταπτυχιακών φοιτητών σε αριθμό ίσο προς το 15% των μελών ΔΕΠ.

ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΣΥΝΘΕΣΗΣ

Αρμοδιότητες της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύνθεσης του Τμήματος είναι τα αμιγώς επιστημονικά-ερευνητικά θέματα, όπως είναι ιδίως ο καθορισμός του ενιαίου γνωστικού αντικείμενου ενός τομέα, η απόφαση για την προκήρυξη θέσης ενός μέλους ΔΕΠ, η απόφαση για τη συγκρότηση εκλεκτορικού σώματος για την κρίση ενός μέλους ΔΕΠ.

Πρόεδρος: Ο καθηγητής **Χρήστος Οικονόμου**

Αναπληρ. Πρόεδρος: Η καθηγήτρια **Δέσπω Αθ. Λιάλιου**

Μέλη: Τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος.

Δ'. ΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Ο Τομέας είναι η ακαδημαϊκή μονάδα που συντονίζει τη διδασκαλία μέρους του γνωστικού αντικείμενου του Τμήματος, το οποίο αντιστοιχεί σε συγκεκριμένο πεδίο της επιστήμης. Όργανα του Τομέα είναι η ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ του Τομέα και ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ.

Η ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ του Τομέα απαρτίζεται από τα μέλη ΔΕΠ του Τομέα, εκπροσώπους των προπτυχιακών φοιτητών σε αριθμό ίσο προς το 30% του αριθμού των μελών ΔΕΠ, δύο τουλάχιστον έως πέντε το πλείστον, και από έναν εκπρόσωπο των μεταπτυχιακών φοιτητών του Τομέα.

Η ευθύνη του διδακτικού έργου του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας έχει κατανεμηθεί στους παρακάτω τέσσερις Τομείς:

Α. Τομέας Αγίας Γραφής και Πατερικής Γραμματείας

Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της έρευνας και διδασκαλίας των θεμάτων που συνδέονται με εισαγωγικά, ιστορικά, φιλολογικά, ερμηνευτικά και θεολογικά προβλήματα α) της Αγίας Γραφής, β) της Πατερικής Γραμ-

ματείας, γ) της Θρησκευολογίας, δ) των φιλοσοφικών και λοιπών πολιτιστικών παραγόντων, που προσδιορίζουν τη μορφή και το περιεχόμενο των κειμένων της Αγίας Γραφής και των Πατέρων της Εκκλησίας, καθώς και των θεμάτων που αφορούν στη σημασία και σπουδαιότητα αυτών των κειμένων για τη σύγχρονη ζωή της Εκκλησίας.

Β. Τομέας Ιστορίας, Δόγματος, Διορθόδοξων και Διαχριστιανικών Σχέσεων

Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της σπουδής της ανάπτυξης στην ιστορία των θεσμών της Εκκλησίας (Εκκλησιαστική Ιστορία), της γενέσεως, της αναπτύξεως και της συστηματικής εμπειρώσεως της εκκλησιαστικής πίστεως με τη δογματική διδασκαλία (Ιστορία των Δογμάτων, Δογματική Θεολογία, Συμβολική) και της προβολής και εφαρμογής της εκκλησιαστικής πίστεως στις διορθόδοξες και διαχριστιανικές σχέσεις και στην ιστορία της οικουμενικής κινήσεως.

Γ. Τομέας Λατρείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης

Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της ιστορικής, θεολογικής και δεοντολογικής εξέτασης και διδασκαλίας της θείας λατρείας και χριστιανικής αρχαιολογίας σ' όλες τις εκφάνσεις τους, δηλαδή: της λατρείας, του κηρύγματος, της υμνογραφίας, του εορτολογίου, της αγιολογίας, της αρχιτεκτονικής, της γλυπτικής, της ζωγραφικής, της μικροτεχνίας και της εκκλησιαστικής μουσικής.

Δ. Τομέας Δικαίου, Οργανώσεως, Ζωής και Διακονίας της Εκκλησίας

Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της διδασκαλίας και έρευνας θεμάτων που αναφέρονται στο δίκαιο και την οργάνωση, στη ζωή, τη διακονία και το ποιμαντικό έργο της Εκκλησίας (Κανονικό Δίκαιο και Εκκλησιαστική Νομοθεσία, Ποιμαντική Ψυχολογία, Ψυχολογία, Παιδαγωγικά, Κοινωνιολογία, Ιεραποστολική, Εξομολογητική, Κατηχητική, κ.ά.).

Ε'. ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΩΝ ΤΟΜΕΩΝ

Α. Τομέας Αγίας Γραφής και Πατερικής Γραμματείας

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:

Χρήστος Οικονόμου, καθηγητής

ΜΕΛΗ:

Καθηγητής:

Χρήστος Οικονόμου

Επίκουροι καθηγητές:
Αθανάσιος Παπαρνάκης
Κυριακούλα Παπαδημητρίου

Λέκτορες:
Σουλτάνα Λάμπρου
Άννα Καραμανίδου
Απόστολος Κραλίδης
Υπάλληλος Γραμματείας Τομέως:
Όλγα Λουπεγίδου

Β. Τομέας Ιστορίας, Δόγματος, Διορθοδόξων και Διαχριστιανικών Σχέσεων

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:
Κωνσταντίνος Χρήστου, Αναπλ. Καθηγητής

ΜΕΛΗ:
Καθηγητές:
Αθανάσιος Καραθανάσης
Δέσπω Λιάλιου

Αναπληρωτές καθηγητές:
Μιχαήλ Τρίτος
Κωνσταντίνος Χρήστου

Επίκουροι καθηγητές:
Βασίλειος Κουκουσάς
Βασίλειος Τσίγκος
πρωτοπρεσβύτερος Χρήστος Βλαχάβας-Φιλιάτης

Υπάλληλος Γραμματείας Τομέως:
Αναστασία Αγγελοπούλου

Γ. Τομέας Λατρείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:
Δέσπω Αθ. Λιάλιου, καθηγήτρια

ΜΕΛΗ:
Επίκουροι καθηγητές:
Συμεών Πασχαλίδης
αρχιμανδρίτης, Νικόδημος Σκρέττας
πρωτοπρεσβύτερος Κωνσταντίνος Καραϊσαρίδης
πρωτοπρεσβύτερος Σπυρίδων Αντωνίου

Λέκτορας:
Αγγελική Τριβυζαδάκη
Υπάλληλος Γραμματείας Τομέως:
Φωτεινή Καρατσιβίδου-Λαζάρου

Δ. Τομέας Δικαίου, Οργανώσεως, Ζωής και Διακονίας της Εκκλησίας

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:
Ηρακλής Ρεράκης, αναπλ. καθηγητής

ΜΕΛΗ:

Καθηγητής:
Θεόδωρος Γιάγκου

Αναπληρωτής καθηγητής:
Ηρακλής Ρεράκης

Επίκουροι καθηγητές:
πρωτοπρεσβύτερος Αθανάσιος Γκίκας
Μιλτιάδης Βάντσος

Λέκτορες
Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος
Γεώργιος Γκαβαρδίνας

ΣΤ'. α. ΟΜΟΤΙΜΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

Ιωάννης Φουντούλης (†)
Μητροπολίτης Τυρολόης και Σερεντίου Παντελεήμων Ροδόπουλος
Γεώργιος Στογιόγλου
Στέργιος Σάκκος
Μητροπολίτης Περγάμου Ιωάννης Ζηζιούλας
Αντώνιος Παπαδόπουλος
Χρίστος Κρικώνης
Ευθύμιος Τσιγαρίδας
Χρήστος Βάντσος
Παυσανίας Κουτλεμάνης
Ευστράτιος Ζεγκίνης
Σταύρος Καλαντζάκης
Ηλίας Νικολακάκης
Βασίλειος Φανουργάκης
Γεώργιος Θεοδωρούδης

β. ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΘΕΝΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

πρωτοπρεσβύτερος Ιωάννης Ρωμανίδης (†)

Χριστίνα Μπουλάκη-Ζήση
 Θεολόγος Αλιπράντης (†)
 Σωτήριος Βαρναλίδης
 Αθανάσιος Αγγελόπουλος
 πρωτοπρεσβύτερος Θεόδωρος Ζήσης

Ζ'. ΕΞΕΛΙΞΗ - ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ

Αγγλικής Γλώσσας: Μαρία Μακραντωνάκη-Φαραζά
 Δημήτριος Λυσικάτος
Γαλλικής Γλώσσας: Μαρία Παπαγεωργίου - Ελένη Γκίνου
Γερμανικής Γλώσσας: Νικόλαος Αναστασίου - Μαρία Πέπλα
Ιταλικής Γλώσσας: Αθανασία Νικολαΐδου-Χ΄Βασιλειάδου
Ελληνική Γλώσσα: Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας

Η'. Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Αναστασία Φωτιάδου

ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ:

Ευαγγελία Πλακιά

Ευθυμία Κυρατζή

Ευτέρπη Βαφειάδου

Αλεξία Σουκαρά

ΚΛΗΤΗΡΑΣ:

Δέσποινα Σαμουηλίδου

Η Γραμματεία δέχεται μόνο από τις θυρίδες 12-1 μ.μ. καθημερινά και μόνο με την επίδειξη του δελτίου αναγνώρισεως του φοιτητή.

Θ'. ΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Το ακαδημαϊκό έτος 2008-2009 στο Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας είναι εγγεγραμμένοι 3001 φοιτητές. Απ' αυτούς φοιτούν

στο Α' εξάμηνο	240 (αριθμός εισακτέων)
στο Γ' »	206
στο Ε' »	221
στο Ζ' »	234
στό Πτυχίο	2100

Γ'

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

1. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Α'. Τομέας Αγίας Γραφής και Πατερικής Γραμματείας

		Δ.Μ.
α'. ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ		7
1. Εισαγωγή στην Παλαιά Διαθήκη	(3)	
2. Ερμηνεία της Παλαιάς Διαθήκης	(2)	
3. Θεολογία της Παλαιάς Διαθήκης	(2)	
β'. ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ		12
1. Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη	(3)	
2. Ερμηνεία της Καινής Διαθήκης	(5)	
3. Ερμηνεία και Θεολογία της Καινής Διαθήκης	(2)	
4. Γλώσσα και Ερμηνευτική της Καινής Διαθήκης	(2)	
γ'. ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ-ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ		15
1. Εισαγωγή στη Χριστιανική Γραμματεία	(2)	
2. Χριστιανική Γραμματεία 1 (α' - η' αι.)	(4)	
3. Χριστιανική Γραμματεία 2 (θ' - ιε' αι.)	(4)	
4. Χριστιανική Γραμματεία 3 (ιστ' αι. - σήμερα)	(3)	
5. Ερμηνεία Πατέρων	(2)	
6. Πρακτική άσκηση με επίσκεψη μεγάλων Βιβλιοθηκών χ/φων και παλαιτύπων εκδόσεων		
δ'. ΞΕΝΑ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΑ		4
1. Εισαγωγή στη Θρησκευολογία	(2)	
2. Ιστορία και διδασκαλία των ξένων θρησκειών	(2)	
ε'. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ		2
στ'. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ		3
Β'. Τομέας Ιστορίας, Δόγματος, Διορθοδόξων και Διαχριστιανικών Σχέσεων		
α'. ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		14
1. Εισαγωγή στην Εκκλησιαστική Ιστορία	(4)	

		Δ.Μ.
	2. Ιστορία των Πρεσβυγενών Πατριαρχείων	(2)
	3. Ιστορία και σύγχρονη κατάσταση της Εκκλησίας της Ελλάδας και της Κύπρου	(2)
	4. Ιστορία και σύγχρονη κατάσταση των Σλαβικών και λοιπών Ορθοδόξων Εκκλησιών	(2)
	5. Ιστορία του Νέου Ελληνισμού	(2)
	6. Ιστορία του βυζαντινού πολιτισμού	(2)
β΄.	ΔΟΓΜΑ, ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	17
	1. Δογματική της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας	(4)
	2. Ερμηνεία δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας	(4)
	3. Συμβολική. Διορθόδοξες και Διαχριστιανικές σχέσεις. Ιστορία της Οικουμενικής Κινήσεως	(2)
	4. Ιστορία δογμάτων	(3)
	5. Σύγχρονες χριστιανικές αιρέσεις	(2)
	6. Ιστορία της Αρχαίας και Βυζαντινής Φιλοσοφίας	(2)
	Γ΄. Τομέας Λατρείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης	
α΄.	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ	10
	1. Εισαγωγή στη Θεία Λατρεία	(3)
	2. Λειτουργική - Ιστορία και θεολογία της θείας Λατρείας	(3)
	3. Λειτουργική - Βυζαντινός λειτουργικός τύπος	(2)
	4. Λειτουργική-Πηγές της Θείας Λατρείας. Τελετουργική	(2)
	5. Πρακτική άσκηση στη Θεία Λατρεία και το κήρυγμα στον πανεπιστημιακό ναό και σε λατρευτικούς χώρους της Ελλάδας (ναούς και μονές), για την ενημέρωση πάνω στα προβλήματα της λειτουργικής ζωής και του κηρύγματος.	
β΄.	ΑΓΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΑ	3
γ΄.	ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ	6
	1. Χριστιανική και Βυζαντινή Αρχαιολογία και Τέχνη 1	(2)
	2. Χριστιανική και Βυζαντινή Αρχαιολογία και Τέχνη 2	(2)

	3. Χριστιανική και Βυζαντινή Αρχαιολογία και Τέχνη 3	(2)	Δ.Μ.
	4. Πρακτική άσκηση με επίσκεψη ναών παλαιοχριστιανικών και βυζαντινών χρόνων.		
δ΄.	ΟΜΙΛΗΤΙΚΗ	4	
	1. Ομιλητική - Ιστορία του κηρύγματος	(2)	
	2. Ομιλητική - Αισθητική της Λατρείας	(2)	
ε΄.	ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ	4	
	1. Εκκλησιαστική Μουσική - Θέματα Λειτουργικής Μουσικής	(2)	
	2. Βυζαντινή Μουσικολογία και Ψαλτική Τέχνη	(2)	
	3. Πρακτική άσκηση στους εκκλησιαστικούς ύμνους των ακολουθιών που τελούνται στον πανεπιστημιακό ι. ναό		
στ΄.	ΥΜΝΟΛΟΓΙΑ	2	
	Δ΄. Τομέας Δικαίου, Οργανώσεως, Ζωής και Διακονίας της Εκκλησίας		
α΄.	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ	2	
β΄.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ	2	
γ΄.	ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΗΘΙΚΗ	4	
δ΄.	ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ Με επισκέψεις σε ιδρύματα, ενορίες και μητροπόλεις	6	
ε΄.	ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ	4	
στ΄.	ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ	2	
ζ΄.	ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	6	
	1. Πηγές του Κανονικού Δικαίου	(1)	
	2. Κανονικό Δίκαιο	(5)	
η΄.	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ-ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	4	
	1. Γενική Παιδαγωγική με ασκήσεις	(2)	
	2. Ειδική Διδακτική του μαθήματος των Θρησκευτικών	(2)	
	3. Πρακτική άσκηση σε σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης		
θ΄.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ	2	

2. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Α. ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Καθηγητής Αθανάσιος Καραθανάσης:
 - α) *Η τοπογραφία της Θεσσαλονίκης (ναοί, μονές, παιδεία, πληθυσμός, ιστορικό κέντρο)* (Χ204)
Συγγράμματα: 1α. Β. Δημητριάδη, *Η τοπογραφία της Θεσσαλονίκης κατά την εποχή της Τουρκοκρατίας 1430-1912*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2008.
 1β. Απ. Ε. Βακαλόπουλου, *Ιστορία της Θεσσαλονίκης 316 π.Χ.-1983*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1997.
 - β) *Ο ελληνικός κόσμος στα Βαλκάνια (14ος-19ος αι.)* (Χ205)
Συγγράμματα: 1α. Αθ. Καραθανάση, *Οι Έλληνες Λόγιοι στη Βλαχία*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2000.
 1β. Αθ. Καραθανάση, *Ο ελληνικός κόσμος στα Βαλκάνια και την Ρωσία*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2003.
 - γ) *Οι Βλαχόφωνοι Έλληνες* (Χ206)
Συγγράμματα: 1α. Αντ. Κολτσίδα, *Κουτσόβλαχοι, οι βλαχόφωνοι Έλληνες*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1993.
 1β. Αντ. Κολτσίδα, *Ιστορία του Μοναστηρίου της Πελαγονίας και των περιχώρων*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2003.
2. Καθηγητής Χρήστος Οικονόμου:
 - Συμβολή της Αγίας Γραφής στον πολιτισμό* (Χ157)
Συγγράμματα: 1α. Χρ. Οικονόμου, *Καινή Διαθήκη και Πολιτισμός*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2003.
 1β. Χρ. Οικονόμου, *Καινή Διαθήκη και Παιδεία*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.
 2. Χρ. Οικονόμου, *Η απόκρυφη Αποκάλυψη του Ιωάννη*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.
3. Καθηγήτρια Δέσπω Λιάλιου:
 - α) *Κοινωνία της πληροφορίας και χρήση πληροφορικών συστημάτων I* (Χ167): συνεπικουρεί ο υπ. Δρ Θεολογίας π. Γρηγόριος Σταμκόπουλος, Δρ Πληροφορικής.
 - β) *Η Θεολογία του αγ. Γρηγορίου του Θεολόγου* (Χ207)
Συγγράμματα: 1α. Δ. Αθ. Λιάλιου, *Γρηγοριανά Α'*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1997.
- 1β. Δ. Αθ. Λιάλιου, *Γρηγοριανά Β' και Σύμμεικτα*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1998.
4. Καθηγητής Θεόδωρος Γιάγκου:
 - Κανονικολειτουργικά θέματα* (Χ99)
Συγγράμματα: 1α. Θ. Γιάγκου, *Κανόνες και Λατρεία*, εκδ. Μυγδονία, Καλοχώρα Θεσσαλονίκη 2006.
 1β. Θ. Γιάγκου, *Κανονικολειτουργικά I*, εκδ. Μυγδονία, Καλοχώρα Θεσσαλονίκης 2006.
5. Αναπληρωτής Καθηγητής Μιχαήλ Τρίτος:
 - α) *Εθνικά θέματα σχετιζόμενα με τις χώρες της Χερσονήσου του Αίμου* (Χ112)
Συγγράμματα: Αχ. Γ. Λαζάρου, *Εθνικά και μειονοτικά θέματα*, εκδ. Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 2002.
 - β) *Το Άγιον Όρος στο παρόν και στην ιστορία* (Χ47)
Συγγράμματα: Παν. Χρήστου, *Άγιον Όρος*, εκδ. Εποπτεία, Αθήνα 1987.
6. Αναπληρωτής Καθηγητής Κωνσταντίνος Χρήστου:
 - Η φιλοσοφία του Μιχαήλ Ψελλού* (Χ208)
Συγγράμματα: Β. Ν. Τατάκη, *Η Βυζαντινή Φιλοσοφία*, εκδ. Εταιρείας Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας, Αθήνα 1977.
7. Αναπληρωτής Καθηγητής Ηρακλής Ρεράκης:
 - α) *Επιχειρηματικότητα και καινοτομία στο θρησκευτικό και πολιτισμικό πλαίσιο* (Χ176)
 - β) *Η παιδαγωγική της ετερότητας του άλλου* (Χ212)
Συγγράμματα: 1. Ηρ. Ρεράκη, *Ο άλλος στο ελληνικό σχολείο*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2007.
 2. Ηρ. Ρεράκη, *Πολιτισμικά και θρησκευτικά πρότυπα στο έργο του Διονυσίου Σολωμού*, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 2003.
8. Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρεσβύτερος Αθανάσιος Γκίκας:
 - Σύγχρονα Ποιμαντικά θέματα* (Χ81)
Συγγράμματα: 1. αρχ. Αιμιλιανού, *Κατηχήσεις και Λόγοι 5. Σταθμοί στην πνευματική ζωή*, εκδ. Ι. Μ. Ευαγγελισμού της Θεοτόκου, Ορμύλια Χαλκιδικής 2003.
 2. πρωτοπρ. Β. Καλλιακμάνη, *Ο εκκλησιολογικός χαρακτήρας της Ποιμαντικής*, εκδ. Μυγδονία, Καλοχώρα Θεσσαλονίκης 2005.

9. Επίκουρος Καθηγητής Βασίλειος Κουκουσάς
- α) *Εκκλησία και Κράτος. Ορθοδοξία και σύγχρονος Κόσμος* (Χ209)
Συγγράμματα: 1α. Γ. Μαντζαρίδη, *Θεολογία και Κόσμος σε διάλογο*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2004.
 1β. Ν. Μπερδιάγεφ, *Χριστιανισμός και κοινωνική πραγματικότητα*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1986.
 2α. Π. Δημητρόπουλου, *Κράτος και Εκκλησία. Μια δύσκολη σχέση*, εκδ. Κριτική, Αθήνα 2001.
 2β. Ευ. Ζούμα, *Jus sacrum et jus publicum. Σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας κατά την Αυγουσταία Ομολογία*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1990.
- β) *Χριστιανισμός, Πολιτισμός και Μοναχική Άσκηση. Ιστορική προσέγγιση* (Χ210)
Συγγράμματα: 1α. Γ. Φλωρόφσκυ, *Χριστιανισμός και Πολιτισμός*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2000.
 1β. Γ. Φλωρόφσκυ, *Οι Βυζαντινοί Ασκητικοί και Πνευματικοί Πατέρες*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006.
10. Επίκουρος Καθηγητής Συμεών Πασχαλίδης:
- α) *Οι άγιοι της Θεσσαλονίκης* (Χ113)
 Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr→blackboard
Συγγράμματα: 1α. Σ. Πασχαλίδη, *Οι Άγιοι της Θεσσαλονίκης. Ιστορία – Γραμματεία*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2007.
 1β. Σ. Πασχαλίδη, *Η Γραμματεία των Δημητρίων Β΄. Μαρτύρια, Συλλογές Θαυμάτων και Εγκώμια στον Άγιο Δημήτριο*, εκδ. Κέντρου Αγιολογικών Μελετών, Θεσσαλονίκη 2005.
 2. Ε. Καλτσόγιαννη - Σ. Κοτζάμπαση - Η. Παρασκευοπούλου, *Η Θεσσαλονίκη στη Βυζαντινή Λογοτεχνία. Ρητορικά και Αγιολογικά κείμενα*, εκδ. Κέντρου Βυζαντινών Ερευνών, Θεσσαλονίκη 2002.
- β) *Μάρτυρες-Νεομάρτυρες. Ιστορία, γραμματεία, θεολογία* (Χ197)
 Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr→blackboard
Συγγράμματα: 1α. Σ. Πασχαλίδη, *Νεομαρτυρολογικά Σύμμεικτα*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2007.
 1β. Δημοσθ. Κακλαμάνου, *Μάρτυρες και Ομολογητές επί Ιουλιανού του Παραβάτη*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2007.
 2. Δ. Στρατή, *Νεομαρτυρολογικά και Υμνολογικά κείμενα του Ανδρέα Ζ. Μαμούκα*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2002.

- γ) *Εκπαίδευση και άσκηση στην τέχνη της σύγχρονης αγιογραφίας I* (Χ162):
 συνεπικουρεί ο υπ. Δρ Θεολογίας Σάββας Παντζαρίδης, αγιογράφος.
Συγγράμματα: 1α. Ιω. Βράνου, *Θεωρία Αγιογραφίας*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2005.
 1β. Ιω. Βράνου, *Τα ακριβή πρότυπα των εικόνων. Εικονογραφημένη Θεολογία «Δέηση»*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2005.
 2. Μ. Καζαμία-Τσέρνου, *Ιστορώντας τη «Δέηση»*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2003.
11. Επίκουρος Καθηγητής Βασίλειος Τσίγκος:
Ειδικά θέματα Χριστολογίας - Εκκλησιολογίας (Χ133)
Συγγράμματα: Γ. Φλωρόφσκυ, *Αγία Γραφή, Εκκλησία, Παράδοση (Έργα I)*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2003.
12. Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρεσβύτερος Χρήστος Βλαχάβας-Φιλιώτης:
Η δημιουργία του ανθρώπου κατά τον Μ. Αθανάσιο (Χ211)
Συγγράμματα: 1α. Ν. Ματσούκα, *Θεολογία, Κτισσιολογία, Εκκλησιολογία κατά τον Μέγαν Αθανάσιον. Σημεία πατερικής και οικουμενικής θεολογίας*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2001.
 1β. Ν. Ματσούκα, *Ορθοδοξία και Αίρεση*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1992.
13. Επίκουρος Καθηγητής Αθανάσιος Παπαρνάκης:
- α) *Στοιχεία Βιβλικής Εβραϊκής Γλώσσας και Αρχαιολογίας* (Χ55)
 Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr→blackboard
Συγγράμματα: 1. Β. Σιδέρη-Παπαδοπούλου, *Γραμματική της Εβραϊκής Γλώσσας*, εκδ. Γκέλμπεση, Αθήνα 2003.
 2. Ι. Μούρτζιου, *Θρησκευτικές Μεταρρυθμίσεις στο Αρχαίο Ισραήλ*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1999.
- β) *Η χρήση των Η/Υ στη θεολογική έρευνα I* (Χ142)
 Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr→blackboard
Συγγράμματα: 1. Λεόντιου-Γκαβανά, *ECDL 7 σε I*, εκδ. Γκιούρδα, Αθήνα 2004.
 2. L. Young, *Πλήρης Οδηγός Ελληνικών Windows XP*, εκδ. Γκιούρδα, Αθήνα 2002.
- γ) *Ερμηνεία λειτουργικών περικοπών από την Παλαιά Διαθήκη* (Χ203)
 1. Ν. Ματσούκα, *Παλαιάς και Καινής Διαθήκης σημεία, νοήματα, αποτυπώματα*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2002.
 2. Ν. Ολυμπίου, *Ερμηνεία Παλαιάς Διαθήκης*, εκδ. Έννοια, Αθήνα 2006.

14. Επίκουρος Καθηγητής αρχιμανδρίτης Νικόδημος Σκρέττας:
Η νοερά προσευχή στην ορθόδοξη λειτουργική παράδοση (X177)
Συγγράμματα: 1α. αρχ. Ν. Σκρέττα, *Η νοερά προσευχή. Έκφραση αληθούς λατρείας Θεού*, [Κανονικά και Λειτουργικά 2], εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2006.
1β. αρχ. Ν. Σκρέττα, *Η νοερά προσευχή κατά τη Διδασκαλία του Ανώνυμου Αγιορείτου Ησυχαστού*, [Κανονικά και Λειτουργικά 3], εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2006.
2. Παν. Σκαλτσή, *Η παράδοση της κοινής και της κατ' ιδίαν προσευχής. Με αναφορά στο Ωρολόγιο του Θηκαρά*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.
15. Επίκουρη Καθηγήτρια Κυριακούλα Παπαδημητρίου:
Γραμματικές και Λεξικά της Καινής Διαθήκης (X152)
Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr→blackboard
Συγγράμματα: 1. John A. L. Lee, *A history of New Testament Lexicography*, εκδ. Peter Lang, New York 2003.
2. R. Browning, *Η Ελληνική Γλώσσα, Μεσαιωνική και Νέα*, εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 1972.
16. Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρεσβύτερος Κωνσταντίνος Καραϊσαρίδης:
Διορθόδοξα λειτουργικά θέματα (X200)
Συγγράμματα: 1α. πρωτοπρ. Κ. Καραϊσαρίδης, *Η συμβολή του π. Δημητρίου Σταμιλοάε στη μελέτη λειτουργικών θεμάτων*, εκδ. Σταμούλη, Αθήνα 1977.
1β. πρωτοπρ. Κ. Καραϊσαρίδης, *Τα ιδιάζοντα λειτουργικά στοιχεία στην Ορθόδοξη Εκκλησία της Ρουμανίας*, εκδ. Σταμούλη, Αθήνα 1995.
2. Παν. Σκαλτσή, *Η παράδοση της κοινής και της κατ' ιδίαν προσευχής. Με αναφορά στο Ωρολόγιο του Θηκαρά*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.
17. Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρεσβύτερος Σπυρίδων Αντωνίου:
Θεωρία και πράξη της Εκκλησιαστικής Μουσικής. Διδασκαλία χορών ψαλμών Ι (X144)
Συγγράμματα: 1α. Χρυσάνθου του εκ Μαδύτων, *Χρυσάνθου Αρχιεπισκόπου Δυρραχίου του εκ Μαδύτων. Θεωρητικόν Μέγα της Μουσικής, εν Τεργέστη 1832*, εκδ. Κέντρου Ελληνικού και Ορθόδοξου Πολιτισμού, Αθήνα 2007.
1β. Χρυσάνθου του εκ Μαδύτων, *Εισαγωγή εις το θεωρητικόν και πρακτικόν μέρος της Εκκλησιαστικής Μουσικής*, εκδ. Κουλτούρα, Αθήνα 1977.

2. πρωτοπρ. Σπ. Αντωνίου, *Λειτουργική Ψαλτική*, εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2007.
18. Επίκουρος Καθηγητής Μιλτιάδης Βάντσος:
Βασικές έννοιες Χριστιανικής Ηθικής (X161)
Συγγράμματα: 1. Γ. Μαντζαρίδη, *Ορθόδοξη πνευματική ζωή*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006.
2. Γ. Μαντζαρίδη, *Ορθόδοξη Θεολογία και κοινωνική ζωή*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1996.
19. Λέκτορας Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος:
Αθλητισμός και Ολυμπισμός. Ιστορικοθεολογική και κοινωνιολογική διερεύνηση (X163)
Συγγράμματα: 1. Ν. Ελιά, *Αθλητισμός και ελεύθερος χρόνος στην εξέλιξη του Πολιτισμού*, εκδ. Δρομέας, Αθήνα 1998.
2. Αλ. Κορωναίου, *Κοινωνιολογία του ελεύθερου χρόνου*, εκδ. Νήσος, Αθήνα 1996.
20. Λέκτορας Σουλτάνα Λάμπρου:
Ουνία. Ιστορία και γραμματεία (X171)
Συγγράμματα: 1. πρωτοπρ. Θ. Ζήση, *Ουνία. Η καταδίκη και η αθώωση*, εκδ. Βρυέννιος, Θεσσαλονίκη 2002.
2. Γ. Μεταλληνού, Δ. Γόννη, Η. Φατσέα, Ε. Μοράρου, Α. Γιέβτιτς, *Η Ουνία χθές και σήμερα*, εκδ. Αρμός, Αθήνα 1999.
21. Λέκτορας Άννα Καραμανίδου:
Μεταβυζαντινή αντιρρητική γραμματεία (X170)
Συγγράμματα: 1. πρωτοπρ. Θ. Ζήση, *Τα όρια της Εκκλησίας. Οικουμενισμός και Παπισμός*, εκδ. Βρυέννιος, Θεσσαλονίκη 2004.
2. πρωτοπρ. Θ. Ζήση, *Φραγκέψαμε. Η Ευρωπαϊκή μας αιχμαλωσία*, [Φύλη Ορθοδοξία 1], εκδ. Βρυέννιος, Θεσσαλονίκη 1994.
22. Λέκτορας Απόστολος Κραλίδης:
α) *Θρησκευολογική επισκόπηση του παρευξενίου χώρου* (X173)
Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr→blackboard
Συγγράμματα: 1. Α. Κραλίδης, *Θρησκείες των λαών του Ευξείνου Πόντου*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2008.
2. Γρ. Ζιάκα, *Θρησκεία και Πολιτισμός των προϊστορικών κοινωνιών και των αρχαίων λαών*, εκδ. Κορηγλία Σφακιανάκη, Θεσσαλονίκη 2002.
β) *Η εξάπλωση του Ισλάμ στην Ασία* (X201)
Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr→blackboard

Συγγράμματα: 1. Η. Νικολακάκη, *Οι Κούρδοι*, εκδ. Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 1998.

2. Η. Badawy, *Εισαγωγή στην Ιστορία του Ισλαμικού Κόσμου*, τόμ. Α', εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2003.

23. Λέκτορας Γεώργιος Γκαβαρδίνας:

Οι Νεαρές του Λέοντος Σοφού και οι Ιεροί Κανόνες (Χ213)

Συγγράμματα: 1α. Σπ. Τρωϊάνου, *Οι Νεαρές, Λέοντος ΣΤ' του Σοφού*, εκδ. Ηρόδοτος, Αθήνα 2007.

1β. Σπ. Τρωϊάνου, *Κεφάλαια Βυζαντινού Ποινικού Δικαίου*, εκδ. Αντ. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 1996.

2. Θ. Γιάγκου - Γ. Πουλή, *Πηγές του Εκκλησιαστικού Δικαίου*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2007.

24. Λέκτορας Αγγελική Τριβυζαδάκη:

Εικονογραφία του Χριστού και της Θεοτόκου (Χ198)

Συγγράμματα: 1α. Χρ. Μπαλτογιάννη, *Εικόνες Μήτηρ Θεού*, εκδ. Αδάμ, Αθήνα 1994.

1β. Χρ. Μπαλτογιάννη, *Εικόνες ο Χριστός στην Ενσάρκωση και στο Πάθος*, εκδ. Αδάμ, Αθήνα 2003.

2α. Αγγ. Τριβυζαδάκη, *Θεομητορική Εικονογραφία*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2005.

2β. Μ. Καζαμία-Τσέρνου, *Ιστορώντας τη Δέηση στις Βυζαντινές Εκκλησίες της Ελλάδος*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2003.

ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΜΑΘΗΜΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ
«Εισαγωγή μαθήματος Επιχειρηματικότητας σε 14 τμήματα του Α.Π.Θ.»

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ (Χ176)

ΘΕΜΑ: *Επιχειρηματικότητα και καινοτομία στο θρησκευτικό και πολιτισμικό πλαίσιο* Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 3
Επιστημονικός υπεύθυνος: Αναπλ. Καθηγητής *Ηρακλής Ρεράκης*

Το Μάθημα προσφέρεται σε φοιτητές που δικαιούνται να δηλώσουν μαθήματα επιλογής και διεξάγονται σε συνεργασία με το Τμήμα Οικονομικών του Α.Π.Θ. και άλλους ειδικούς οικονομολόγους, σχετικούς του πνεύματος της Επιχειρηματικότητας. Η διάρκεια του μαθήματος είναι ένα

εξάμηνο. Το περιεχόμενο του μαθήματος σχετίζεται με γνώσεις και δεξιότητες, που αφορούν στη δημιουργία μίας επιχείρησης με καινοτομικό χαρακτήρα. Στο τέλος του μαθήματος, με βάση τις διδαχθείσες ενότητες, εκπονείται και παραδίδεται ένα πλήρες επιχειρηματικό σχέδιο, βασισμένο σε επιχειρηματική ιδέα που, για τους φοιτητές του Τμήματος, εντάσσεται σε θρησκευτικά και πολιτισμικά επιχειρηματικά πλαίσια. Προοπτική του Μαθήματος, με βάση το Πρόγραμμα, είναι η μελλοντική αυτοτελής ένταξη και διδασκαλία του εν λόγω μαθήματος στα επιμέρους Τμήματα του Α.Π.Θ. που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα.

B. ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Καθηγητής Αθανάσιος Καραθανάσης:

α) Μνημεία Μακεδονικής Ιστορίας (14ος-20ος αι.) (Θ219)

Συγγράμματα: 1α. Αθ. Καραθανάσης, *Θεσσαλονίκη και Μακεδονικά*, τόμ. Α'-Β', εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2006.

1β. Αντ. Κολτσίδα, *Το Μελένιοικον, η διαχρονική πορεία του Ελληνισμού*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2005.

β) Η Καππαδοκία και ο Μικρασιατικός Ελληνισμός (Θ220)

Συγγράμματα: 1α. Αθ. Καραθανάσης, *Η Καππαδοκία*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2008.

1β. Β. Σταυρίδη, *Επισκοπική ιστορία του Οικουμ. Πατριαρχείου*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1996.

γ) Ναοί της Θεσσαλονίκης και της Διασποράς (18^{ος}-20^{ος} αι.) (Θ221)

Συγγράμματα: 1α. V. Curesaru, *Οι Εκκλησίες των Ελληνικών Κοινοτήτων στην Ρουμανία*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2008.

1β. Ιλ. Ζάρρα, *Η θρησκευτική ζωγραφική στη Θεσσαλονίκη κατά τον 19ο αι.*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2006.

2. Καθηγητής Χρήστος Οικονόμου:

Κοινωνικές αντιλήψεις στην παύλεια θεολογία (Θ179)

Συγγράμματα: 1α. Χρ. Οικονόμου, *Βιβλικές μελέτες στον αρχέγονο Χριστιανισμό*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1998.

1β. Χρ. Οικονόμου, *Οι απαρχές της Οικουμενικότητας της Εκκλησίας*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.

2. Χρ. Οικονόμου - Ν. Ζαχαρόπουλου - Β. Γιούλτση, *Άμπελος και οίνος. Αγία Γραφή - Ιστορία - Κοινωνιολογία*, εκδ. Λυδία, Θεσσαλονίκη 2008.

3. Καθηγήτρια Δέσπω Λιάλιου:

Κοινωνία της πληροφορίας και χρήση πληροφορικών συστημάτων II (Θ180): συνεπικουρεί ο υπ. Δρ Θεολογίας π. Γρηγόριος Σταμκόπουλος, Δρ Πληροφορικής.

4. Καθηγητής Θεόδωρος Γιάγκου:

Ειδικά θέματα Κανονικού Δικαίου (Θ99)

Συγγράμματα: 1α. Θ. Γιάγκου, *Ισαάκ μοναχού, Νομοκάνονον πρόχειρον*, εκδ. Μυγδονία, Καλοχώρι Θεσσαλονίκης 2003.

1β. Θ. Γιάγκου, *Θεόκλητου Καρατζά Κανσοκαλυβίτη, Νομοκάνων*, εκδ. Μυγδονία, Καλοχώρι Θεσσαλονίκης 2008.

5. Αναπληρωτής Καθηγητής Μιχαήλ Τρίτος:

Εκκλησιαστικές προσωπικότητες των χωρών της Χερσονήσου του Αίμου (Θ150)

Συγγράμματα: 1α. Αιμ. Ταχιάου, *Κύριλλος και Μεθόδιος*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2004.

1β. Μιχ. Τρίτου, *Κοσμάς ο Αιτωλός*, εκδ. Αποστολικής Διακονίας, Αθήνα 2000.

6. Αναπληρωτής Καθηγητής Κωνσταντίνος Χρήστου:

Η Βυζαντινή αναγέννηση του 9ου αι. (Θ222)

Συγγράμματα: Η. G. Beck, *Η Βυζαντινή χιλιετία* (μτφ. Δ. Κουρτόβικ), εκδ. MIET, Αθήνα 1992.

7. Αναπληρωτής Καθηγητής Ηρακλής Ρεράκης:

α) Η προσωποκεντρική αγωγή του μαθητή (Θ226)

Συγγράμματα: 1α. Ηρ. Ρεράκη, *Ο άλλος στο ελληνικό σχολείο*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2007.

1β. Ηρ. Ρεράκη, *Το μάθημα των θρησκευτικών και η κοινωνικοποίηση του μαθητή*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.

2. Ιω. Κογκούλη, *Η σχολική τάξη ως κοινωνική ομάδα και η ομαδο-συνεργατική διδασκαλία και μάθηση*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1994.

β) Κατηχητική (Θ165)

Συγγράμματα: 1. Ιω. Κογκούλη, *Κατηχητική και Χριστιανική Παιδαγωγική*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2000.

2. Ηρ. Ρεράκη, *Σύγχρονη διδακτική του μαθήματος των θρησκευτικών*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2007.

8. Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρεσβύτερος Αθανάσιος Γκίκας:

Εξομολογητική (Θ73)

Συγγράμματα: 1. πρωτοπρ. Α. Γκίκας, *Ο Πνευματικός και το μυστήριο της Μετανοίας*, εκδ. Μυγδονία, Καλοχώρι Θεσσαλονίκης 2002.

2. Αγίου Νικόδημου Αγιορείτου, *Εξομολογητάριον*, εκδ. Άγιος Νικόδημος, Αθήνα.

9. Επίκουρος Καθηγητής Βασίλειος Κουκουσάς:

α) Ρωμισσίνη και Ρωμιοί Πατέρες της Εκκλησίας (Θ223)

Συγγράμματα: 1α. Ιω. Ρωμανίδη, *Ρωμισσίνη, Ρωμανία και Ρούμελη*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2002.

1β. Ιω. Ρωμανίδη, *Ρωμιοί ή Ρωμιοί Πατέρες της Εκκλησίας, τόμ. Α', Γρηγορίου Παλαμά, Υπέρ των ιερώς ησυχάζοντων*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1991.

- β) *Οι Οικουμενικοί Πατριάρχες Ιερεμίας Β' και Ιωακείμ Γ'. Εκκλησιαστική και εθνική δράση* (Θ224)
Συγγράμματα: 1α. Ν. Σαθά, *Βιογραφικόν Σχεδιάσμα περί του Πατριάρχου Ιερεμίου του Β'*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1997.
 1β. Κ. Σπανούδη, *Ιστορικά σελίδες, Ιωακείμ ο Γ'*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2000.
10. Επίκουρος Καθηγητής Συμεών Πασχαλίδης:
 α) *Οι Κολλυβάδες και το υμναγολογικό τους έργο* (Θ214)
Συγγράμματα: 1α. Σ. Πασχαλίδη, *Ασκητής θεοφόρος, Αρχιερέυς ένθεος. Τα υμναγολογικά κείμενα για τον άγιο Μακάριο Κορίνθου τον Νοταρά*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.
 1β. Π. Β. Πάσχου, *Εν ασκήσει και μαρτυρίω. Ανέκδοτα φιλοκαλικά και κολλυβακικά υμναγολογικά κείμενα για τον μοναχισμό, τους νεομάρτυρες και την παράδοση*, εκδ. Αρμός, Αθήνα 1996.
 2. πρωτοπρ. Κ. Καραϊσαρίδη, *Ο άγιος Νικόδημος, ο Αγορείτης και το λειτουργικό του έργο*, εκδ. Ακρίτα, Αθήνα 1998.
- β) *Ελληνική Παλαιογραφία και Επιγραφική* (Θ50)
Συγγράμματα: 1α. Elpidio Mioni, *Εισαγωγή στην Ελληνική Παλαιογραφία*, εκδ. ΜΙΕΤ, Αθήνα 1998.
 1β. Ευθ. Λίτσα, *Σύντομη Εισαγωγή στην Ελληνική Παλαιογραφία και Κωδικολογία τόμ. Β'*, εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2001.
 2α. Β. Ατσαλου, *Παλαιογραφικά και Κωδικολογικά Ανάλεκτα*, εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2004.
 2β. Ευθ. Λίτσα, *Παλαιογραφία των Εγγράφων*, εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2006.
- γ) *Εκπαίδευση και άσκηση στην τέχνη της σύγχρονης αιογραφίας II* (Θ184)
Συγγράμματα: 1α. Σ. Παντζαρίδη, *Οι τοιχογραφίες του παρεκκλησίου Κοιμήσεως Θεοτόκου Μολυβδοκκλησίας, Καρυές, Άγιον Όρος*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006.
 1β. Α. Ξυγγόπουλου, *Μελετήματα χριστιανικής εικονογραφίας*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2003.
 2. Ευθ. Τσιγαρίδα, *Οι τοιχογραφίες του παρεκκλησίου του αγίου Ευθυμίου. Έργον του Μαν. Πανσέληνου στη Θεσσαλονίκη*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.
11. Επίκουρος Καθηγητής Βασίλειος Τσίγκος:
Ορθόδοξη Εκκλησία: Κοινωνία Εσχάτων (Θ151)
Συγγράμματα: 1α. Γ. Φλωρόφσκυ, *Δημιουργία και απολύτρωση (έργα 3)*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2004.

- 1β. Γ. Φλωρόφσκυ, *Θέματα Εκκλησιαστικής Ιστορίας (έργα 4)*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2003.
12. Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρεσβύτερος Χρήστος Βλαχάβας-Φιλώτης:
Το πρόβλημα του κακού και ο σατανάς (Θ225)
Συγγράμματα: 1α. Ν. Ματσούκα, *Το πρόβλημα του κακού. Δοκίμιο Πατερικής Θεολογίας*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2002.
 1β. Ν. Ματσούκα, *Ο Σατανάς*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1999.
13. Επίκουρος Καθηγητής Αθανάσιος Παπαρνάκης:
 α) *Βιβλική Εβραϊκή Γλώσσα* (Θ141)
 Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr→blackboard
Συγγράμματα: 1. Ε. Χριστινάκη, *Γραμματική της Εβραϊκής Γλώσσας*, εκδ. Συμμετρία, Αθήνα 2007.
 2. Ε. Χριστινάκη, *Γραμματολογικές αναλύσεις κειμένων της Παλαιάς Διαθήκης*, εκδ. Συμμετρία, Αθήνα 2004.
- β) *Η χρήση των Η/Υ στη θεολογική έρευνα II* (Θ168)
 Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr→blackboard
Συγγράμματα: 1. J. Habraken, *Ελληνικό Microsoft Office 10 σε 1*, εκδ. Β. Γκιούρδα, Αθήνα 2005.
 2. S. O'Hara, *Easy Windows Vista*, εκδ. Β. Γκιούρδα, Αθήνα 2007.
- γ) *Ιστορία της ερμηνείας της Παλαιάς Διαθήκης. I) Πατερική περίοδος* (Θ218)
Συγγράμματα: 1α. I. Παναγόπουλου, *Η ερμηνεία της Αγίας Γραφής στην Εκκλησία των Πατέρων, Α'-Γ' αι.*, τόμ. Α', εκδ. Ακρίτας, Αθήνα 1991.
 1β. I. Παναγόπουλου, *Η ερμηνεία της Αγίας Γραφής στην Εκκλησία των Πατέρων, Δ'-Ε' αι.*, τόμ. Β', εκδ. Άθως, Αθήνα 2004.
 2. Δ. Τρακατέλι, *Οι Πατέρες ερμηνεύουν*, εκδ. Αποστολικής Διακονίας, Θεσσαλονίκη 1996.
14. Επίκουρος Καθηγητής αρχιμανδρίτης Νικόδημος Σκρέττας:
Το λειτουργικό κίνημα των φιλοκαλικών πατέρων κατά τον ιη' αιώνα (Θ170)
Συγγράμματα: 1. αρχ. Ν. Σκρέττα, *Η Θεία Ευχαριστία και τα πρόνομια της Κυριακής κατά τη διδασκαλία των Κολλυβάδων*, [Κανονικά και Λειτουργικά 7], εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2008.

2. πρωτοπρ. Θεόδ. Ζήση, *Κολλυβαδικά*, [Φίλη Ορθοδοξία 9], εκδ. Βρυέννιος, Θεσσαλονίκη 2004.
15. Επίκουρη Καθηγήτρια Κυριακούλα Παπαδημητρίου:
Λατινικά χριστιανικά κείμενα (Θ175)
Συγγράμματα: 1. F. Graf, *Εισαγωγή στην Αρχαιογνωσία*, τόμ. Β', *Ρώμη*, εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2001.
2. W. Berschin, *Ελληνικά Γράμματα και Λατινικός Μεσαίωνας*, εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 1998.
16. Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρεσβύτερος Κωνσταντίνος Καραϊσαρίδης:
Θεολογία των ιερών μυστηρίων (Θ154)
Συγγράμματα: 1. Α. Σμέμαν, *Η Εκκλησία προσευχόμενη*, εκδ. Ακρίτας, Αθήνα 1986.
2. Α. Κορακίδη, *Η ερμηνεία της Θ. Λειτουργίας*, εκδ. Νεκτ. Παναγόπουλου, Αθήνα 2005.
17. Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρεσβύτερος Σπυρίδων Αντωνίου:
Θέματα μορφολογίας της Εκκλησιαστικής Μουσικής (Θ217)
Συγγράμματα: 1α. πρωτοπρ. Σπυρίδων Αντωνίου, *Θέματα μορφολογίας Εκκλησιαστικής Μουσικής*, εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2007.
1β. Γρ. Στάθη, *Η εξήγηση της παλαιάς Βυζαντινής Σημειογραφίας*, εκδ. Ι.Β.Μ. της Εκκλησίας της Ελλάδος, Αθήνα 2003.
2. Αντ. Αλυγιζάκη, *Η οκταχμία στην ελληνική λειτουργική υμνογραφία*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1985.
18. Επίκουρος Καθηγητής Μιλτιάδης Βάντσος:
Ηθική θεώρηση της έκτρωσης (Θ174)
Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr→blackboard
Συγγράμματα: 1. Μ. Βάντσου, *Ηθική θεώρηση της έκτρωσης*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008⁵.
2. John Brech, *Το ιερό δώρο της ζωής. Ορθόδοξη Εκκλησία και Βιοηθική*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.
19. Λέκτορας Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος:
α) *Ορθοδοξία και Ευρώπη* (Θ171)
Συγγράμματα: 1α. Κ. Κωτσιόπουλου, *Ορθοδοξία και Ευρώπη*, εκδ. Κων. Κωτσιόπουλου, Θεσσαλονίκη 1998.
1β. πρωτοπρ. Γ. Μεταλληνού, *Για την Ευρώπη μας με αγάπη*, εκδ. Ακρίτας, Αθήνα 2003.
2. Δαμασκηνού Παπανδρέου, πρώην μητροπολίτη Ελβετίας, *Ορθοδοξία και Κόσμος*, εκδ. Τέρτιος, Κατερίνη 1993.

- β) *Προβλήματα παγκοσμιοποίησης* (Θ172)
Συγγράμματα: 1. Γ. Μαντζαρίδη, *Παγκοσμιοποίηση και παγκοσμιότητα*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2001.
2. Ευστ. Αλμπάνη, *Παγκοσμιοποίηση*, εκδ. Τροχαλία, Αθήνα 1999.
20. Λέκτορας Σουλτάνα Αάμπρου:
Γεννάδιος Β' Σχολάριος (Θ194)
Συγγράμματα: 1. πρωτοπρ. Θ. Ζήση, *Γεννάδιος Β' Σχολάριος*, εκδ. Βρυέννιος, Θεσσαλονίκη 2007.
2. Α. Παπαδάκη - J. Meyendorff, *Η χριστιανική Ανατολή και η άνοδος του Παπισμού. Η Εκκλησία από το 1071 έως το 1453*, εκδ. ΜΙΕΤ, Αθήνα 2003.
21. Λέκτορας Άννα Καραμανίδου:
Η πνευματική κίνηση του ιη' αιώνας (Θ202)
Συγγράμματα: 1α. πρωτοπρ. Θ. Ζήση, *Κολλυβαδικά. Αγ. Νικόδημος Αγιορείτης, Αγ. Αθανάσιος Πάριος*, εκδ. Βρυέννιος, Θεσσαλονίκη 2004.
1β. πρωτοπρ. Γ. Μεταλληνού, *Παράδοση και αλλοτρίωση*, εκδ. Δόμος, Αθήνα 2001.
2. Α. Καραμανίδου, *Ευθύμιος Τραπεζούντιος (1718-1800)*, Θεσσαλονίκη 2008.
22. Λέκτορας Απόστολος Κραλίδης:
α) *Η εμφάνιση νέων θρησκειών στο δυτικό κόσμο* (Θ206)
Συγγράμματα: 1. Α. Κραλίδη, *Νέες Θρησκείες*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2008.
2. Σ. Παπαλεξανδρόπουλου, *Δοκίμια Ιστορίας των Θρησκειών*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Θεσσαλονίκη 1997.
- β) *Θρησκείες της ελληνιστικής και ρωμαϊκής περιόδου* (Θ207)
Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr→blackboard
Συγγράμματα: 1. L. H. Martin, *Οι θρησκείες της ελληνιστικής εποχής*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2004.
2. F. W. Walbank, *Ο Ελληνιστικός Κόσμος*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 1999.
3. Π. Παχή, *Ηρωες Ευρετής*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2003.
4. Η. Νικολακάκη, *Η περί Θεού ιδέα στις τραγωδίες του Ευριπίδη*, εκδ. Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 2002.

23. Λέκτορας Γεώργιος Γκαβαρδίνας:

Ζητήματα Εκκλησιαστικού Ποινικού Δικαίου (Θ227)

Συγγράμματα: 1. Γ. Πουλή, *Εκκλησιαστικό Ποινικό Δίκαιο. Δοκιμές πολλαπλής ανάγνωσης*, εκδ. Αντ. Σάκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2008.

2. Κων. Ράλλη, *Ποινικόν Δίκαιον της Ορθοδόξου Ανατολικής Εκκλησίας*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1998.

24. Λέκτορας Αγγελική Τριβυζαδάκη:

Χριστιανική τοπογραφία Θεσσαλονίκης (Θ215)

Συγγράμματα: 1. Ευτ. Μαρκή, *Η νεκρόπολη της Θεσσαλονίκης στους υστερορωμαϊκούς και παλαιοχριστιανικούς χρόνους*, εκδ. ΤΑΠΑ, Αθήνα 2006.

2. Σ. Ταμπάκη, *Η Θεσσαλονίκη στις περιγραφές των περιηγητών 12ος-19ος αι. μ. Χ. Λατρευτικά Μνημεία*, εκδ. ΚΒΕ, Θεσσαλονίκη 1998.

ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΜΑΘΗΜΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΟΥ Α.Π.Θ.-ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΘΕΜΑ: *Διερμηνεία στη νοηματική γλώσσα*

Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 3

Το μάθημα απευθύνεται σε φοιτητές που γνωρίζουν τη νοηματική γλώσσα και προσφέρουν εθελοντικά τις υπηρεσίες τους σε κωφούς φοιτητές που παρακολουθούν μαθήματα πανεπιστημιακού επιπέδου. Σκοπός του μαθήματος είναι να προσφέρει στους εθελοντές διερμηνείες μια εισαγωγή στις βασικές αρχές της διαδοχικής διερμηνείας και να τους βοηθήσει να αναπτύξουν ένα ακαδημαϊκό λεξιλόγιο, ώστε να μπορούν να ανταπεξέλθουν στις αυξημένες απαιτήσεις των πανεπιστημιακών διαλέξεων που καλούνται να ερμηνεύσουν στη νοηματική γλώσσα. Μέσα από ασκήσεις μνήμης, τεχνικές περίληψης και συνεχή πρακτική οι φοιτητές θα αναπτύξουν τις δεξιότητες και το λεξιλόγιο που είναι απαραίτητα για το εθελοντικό τους έργο.

3. ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ
ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Σύμβουλος Προπτυχιακών Σπουδών: Καθηγητής Θεόδωρος Γιάγκου

Ένας φοιτητής καθίσταται πτυχιούχος, όταν συμπληρώσει 165 διδακτικές μονάδες, δηλαδή 135 από το πρόγραμμα των υποχρεωτικών μαθημάτων και 30 από το πρόγραμμα των επιλεγόμενων. Τα υποχρεωτικά μαθήματα έχουν αναλυθεί σε οκτώ εξάμηνα ενδεικτικά και ανάλογα με τις ουσιαστικές αλληλεξαρτήσεις και προτεραιότητες. Κάθε επιλεγόμενο μάθημα αντιστοιχεί σε 3 Δ.Μ.

Σχετικά σε κάθε εξάμηνο οι φοιτητές συγκεντρώνουν Δ.Μ.:

Εξάμηνο	A	B	Γ	Δ	E	Στ	Z	H
Υποχρεωτικά	19	19	15	15	16	18	17	16
Επιλεγόμενα	-	3	6	3	3	3	6	6
Σύνολο	19	22	21	18	19	21	23	22

Από τα επιλεγόμενα οι φοιτητές υποχρεούνται να επιλέξουν κατά τη διάρκεια όλων των εξαμήνων τους πέντε χειμερινά μαθήματα (15 Δ.Μ) και πέντε θερινά (15 Δ.Μ.), για να συμπληρώσουν τον αριθμό των 30 Δ.Μ., προκειμένου να πάρουν το πτυχίο τους. Σε κάθε εξάμηνο οι φοιτητές μπορούν να επιλέξουν, πέραν του αριθμού των επιλεγόμενων που υποχρεούνται, επί πλέον μέχρι και τρία ακόμη επιλεγόμενα, από εκείνα που ενδεχομένως έχουν χάσει στα προηγούμενα εξάμηνα. Από άλλα Τμήματα οι φοιτητές μπορούν να επιλέξουν μαθήματα των οποίων οι διδακτικές μονάδες συνολικά και στη διάρκεια όλων των εξαμήνων, δεν πρέπει να υπερβαίνουν τις 6 Δ.Μ.

Πέραν της υποχρέωσης των φοιτητών να συγκεντρώσουν 165 Δ.Μ. για να καταστούν πτυχιούχοι, έχουν και τις εξής υποχρεώσεις:

α) Να παρακολουθήσουν επιτυχώς για 4 εξάμηνα επί 3 ώρες μια ξένη γλώσσα, που δηλώνουν στη Γραμματεία την ημέρα της πρώτης εγγραφής τους. (Οι αλλοδαποί φοιτητές υποχρεούνται να εξεταστούν την Ελληνική ως ξένη γλώσσα στο Σχολείο της Νέας Ελληνικής Γλώσσας του Πανεπιστημίου μας).

β) Να λαμβάνουν μέρος κάθε εβδομάδα στον εκκλησιασμό του Τμήματος - πρακτική άσκηση στη Λειτουργική και Ομιλητική.

Η εκπλήρωση των ανωτέρω υποχρεώσεων βεβαιώνεται από τον διδά-

σκαλο της ξένης γλώσσας και από τον Τομέα Λατρείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης αντίστοιχα.

Σύμφωνα με τον νέο νόμο για τη μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου των Α.Ε.Ι. (Ν. 3549/2007, άρθρ. 14, παρ. 2), για τους φοιτητές που θα εγγραφούν με οποιονδήποτε τρόπο σε Α.Ε.Ι. της χώρας από το ακαδημαϊκό έτος 2006-2007, δεν επιτρέπεται η επιλογή και εξέταση υποχρεωτικών μαθημάτων ανωτέρων εξαμήνων, αν δεν έχουν εξεταστεί επιτυχώς σε υποχρεωτικά μαθήματα κατωτέρων εξαμήνων, η γνώση των οποίων, σύμφωνα με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος, μετά από εισήγηση των οικείων Τομέων, είναι επιστημονικά απαραίτητη για την παρακολούθηση και επιτυχή εξέταση υποχρεωτικών μαθημάτων ανωτέρων εξαμήνων, σύμφωνα με το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών και το αντίστοιχο ωρολόγιο πρόγραμμα του Τμήματος. Επομένως, εφόσον ήδη τα υποχρεωτικά μαθήματα των προηγούμενων εξαμήνων λειτουργούν κατά περιεχόμενο ως προαπαιτούμενα για τα άμεσα συναφή μαθήματα των επομένων εξαμήνων (βλ. και Ν. 1268/1982, άρθρ. 24, παρ.1 και άρθρ. 25, παρ.2), στο εξής οι καινούργιοι φοιτητές δεν μπορούν να εξετασθούν σε μάθημα ανωτέρου εξαμήνου, εφόσον δεν έχουν επιτύχει στην εξέταση του άμεσα συναφούς προς αυτό μαθήματος κατωτέρου εξαμήνου.

Όταν ο φοιτητής συμπληρώσει τις 165 Δ.Μ. και εκπληρώσει τις υπόλοιπες υποχρεώσεις του, καθίσταται πτυχιούχος. Ο βαθμός του πτυχίου εξάγεται από το μέσο όρο της βαθμολογίας που έλαβε ο φοιτητής σε κάθε μάθημα του προγράμματος υποχρεωτικών και επιλεγόμενων μαθημάτων, καθ' όλη τη διάρκεια της φοίτησής του, πλην της ξένης γλώσσας.

ΣΥΣΤΗΜΑ ECTS

**Συντονιστής Τμήματος για το ECTS: Κυριακούλα Παπαδημητρίου,
Επίκουρη Καθηγήτρια
Αναπληρωτής: Μιλτιάδης Βάντσος, Επίκουρος Καθηγητής**

Το σύστημα ECTS = European Credit Transfer and Accumulation System (Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς και Συσσωρευσης Πιστωτικών μονάδων) είναι ένας συστηματικός τρόπος περιγραφής ενός εκπαιδευτικού προγράμματος με τη χρήση πιστωτικών μονάδων, οι οποίες αλεικονίζουν το φόρτο εργασίας που απαιτείται για να επιτευχθούν οι στόχοι του προγράμματος. Ο φόρτος εργασίας αποτελείται από το χρόνο και την ποσότητα δουλειάς που χρειάζεται να καταβάλει ένας φοιτητής για να αποκτήσει τις γνώσεις και τις δεξιότητες που παρέχει η προγραμματισμένη διαδικασία μάθησης.

Ένα πλήρες εξάμηνο σπουδών θεωρείται ότι αντιστοιχεί σε 30 πιστωτικές μονάδες (που αντιπροσωπεύουν περίπου 900 ώρες φοιτητικής εργα-

σίας). Επομένως, μία πιστωτική μονάδα αντιστοιχεί στο ένα τριακοστό (1/30) των απαιτούμενων πιστωτικών μονάδων κάθε εξαμήνου. Σε κάθε επιμέρους εκπαιδευτικό στοιχείο του προγράμματος (μάθημα) απονέμονται πιστωτικές μονάδες ανάλογα με το φόρτο εργασίας, που επιβάλλουν οι διάφορες εκπαιδευτικές δραστηριότητες του στοιχείου (όπως παρακολούθηση διδασκαλίας, μελέτη, εργασίες, άσκηση, εξετάσεις). Ο φοιτητής που ολοκληρώνει με επιτυχία τη δουλειά που απαιτείται και αξιολογείται κατάλληλα, περνά το μάθημα και παίρνει τις πιστωτικές μονάδες ECTS του μαθήματος.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Σύμφωνα με το Π.Δ. 226 «Περί καθορισμού του τρόπου δωρεάν προμήθειας και επιλογής διδακτικών συγγραμμάτων από τους φοιτητές ή σπουδαστές των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων» (ΦΕΚ 256/20-11-2007, τ. Α') ισχύουν τα εξής:

Άρθρο πρώτο

1. Οι φοιτητές ή σπουδαστές των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Ε.Ι.) κατά την έννοια της παραγράφου 1 του άρθρου 2 του ν. 3549/2007 (Α' 69) έχουν το δικαίωμα δωρεάν προμήθειας και επιλογής ενός (1) διδακτικού συγγράμματος για κάθε διδασκόμενο υποχρεωτικό ή επιλεγόμενο μάθημα του προγράμματος σπουδών που ανταποκρίνεται κατά τρόπο ολοκληρωμένο στο γνωστικό του αντικείμενο και καλύπτει κατά το δυνατόν ολόκληρο ή το μεγαλύτερο μέρος της ύλης και του περιεχομένου του μαθήματος, όπως καθορίζεται στον Οδηγό Σπουδών σύμφωνα με το εγκεκριμένο πρόγραμμα σπουδών του οικείου Τμήματος.

2. Οι φοιτητές ή σπουδαστές των Α.Ε.Ι. δικαιούνται δωρεάν προμήθειας και επιλογής αριθμού διδακτικών συγγραμμάτων ίσου με τον συνολικό αριθμό των υποχρεωτικών και επιλεγόμενων μαθημάτων που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου. Αν οι φοιτητές ή σπουδαστές επιλέξουν περισσότερα επιλεγόμενα μαθήματα από όσα απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου, το δικαίωμα δωρεάν προμήθειας και επιλογής συγγραμμάτων δεν επεκτείνεται και στα επιπλέον μαθήματα που επέλεξαν και εξετάστηκαν οι φοιτητές ή σπουδαστές, ακόμη και αν αυτά υπολογίζονται για τη λήψη του πτυχίου.

3. Το δικαίωμα δωρεάν προμήθειας και επιλογής διδακτικών συγγραμμάτων ασκείται από τους φοιτητές ή σπουδαστές μέσα από κατάλογο συγγραμμάτων που συντάσσουν κατ' έτος οι Γενικές Συνελεύσεις των

Τμημάτων των Α.Ε.Ι. ανά υποχρεωτικό ή επιλεγόμενο μάθημα του προγράμματος σπουδών και δημοσιεύεται κάθε φορά ως σύνολο, αμέσως μετά τη σύνταξη του, στο διαδικτυακό τόπο του Ιδρύματος και στην επίσημη ιστοσελίδα του Τμήματος.

4. Για το σκοπό αυτό, οι Γενικές Συνελεύσεις των Τμημάτων των Α.Ε.Ι. συντάσσουν το αργότερο μέχρι το τέλος Μαρτίου κάθε ακαδημαϊκού έτους τον συνολικό κατάλογο των συγγραμμάτων που προτείνεται να διανεμηθούν κατά το επόμενο ακαδημαϊκό έτος για κάθε διδασκόμενο υποχρεωτικό και επιλεγόμενο μάθημα του προγράμματος σπουδών. Ο κατάλογος συντάσσεται με βάση τις αντίστοιχες προτάσεις των οικείων Τομέων για τα μαθήματα που πρόκειται να διδαχθούν με ευθύνη τους κατά το επόμενο ακαδημαϊκό έτος. Εισηγήσεις άλλων μελών Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος, τα οποία δεν είναι μέλη του οικείου Τομέα, μπορούν να λαμβάνονται υπόψη μόνο προς συμπλήρωση των προτάσεων του Τομέα.

5. Σε περίπτωση που ενταχθεί μεταγενεστέρως στο πρόγραμμα σπουδών νέο μάθημα, του οποίου η διδασκαλία προβλέπεται να ξεκινήσει από το επόμενο ακαδημαϊκό έτος, συντάσσεται ειδικά για το μάθημα αυτό συμπληρωματικός κατάλογος προτεινόμενων συγγραμμάτων, ο οποίος προστίθεται εκάστοτε στον συνολικό κατάλογο διανεμόμενων συγγραμμάτων με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος μετά από πρόταση του οικείου Τομέα.

6. Οι Γενικές Συνελεύσεις των Τομέων των Τμημάτων των Α.Ε.Ι. οφείλουν να προτείνουν εγκαίρως, και πάντως πριν από την έναρξη του θερινού εξαμήνου κάθε ακαδημαϊκού έτους, προς την αρμόδια Γενική Συνέλευση του Τμήματος κατάλογο συγγραμμάτων για κάθε υποχρεωτικό ή επιλεγόμενο μάθημα του προγράμματος σπουδών που πρόκειται να διδαχθεί με ευθύνη του οικείου Τομέα κατά το επόμενο ακαδημαϊκό έτος. Ο κατάλογος περιλαμβάνει τουλάχιστον δύο (2) προτεινόμενα διδακτικά συγγράμματα ανά υποχρεωτικό ή επιλεγόμενο μάθημα και συντάσσεται μετά από εισηγήσεις των οικείων διδασκόντων ή υπευθύνων για καθένα από αυτά, καθώς και των λοιπών μελών Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. του οικείου Τομέα που κατέχουν θέση του ίδιου γνωστικού αντικείμενου με το γνωστικό αντικείμενο του μαθήματος. Οι εισηγήσεις αυτές είναι δεσμευτικές για τη Γενική Συνέλευση του Τομέα, ακόμη και αν δεν πρόκειται για δικό τους διδακτικό βιβλίο. Αντίστοιχες μη δεσμευτικές εισηγήσεις μπορούν να γίνουν και από άλλα μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. του Τομέα που κατέχουν θέση συναφούς γνωστικού αντικείμενου με το γνωστικό αντικείμενο του μαθήματος, εφόσον γίνουν δεκτές από τη Γενική Συνέλευση του Τομέα.

7. Ως ένα (1) ενιαίο προτεινόμενο σύγγραμμα θεωρούνται και τα διδακτικά εγχειρίδια του ίδιου συγγραφέα ή περισσότερων συγγραφέων που

αλληλοσυμπληρώνονται χωρίς να επικαλύπτονται μεταξύ τους, ώστε η ύλη τους να καλύπτει αθροιστικά ολόκληρο το περιεχόμενο του μαθήματος, όπως καθορίζεται στον Οδηγό Σπουδών σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών του οικείου Τμήματος. Στην περίπτωση αυτή, η πρόταση του Τομέα για τα συγκεκριμένα διδακτικά εγχειρίδια απαιτείται να αιτιολογείται ειδικά ως προς το ότι η ύλη τους δεν είναι, εν όλω ή εν μέρει, επικαλυπτόμενη και ότι η διανομή τους ως ένα (1) ενιαίο σύγγραμμα είναι αναγκαία για την κάλυψη ολόκληρου του περιεχομένου του μαθήματος.

8. Μαθήματα που αποτελούν σύνθεση δύο ή περισσότερων αυτοτελών μαθημάτων του προγράμματος σπουδών καλύπτονται με επιλογή από ειδικό κατάλογο συγγραμμάτων, στον οποίο δεν περιλαμβάνονται τα συγγράμματα των αντίστοιχων καταλόγων που προτείνονται χωριστά για καθένα από τα επιμέρους αυτοτελή μαθήματα, εφόσον δεν προτείνονται άλλα διδακτικά συγγράμματα που καλύπτουν συνολικά ολόκληρο το περιεχόμενο του μαθήματος, όπως καθορίζεται στον Οδηγό Σπουδών σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών του οικείου Τμήματος.

9. Για κάθε διδακτικό σύγγραμμα που περιλαμβάνεται στον κατάλογο των προτεινόμενων συγγραμμάτων πρέπει να αναφέρεται υποχρεωτικά ο πλήρης τίτλος του, ο συγγραφέας ή οι συγγραφείς του, ο εκδοτικός οίκος, η χρονολογία και ο τόπος έκδοσης του. Η διάθεση επαρκούς αριθμού αντιτύπων προς διανομή στους φοιτητές ή σπουδαστές εξασφαλίζεται με σχετική έγγραφη δήλωση του οικείου εκδοτικού οίκου, που υποβάλλεται στη Γραμματεία κάθε Τμήματος το αργότερο εντός δύο (2) μηνών από τη δημοσίευση του συνολικού καταλόγου των προτεινόμενων συγγραμμάτων στην επίσημη ιστοσελίδα του Τμήματος και την κοινοποίηση του στον εκδοτικό οίκο.

10. Οι φοιτητές ή σπουδαστές δικαιούνται να επιλέξουν μέσα από τον συνολικό κατάλογο προτεινόμενων συγγραμμάτων ένα (1) διδακτικό σύγγραμμα για κάθε υποχρεωτικό και επιλεγόμενο μάθημα του προγράμματος σπουδών. Επιλογή δεύτερου συγγράμματος για το ίδιο μάθημα δεν επιτρέπεται ακόμη και αν ο φοιτητής ή σπουδαστής δεν επέλεξε κανένα από τα προτεινόμενα διδακτικά συγγράμματα άλλου ή άλλων υποχρεωτικών ή επιλεγόμενων μαθημάτων ή μαθημάτων που αποτελούν σύνθεση δύο ή περισσότερων αυτοτελών μαθημάτων του προγράμματος σπουδών.

11. Η επιλογή διδακτικού συγγράμματος για κάθε υποχρεωτικό ή επιλεγόμενο μάθημα του προγράμματος σπουδών γίνεται ταυτόχρονα με τη δήλωση του μαθήματος κατά την έναρξη του εξαμήνου, στο οποίο διδάσκεται το αντίστοιχο μάθημα. Αν η δήλωση των μαθημάτων γίνεται τυποποιημένα με ηλεκτρονικό τρόπο, οι Πρόεδροι ή οι Προϊστάμενοι των Τμημάτων των Α.Ε.Ι. φροντίζουν άμεσα σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρε-

σίες μηχανογράφησης, ώστε στις σχετικές έντυπες δηλώσεις των μαθημάτων να περιλαμβάνονται όλα τα προτεινόμενα συγγράμματα για κάθε υποχρεωτικό ή επιλεγόμενο μάθημα που δηλώνουν οι φοιτητές ή σπουδαστές κατά την έναρξη κάθε εξαμήνου. Η απαιτούμενη τεχνική προσαρμογή των έντυπων δηλώσεων των φοιτητών ή σπουδαστών στις απαιτήσεις της παρούσας παραγράφου πρέπει να έχει ολοκληρωθεί το αργότερο μέχρι την 1.3.2008. Μέχρι την ανωτέρω προσαρμογή εφαρμόζεται η ισχύουσα διαδικασία δωρεάν διανομής συγγραμμάτων.

12. Η Γραμματεία κάθε Τμήματος αποστέλλει εντός είκοσι (20) ημερών από τη λήξη της προθεσμίας δήλωσης των μαθημάτων κάθε εξαμήνου στους οικείους εκδοτικούς οίκους ονομαστικούς καταλόγους των φοιτητών ή σπουδαστών με αναφορά του συγγράμματος που εκδίδεται από αυτούς και έχει επιλέξει κάθε φοιτητής ή σπουδαστής ανά υποχρεωτικό ή επιλεγόμενο μάθημα του αντίστοιχου εξαμήνου. Κάθε εκδοτικός οίκος υποχρεούται να διανείμει τα επιλεγθέντα διδακτικά συγγράμματα στους φοιτητές ή σπουδαστές που περιλαμβάνονται στους ονομαστικούς καταλόγους το ταχύτερο δυνατό και, πάντως, εντός δύο (2) μηνών από την έναρξη του αντίστοιχου εξαμήνου. Μετά την ολοκλήρωση της διανομής και πριν την έναρξη του επόμενου εξαμήνου κάθε εκδοτικός οίκος υποβάλλει προς την Γραμματεία του οικείου Τμήματος σχετική δήλωση για τα πραγματικά διανεμηθέντα συγγράμματα κάθε εξαμήνου, η οποία διαβιβάζεται περαιτέρω προς τις αρμόδιες υπηρεσίες του Ιδρύματος.

13. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις των υπ' αριθμ. Φ141/Β3/1402/20.3.1984 «Έκδοση και διακίνηση διδακτικών βιβλίων των Α.Ε.Ι. καθώς και αντίστοιχες καταβολές» (Β' 159), και υπ' αριθμ. Ε5/5878/1.11.1988 «Περί έκδοσης και διακίνησης των διδακτικών βιβλίων των Τ.Ε.Ι. και αντίστοιχες καταβολές» (Β' 838) υπουργικών αποφάσεων, όπως αυτές έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν, εφόσον δεν έρχονται σε αντίθεση με τις διατάξεις του παρόντος διατάγματος.

ΙΑ'

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΕΞΑΜΗΝΟ. ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Ω.Δ.: Ώρες διδασκαλίας

Δ.Μ.: Διδακτικές μονάδες

ECTS: Ευρωπαϊκές πιστωτικές μονάδες

Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

1. [102Υ] ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 3, ECTS 4

Επίκουρος Καθηγητής Αθανάσιος Παπαρνάκης

Εισαγωγικά θέματα της Παλαιάς Διαθήκης, ιστορικής, φιλολογικής και γραμματολογικής φύσεως, τα οποία αφορούν στο σύνολό της και στα επί μέρους βιβλία, που την απαρτίζουν. Πρόκειται γενικά για την ιστορία του κανόνα και την παράδοση του κειμένου της -πρωτότυπου εβραϊκού και μεταφράσεων- και ειδικά για τις συνθήκες συγγραφής, το περιεχόμενο, τη διδασκαλία κ.λπ. κάθε βιβλίου της χωριστά.

Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα
www.lib.auth.gr→blackboard

Συγγράμματα: 1α. Στ. Καλαντζάκη, *Εισαγωγή στην Παλαιά Διαθήκη*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006.

1β. Αθ. Παπαρνάκη, *Θέματα Εισαγωγής στην Παλαιά Διαθήκη κατά τους Πατέρες της Εκκλησίας, Ι. Μέγας Αθανάσιος*, εκδ. Γράφημα, Θεσσαλονίκη 2008.

2. Δ. Καϊμάκη (μετάφραση), *Σύντομη Εισαγωγή στην Παλαιά Διαθήκη. Επιλογή ενοτήτων από τη Βίβλο της Ιερουσαλήμ*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2005.

2. [103Υ] ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 3, ECTS 4

Καθηγητής Χρήστος Οικονόμου

Ο κανόνας της Καινής Διαθήκης, το κείμενο της Καινής Διαθήκης, η ιστορία και η ερμηνεία της Καινής Διαθήκης. Η κριτική του κειμένου της Καινής Διαθήκης.

Άσκηση στην κριτική του κειμένου της Καινής Διαθήκης.

Συγγράμματα: 1α. Ιω. Καραβιδόπουλου, *Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2007.

1β. Χρ. Οικονόμου, *Η συγκρότηση της πρώτης χριστιανικής κοινότητας της Θεσσαλονίκης*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.

2. Σ. Αγουρίδη, *Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη*, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα.

3. [105Υ] ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Λέκτορας Άννα Καραμανίδου

Παρουσιάζονται η έννοια των όρων Πατήρ και Πατρολογία, το πολιτιστικό περιβάλλον εντός του οποίου αναπτύχθηκε η Χριστιανική Γραμμα-

τεία, τα είδη της Γραμματείας αυτής, οι περίοδοι αναπτύξεώς της και τα σχετικά με τη χειρόγραφη παράδοση των έργων των Πατέρων.

Συγγράμματα: 1α. Π. Χρήστου, *Ελληνική πατρολογία, Εισαγωγή* τόμ. Α', εκδ. Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 2004.

1β. πρωτοπρ. Θ. Ζήση, *Επόμενοι τοις θείοις πατράσι. Αρχές και Κριτήρια της Πατερικής Θεολογίας*, εκδ. Βρυέννιος, Θεσσαλονίκη 1997.

2. Π. Χρήστου, *Ελληνική Πατρολογία*, τόμ. Δ', εκδ. Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 2006.

4. [107Y] ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Α' Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Επίκουρη Καθηγήτρια Κυριακούλα Παπαδημητρίου

Διδάσκονται κείμενα αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων της κλασικής εποχής, με σκοπό τη μελέτη της αρχαίας ελληνικής γλώσσας και με αναφορά στη γλώσσα των Γραφών και των Πατέρων. Πρακτική εξάσκηση στην αρχαία ελληνική γλώσσα.

Συγγράμματα: 1α. H.-G. Nesselrath, *Εισαγωγή στην αρχαιογνωσία, τόμος Α', Αρχαία Ελλάδα*, εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2001.

1β. πρωτοπρ. Θ. Ζήση, *Πλατωνικά. Εισαγωγή στον Πλάτωνα*, εκδ. Βρυέννιος, Θεσσαλονίκη 1995.

2. Β. Κάλφα - Γ. Ζωγραφίδη, *Αρχαίοι Έλληνες Φιλόσοφοι*, εκδ. Ινστιτούτου Νεοελληνικών Σπουδών, Θεσσαλονίκη 2006.

5. [104Y] ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ (1) Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Επίκουρος Καθηγητής Βασίλειος Κουκουσάς

Εισαγωγή στις βασικές περιόδους και αναφορά στις πηγές της Ιστορίας της Εκκλησίας από της ιδρύσεώς της μέχρι σήμερα.

Ιστορία της Εκκλησίας απ' αρχής της Εκκλησίας μέχρι σήμερα. Αξιολογούνται και παρουσιάζονται τα πιο σημαντικά γεγονότα του ιστορικού παρελθόντος, που αφορούν στον ιστορικό βίο της Εκκλησίας και συνδέονται με τη φύση και την αποστολή της στον κόσμο, με κριτήριο την αποστολική και εκκλησιαστική παράδοση.

Συγγράμματα: 1α. Βλασίου Φειδά, *Εκκλησιαστική Ιστορία*, τόμ. Α', εκδ. Βλ. Φειδά, Αθήνα 2002.

1β. Βλασίου Φειδά, *Εκκλησιαστική Ιστορία*, τόμ. Β', εκδ. Βλ. Φειδά, Αθήνα 2002.

1γ. Γ. Φλωρόφσκυ, *Οι Ανατολικοί Πατέρες του Δ' αιώνα*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006.

1δ. Ι. Καραγιαννόπουλου, *Πηγαί Βυζαντινής Ιστορίας*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2007.

6. [106Y] ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΘΕΙΑ ΛΑΤΡΕΙΑ Ω.Δ. 4, Δ.Μ. 3, ECTS 4

Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρεσβύτερος Κωνσταντίνος Καραϊσαρίδης

Γενικά εισαγωγικά θέματα στη Θεία Λατρεία. Εισαγωγή στην εβδομαδιαία άσκηση στη λατρεία και το κήρυγμα. Ναός, σκευή, άμφια, λειτουργικά βιβλία. Λειτουργική ορολογία. Ακολουθίες του νυχθημέρου.

Πρακτική άσκηση στη Λειτουργική.

Συγγράμματα: 1α. Γ. Φίλια, *Λειτουργική Α'*, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 2006.

1β. πρωτοπρ. Κ. Καραϊσαρίδη, *Ο χριστιανικός ναός*, εκδ. Σταμούλη, Αθήνα 2007.

2. Ιω. Φουντούλη, *Εισαγωγή στη Θεία Λατρεία*, εκδ. Μιχ. Φουντούλη, Θεσσαλονίκη 2004.

7. [108Y] ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Αναπληρωτής Καθηγητής Ηρακλής Ρεράκης

Η Ψυχολογία άλλοτε και σήμερα. Σύντομη ιστορία της Ψυχολογίας. Αρχαίοι Έλληνες, Μεσαίωνα, Αναγέννηση, Νεώτερη Φιλοσοφία της Ψυχολογίας. Σχέσεις της Ψυχολογίας με τη Θεολογία και τις άλλες ανθρωπολογικές επιστήμες. Εξελικτική Ψυχολογία, Ψυχολογία των ατομικών διαφορών, Ψυχολογία του βάρους. Η σημασία των συμβόλων στην Ψυχολογία και τη Θεολογία. Ανάλυση βασικών ψυχολογικών όρων.

Συγγράμματα: 1. Χρήστου Βάντσου, *Εισαγωγή στην Ψυχολογία*, εκδ. Αϊβάζη, Θεσσαλονίκη 2003.

2. Αχ. Κανάλη, *Παιδαγωγική Ψυχολογία*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2007.

8. [101Y] ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Αναπληρωτής Καθηγητής Ηρακλής Ρεράκης

Η σημασία και ο σκοπός του μαθήματος. Η έννοια του όρου Θεολογία και η ανάπτυξη της χριστιανικής Θεολογίας. Η Θεολογία ως επιστήμη και η θέση της μεταξύ των άλλων επιστημών. Εκκλησία και Θεολογία. Η θεολογική παιδεία, ιδιαίτερα στον ορθόδοξο χώρο. Η δομή της θεολογικής επιστήμης.

Συγγράμματα: 1. Β. Φανουργάκη, *Εισαγωγή στη Θεολογία*, εκδ. Υπ. Δημοσιευμάτων Α.Π.Θ., Θεσσαλονίκη 1991.

2. Ηρ. Ρεράκη, *Θεολογία και Θεολογικές Σπουδές. Εισαγωγικές προσεγγίσεις*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.

9. ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ω.Δ. 3

ΞΑ1	ΑΓΓΛΙΚΑ	Μαρία Μακραντωνάκη-Φαραζά Δημήτριος Λυσικάτος
ΞΓ1	ΓΑΛΛΙΚΑ	Ελένη Γκίνου
ΞΓΕ1	ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	Νικόλαος Αναστασίου
ΞΙΤ1	ΙΤΑΛΙΚΑ	Αθ. Νικολαΐδου-Χ΄Βασιλειάδου
ΞΕΛ1	ΕΛΛΗΝΙΚΑ	Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας

Β΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

1. [201Υ] ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ ΠΑΛΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Επίκουρος Καθηγητής Αθανάσιος Παπαρνάκης

Ερμηνευτική ανάλυση περικοπών της Παλαιάς Διαθήκης από τα ιστορικά, διδακτικά-ποιητικά και προφητικά βιβλία της Μεταφράσεως των Εβδομήκοντα (Ο΄) με συγκριτικές αναφορές στο μασωριτικό εβραϊκό κείμενο.

Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα
www.lib.auth.gr→blackboard

Συγγράμματα: 1α. Στ. Καλαντζάκη, *Ερμηνεία περικοπών της Παλαιάς Διαθήκης*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1999.

1β. Κ. Καλλίνικου, *Υπόμνημα εις τον Ιερών Ψαλτήρα*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1993.

1γ. Α. Παπαρνάκη, *Ερμηνεία Κειμένων της Παλαιάς Διαθήκης κατά τους Πατέρες της Εκκλησίας*, τόμ. Α΄, εκδ. Γράφημα, Θεσσαλονίκη 2008.

2α. Μ. Κωνσταντίνου, *Ρήμα Κυρίου κραταιόν*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2001.

2β. Δ. Καϊμάκη, *Ψαλλώ τω Θεώ μου*, εκδ. Εκτυπωτική ΕΠΕ, Θεσσαλονίκη 1990.

2. [202Υ] ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΥΝΟΠΤΙΚΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΑΞΕΩΝ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 3, ECTS 4

Καθηγητής Χρήστος Οικονόμου

α) Ερμηνεία των Συνοπτικών Ευαγγελίων: Ερμηνεία του κατά Μάρκον και των παραλλήλων διηγήσεων των δύο άλλων Συνοπτικών. Εξέταση των ομοιοτήτων και ιδιαιτεροτήτων του κάθε ευαγγελιστή στις κοινές διηγήσεις. Βάση της ερμηνείας αποτελεί η πατερική ερμηνευτική παράδοση και οι σύγχρονοι ερμηνευτές.

β) Ερμηνεία των Πράξεων των Αποστόλων.

Συγγράμματα: 1α. Ιω. Καραβιδόπουλου, *Το κατά Μάρκον Ευαγγέλιον*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1988.

1β. Χρ. Οικονόμου, *Οι απαρχές του Χριστιανισμού στην Κύπρο*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.

2. Χρ. Οικονόμου, *Ο Άγιος Νεόφυτος ο Εγκλειστος και το συγγραφικό του έργο. Προσέγγιση του βιβλικού του έργου*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.

3. [205Υ] ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΘΡΗΣΚΕΙΟΛΟΓΙΑ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Λέκτορας Απόστολος Κραλίδης

Εισαγωγικά στην επιστήμη της Θρησκείας. Εμφάνιση της θρησκείας και καθορισμός του περιεχομένου της. Ορολογία και βασικές αρχές και κατευθύνσεις της Θρησκείας. Συγκριτική θρησκεία, Φιλοσοφία της Θρησκείας, Φαινομενολογία της Θρησκείας.

Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα
www.lib.auth.gr→blackboard

Συγγράμματα: 1α. W. Braun-R. McCutheon, *Εγχειρίδιον Θρησκείας*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2003.

1β. Α. Κραλίδης, *Οι Σαδδουκαίοι*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2007.

2. Μ. Μπέγζου, *Εισαγωγή στη Θρησκεία*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2006.

4. [208Υ] ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 2

Λέκτορας Σουλτάνα Λάμπρου

Διδάσκεται ο τρόπος και η μέθοδος της επιστημονικής έρευνας με έμφαση στις οδηγίες για τη συγγραφή μιας επιστημονικής εργασίας.

Συγγράμματα: 1α. πρωτοπρ. Θ. Ζήση, *Επιστημονική Τεχνολογία*, εκδ. Βρυέννιος, Θεσσαλονίκη 1997.

1β. Κ. Ζαφειρόπουλου, *Πώς γίνεται μια επιστημονική εργασία. Επιστημονική έρευνα και συγγραφή εργασιών*, εκδ. Κριτική, Αθήνα 2005.

2. πρωτοπρ. Γ. Μεταλληνού, *Εγκόλπιο επιστημονικής έρευνας*, εκδ. Αρμός, Αθήνα 1998.

5. [206Υ] ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Β΄

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 1, ECTS 3

Επίκουρη Καθηγήτρια Κυριακούλα Παπαδημητρίου

Διδάσκονται κείμενα αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων της ελληνιστικής εποχής, με σκοπό τη μελέτη της αρχαίας ελληνικής γλώσσας και με αναφο-

ρά στη γλώσσα των Γραφών και των Πατέρων. Πρακτική εξάσκηση στην αρχαία ελληνική γλώσσα.

Συγγράμματα: 1α. F. R. Adrados, *Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας*, εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2003.

1β. Φ. Κακριδή, *Αρχαία Ελληνική Γραμματολογία*, εκδ. Ινστιτούτου Νεοελληνικών Σπουδών, Θεσσαλονίκη 2005.

2. Α. Φ. Χρησιτίδη, *Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας*, εκδ. Ινστιτούτου Νεοελληνικών Σπουδών, Θεσσαλονίκη 2005.

6. [204Υ] ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ (2)

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Επίκουρος Καθηγητής Βασίλειος Κουκουσάς

Εισαγωγή στις βασικές περιόδους και αναφορά στις πηγές της Ιστορίας της Εκκλησίας από της ιδρύσεώς της μέχρι σήμερα.

Συγγράμματα: 1α. Γ. Φλωρόφσκυ, *Θέματα Εκκλησιαστικής Ιστορίας*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2003.

1β. Αθ. Αγγελόπουλου-Β. Κουκουσά, *Ο Κόσμος της Ορθοδοξίας*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006.

1γ. Κίμων Πλακογιαννάκη, *Ελληνική ανατολική αυτοκρατορία των μέσων αιώνων*, τόμ. Α', εκδ. Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 2002.

1δ. Κίμων Πλακογιαννάκη, *Ελληνική ανατολική αυτοκρατορία των μέσων αιώνων*, τόμ. Β', εκδ. Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 2006.

7. [203Υ] ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ (1)

Ω.Δ. 1, Δ.Μ. 1, ECTS 2

Καθηγητής Αθανάσιος Καραθανάσης

Ιστορία και σύγχρονη κατάσταση της Εκκλησίας της Ελλάδος και της Κύπρου.

Συγγράμματα: 1. Αθ. Α. Αγγελόπουλου, *Τα Εκκλησιαστικά Δίκαια στην Ελλάδα σήμερα*, εκδ. Ιδρύματος Εθνικού και Θρησκευτικού Προβληματισμού, Θεσσαλονίκη 2005.

8. [210Υ] ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 2

Αναπληρωτής Καθηγητής Κωνσταντίνος Χρήστου

Εξετάζονται βασικά στάδια της ιστορίας του Βυζαντινού Κράτους και της εξέλιξης του βυζαντινού πολιτισμού.

Συγγράμματα: 1α. Κων. Γιαννακόπουλου, *Μεσαιωνικός δυτικός πο-*

λιτισμός και οι κόσμοι του Βυζαντίου και του Ισλάμ, εκδ. Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 1993.

1β. G. Ostrogorsky, *Ιστορία του Βυζαντινού Κράτους*, τόμ. 1, εκδ. Βασιλόπουλου, Αθήνα 2001.

1γ. G. Ostrogorsky, *Ιστορία του Βυζαντινού Κράτους*, τόμ. 2, εκδ. Βασιλόπουλου, Αθήνα 2001.

1δ. G. Ostrogorsky, *Ιστορία του Βυζαντινού Κράτους*, τόμ. 3, εκδ. Βασιλόπουλου, Αθήνα 2001.

9. [207Υ] ΙΣΤΟΡΙΑΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 2

Καθηγήτρια Δέσπω Λιάλιου

Παρουσιάζεται η ιστορία των κυριότερων φιλοσοφικών ρευμάτων της κλασικής και ύστερης αρχαιότητας και εν συνεχεία αναδεικνύονται τα στοιχεία εκείνα της ελληνικής σκέψης, που χρησιμοποίησαν οι πατέρες της Εκκλησίας στο διάλογο τόσο με τους εθνικούς όσο και με τους αιρετικούς, ώστε να αναδειχθούν τα χαρακτηριστικά της βυζαντινής φιλοσοφίας, η οποία αποτέλεσε ερμηνευτικό ένδυμα των διατυπώσεων της πίστης προς το πολιτιστικό περιβάλλον της Εκκλησίας.

Συγγράμματα: 1α. Ν. Ματσούκα, *Ιστορία της Φιλοσοφίας, Αρχαίας Ελληνικής - Βυζαντινής - Δυτικοευρωπαϊκής με σύντομη εισαγωγή στη Φιλοσοφία*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2002.

1β. Ν. Ματσούκα, *Ιω. Δαμασκηνού Διαλεκτικά*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1995.

10. [209Υ] ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ - ΘΕΜΑΤΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρεσβύτερος Σπυρίδων Αντωνίου

Εισαγωγή στη Βυζαντινή Εκκλησιαστική Μουσική. Πηγές κύριες και επικουρικές. Περίοδοι εξέλιξης του εκκλησιαστικού ύμνου. Τροπάριο, Αυτόμελο, Ιδιόμελο, Κοντάκιο, Ειρμός. Ονοματολογία και περιεχόμενο μουσικών κωδίκων και βιβλίων (Ασματικό, Ειρμολόγιο, Στιχηράριο, Μαθηματάριο, Παπαδική, Ψαλτικό κ.λπ.).

Θεωρητικά μουσικής και μέθοδοι Ψαλτικής Τέχνης. Τα γένη και είδη της Βυζαντινής Μελοποιίας. Πατριαρχικές Σχολές Ψαλτικής (ιε'-ιη' αι.). Η εκφώνηση των αναγνωσμάτων και η εκφωνητική σημειογραφία.

Θεωρία και πράξη της Ψαλτικής Τέχνης. Αναλυτική βυζαντινή σημειογραφία. Ασκήσεις επί των διατονικών ήχων (α', πλ.α', δ', πλ.δ'). Η

νέα μέθοδος της Εκκλησιαστικής Μουσικής. Άλλα σημειογραφικά συστήματα. Οι ύμνοι των βυζαντινών Λειτουργιών και ακολουθιών της Θείας Λατρείας.

Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr→blackboard

Συγγράμματα: 1α. πρωτοπρ. Σπ. Αντωνίου, *Θεωρία και Πράξη της Ψαλτικής Τέχνης*, εκδ. Μυθονία, Θεσσαλονίκη 2005.

1β. Γρ. Στάθης, *Οι αναγραμματισμοί και τα μαθήματα της Βυζαντινής Μελοποιίας*, εκδ. Ι.Β.Μ. Εκκλησίας της Ελλάδος, Αθήνα 2003.

2. Γ. Παπαδόπουλου, *Συμβολαί εις την ιστορίαν της παρ' ημίν Εκκλησιαστικής Μουσικής*, εκδ. Τέρτιος, Κατερίνη 1977.

11. ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ω.Δ. 3

ΞΑ2	ΑΓΓΛΙΚΑ	Μαρία Μακραντωνάκη-Φαραζά Δημήτριος Λυσικάτος
ΞΓ2	ΓΑΛΛΙΚΑ	Ελένη Γκίνου
ΞΓΕ2	ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	Νικόλαος Αναστασίου
ΞΙΤ2	ΙΤΑΛΙΚΑ	Αθ. Νικολαΐδου-Χ΄΄Βασιλειάδου
ΞΕΛ2	ΕΛΛΗΝΙΚΑ	Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας

12. ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ 1

Από τον πίνακα μαθημάτων εαρινού εξαμήνου για 3 Δ.Μ., ECTS 3.

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. [303Υ] ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ 1 (Α) Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Λέκτορας Άννα Καραμανίδου

Παρουσιάζονται ο βίος, τα συγγράμματα και η διδασκαλία των Πατέρων και εκκλησιαστικών συγγραφέων, που έδρασαν κατά την περίοδο από τον α΄ μέχρι τον γ΄ αιώνα, και αντιμετωπίζονται τα σχετικά φιλολογικά και θεολογικά προβλήματα.

Συγγράμματα: 1α. Π. Χρήστου, *Εκκλησιαστική Γραμματολογία*, τόμ. Α΄, εκδ. Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 2003.

1β. Θ. Ζήση, *Απόστολος Παύλος*, [Πατερικά 7], εκδ. Βρυνένιος, Θεσσαλονίκη 2004.

2. Π. Χρήστου, *Ελληνική Πατρολογία*, τόμ. Β΄, εκδ. Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 2005.

2. [304Υ] ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΞΕΝΩΝ ΘΡΗΣΚΕΙΩΝ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Λέκτορας Απόστολος Κραλίδης

Αρχαία ελληνική θρησκεία. Ιστορία και διδασκαλία των θρησκειών της Μ. Ασίας, της Μ. Ανατολής, της Μεσοποταμίας, της Αιγύπτου. Ιουδαϊσμός και Ισλάμ. Ανατολικές θρησκείες (Βεδισμός, Ινδουϊσμός, Βραχμανισμός, Βουδισμός, Λαμαϊσμός, Κινεζικές και Ιαπωνικές θρησκείες).

Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr→blackboard

Συγγράμματα: 1α. Γρ. Ζιάκα, *Θρησκείες και Πολιτισμοί της Ασίας*, εκδ. Κορηλία Σφακιανάκη, Θεσσαλονίκη 2006.

1β. Η. Νικολακάκη, *Ο ιερός πόλεμος του Ισλάμ. «Τζιχάντ»*, εκδ. Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 2003.

1γ. Η. Whitehouse, *Τύποι θρησκευτικότητας*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2006.

2α. Γρ. Ζιάκα, *Θρησκευολογικά Μελετήματα*, τόμ. Α΄, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2004.

2β. Π. Παχή, *Τις καρποτόκος*, τόμ. Α΄, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2003.

3. [302Υ] ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΠΡΕΣΒΥΤΕΝΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΩΝ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Αναπληρωτής Καθηγητής Κωνσταντίνος Χρήστου

Ιστορία και σύγχρονη κατάσταση του Οικουμενικού Πατριαρχείου και των άλλων πρεσβυτενών Πατριαρχείων (Αλεξανδρείας, Αντιοχείας, Ιεροσολύμων).

Συγγράμματα: 1α. Μητρ. Ηλιουπόλεως και Θείρων Γενναδίου, *Ιστορία του Οικουμενικού Πατριαρχείου*, τόμ. 1, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2001.

1β. Β. Σταυρίδη, *Ιστορία του Οικουμενικού Πατριαρχείου (1453-σήμερα)*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1999.

4. [301Υ] ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ (2)

Ω.Δ.1, Δ.Μ. 1, ECTS 2

Καθηγητής Αθανάσιος Καραθανάσης

Ιστορία και σύγχρονη κατάσταση της Εκκλησίας της Ελλάδος και της Κύπρου.

Συγγράμματα: 1α. Αθ. Α. Αγγελόπουλου, *Η Εκκλησιαστική Ιστορία, Ιστορία των δομών διοικήσεως και ζωής της Εκκλησίας*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2005.

1β. Αθ. Α. Αγγελόπουλου, *Η Εκκλησία της Κύπρου στο παρελθόν και το παρόν*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1998.

5. [305Υ] ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ 1
Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Λέκτορας Αγγελική Τριβυζαδάκη

Εισαγωγή στη Χριστιανική και Βυζαντινή Αρχαιολογία και Τέχνη (ορολογία, πηγές και περίγραμμα της τέχνης του Βυζαντίου από το 324 ως το 1453). Ειδικότερα εξετάζεται η αρχιτεκτονική και η ζωγραφική των πρώτων χριστιανικών αιώνων μέχρι την έναρξη της Εικονομαχίας.

Συγγράμματα: 1α. Γ. Γούναρη, *Εισαγωγή στη Χριστιανική Αρχαιολογία Α' - Αρχιτεκτονική*, εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2000.

1β. Γ. Γούναρη, *Εισαγωγή στη Χριστιανική Αρχαιολογία Β' - Ζωγραφική*, εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2007.

2. J. Lowden, *Πρώιμη Χριστιανική και Βυζαντινή Τέχνη*, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 1999.

6. [308Υ] ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΨΑΛΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ
Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρεσβύτερος Σπυρίδων Αντωνίου

Εισαγωγικά στην επιστήμη της Βυζαντινής Μουσικολογίας. Η σημασία και ο σκοπός του μαθήματος. Σκιαγράφηση της βυζαντινής μουσικής έρευνας (ελληνικής και ξένης) και η εξέλιξη της Ψαλτικής Τέχνης. Παρουσίαση των βασικότερων μουσικολογικών όρων (γέννη, θέσις, μέλος, μελοποιός, μεγάλες υποστάσεις χειρονομίας, μετροφωνία, κ.λπ.)

Στοιχεία βυζαντινής μουσικής παλαιογραφίας και μελοποιίας. Ορολογία (καλλωπισμοί, συντημήσεις, κ.λπ.). Μορφολογία του βυζαντινού μέλους. Η μετρική των ύμνων. Περίοδοι ανάπτυξης της βυζαντινής σημειογραφίας. Εξήγηση της παλαιάς σημειογραφίας.

Θεωρία, πράξη και άσκηση στην Ψαλτική Τέχνη (χρωματικοί και εναρμόνιοι ήχοι). Η οκταηχία. Τροπαραϊακοί και ψαλμικοί ύμνοι. Οι σπουδαιότεροι μελωδοί και μελοποιοί.

Συγγράμματα: 1α. πρωτοπρ. Σπ. Αντωνίου, *Η μορφολογία της Βυζαντινής Εκκλησιαστικής Μουσικής*, εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2005.

1β. Βασ. Στεφανίδη, *Σχέδιασμα περί μουσικής ιδιαίτερον εκκλησιαστικής, Βασιλείου Στεφανίδου του Βυζαντίου, του εκ διαφόρων επισήμων Ακα-*

δημιών ιατροφιλοσόφου, εις Χαράλαμπος Καρακατσάνη, Βυζαντινή Ποταμής, τόμος στ', Θεωρητικών Βασιλείου Στεφανίδου του Βυζαντίου εν Νεοχωρίω του Βοσπόρου 1819, εκδ. Χαράλαμπος Καρακατσάνη, Αθήνα 1997.

2. Κ. Ψάχου, *Η παρασημαντική της Βυζαντινής Μουσικής*, εκδ. Γ. Χατζηθεοδώρου, Αθήνα 1978.

7. [306Υ] ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ
Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Λέκτορας Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος

Εισαγωγή στην έννοια της επιστήμης της Κοινωνιολογίας. Ανάλυση των βασικών λειτουργιών της κοινωνικής ζωής. Ερμηνεία της κοινωνικής συμπεριφοράς και δράσεως. Διαιρέσεις της βασικής Επιστήμης. Λειτουργία της ολικής κοινωνίας. Σύγχρονοι κλάδοι και περιεχόμενο. Ανάλυση του πρωτογενούς και αυτοδύναμου χαρακτήρα του Χριστιανισμού εντός των πλαισίων της συλλειτουργίας των κοινωνικών θεσμών. Η δυναμική της πνευματικής του εξουσίας, που συνεπάγεται τις κοινωνικές επιδράσεις σε διανθρώπινο και διακοινωνικό επίπεδο. Η κοινωνική διδασκαλία του Χριστιανισμού και η στάση του απέναντι σε σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα. Θεμελίωση, με βάση την Κοινωνιολογία του δόγματος, της ηθικής και της λατρείας, της ορθόδοξης θέσης για τη διασύνδεση δόγματος και ήθους, αλλά και της διδασκαλίας για την ενότητα της Εκκλησίας στην πίστη, στη διοίκηση και στη λατρεία. Ο διαλογικός χαρακτήρας του Χριστιανισμού σε οικουμενικό επίπεδο και η αξία του στην εποχή της παγκοσμιοποίησης και της σύγκρουσης των πολιτισμών.

Συγγράμματα: 1α. Γ. Μαντζαρίδη, *Κοινωνιολογία του Χριστιανισμού*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.

1β. Κων. Κωτσιόπουλου, *Ανεξιθρησκεία. Τα ανθρώπινα δικαιώματα στον Ευρωπαϊκό και Νεοελληνικό Διαφωτισμό. Το παράδειγμα του J. Locke και του Ευγένιου Βούλγαρη*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.

2. Ιω. Πέτρου, *Κοινωνική θεωρία και σύγχρονος πολιτισμός*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2005.

8. [307Υ] ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ 1
Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρεσβύτερος Αθανάσιος Γκίκας

Εισαγωγικά. Ορισμός της Ποιμαντικής Ψυχολογίας. Σχέση ακαδημαϊκής Θεολογίας και Ποιμαντικής Ψυχολογίας. Ψυχολογία του βάθους και πνευματική ζωή. Ψυχολογία του βάθους και η πνευματική καθοδήγηση των ψυχών. Ορθόδοξη ποιμαντική ψυχολογία. Πηγές της ορθόδοξου ποι-

μαντικής ψυχολογίας. Γνώμονες της θεωρητικής συγκροτήσεως και πρακτικής εφαρμογής της ορθόδοξου ποιμαντικής ψυχολογίας. Ποιμαντικοψυχολόγος ερευνητής.

Η ψυχική σύγκρουση ως βασικό στοιχείο της εξέλιξης της προσωπικότητας. Αφετηρίες και δομή της ψυχικής σύγκρουσης. Προσέγγιση θεωριών (Freud, Jung, Adler, K.Horney, Igor Carouso).

Συγγράμματα: 1α. Ιω. Κορναράκη, *Ποιμαντική Ψυχολογία*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1993.

1β. Ιω. Κορναράκη, *Θέματα Ποιμαντικής Ψυχολογίας II*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1993.

2. Στ. Μπαλογιάννη, *Ποιμαντική Ψυχολογία*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1980.

9. ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ω.Δ. 3

ΞΑ3 ΑΓΓΛΙΚΑ Μαρία Μακραντωνάκη-Φαραζά

Συγγράμματα: Μ. Μακραντωνάκη-Φαραζά, *English Theological Texts and Exercises*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008².

ΞΓ3	ΓΑΛΛΙΚΑ	Ελένη Γκίνου
ΞΓΕ3	ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	Νικόλαος Αναστασίου
ΞΙΤ3	ΙΤΑΛΙΚΑ	Αθ. Νικολαΐδου-Χ΄Βασιλειάδου
ΞΕΛ3	ΕΛΛΗΝΙΚΑ	Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας

10-11. ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ 2

Από τον πίνακα επιλεγόμενων του χειμερινού εξαμήνου για 6 Δ.Μ., ECTS 6.

Δ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

1. [402Υ] ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Επίκουρη Καθηγήτρια Κυριακούλα Παπαδημητρίου

Ερμηνεία της Α΄ προς Θεσσαλονικείς Επιστολής του απ. Παύλου. Βάση της ερμηνείας αποτελεί η πατερική ερμηνευτική παράδοση σε διάλογο με τη σύγχρονη ερμηνευτική.

Συγγράμματα: 1α. Ιω. Γαλάνη, *Η πρώτη Επιστολή του αποστόλου Παύλου προς Θεσσαλονικείς*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2004.

1β. Κυρ. Παπαδημητρίου, *Ερμηνεύοντας την Ειρήνη στην Καινή Διαθήκη*, εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2008.

2. Π. Τρεμπέλα, *Υπόμνημα εις τας Επιστολάς του Απ. Παύλου*, τόμ. Β΄, εκδ. Σωτήρ, Αθήνα 1989.

2. [405Υ] ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ 1 (Β)

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Λέκτορας Σουλτάνα Λάμπρου

Παρουσιάζονται ο βίος, τα συγγράμματα και η διδασκαλία των Πατέρων και εκκλησιαστικών συγγραφέων, που έδρασαν κατά την περίοδο από τον δ΄ μέχρι τον η΄ αιώνα, και αντιμετωπίζονται τα σχετικά φιλολογικά και θεολογικά προβλήματα.

Πρακτική άσκηση στη χρήση των πηγών της Πατρολογίας, με βάση τις κλείδες και τα άλλα βοηθήματα.

Συγγράμματα: 1α. πρωτοπρ. Θ. Ζήση, *Θεολογία και Γραμματεία των Μεγάλων Πατέρων*, εκδ. Βρυέννιος, Θεσσαλονίκη 2008.

1β. πρωτοπρ. Θ. Ζήση, *Οι εικόνες στην Ορθόδοξη Εκκλησία*, εκδ. Βρυέννιος, Θεσσαλονίκη 2007.

2. Π. Χρήστου, *Ελληνική Πατρολογία*, τόμ. Γ΄, εκδ. Βυζάντιον, Θεσσαλονίκη 1987.

3. [403Υ] ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΣΛΑΒΙΚΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Αναπληρωτής Καθηγητής Μιχαήλ Τρίτος

Ιστορία και σύγχρονη κατάσταση των Σλαβικών και λοιπών Ορθόδοξων Εκκλησιών.

Συγγράμματα: 1α. Μ. Τρίτου, *Η Εκκλησία στο Ανατολικό Ιλλυρικό και την Αλβανία*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2004.

1β. Μ. Τρίτου, *Οι Πατριάρχες της Ορθόδοξου Εκκλησίας της Ρουμανίας*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2004.

1γ. Μ. Τρίτου, *Η Ορθοδοξία στα Βαλκάνια σήμερα*, εκδ. Τέρτιος, Κατερίνη 2004.

2. Αντ. Ταχιάου, *Βυζάντιο - Σλάβοι - Άγιον Όρος*, εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2006.

4. [408Υ] ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Καθηγητής Αθανάσιος Καραθανάσης

Η τρίσημη ενότητα του Ελληνισμού. Αρχαιότητα - Βυζάντιο - Νέος Ελληνισμός. Αναζήτηση των στοιχείων της διαχρονικής ενότητας των τριών

περιόδων. Η συμβολή των εθνικών μας ιστοριογράφων στον εντοπισμό των στοιχείων της Ορθοδοξίας, των θεσμών και των εθνικών παραδόσεων που συνιστούν αυτήν την ενότητα.

Συγγράμματα: 1. Κ. Απ. Βακαλόπουλου, *Νεοελληνική Ιστορία*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2004.

5. [608Υ] ΑΓΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΑ Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 3, ECTS 4

Επίκουρος Καθηγητής Συμεών Πασχαλίδης

Παρουσίαση των πηγών της Αγιολογικής επιστήμης και της βασικής αγιολογικής ορολογίας. Ανάλυση των «χορών» των Αγίων, της παρρησίας και των πρεσβειών τους προς τον Θεό. Θεολογική προσέγγιση των θαυμάτων και φιλολογική εξέταση των σχετικών Συλλογών. Θεολογική κατοχύρωση της τιμής των αγίων και των ιερών λειψάνων. Αναφορά στην ιστορία και τη σύγχρονη κανονική πράξη της Εκκλησίας για την αναγνώριση νέων Αγίων. Μελέτη της ιστορικής εξέλιξης του Εορτολογίου.

Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr→blackboard

Συγγράμματα: 1α. Δημ. Γ. Τσάμη, *Αγιολογία της Ορθόδοξης Εκκλησίας*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1999.

1β. Σ. Πασχαλίδης, *Το Γυμνασιολογικό έργο των Κόλλυβάδων*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2007.

1γ. Αθ. Παπαδόπουλου-Κεραμέως, *Συλλογή Παλαιστινής και Συριακής Αγιολογίας*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2001.

2. Π. Β. Πάσχου, *Άγιοι οι φίλοι του Θεού. Εισαγωγή στην Αγιολογία της Ορθόδοξου Εκκλησίας*, εκδ. Αρμός, Αθήνα 1997.

6. [406Υ] ΧΡΙΣΤ. ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ & ΤΕΧΝΗ 2 Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Λέκτορας Αγγελική Τριβυζαδάκη

Εξετάζονται οι αρχιτεκτονικοί τύποι και τα εικονογραφικά προγράμματα των ναών της μεσοβυζαντινής και υστεροβυζαντινής εποχής.

Συγγράμματα: 1α. Χ.-Α. Μπούρα, *Βυζαντινή και μεταβυζαντινή αρχιτεκτονική στην Ελλάδα*, εκδ. Μέλισσα, Αθήνα 2001.

1β. *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, τόμ. Η', εκδ. Εκδοτικής Αθηνών, Αθήνα 2000.

2. Ch. Delvoye, *Βυζαντινή Τέχνη*, εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2000.

7. [407Υ] ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ 2 Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρεσβύτερος Αθανάσιος Γκίκας

Βιβλική μορφολογία της ψυχικής σύγκρουσης (Το «ποιμαντικό πρόβλημα» ως διαδικασία ψυχικής σύγκρουσης. Η «φαρισαϊκή» δομή της ψυχικής σύγκρουσης. Το σύμπλεγμα της «λευκής ενοχής». Το σύμπλεγμα του «Ιούδα». Η δομή της «κυλικής» αναπλήρωσης της ψυχικής σύγκρουσης. Η επιθετικότητα ως ενοχική δομή και έκφραση της ψυχικής σύγκρουσης. Το «σύμπλεγμα του Ησαύ»).

Βιβλική μορφολογία της λύσεως της ψυχικής σύγκρουσης (Το πρόβλημα της λύσης της ψυχικής σύγκρουσης. Ο «αποδιοπομπαίος τράγος». Ο άσωτος υιός. Ο τελώνης. Ο παραλυτικός της Καπερναούμ. Ο Ζακχαίος).

Η περίπτωση «πατερικής πανουργίας» ως θεραπευτικό ψυχόδραμα. Ενοχή και επιθετικότητα σε σχέση με την ιδεατή εικόνα του ατόμου. Η βία στις διατομικές σχέσεις. Εφηβεία και θρησκευτικότητα. Η γλώσσα της επικοινωνίας της Εκκλησίας με το σύγχρονο κόσμο.

Συγγράμματα: 1. Ιω. Κορναράκη, *Θέματα Ποιμαντικής Ψυχολογίας III*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1998.

2. Πρωτοπρ. Βασ. Θερμού, *Ποιμαίνοντες μετ' επιστήμης*, εκδ. Αρμός, Αθήνα 1996.

8. ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ Ω.Δ. 3

ΞΑ4	ΑΓΓΛΙΚΑ	Μαρία Μακραντωνάκη-Φαραζά
ΞΓ4	ΓΑΛΛΙΚΑ	Ελένη Γκίνου
ΞΓΕ4	ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	Νικόλαος Αναστασίου
ΞΙΤ4	ΙΤΑΛΙΚΑ	Αθ. Νικολαΐδου-Χ' Βασιλειάδου
ΞΕΛ4	ΕΛΛΗΝΙΚΑ	Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας

9. ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ 1

Από τον πίνακα επιλεγόμενων μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου για 3 Δ.Μ., ECTS 3.

Ε' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. [503Υ] ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ 2 (Α) Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Λέκτορας Σουλτάνα Λάμπρου

Παρουσιάζονται ο βίος, τα συγγράμματα και η διδασκαλία των Πατέρων και εκκλησιαστικών συγγραφέων, που έδρασαν κατά την περίοδο από τον 9' μέχρι τον 14' αιώνα, και αντιμετωπίζονται τα σχετικά φιλολογικά και θεολογικά προβλήματα.

Συγγράμματα: 1α. Π. Χρήστου, *Ελληνική Γραμματολογία*, τόμ. Β', εκδ. Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 2003.

1β. π. Ν. Ιωαννίδη, *Θεολογία και Γραμματεία από τον Θ' αιώνα και εξής*, εκδ. Π. Κυριακίδη Α.Ε., Αθήνα 2007.

1γ. F. Cavallera, *Πίνακες Ελληνικής Πατρολογίας (J. P. Migne)*, εκδ. Κέντρου Πατερικών Εκδόσεων, Αθήνα 2008.

2. Θεοδώρου Στουδίτου, *Λόγοι Αντιρρητικοί κατά Εικονομάχων*, εκδ. Ίνδικτός, Αθήνα 2006.

2. [505Υ] ΙΣΤΟΡΙΑ ΔΟΓΜΑΤΩΝ Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 3, ECTS 4

Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρεσβύτερος Χρήστος Βλαχάβας-Φιλιώτης

Ιστορικο-συστηματική παρουσίαση των διατυπώσεων των δογμάτων της Εκκλησίας με βάση τους όρους και τις αποφάσεις των συνόδων και άλλων γραπτών μνημείων και ιδιαίτερα των συγγραμμάτων των αγίων Πατέρων.

Συγγράμματα: 1α. Κ. Σκουτέρη, *Ιστορία Δογμάτων*, τόμ. Α', εκδ. Επιμέλεια Διαφημιστική Α.Ε., Αθήνα 1998.

1β. Κ. Σκουτέρη, *Ιστορία Δογμάτων*, τόμ. Β', εκδ. Επιμέλεια Διαφημιστική Α.Ε., Αθήνα 2004.

3. [508Υ] ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΕΣ ΑΙΡΕΣΕΙΣ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Επίκουρος Καθηγητής Βασίλειος Τσίγκος

Εισαγωγικά περί αιρέσεων. Ιστορικοθεολογικό πλαίσιο εμφάνισης των συγχρόνων χριστιανικών αιρέσεων. Γενικές αρχές του Προτεσταντισμού, στον οποίο οφείλεται η προέλευση και ανάπτυξη αυτών των αιρέσεων. Διδασκαλία και αναίρεση των κακοδοξιών, με βάση την παράδοση και ζωή της Ορθοδόξου Εκκλησίας, των μεγαλύτερων χριστιανικών αιρέσεων, όπως: Χιλιασμός, Ανιβεντιστές, Πεντηκοστιανοί, Νεοπεντηκοστιανοί, Μορμόνοι, Παιδιά του Θεού και άλλες «υπερδογματικές» ομάδες με χιλιαστικές τάσεις, που δρουν στην Ελλάδα.

Συγγράμματα: Φάκελος σημειώσεων, Πανεπιστημιακό Τυπογραφείο, Θεσσαλονίκη 2008.

4. [504Υ] ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ 3 Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Λέκτορας Αγγελική Τριβυζαδάκη

Προϋποθέσεις ερμηνείας και ερμηνευτική προσέγγιση της βυζαντινής τέχνης.

Συγγράμματα: 1α. Γ. Κόρδη, *Ιεροτύπως. Η εικονολογία του Ιερού Φωτίου και η τέχνη της εικονομαχικής περιόδου*, εκδ. Αρμός, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2002.

1β. Π. Μιχελή, *Αισθητική θεώρηση της βυζαντινής τέχνης*, εκδ. Ιδρύματος Παναγιώτη και Εφης Μιχελή, Αθήνα 2006.

2α. Γ. Κόρδη, *Η ζωγραφική ως τρόπος*, εκδ. Αρμός, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2005.

2β. Γ. Κόρδη, *Η «ερμηνεία της ζωγραφικής τέχνης» του Διονυσίου του εκ Φουρνά*, εκδ. Αρμός, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2006.

5. [506Υ] ΟΜΙΛΗΤΙΚΗ - ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΚΗΡΥΓΜΑΤΟΣ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Επίκουρος Καθηγητής αρχιμανδρίτης Νικόδημος Σκρέττας

Εισαγωγή στην Ομιλητική. Ιστορία του χριστιανικού κηρύγματος. Το κήρυγμα και ο διάκονός του. Θέματα και πηγές του κηρύγματος. Ερμηνεία πατερικών ομιλητικών κειμένων.

Συγγράμματα: 1α. Ιω. Φουντούλη, *Ομιλητική*, εκδ. Μιχ. Φουντούλη, Θεσσαλονίκη 2002.

1β. Βασ. Στογιάννου, *Ερμηνευτικά Μελετήματα*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1988.

2. Δημ. Κούκουρα, *Η Ρητορική και η Εκκλησιαστική Ρητορική. Διαχρονική μελέτη*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006.

6. [507Υ] ΥΜΝΟΛΟΓΙΑ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Επίκουρος Καθηγητής Συμεών Πασχαλίδης

Παρουσιάζονται οι βασικότεροι υμνογραφικοί όροι (αντίφωνα, αναβαθμοί, καθίσματα, ιδιόμελα, προσόμοια, ωδές κ.λπ.) και τα σχετικά λειτουργικά βιβλία της Εκκλησίας. Εξετάζεται η προέλευση και η εξέλιξη της υμνογραφίας της αρχαϊκής Εκκλησίας, καθώς και η γένεση του Κοντακίου και του Κανόνος. Παρουσιάζονται οι κυριότεροι υμνογράφοι και το έργο τους και αναλύεται θεολογικά το περιεχόμενο αντιπροσωπευτικών υμνογραφικών κειμένων.

Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr→blackboard

Συγγράμματα: 1α. Θεοχ. Δετοράκη, *Βυζαντινή Υμνογραφία (πανεπιστημιακά παραδόσεις)*, εκδ. Θεοχ. Δετοράκη, Ηράκλειο 1997.

1β. Σ. Πασχαλίδης, *Μελετίου Συρίγου του Κρητός, Ακολουθίες και Συναξάρια των Αγίων της Τρίγλιος και άλλων Βιθυνικών πόλεων*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2007.

1γ. Γρ. Παπαγιάννη, *Ακάθιστος Ύμνος. Άγνωστες επιχές ενός πολύ γνωστού κειμένου*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2006.

2. Σ. Πασχαλίδη, *Βυζαντινή και Μεταβυζαντινή Υμνογραφία*, τόμ. Α'-Β', εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2008.

3. Π. Β. Πάσχου, *Λόγος και μέλος. Εισαγωγή στη Βυζαντινή Λειτουργική Υμνογραφία της Ορθόδοξου Εκκλησίας*, τόμ. Α', εκδ. Αρμός, Αθήνα 1999.

7. [706] ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΜΕ ΑΣΚΗΣΕΙΣ Ι Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 3, ECTS 4

Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρεσβύτερος Αθανάσιος Γκίκας

Εισαγωγικά στην επιστήμη της Ποιμαντικής. Γενική Ποιμαντική, δηλ. η θεολογία της Ποιμαντικής. Τα σύγχρονα γενικά πλαίσια και οι μέθοδοι του ποιμαντικού έργου. Τα της προσωπικότητας του ποιμένου και περί του ποιμνίου. Ειδική Ποιμαντική, δηλ. το αγιαστικό, το διδακτικό και το διοικητικό έργο του ποιμένου.

Πρακτική άσκηση. Συνεπικουρεί η θεολόγος καθηγήτρια, αποσπασμένη από τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, Γεωργία Δουραμάνη.

Συγγράμματα: 1. πρωτοπρ. Αθ. Γκίκας, *Μαθήματα Ποιμαντικής*, εκδ. Μυθονία, Καλοχώρι Θεσσαλονίκης, 2005.

2. Αλ. Σταυρόπουλου, *Επιστήμη και Τέχνη της Ποιμαντικής*, εκδ. Αρμός, Αθήνα 1997.

8. ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ Ι

Από τον πίνακα των επιλεγόμενων μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου για 3 Δ.Μ., ECTS 3.

ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. [401Υ] ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Επίκουρος Καθηγητής Αθανάσιος Παπαρνάκης

Συστηματική έκθεση και ανάλυση βασικών θεολογικών ιδεών και θεμάτων της Παλαιάς Διαθήκης, που άπτονται της θεολογίας, ανθρωπολογίας, χριστολογίας, σωτηριολογίας, εκκλησιολογίας, εσχατολογίας της και συνιστούν το περιεχόμενο της υπερφυσικής θείας αποκαλύψεώς της.

Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr→blackboard

Συγγράμματα: 1α. Στ. Καλαντζάκη, «*Εν αρχή εποίησεν ο Θεός*». *Ερμηνευτική ανάλυση των περί δημιουργίας διηγήσεων της Γενέσεως*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2001.

1β. Α. Παπαρνάκη, *Η επίκληση του Ονόματος του Θεού στην Παλαιά Διαθήκη*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006.

2. W. Zimmerli, *Επίτομη Θεολογία της Παλαιάς Διαθήκης*, εκδ. Άρτος Ζωής, Θεσσαλονίκη 2001.

2. [610Υ] ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Επίκουρη Καθηγήτρια Κυριακούλα Παπαδημητρίου

Θεώρηση της γλώσσας ως μέσου ερμηνείας της Καινής Διαθήκης. Παρουσίαση και εφαρμογή σύγχρονων γλωσσολογικών και γραμματολογικών θεωριών ερμηνείας στο κείμενο της Καινής Διαθήκης.

Θεωρία και μεθοδολογία της Ερμηνευτικής επιστήμης. Παρουσίαση και εφαρμογή αρχαίων και νεωτέρων ερμηνευτικών μεθόδων της Καινής Διαθήκης.

Συγγράμματα: 1α. Σ. Αγουρίδη, *Ερμηνευτική των ιερών κειμένων*, εκδ. Άρτος Ζωής, Αθήνα 2002.

1β. Κ. Παπαδημητρίου, *Γλώσσα και ερμηνεία της Καινής Διαθήκης*, University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2004.

1γ. Κ. Μπελέζου, *Χρυσόστομος και Απόστολος Παύλος*, εκδ. Διήγησι, Αθήνα 2008.

2. πρωτοπρ. Γ. Φλωρόφσκυ, *Αγία Γραφή, Εκκλησία, Παράδοση*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1976.

3. [602Υ] ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ 2 (Β) Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Λέκτορας Σουλτάνα Λάμπρου

Παρουσιάζονται ο βίος, τα συγγράμματα, η διδασκαλία των Πατέρων και εκκλησιαστικών συγγραφέων, που έδρασαν κατά την περίοδο από τον 1β' μέχρι τον 1ε' αιώνα, και αντιμετωπίζονται τα σχετικά φιλολογικά και θεολογικά προβλήματα.

Πρακτική άσκηση στη χρήση των πηγών της Πατρολογίας, με βάση τις κλειδες και τα άλλα βοηθήματα.

Συγγράμματα: 1α. πρωτοπρ. Θ. Ζήση, *Θεολόγοι της Θεσσαλονίκης*, εκδ. Βρυέννιος, Θεσσαλονίκη 1997.

1β. Σ. Λάμπρου, *Αγία Παρασκευή η Επιβατινή. Ιστορία και Γραμματεία*, εκδ. ILP «Ναυς», Θεσσαλονίκη 2007.

2. Π. Χρήστου, *Ελληνική Πατρολογία*, τόμ. Ε', εκδ. Βυζάντιον, Θεσσαλονίκη 1992.

4. [605Y] ΔΟΓΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ Ι
Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Επίκουρος Καθηγητής Βασίλειος Τσίγκος

α) Προλεγόμενα στη Δογματική Θεολογία της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας: Περιεχόμενο, μεθοδολογία και σύντομη ιστορική επισκόπηση της Ορθοδόξου Δογματικής Θεολογίας. Έννοια, “πηγές” και διαμόρφωση των ορθοδόξων δογμάτων. Η αποτύπωσή τους στη θεολογία και ζωή της Εκκλησίας για την εν Χριστώ ανακαίνιση και θέωση του ανθρώπου. Η οργανική και άρρηκτη σύνδεση δόγματος και ήθους, πίστεως και ζωής. Η θεολογική μέθοδος των Πατέρων της Ορθοδόξου Εκκλησίας. Εισαγωγή στη θεολογική γνωσιολογία.

β) «Ακριβής έκθεση» του περιεχομένου της ορθοδόξου πίστεως, με βάση τα «μνημεία» πίστεως και ζωής της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας. Παρουσιάζονται, με συστηματικό τρόπο, τα κυριότερα δόγματά της: Θεολογία-Τριαδολογία, Κοσμολογία και Ανθρωπολογία.

Συγγράμματα: 1α. Ν. Μαρτσούκα, *Δογματική και Συμβολική Θεολογία*, τόμ. Α', εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2004.

1β. Ν. Μαρτσούκα, *Δογματική και Συμβολική Θεολογία*, τόμ. Β', εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2007.

2α. Ιω. Ρωμανίδου, *Δογματική και Συμβολική Θεολογία της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας*, τόμ. Α', εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2004.

2β. Ν. Ξεξάκη, *Ορθόδοξος Δογματική: Προλεγόμενα εις την Ορθόδοξον Δογματικήν*, εκδ. Έννοια, Αθήνα 2006.

5. [606Y] ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΔΟΓΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ Ι
Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Καθηγήτρια Δέσπω Αθ. Λιάλιου

Συστηματική ερμηνεία των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας των τριών πρώτων Οικουμενικών Συνόδων, ήτοι ερμηνεία των Συμβόλων, της Εκθέσεως των Διαλλαγών του 433 και των κανόνων δογματικού ενδιαφέροντος των τριών πρώτων Οικουμενικών Συνόδων.

Συγγράμματα: 1α. Δ. Λιάλιου, *Ερμηνεία Δογματικών και Συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας*, τόμ. Α', εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1992.

1β. Δ. Λιάλιου, *Ερμηνεία Δογματικών και Συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας*, τόμ. Β', εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1994.

1γ. Δ. Λιάλιου, *Ερμηνεία Δογματικών και Συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας*, τόμ. Γ', εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2000.

1δ. Ν. Μαρτσούκα, *Ορθοδοξία και Αίρεση στους Εκκλησιαστικούς Συγγραφείς Δ', Ε', ΣΤ' αιώνα*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1992.

6. [604Y] ΣΥΜΒΟΛΙΚΗ ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ. ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΕΩΣ Ω.Δ. 2, Δ.Μ.2, ECTS 3

Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρεσβύτερος Χρήστος Βλαχάβας-Φιλώτης

Στοιχεία από τη θεολογία και ζωή ετεροδόξων χριστιανών σε σχέση και σύγκριση με το Ορθόδοξο Δόγμα. Σημαντικά στοιχεία των διορθοδόξων και διαχριστιανικών σχέσεων και προβληματισμοί από την πορεία της «Οικουμενικής Κίνησης». Στόχος του μαθήματος με βάση την οικουμενική παράδοση της Εκκλησίας είναι να φανεί η οικουμενικότητα του Ορθοδόξου Δόγματος σε συνάρτηση με ερωτήματα που προκύπτουν από τη συνάντηση της Ορθοδόξου Εκκλησίας με τις χριστιανικές ομολογίες.

Συγγράμματα: 1α. Ν. Μαρτσούκα, *Οικουμενική Κίνηση*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1996.

1β. Ν. Μαρτσούκα, *Οικουμενική Θεολογία*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006.

7. [611] ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ-ΠΗΓΕΣ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ. ΤΕΛΕΟΥΡΓΙΚΗ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Επίκουρος Καθηγητής αρχιμανδρίτης Νικόδημος Σκρέττας

Συγγράμματα: 1α. π. Χρυσ. Νάσση, *Η τελεουργία του Μυστηρίου της Ευχαριστίας*, [Κανονικά και Λειτουργικά 5], εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2007.

1β. Ιω. Φουντούλη, *Τελεουργικά θέματα*, τόμ. Α', εκδ. Αποστολικής Διακονίας, Αθήνα 2002.

1γ. Ιω. Φουντούλη, *Τελεουργικά θέματα*, τόμ. Β', εκδ. Αποστολικής Διακονίας, Αθήνα 2006.

1δ. Ιω. Φουντούλη, *Τελεουργικά θέματα*, τόμ. Γ', εκδ. Αποστολικής Διακονίας, Αθήνα 2007.

2. Γ. Βεργωτή, *Τελεουργική*, εκδ. Διον. Βεργωτή, Θεσσαλονίκη 1984.

3. Γ. Ρήγα, *Ζητήματα Τυπικού*, [Λειτουργικά Βλατάδων 2], εκδ. Πατριαρχικού Ιδρύματος Πατερικών Μελετών, Θεσσαλονίκη 2¹999.

8. [607Y] ΟΜΙΛΗΤΙΚΗ - ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΤΗΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Επίκουρος Καθηγητής αρχιμανδρίτης Νικόδημος Σκρέττας

Είδη του κηρύγματος. Μορφή του κηρύγματος. Συγγραφή και εκφώνηση του κηρύγματος.

Ασκήσεις στην Ομιλητική.

Συγγράμματα: 1α. Τρ. Τσομπάνη, *Η των Θείων ενκοσμία και τάξις. Αισθητική σπουδή της Θείας Λατρείας*, [Κανονικά και Λειτουργικά 6], εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 1997.

1β. Τρ. Τσομπάνη, *Το Μυστήριο και η Διακονία του Λόγου*, εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 1997.

2α. πρωτοπρ. Δημ. Βακάρου, *Ομιλητική*, εκδ. π. Δημ. Βακάρου, Θεσσαλονίκη 1993.

2β. Β. Στογιάννου, *Ανάλεκτα*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1988.

9. [609Υ] ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 2

Λέκτορας Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος

Η Ιεραποστολική ως μάθημα. Η ανάγκη της ιεραποστολής σήμερα. Σχέση της με τα άλλα μαθήματα της Θεολογίας. Έννοια και σκοπός της Ιεραποστολικής. Ίδρυση και οργάνωση της Εκκλησίας. Το ιεραποστολικό κήρυγμα του αποστόλου Πέτρου. Το ιεραποστολικό κήρυγμα του αποστόλου Παύλου. Ιεραποστολικές περιοδείες. Κύριλλος Ιεροσολύμων, Ιω. Χρυσόστομος, Κύριλλος και Μεθόδιος, πρότυπα ιεραποστόλων. Προσόντα του ιεραποστόλου. Λατρεία και ιεραποστολή. Η συμβολή των μοναχών και των λαϊκών στο ιεραποστολικό έργο της Εκκλησίας. Το ιεραποστολικό έργο της Εκκλησίας στην Αλάσκα, Αφρική, Κορέα, Ιαπωνία και Χόνγκ Κόνγκ.

Συγγράμματα: 1α. Χρ. Βάντσου, *Ιεραποστολική*, εκδ. Χρ. Βάντσου, Θεσσαλονίκη 2008.

1β. Χρ. Οικονόμου, *Οι απαρχές της οικουμενικότητας της Εκκλησίας*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.

2. Αναστ. Γιαννουλάτου, αρχιεπ. Τιράνων και πάσης Αλβανίας, *Παγκοσμιότητα και Ορθοδοξία*, εκδ. Ακρίτας, Αθήνα 2000.

10. ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ Ι

Από τον πίνακα επιλεγόμενων μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου για 3 Δ.Μ., ECTS 3.

Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. [501Υ] ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ ΙΩΑΝΝΕΙΑΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Καθηγητής Χρήστος Οικονόμου

Ερμηνεία και θεολογία του κατά Ιωάννην Ευαγγελίου. Γενική εισαγωγή στην ιωάννεια γραμματεία (Ευαγγέλιο, Επιστολές, Αποκάλυψη) και ερ-

μηνευτική ανάλυση του προλόγου και των θαυμάτων. Ιστορικοθεολογική προσέγγιση βασικών θεμάτων της Αποκαλύψεως. Οι επτάδες των δεινών, η συμβολική ορολογία και αριθμολογία, το 666 και το χάραγμα του Αντιχρίστου.

Συγγράμματα: 1α. Χρ. Οικονόμου, *Θεολογία της Καινής Διαθήκης και πατερική ερμηνευτική*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2001.

1β. Χρ. Οικονόμου, *Η κλήση και οι απαρχές της ιεραποστολικής δράσης του Απ. Παύλου*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.

2. Χρ. Οικονόμου, *Το πρόβλημα του τίτλου «Πράξεις (των) Αποστόλων»*. *Μια νέα θεολογική θεώρηση*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.

2. [708Υ] ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ 3

Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 3, ECTS 3

Λέκτορας Άννα Καραμανίδου

Παρουσιάζονται ο βίος, τα συγγράμματα και η διδασκαλία των Πατέρων και εκκλησιαστικών συγγραφέων, που έδρασαν κατά την περίοδο από τον ιστ' αιώνα μέχρι σήμερα, και αντιμετωπίζονται τα σχετικά φιλολογικά και θεολογικά προβλήματα.

Πρακτική άσκηση στη χρήση των πηγών της Πατρολογίας με βάση τις κλειδές και τα άλλα βοηθήματα.

Συγγράμματα: 1. G. Podskalsky, *Ελληνική Θεολογία επί Τουρκοκρατίας (1453-1821)*, εκδ. Μ.Ι.Ε.Τ., Αθήνα 2005.

2. Β. Μπόμπου-Σταμάτη, *Ο Βικέντιος Δαμοδός. Βιογραφία - Εργογραφία (1700-1754)*, εκδ. Μ.Ι.Ε.Τ., Αθήνα 1998.

3. [701Υ] ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΠΑΤΕΡΩΝ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 2

Λέκτορας Σουλτάνα Λάμπρου

Ερμηνεία, σχολιασμός και θεολογική ανάλυση εκλεκτών κειμένων των Πατέρων της Εκκλησίας. Γλωσσική και φιλολογική ανάλυση πατερικών κειμένων.

Συγγράμματα: 1α. πρωτοπρ. Θ. Ζήση-Σ. Λάμπρου-Α. Καραμανίδου, *Συναγωγή Πατέρων*, τόμ. Α'-Γ', εκδ. Βρυέννιος, Θεσσαλονίκη 2007.

1β. Ιωάννου Δαμασκηνού, *Δογματικά Α'*, Ε.Π.Ε. 1, εκδ. Γρηγόριος ο Παλαμάς, Ι. Μ. Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη 1976.

2. Βασιλείου Καισαρείας, *Δογματικά Β'*, Ε.Π.Ε. 1, εκδ. Γρηγόριος ο Παλαμάς, Ι. Μ. Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη 1972.

4. [703Y] ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ - ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ Θ. ΛΑΤΡΕΙΑΣ
Ω.Δ. 4, Δ.Μ. 3, ECTS 4

Επίκουρος Καθηγητής αρχιμανδρίτης Νικόδημος Σκρέττας

Εισαγωγή στη Λειτουργική. Πηγές της Λειτουργικής. Ιστορική εξέλιξη της Θ. Λατρείας. Λειτουργικοί τύποι της Ανατολής και της Δύσεως.

Πρακτική άσκηση στη Λειτουργική.

Συγγράμματα: 1α. αρχ. Νικόδ. Σκρέττα, *Η Θεία Ευχαριστία και τα προνόμια της Κυριακής κατά τη διδασκαλία των Κολλυβάδων*, εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2008.

1β. Ιω. Φουντούλη, *Κείμενα Λειτουργικής*, τόμ. Γ', εκδ. Μιχ. Φουντούλη, Θεσσαλονίκη 2005.

2. Γ. Φίλια, *Λειτουργική Α'*, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 2006.

3α. Παν. Σκαλτσή, *Λειτουργικές Μελέτες Ι*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1999.

3β. Παν. Σκαλτσή, *Λειτουργικές Μελέτες ΙΙ*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006.

5. [702Y] ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΗΘΙΚΗ 1 Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Επίκουρος Καθηγητής Μιλτιάδης Βάντσος

Η Χριστιανική Ηθική δεν προτείνει έναν κώδικα καλής συμπεριφοράς, ούτε παρουσιάζει απλώς τις θείες εντολές αλλά εξετάζει την πνευματική ζωή του ανθρώπου, τη σχέση του δηλ. με τον Θεό, τον συνάνθρωπο και τον κόσμο. Ο κατ' εικόνα Θεού δημιουργηθείς άνθρωπος καλείται να μετάρχει στην εν Χριστώ ανακαίνιση της φύσης του, που αμαυρώθηκε από την αμαρτία, και με τη χάρη του Αγ. Πνεύματος να φθάσει στη θέωση. Στη συνέχεια αυτή διερευνώνται η έννοια και το περιεχόμενο της ηθικής και εξετάζονται θεμελιώδη θέματα της ηθικής και πνευματικής ζωής, όπως είναι η μετοχή στα μυστήρια της Εκκλησίας, η αγάπη, η μετάνοια, η προσευχή, η ελευθερία και η τήρηση των εντολών του Θεού.

Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr→blackboard

Συγγράμματα: 1. πρωτοπρ. Θ. Ζήση, *Η σωτηρία του ανθρώπου και του κόσμου*, εκδ. Βρνέννιος, Θεσσαλονίκη 1997.

2. Γ. Μαντζαρίδη, *Χριστιανική Ηθική Ι: Εισαγωγή - Γενικές Αρχές - Σύγχρονη Προβληματική*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2002.

6. [705Y] ΠΗΓΕΣ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ Ω.Δ. 1, Δ.Μ. 1, ECTS 2

Καθηγητής Θεόδωρος Γιάγκου

Ανάλυση και παρουσίαση των Κανονικών Πηγών της Εκκλησίας, δη-

λαδή των αρχαίων κανονικών και νομοκανονικών συλλογών, των μοναστηριακών τυπικών, των εξομολογηταρίων, των συλλεκτικών κανονικών έργων, των συλλογών της Τουρκοκρατίας κ.ά.

Συγγράμματα: 1α. Θ. Γιάγκου, *Χριστοφόρου Προδρομίτου, Κανονικών*, εκδ. Μυγδονία, Καλοχώρι Θεσσαλονίκης 2007.

1β. Γ. Πουλή, *Νομοθετικά κείμενα Εκκλησιαστικού Δικαίου*, εκδ. Αντ. Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη 2007.

2. Σπ. Τρωϊάνου, *Πηγές Βυζαντινού Δικαίου*, εκδ. Αντ. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 1999.

7. [704Y] ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ Ι Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Καθηγητής Θεόδωρος Γιάγκου

Εισαγωγικά στην επιστήμη του Κανονικού Δικαίου. Εφαρμογές των πηγών του Κανονικού Δικαίου. Μέθοδοι ερμηνείας των ιερών κανόνων.

Συγγράμματα: 1α. μητρ. Τυρολόης και Σερεντίου Παντελεήμονος Ροδόπουλου, *Επιτομή Κανονικού Δικαίου*, εκδ. Μυγδονία, Καλοχώρι Θεσσαλονίκης 2005.

1β. Θ. Ξ. Γιάγκου - Γ. Α. Πουλή, *Πηγές του Εκκλησιαστικού Ποινικού Δικαίου*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2007.

2. Γ. Πουλή - Σπ. Τρωϊάνου, *Εκκλησιαστικό Δίκαιο*, εκδ. Αντ. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 2004.

8. [707Y] ΓΕΝΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΜΕ ΑΣΚΗΣΕΙΣ. ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ
Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Αναπληρωτής Καθηγητής Ηρακλής Ρεράκης

Παιδαγωγική και αγωγή. Η ιστορία της αγωγής. Η σχέση της Παιδαγωγικής προς τις άλλες ανθρωπολογικές επιστήμες και τη Θεολογία. Αγωγή - Διδασκαλία - Μόρφωση, Μάθηση. Μορφωτικά αγαθά. Περιβάλλον και αγωγή. Παιδαγωγική σχέση. Παιδαγωγική της ετερότητας. Σχολείο και αγωγή. Εμπειρική παιδαγωγική. Ψυχολογία του εφήβου. Νοσημοσύνη. Χριστιανική παιδαγωγική. Η εν Χριστώ αγωγή και οι επιστήμες της αγωγής. Ορθόδοξη εκκλησιαστική αγωγή. Οι πατέρες της Εκκλησίας και η αγωγή των νέων.

Συγγράμματα: 1. Ιω. Κογκούλη, *Εισαγωγή στην Παιδαγωγική*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2005.

2. Ηλ. Ματσαγγούρα, *Η σχολική τάξη*, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 2000.

Πρακτική άσκηση των φοιτητών σε Σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Θεσσαλονίκης. Στην άσκηση συνεπικουρούν οι θεολόγοι καθηγητές, απασπασμένοι από τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, Γιολάντα Σίσκου και Ευάγγελος Πεπές.

9-10. ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ 2

Από τον πίνακα επιλεγόμενων μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου για 6 Δ.Μ., ECTS 6.

Η' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. [801Υ] ΔΟΓΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ 2
Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4**Επίκουρος Καθηγητής Βασίλειος Τσίγκος**

«Ακριβής έκθεση» του περιεχομένου της ορθοδόξου πίστεως, με βάση τα «μνημεία» πίστεως και ζωής της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας. Συνεχίζεται, από το ΣΤ' εξάμηνο, και ολοκληρώνεται η παρουσίαση, με συστηματικό τρόπο, των κυριότερων δογμάτων της, με έμφαση στο δόγμα της θείας Οικονομίας: Χριστολογία (το δόγμα της Χαλκηδόνας, συνέπειες της υποστατικής ενώσεως των δύο φύσεων του Χριστού, τα δύο φυσικά θελήματα και οι δύο φυσικές ενέργειες του Χριστού). Το σωτηριώδες έργο του Χριστού. Η διδασκαλία περί Εκκλησίας. Το Άγιο Πνεύμα και η ζωή της Εκκλησίας. Τα μυστήρια ως μέσα και τρόπος ανακαινισμού του ανθρώπου. Εκκλησιολογική ανθρωπολογία. Εσχατολογική προοπτική και τελείωση του ανθρώπου.

Συγγράμματα: 1α. Β. Τσίγκου, *Ο ανακαινισμός του ανθρώπου κατά τη δογματική διδασκαλία του αγίου Συμεών του Νέου Θεολόγου*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006.

1β. Β. Τσίγκου, *Θεσμική και χαρισματική διάσταση της Εκκλησίας. Η σύνθεση Χριστολογίας και Πνευματολογίας*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.

1γ. Δ. Τσελεγγίδη, *Ορθόδοξη θεολογία και ζωή. Μελέτες συστηματικής θεολογίας*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2005.

2. [802Υ] ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΔΟΓΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ 2
Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3**Καθηγήτρια Δέσπω Αθ. Λιάλιου**

Συστηματική ερμηνεία των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας των Γ', Δ', Ε', ΣΤ', Ζ' Οικ. Συνόδων, ήτοι ερμηνεία των όρων και των κανόνων δογματικού ενδιαφέροντος των αντιστοίχων Οικουμενικών Συνόδων.

Συγγράμματα: 1α. Ν. Ματσούκα, *Ιωάννου Δαμασκηνού, Έκδοσις ακριβής της ορθοδόξου πίστεως*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1989.

1β. Γ. Φλωρόφσκυ, *Βυζαντινοί Πατέρες του βου, 7ου και 8ου αι.*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2007.

3. [804Υ] ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ - ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ
Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 2, ECTS 4**Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρεσβύτερος Κωνσταντίνος Καραϊσαρίδης**

Εισαγωγή στο βυζαντινό λειτουργικό τύπο. Η Θεία Λειτουργία. Βάπτισμα, χειροτονίες, μετάνοια, ευχέλαιο, γάμος, αγιασμοί, εγκαινία ναού, νεκρώσιμες ακολουθίες.

Πρακτική άσκηση στη Λειτουργική.

Συγγράμματα: 1α. πρωτοπρ. Κ. Καραϊσαρίδη, *Αναβαθμοί λειτουργικής ζωής*, εκδ. Σταμούλη, Αθήνα 2008.

1β. Παν. Σκαλτσή, *Λειτουργικές Μελέτες I*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1999.

1γ. Παν. Σκαλτσή, *Λειτουργικές Μελέτες II*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006.

2. Γ. Φύλια, *Παράδοση και εξέλιξη στη λατρεία της Εκκλησίας*, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 2006.

4. [803Υ] ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΗΘΙΚΗ 2
Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3**Επίκουρος Καθηγητής Μιλτιάδης Βάντσος**

Στα πλαίσια της πραγμάτευσης των σχέσεων του ανθρώπου με τον συνάνθρωπο και την κτίση εξετάζονται από άποψη χριστιανικής ηθικής κρίσιμα θέματα, που άπτονται της πνευματικής και κοινωνικής ζωής του ανθρώπου, όπως είναι ο γάμος, η ανατροφή των παιδιών, η εργασία, ο πλούτος και η φτώχεια, το οικολογικό πρόβλημα, η θεώρηση του πόνου και του θανάτου, όπως επίσης και θέματα βιοηθικής.

Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr → blackboard

Συγγράμματα: 1. πρωτοπρ. Θ. Ζήση, *Ηθικά Κεφάλαια*, εκδ. Βρυέννιος, Θεσσαλονίκη 2002.

2. Γ. Μαντζαρίδη, *Χριστιανική Ηθική II: Θεός και άνθρωπος, άνθρωπος και συνάνθρωποι, υπαρξιακές και βιοηθικές θέσεις και προοπτικές*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2003.

5. [806Υ] ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΜΕ ΑΣΚΗΣΕΙΣ 2
Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 3, ECTS 4**Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρεσβύτερος Αθανάσιος Γκίκας**

Πρακτική άσκηση των φοιτητών με επισκέψεις σε ενορίες, φιλανθρωπικά καταστήματα ποιμαντικής διακονίας και γενικότερη επαφή με ειδικές περιπτώσεις ποιμαντικής δράσης.

Συνεπικουρεί η θεολόγος καθηγήτρια, αποσπασμένη από τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, Γεωργία Δουραμάνη.

6. [805Υ] ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ 2

Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 3, ECTS 3

Λέκτορας Γεώργιος Γκαβαρδίνιας

Το πολίτευμα της Εκκλησίας. Η εξουσία, η διοίκηση στην Εκκλησία, ο βίος αυτής. Οι θεσμοί διοικήσεως του Οικουμενικού Πατριαρχείου και η καταστατική νομοθεσία της Εκκλησίας στην ελληνική επικράτεια.

Συγγράμματα: 1α. Παν. Παναγιωτάκου, *Σύστημα του εκκλησιαστικού δικαίου κατά την εν Ελλάδι ισχύν αυτού*, τόμ. 3ος: *Το Ποινικό Δίκαιο της Εκκλησίας*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1999.

1β. Παν. Παναγιωτάκου, *Σύστημα του εκκλησιαστικού δικαίου κατά την εν Ελλάδι ισχύν αυτού*, τόμ. 4ος: *Το Ποινικό Δίκαιο των Μοναχών*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1999.

7. [807Υ] ΕΙΔΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ.
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΕΑΕΚ II Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Αναπληρωτής Καθηγητής Ηρακλής Ρεράκης

Η διδασκαλία του μαθήματος των Θρησκευτικών: θέση, σκοπός, ρόλος, περιεχόμενα, προγράμματα σπουδών, διδακτικές αρχές, μέθοδοι και μορφές διδασκαλίας, εποπτικά μέσα, βιβλία, μέτρηση επίδοσης. Θεωρία και πράξη στη διδασκαλία του μαθήματος. Η χριστιανική αγωγή στις πολυπολιτισμικές κοινωνίες. Η διδασκαλία του μαθήματος στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πρακτική άσκηση στη διδασκαλία του μαθήματος των Θρησκευτικών σε Σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Θεσσαλονίκης. Συνεπικουρούν οι θεολόγοι καθηγητές, αποσπασμένοι από τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, Γιολάντα Σίσκου και Ευάγγελος Πεπές.

Συγγράμματα: 1. Ηρ. Ρεράκη, *Σύγχρονη διδακτική των Θρησκευτικών*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2007.

2. Ιω. Κογκούλη, *Διδακτική των Θρησκευτικών*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2003.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΕΑΕΚ II ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΡΑΞΕΩΝ 2.4.2.α «ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ»

Επιστημονικός υπεύθυνος: Αναπλ. Καθηγητής Ηρ. Ρεράκης

Το Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης εντάσσεται στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ II και προσφέρεται σε φοιτητές του Δ' έτους σπουδών. Η πρακτική άσκηση των Φοιτητών πραγματοποιείται σε τρεις φάσεις: Στην πρώτη φάση, οι φοιτητές εντάσσονται ενεργά στο σχολικό περιβάλλον Μονάδων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και αποκτούν εμπειρίες και γνώσεις, σχετικές με την οργάνωση και τη διοίκηση της εκπαίδευσης. Στη δεύτερη φάση, οι φοιτητές παρακολουθούν τα θεολογικά μαθήματα του σχολείου, τον τρόπο διδασκαλίας και αγωγής και αποκτούν διδακτική και παιδαγωγική εμπειρία. Στην τρίτη φάση, οργανώνουν, με τη βοήθεια των Εκοπτών του Προγράμματος και των εκπαιδευτικών Θεολόγων των σχολείων, δύο σχέδια διδασκαλίας, με βάση τα οποία πραγματοποιούν δύο διδασκαλίες σε αντίστοιχες τάξεις των Σχολικών Μονάδων που έχουν ενταχθεί. Στόχος του Προγράμματος είναι η δημιουργική σύνδεση του Σχολείου με το Πανεπιστήμιο, η εξοικείωση των φοιτητών με το χώρο της μελλοντικής τους εργασίας και η απόκτηση γνώσεων και εμπειριών που σχετίζονται με την παιδαγωγική και διδακτική πράξη της σχολικής τάξης.

Στην υλοποίηση του Προγράμματος συνεπικουρούν οι Θεολόγοι καθηγητές αποσπασμένοι από την Δ/βάθμια Εκπαίδευση, κ. Γιολάντα Σίσκου και κ. Ευάγγελος Πεπές.

8-9. ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ 2

Από τον πίνακα επιλεγόμενων μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου για 6 Δ.Μ., ECTS 6.

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΗ ΛΑΤΡΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΗΡΥΓΜΑ

Υπεύθυνοι:

Επίκουρος Καθηγητής αρχιμανδρίτης Νικόδημος Σκρέττας
Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρεσβύτερος Κωνσταντίνος Καραϊσαρίδης
Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρεσβύτερος Σπυρίδων Αντωνίου

Α'. Τέλεση Λειτουργιών: Χρυσοστόμου και Βασιλείου (μ' όλες τις παραλλαγές τους), Αποστολικών Διαταγών, Ιακώβου, Μάρκου, Γρηγορίου, Βυζαντινής και Ιεροσολυμιτικής Προηγιασμένης, Ρωμαϊκής, Αρμενικής.

Τέλεση Ακολουθιών: Εσπερινού, Όρθρου, Αγρυπνίας, Μεγάλου και Μικρού Αποδείπνου, Ωρών, Παννυχίδος, Τριθέκτης, Αγιασμού, Ευχελαίου, Ακαθίστου, Μ. Κανόνος.

Β'. Κήρυγμα από τους φοιτητές του τελευταίου έτους σπουδών, όλων των ομιλητικών ειδών (κατωτέρα ομιλία, ανωτέρα ομιλία, λόγος) και από όλα τα θέματα (Ευαγγελίων, Αποστόλων, Παλαιάς Διαθήκης, θ. Λατρείας κ.τ.λ.).

Γ'. Στα πλαίσια των ασκήσεων Λειτουργικής και Ομιλητικής πραγματοποιούνται και υποχρεωτικές εκπαιδευτικές ασκήσεις σε μητροπόλεις και ενορίες της Ελλάδος, για τη μελέτη της λειτουργικής τους ζωής.

Οι ακολουθίες γίνονται κάθε Πέμπτη 8-10 π.μ. και συμμετέχουν όλα τα μέλη του προσωπικού και όλοι οι φοιτητές του Τμήματος.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΛΑΤΡΕΙΑΣ, ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ

Στα πλαίσια των μαθημάτων της Λειτουργικής και Ομιλητικής, της Αγιολογίας και Εορτολογίας, και της Χριστιανικής Αρχαιολογίας και Τέχνης, πραγματοποιούνται επισκέψεις και ξεναγήσεις σε ναούς-μνημεία, μονές και αρχαιολογικούς χώρους για την άσκηση των φοιτητών.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

Μέ ευθύνη του Τομέα Λατρείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης λειτουργεί Εργαστήριο Αγιογραφίας, όπου παραδίδονται μαθήματα βυζαντινής ζωγραφικής και ψηφιδωτών.

ΝΗΣΙΔΑ Η/Υ

Υπεύθυνος Νησιδας Η/Υ: **Καθηγήτρια Δέσπω Αθ. Λιάλιου**
e-mail: lialiou@past.auth.gr

Υπάλληλος Νησιδας Η/Υ: **Ιωάννης Αγγέλης**
e-mail: iangelis@past.auth.gr
τηλ. Νησιδας Η/Υ: 99.7289

Από το ακαδ. έτος 2004-2005 στο Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας έχει εγκατασταθεί και λειτουργεί για τους φοιτητές και ερευνητές του Τμήματος Νησιδα Η/Υ, που καθιστά δυνατή την πρόσβαση στις ηλεκτρονικές πηγές και στα ηλεκτρονικά περιοδικά στα πλαίσια όχι μόνο της έρευνας, αλλά και της διδασκαλίας. Ήδη η αξιοποίηση των πληροφορικών συστημάτων γίνεται ορατή στην οργάνωση των ερευνητικών προγραμμάτων του Τμήματος και στην προσαρμογή του στις σύγχρονες εκπαιδευτικές μεθόδους.

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΧΟΡΩΔΙΑ Η ΧΟΡΩΔΙΑ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΟΥ Α.Π.Θ. «ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΕΣ»

Η Χορωδία της Θεολογικής Σχολής ιδρύθηκε το 1966 και οργανώθηκε συστηματικότερα από τον καθηγητή κ. Αντώνιο Αλυγιάκη το 1972, και κατά το διάστημα 1988-1995 με τη συνεργασία του πρωτ. Σπυρίδωνος Αντωνίου, που είχε την ευθύνη του χορού των ψαλτών στο Φροντιστήριο Λειτουργικής. Το 1999 με απόφαση του τότε κοσμήτορα καθηγητού Σωτηρίου Βαρναλίδη και με τη συνεργασία των υπευθύνων του ναού της Θεολογικής, επικούρου καθηγητή κ. Παναγιώτη Σκαλτσή, λέκτορος π. Νικοδήμου Σκρέττα και των χοραρχών, του λέκτορα π. Νεκταρίου Πάρη, του διδάκτ. Ε. Γιαννοπούλου, και του υπ. διδάκτ. Ιωάννη Λιάκου, και με το ενδιαφέρον των φοιτητών της Σχολής, οι οποίοι έχουν άριστη επίδοση στην Ψαλτική, ανασυγκροτείται, αποκτά ιεροπρεπή περιβολή και φακέλους και οργανώνεται ο χορός ψαλτών με την ονομασία «Χορωδία της Θεολογικής Σχολής. Οι Τρεις Ιεράρχαι», προκειμένου να εκπροσωπεί επάξια το Α.Π.Θ.

Ο χορός ψαλτών απαρτίζεται από ταλαντούχους φοιτητές (περίπου 30), οι οποίοι μετέχουν και ασκούνται ιδιαίτερα επί ένα δίωρο κάθε εβδομάδα στην Ψαλτική Τέχνη και ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις των δύο Τμημάτων της Σχολής, ψάλλοντας υποδειγματικά τους ύμνους των τριάντα περίπου αρχαϊκών και βυζαντινών Λειτουργιών και ακολουθιών στο Φροντιστήριο Λειτουργικής και Ομιλητικής κάθε Πέμπτη στον ιερό ναό της Αγίας Τριάδος της Θεολογικής Σχολής. Βασικός σκοπός του Φροντιστηρίου είναι να γνωρίσουν οι φοιτητές της Σχολής τον πλούτο της ορθόδοξης λατρείας βιώνοντας τη λατρευτική ζωή της Εκκλησίας.

Ο χορός ψαλτών παρουσιάζει σε διάφορες ακολουθίες και καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, σε τηλεοπτικές και ραδιοφωνικές εκπομπές, κατά τρόπο πρότυπο και σύμφωνο με την παράδοση της Ψαλτικής Τέχνης, βυζαντινά και μεταβυζαντινά μέλη μεγάλων εκκλησιαστικών μελοποιών.

Η εργώδης δραστηριότητα του χορού έχει ως στόχο να προβάλλει στην Ελλάδα και στο εξωτερικό τον θησαυρό της σπουδαίας και μεγάλης πολιτισμικής δημιουργίας του ορθοδόξου κόσμου και τον μακροβιότερο στον κόσμο γραπτό μουσικό μας πολιτισμό. Ο χορός ψαλτών συμμετέχει επίσης στις πανηγυρικές ορκωμοσίες των πτυχιούχων των δύο Τμημάτων της Θεολογικής Σχολής, σε μουσικολογικές καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, σε εορτές και συνέδρια της Θεολογικής Σχολής.

Ο χορός ψαλτών έχει χοράρχη και διδάσκαλο τον λέκτορα πρωτ. Σπυρίδωνα Αντωνίου, καθηγητή των μαθημάτων της Βυζαντινής Μουσικολογίας και Ψαλτικής Τέχνης στον τομέα Λατρείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΜΕΩΝ

Ο Τομέας Αγίας Γραφής και Πατερικής Γραμματείας στα πλαίσια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών οργανώνει Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας, κατά το οποίο πραγματοποιούνται επιστημονικές συνεδρίες για την ερμηνεία της Αγίας Γραφής με άξονα τις βιβλικές επιστήμες και τις επιστήμες της Πατρολογίας και της Θρησκευολογίας, κατά τη συμβολή τους στην ερμηνευτική κατανόηση της Βίβλου. Στις συνεδρίες το ερευνητικό προσωπικό του Τομέα, αλλά και άλλοι ερευνητές, αναπτύσσουν ειδικά επιστημονικά θέματα. Το Σεμινάριο κατά περίπτωση μπορούν να το παρακολουθούν και προπτυχιακοί φοιτητές.

Ο Τομέας Ιστορίας, Δόγματος, Διορθοδόξων και Διαχριστιανικών Σχέσεων σε συνεργασία με άλλους φορείς διοργανώνει κάθε χρόνο συνέδριο με γενικό θέμα «Χριστιανική Μακεδονία», κατά το οποίο παρουσιάζονται εισηγήσεις που αφορούν στην ιστορία της Χριστιανικής Μακεδονίας, με διεπιστημονική συμβολή.

Ο ίδιος Τομέας σε συνεργασία με το «Δίκτυο Κειμενικής και Ερμηνευτικής Εκκλησιαστικής Παραδόσεως» διοργανώνει κάθε χρόνο ημερίδα σχετική με τη γραμματεία του Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά, κατά την οποία παρουσιάζονται εισηγήσεις που αφορούν στην ιστορία, στη γραμματεία και στην εορτολογία τη σχετική με το πρόσωπο του Αγίου Γρηγορίου Παλαμά και τη Θεσσαλονίκη.

Ο Τομέας Λατρείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης σε συνεργασία με το «Δίκτυο Κειμενικής και Ερμηνευτικής Εκκλησιαστικής Παραδόσεως» διοργανώνει κάθε χρόνο ημερίδα με γενικό θέμα «Άγιος Δημήτριος-Θεσσαλονίκη», κατά την οποία παρουσιάζονται εισηγήσεις που αφορούν στη γραμματεία, στην εορτολογία και στην τέχνη τη σχετική με το πρόσωπο του Αγίου Δημητρίου.

ΔΙΚΤΥΟ ΚΕΙΜΕΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΣ (ΚΕΕΠ)

Σε μόνιμη βάση, από το 2005, λειτουργεί το Δίκτυο ΚΕΕΠ με επιστημονική υπεύθυνη την καθηγήτρια Δέσπω Αθ. Λιάλιου. Το Δίκτυο λειτουργεί ως οργανωμένη ερευνητική ομάδα δώδεκα μελών ΔΕΠ του Τμήματος που συνεργάζεται με μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Θεολογίας και του Τμήματος Φιλολογίας του Α.Π.Θ. και συναδέλφους διαφόρων Ερευνητικών Κέντρων του εξωτερικού. Σε μόνιμη βάση οργανώνει δύο ημερίδες κατ' έτος, για την έρευνα της γραμματείας των Αγίων Δημητρίου και Γρηγορίου του Παλαμά. Ανώτερος σκοπός του Δικτύου είναι η ίδρυση Ερευνητικού Ινστιτούτου για τον Άγιο Δημήτριο.

ΙΒ΄. ΙΣΧΥΟΥΣΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

(βλ. άρθρο 24 Ν. 1268/1982)

1. Το πρόγραμμα σπουδών περιέχει τους τίτλους των υποχρεωτικών και των κατ' επιλογή υποχρεωτικών μαθημάτων, το περιεχόμενό τους, τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας τους, στις οποίες περιλαμβάνεται το κάθε μορφής επιτελούμενο διδακτικό έργο και τη χρονική αλληλουχία ή αλληλεξάρτηση των μαθημάτων.

2. Το πρόγραμμα σπουδών προσαρμόζεται στον ελάχιστο δυνατό αριθμό εξαμήνων που απαιτούνται για τη λήψη πτυχίου, ο οποίος καθορίζεται για κάθε πτυχίο με Π.Δ. που εκδίδεται μετά από γνώμη του Ε.Σ.ΑΠ. και των σχολών και δεν μπορεί να είναι μικρότερος από οκτώ.

3. Κάθε εξαμηνιαίο μάθημα περιλαμβάνει έναν αριθμό «διδασκτικών μονάδων» (Δ.Μ.). Η Δ.Μ. αντιστοιχεί σε μια εβδομαδιαία ώρα διδασκαλίας επί ένα εξάμηνο, προκειμένου περί αυτοτελούς διδασκαλίας μαθήματος και σε μία μέχρι τρεις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας ή εξάσκησης επί ένα εξάμηνο για το υπόλοιπο εκπαιδευτικό έργο, σύμφωνα με σχετική απόφαση της Γ.Σ. Τμήματος. Στο πρόγραμμα σπουδών περιέχεται και ο ελάχιστος αριθμός Δ.Μ., που απαιτείται για τη λήψη του πτυχίου.

4. Η κατανομή των εξαμηνιαίων μαθημάτων σε εξάμηνα είναι ενδεικτική και όχι υποχρεωτική για τους φοιτητές. Ανταποκρίνεται πάντως σε συνθήκες κανονικής φοίτησης, προσαρμοσμένης στον ελάχιστο δυνατό αριθμό εξαμήνων που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου και στην αλληλουχία των προαπαιτούμενων και των εξαρτημένων από προαπαιτούμενα μαθήματα.

5. Αρμόδια για την κατάρτιση του προγράμματος σπουδών είναι η Γ.Σ. του Τμήματος. Το πρόγραμμα σπουδών αναθεωρείται κάθε Απρίλιο. Ο πρόεδρος του Τμήματος συγκροτεί Επιτροπή Προγράμματος από τα μέλη της Γενικής Συνελεύσεως του Τμήματος με ετήσια θητεία, η οποία υποβάλλει σχετική εισήγηση στη Γ.Σ. του Τμήματος, αφού προηγουμένως κωδικοποιήσει τις προτάσεις των Τομέων.

6. Η απόφαση της Γ.Σ. Τμήματος για το πρόγραμμα σπουδών κοινοποιείται στον Κοσμήτορα και στην Ε.Α.Γ.Ε. και δημοσιεύεται στον Οδηγό Σπουδών της Σχολής και του Τμήματος.

7. Για όλα τα μαθήματα του προγράμματος σπουδών καθορίζεται ο Τομέας που έχει αρμοδιότητα για τη διδασκαλία του. Τα μαθήματα αυτά μπορούν να διδάσκονται από όλα τα μέλη του Δ.Ε.Π. του Τμήματος.

8. Σε περίπτωση μαθήματος που διδάσκεται σε μεγάλα ακροατήρια επιδιώκεται η διαίρεση της αντίστοιχης τάξης σε τμήματα με μικρό αριθμό φοιτητών και η ανάθεση διδασκαλίας του μαθήματος για κάθε τμήμα σε ένα μέλος του Δ.Ε.Π. του αντίστοιχου Τομέα. Τα μέλη του Δ.Ε.Π. που παίρνουν τέτοια ανάθεση, συγκροτούν την επιτροπή του μαθήματος με συντονιστή μέλος του Δ.Ε.Π. που κατέχει την ανώτατη βαθμίδα. Η επιτροπή του μαθήματος συντονίζει την ομοιομορφία της διδασκαλίας ως προς το περιεχόμενο και την έκταση της διδακτικής ύλης, των ασκήσεων και των εξετάσεων.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

(βλ. άρθρο 25 Ν. 1268/1982 και άρθρο 16 Ν.3549/2007)

1. Το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου κάθε χρόνου και λήγει την 31η Αυγούστου του επομένου έτους. Διακοπή του εκπαιδευτικού έργου, αλλά και της εν γένει λειτουργίας ενός Α.Ε.Ι., πέρα από τα προβλεπόμενα στο νόμο αυτό, είναι δυνατή μόνο με απόφαση της Συγκλήτου και μόνο για εξαιρετικές περιπτώσεις.

2. Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται χρονικά σε δύο εξάμηνα. Κάθε εξάμηνο περιλαμβάνει τουλάχιστον 13 πλήρεις εβδομάδες για διδασκαλία και 2 για εξετάσεις. Το πρώτο εξάμηνο αρχίζει το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Σεπτεμβρίου και το δεύτερο εξάμηνο λήγει το πρώτο δεκαπενθήμερο του Ιουνίου. Οι ακριβείς ημερομηνίες καθορίζονται από τη Σύγκλητο.

3. Εάν δεν συμπληρωθεί ο ελάχιστος αριθμός διδακτικών εβδομάδων και πιστωτικών μονάδων σε κάποιο μάθημα, τότε το μάθημα αυτό θεωρείται ως μη διδαχθέν και δεν επιτρέπεται η εξέτασή του. Σε περίπτωση εξέτασης μη διδαχθέντος μαθήματος, κατά την έννοια του προηγούμενου εδαφίου, η εξέταση αυτή είναι άκυρη και ο βαθμός δεν υπολογίζεται για τη λήψη του πτυχίου. Με απόφαση της Συγκλήτου, μετά από πρόταση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος, επιτρέπεται παράταση της διάρκειας του εξαμήνου μέχρι δύο το πολύ εβδομάδες, προκειμένου να συμπληρωθεί ο απαιτούμενος ελάχιστος αριθμός εβδομάδων διδασκαλίας. Δεν μπορεί να προβλέπεται στο μάθημα σπουδών μάθημα με λιγότερες των δύο πιστωτικών μονάδων (Ν. 3549/2007, αρθρ. 16, παρ. 1)

4. Η βαθμολογία του φοιτητή σε κάθε μάθημα καθορίζεται από το διδάσκοντα, ο οποίος υποχρεώνεται να οργανώσει κατά την κρίση του γρα-

πτές ή προφορικές εξετάσεις ή και να στηριχθεί σε θέματα ή εργαστηριακές ασκήσεις.

3. Σε περίπτωση αποτυχίας σε μάθημα επιλογής, ο φοιτητής έχει την ευχέρεια είτε να αλλάξει μάθημα επιλογής, είτε να επαναλάβει την παρακολούθηση και εξέταση του μαθήματος (άρθρ. 76 παρ. Ν. 1566/85).

ΜΑΘΗΜΑΤΑ – ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

α'. Απόφαση Συγκλήτου 2497/21 - 5- 1986

Με απόφαση της Συγκλήτου αριθμ. 2487/ 21-5-1986 καθορίστηκαν τα εξής:

α) Η διδασκαλία των μαθημάτων αρχίζει στις 25 Σεπτεμβρίου για το χειμερινό εξάμηνο και 1η Φεβρουαρίου για το θερινό.

β) Οι εξετάσεις του χειμερινού εξαμήνου πραγματοποιούνται τον Ιανουάριο και του θερινού τον Ιούνιο. Επαναληπτικές εξετάσεις πραγματοποιούνται από 1 μέχρι 24 Σεπτεμβρίου.

γ) Σε ειδικές περιπτώσεις που δεν συμπληρώνεται ο ελάχιστος αριθμός διδακτικών εβδομάδων είναι δυνατό με απόφαση του Τμήματος να συνεχισθούν τα μαθήματα για μια εβδομάδα τον Ιανουάριο ή τον Ιούνιο.

β'. Απόφαση Συγκλήτου 2562/7 - 6 - 1989

Η Σύγκλητος έχοντας υπόψη την Υπουργική Απόφαση αριθμ. ΣΤΔ. 5/27/20-10-1982, με την οποία ορίστηκε ότι οι αρμοδιότητες των Πειθαρχικών Συμβουλίων των φοιτητών περιέρχονται στις Συγκλήτους των Α.Ε.Ι. αποφάσισε, για ενιαία ρύθμιση του θέματος αυτού από όλα τα Τμήματα του Πανεπιστημίου, τα εξής:

Εξουσιοδοτεί τα Τμήματα του Πανεπιστημίου, σε περίπτωση που συλλαμβάνεται φοιτητής να αντιγράψει, να επιβάλλουν ποινή αποκλεισμού από όλα τα μαθήματα της επόμενης εξεταστικής περιόδου.

Η σχετική απόφαση θα πρέπει να κοινοποιείται στη Σύγκλητο. Σε περίπτωση αμφισβήτησης του γεγονότος της αντιγραφής από τον φοιτητή ή ακόμη σε περίπτωση ύπαρξης μαρτύρων ότι δεν διεπράχθη το αδίκημα, το θέμα θα παραπέμπεται στη Σύγκλητο, αφού προηγηθεί η σχετική διαδικασία απολογίας του φοιτητή και εξέταση μαρτύρων που τυχόν υπάρχουν.

Ιδιαίτερες περιπτώσεις αντιγραφών, όπως πλαστοπροσωπίες ή υποτροπές ίδιων φοιτητών σε αντιγραφές, θα εξετάζονται από τη Σύγκλητο, ύστερα από πρόταση του Τμήματος για επιβολή πιθανόν μεγαλύτερης ποινής.

Για τις ρυθμίσεις αυτές πρέπει να ενημερωθούν όλα τα μέλη Δ.Ε.Π., τα οποία και θα πρέπει να τις ανακοινώσουν στους φοιτητές πριν την έναρξη διεξαγωγής των εξετάσεων.

Οι φοιτητές θα πρέπει να προσέρχονται στις εξετάσεις με τις φοιτητικές τους ταυτότητες ή το βιβλιάριο σπουδών τους ή σε περίπτωση έλλειψης αυτών, με οποιοδήποτε αποδεικτικό στοιχείο της ταυτότητάς τους.

Επειδή διατυπώθηκε η άποψη ότι αρκετές φορές προβλήματα αντιγραφών δημιουργούνται σ' εξετάσεις ορισμένων μαθημάτων, η Σύγκλητος θεωρεί σκόπιμο τα Τμήματα να ενεργοποιήσουν τις Επιτροπές Προγραμμάτων Σπουδών τους, οι οποίες ν' αντιμετωπίσουν συνολικά όχι μόνο τη σύνθεση του Προγράμματος Σπουδών τους, τον αριθμό των διδασκόμενων μαθημάτων και τον τρόπο διδασκαλίας τους, αλλά και τον τρόπο διεξαγωγής των εξετάσεων, ώστε να παραχθεί το πνεύμα της ακαδημαϊκής ατιμόσφαιρας, μέσα στο οποίο είναι απαράδεκτες ενέργειες τύπου αντιγραφών.

**γ'. Κανονισμός γραπτών εξετάσεων
Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας
(Συνεδρία Τμήματος 64/6 - 9 - 85).**

1. Οι φοιτητές υποχρεούνται να έχουν μαζί τους την φοιτητική τους ταυτότητα ή το πάσο, για να γίνεται ο αναγκαίος έλεγχος από τους επιτηρητές. Ο φοιτητής παραδίδει το γραπτό του με την επίδειξη της φοιτητικής του ταυτότητας.

2. Η κόλλα αναφοράς για το γραπτό δοκίμιο των εξετάσεων δίδεται από τον εξεταστή και φέρει την σφραγίδα του αντίστοιχου Τομέα ή και τη μονογραφή του καθηγητή. Δεύτερη κόλλα αναφοράς δίδεται μόνο από τον υπεύθυνο επιτηρητή.

3. Κατά την διάρκεια της εξέτασεως απομακρύνονται τα βιβλία και οι σημειώσεις από τα έδρανα των φοιτητών, και μπροστά τους υπάρχει μόνο η κόλλα του γραπτού δοκιμίου τους. Ως πρόχειρο χρησιμοποιείται η τέταρτη σελίδα του δοκιμίου.

4. Η επιτήρηση είναι από όλους τους επιτηρητές όχι σκληρή και καταπιεστική, αλλά πάντως αυστηρή και δίκαιη, για να αποφεύγονται οι περιπτώσεις απειθαρχίας ή αντιγραφών και να περισώζονται το κύρος και η αντικειμενικότητα των εξετάσεων.

5. Η επιτήρηση γίνεται από τους καθηγητές όλων των βαθμίδων, τους βοηθούς-επιστημονικούς συνεργάτες, τα μέλη του ΕΤΕΠ, ΒΕΔΙΠ και τους ειδικούς μεταπτυχιακούς υποτρόφους του Τμήματος.

6. Ο φοιτητής δεν μπορεί να αποχωρήσει από την αίθουσα των εξετά-

σεων, χωρίς να παραδώσει το γραπτό του, έστω και αν δεν έχει ασχοληθεί καθόλου με την απάντηση των ερωτήσεων.

7. Σε περιπτώσεις απειθαρχίας, απρεπούς συμπεριφοράς ή αντιδικίας επιλαμβάνεται του θέματος, ανάλογα με τη σοβαρότητα, το Τμήμα και αποφασίζει για τη λύση παρομοίων προβλημάτων.

8. Στους φοιτητές που καπνίζουν γίνεται σύσταση να αποφεύγουν το κάπνισμα, κατά την διάρκεια των εξετάσεων.

Άρθρο 14

Ανώτατη διάρκεια φοίτησης –Τριμελείς εξεταστικές επιτροπές

1. α) Από το επόμενο ακαδημαϊκό έτος από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου η ανώτατη διάρκεια φοίτησης στις προπτυχιακές σπουδές δεν μπορεί να υπερβαίνει τον ελάχιστο αριθμό εξαμήνων που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου, σύμφωνα με το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος, προσαυξανόμενο κατά 100%. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις είναι δυνατή με απόφαση της Συγκλήτου για τα Πανεπιστήμια και της Συνέλευσης για τα Τ.Ε.Ι., ύστερα από πλήρως αιτιολογημένη εισήγηση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος και σχετική αίτηση φοιτητή ή σπουδαστή, η παράταση της ανώτατης διάρκειας φοίτησης του αιτούντος, μέχρι δύο (2) εξάμηνα.

β) Οι φοιτητές ή σπουδαστές έχουν το δικαίωμα να διακόψουν, με έγγραφη αίτησή τους στη Γραμματεία του οικείου Τμήματος, τις σπουδές τους για όσα εξάμηνα, συνεχόμενα ή μη, επιθυμούν, και πάντως όχι περισσότερα από τον ελάχιστο αριθμό εξαμήνων που απαιτούνται για τη λήψη πτυχίου σύμφωνα με το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών. Τα εξάμηνα αυτά δεν θα προσμετρώνται στην παραπάνω ανώτατη διάρκεια φοίτησης. Οι φοιτητές ή σπουδαστές, που διακόπτουν κατά τα ανωτέρω τις σπουδές τους, δεν έχουν τη φοιτητική ή σπουδαστική ιδιότητα καθ' όλο το χρονικό διάστημα διακοπής των σπουδών τους. Μετά τη λήξη της διακοπής των σπουδών οι φοιτητές ή σπουδαστές επανέρχονται στο Τμήμα.

γ) Μετά την πάροδο της ανώτατης διάρκειας φοίτησης, ο φοιτητής ή σπουδαστής θεωρείται ότι έχει απολέσει αυτοδικαίως τη φοιτητική ή σπουδαστική ιδιότητα. Για την απώλεια της φοιτητικής ή σπουδαστικής ιδιότητας εκδίδεται σχετική διαπιστωτική πράξη από τη Γραμματεία του οικείου Τμήματος, με την οποία βεβαιώνονται και τα μαθήματα, στα οποία ο φοιτητής ή σπουδαστής έχει εξεταστεί επιτυχώς.

.....

2. Δεν επιτρέπεται η επιλογή και εξέταση υποχρεωτικών μαθημάτων ανωτέρων εξαμήνων αν δεν έχουν εξεταστεί επιτυχώς σε υποχρεωτικά

μαθήματα κατωτέρων εξαμήνων, η γνώση των οποίων, σύμφωνα με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος μετά απο εισήγηση των οικείων Τομέων, είναι επιστημονικά απαραίτητη για την παρακολούθηση και επιτυχή εξέταση υποχρεωτικών μαθημάτων ανωτέρων εξαμήνων σύμφωνα με το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών και το αντίστοιχο ωρολόγιο πρόγραμμα του Τμήματος.

3. α) Μετά από αποτυχία στην εξέταση υποχρεωτικού μαθήματος της προηγούμενης παραγράφου, η γνώση του οποίου είναι επιστημονικά απαραίτητη για την παρακολούθηση και επιτυχή εξέταση υποχρεωτικών μαθημάτων ανωτέρων εξαμήνων, ο φοιτητής ή σπουδαστής έχει το δικαίωμα εγγραφής στο ίδιο μάθημα σε επόμενο εξάμηνο. Εφόσον αποτύχει στην εξέταση του τέλους του εξαμήνου, έχει το δικαίωμα να ζητήσει με αίτησή του, η οποία υποβάλλεται εγγράφως ένα (1) μήνα τουλάχιστον πριν την εξέταση, να εξεταστεί στην εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου από τριμελή εξεταστική επιτροπή, στην οποία μπορούν να συμμετέχουν ως εξεταστές μέχρι δύο μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. αντιστοίχως, ομοειδούς Τμήματος του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι..

β) Αν ο φοιτητής ή σπουδαστής αποτύχει στην εξέταση και ενώπιον της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής, υποχρεωτικού μαθήματος της προηγούμενης παραγράφου, η γνώση του οποίου είναι επιστημονικά απαραίτητη για την παρακολούθηση και επιτυχή εξέταση υποχρεωτικών μαθημάτων ανωτέρων εξαμήνων, μπορεί να συνεχίσει να εγγράφεται στο μάθημα αυτό και σε επόμενα εξάμηνα, χωρίς να δικαιούται να επιλέξει και να εξεταστεί σε μαθήματα ανωτέρων εξαμήνων που προϋποθέτουν επιτυχή εξέταση στο υποχρεωτικό αυτό μάθημα.

4. Επιτρέπεται η χορήγηση του πτυχίου σε φοιτητές ή σπουδαστές που πληρούν τις προϋποθέσεις λήψης του πτυχίου και έχουν συμπληρώσει επτά ή εννέα ή έντεκα εξάμηνα φοίτησης, ανόλογα αν ο ελάχιστος αριθμός εξαμήνων που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου είναι οκτώ ή δέκα ή δώδεκα εξάμηνα σπουδών αντίστοιχα.

ΙΓ΄. ΙΣΧΥΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ – ΑΡΓΙΕΣ

Εσωτερικός Κανονισμός Α.Π.Θ. (Φ.Ε.Κ. 1099, τ. Β΄/2000, άρθρ. 12)

Το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου και τελειώνει την 31η Αυγούστου του επομένου έτους.

Τα μαθήματα του χειμερινού εξαμήνου αρχίζουν υποχρεωτικά την τελευταία εβδομάδα του Σεπτεμβρίου και λήγουν την 20ή Ιανουαρίου. Τα μαθήματα του εαρινού εξαμήνου αρχίζουν τη 15η Φεβρουαρίου και λήγουν την 31η Μαΐου.

Οι εξετάσεις διενεργούνται από 1 έως 21 Σεπτεμβρίου, από 20 Ιανουαρίου έως 14 Φεβρουαρίου, και από 6 έως 20 Ιουνίου. Η εξέταση περιορισμένου μόνο αριθμού μαθημάτων μπορεί να γίνει μέσα σε εύλογο χρόνο, πέρα από τις προαναφερόμενες προθεσμίες, για σοβαρούς λόγους, με απόφαση της Γ.Σ. του Τμήματος.

Οι θερινές διακοπές ορίζονται για τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο. Κατά τη διάρκειά τους δεν γίνονται συνεδριάσεις των Σχολών, Τμημάτων και Τομέων. Με απόφαση, πάντως, της Συγκλήτου μπορούν να επιτραπούν οι συνεδριάσεις των ανωτέρω οργάνων.

Τα μαθήματα, πέρα από τις εξεταστικές εβδομάδες, διακόπτονται

- α) από την παραμονή των Χριστουγέννων μέχρι και την επομένη των Θεοφανείων,
- β) από την Πέμπτη της Τυροφάγου μέχρι και την επομένη της Καθαρής Δευτέρας,
- γ) από τη Μεγάλη Δευτέρα μέχρι και την Κυριακή του Θωμά,
- δ) την ημέρα των γενικών φοιτητικών εκλογών,
- ε) την ημέρα των πρυτανικών εκλογών.

Τις ημέρες των διακοπών εργάζεται μόνο το προσωπικό που εκτελεί ειδική υπηρεσία. Η διενέργεια πρακτικών ασκήσεων σε ημέρες διακοπών αποτελεί εκτέλεση υπηρεσίας για τους συμμετέχοντες.

Δεν γίνονται μαθήματα και εξετάσεις τα Σαββατοκύριακα και στις παρακάτω γιορτές-επετείες:

Του Αγίου Δημητρίου (26 Οκτωβρίου)

Την εθνική εορτή της 28ης Οκτωβρίου

Την 17η Νοεμβρίου

Των Τριών Ιεραρχών (30 Ιανουαρίου)

Του Ευαγγελισμού και την εθνική επέτειο της 25ης Μαρτίου

Την 1^η Μαΐου

Του Αγίου Πνεύματος

6. Ειδικά στο Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας, λόγω της ιδιαιτερότητάς του, δεν γίνονται μαθήματα και το απόγευμα της παραμονής των παραπάνω εορτών καθώς και το απόγευμα της παραμονής και μέχρι 11 π.μ. της ημέρας των παρακάτω εορτών:

Αγίου Γρηγορίου Παλαμά (14 Νοεμβρίου)

Εισοδίων της Θεοτόκου (21 Νοεμβρίου)

Αγίου Νικολάου (6 Δεκεμβρίου)

Υπαπαντής (2 Φεβρουαρίου)

Αγίου Γεωργίου (23 Απριλίου)

Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης (21 Μαΐου)

Της Αναλήψεως

ΙΔ΄

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
(Π.Μ.Σ.)**

**1. ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ Π.Μ.Σ.
ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ Α.Π.Θ.**

(αριθμ. 56806/Β7, ΦΕΚ 1156, τ. Β' /30.7.2004,
όπως τροποποιήθηκε με την Υπουργική Απόφαση
αριθμ. 53768/Β7, ΦΕΚ 1056/28-6-2007)

Αντικατάσταση της Υπουργικής Απόφασης Β7/85/29.03.1994 (ΦΕΚ 259 τ. Β' /12.04.1994) «Έγκριση Π.Μ.Σ. του Τμήματος Ποιμαντικής της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ.», όπως τροποποιήθηκε με την Υπουργική Απόφαση Β7/112/11.05.2000 (ΦΕΚ 663 τ. Β' /24.05.2000) «Έγκριση Π.Μ.Σ. του Τμήματος Ποιμαντικής (μετονομασθέν σε Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας) της Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Έχοντας υπόψη

1. Τις διατάξεις των άρθρων 10 έως 12 του Ν. 2083/1992 (ΦΕΚ 159 τ.Α') «Εκσυγχρονισμός της Ανώτατης Εκπαίδευσης», του άρθρου 16, παρ. 2 του Ν. 2327/1995 (ΦΕΚ 156 τ.Α') «Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας και άλλες διατάξεις» και του άρθρου 5, παρ. 12γ και 13 του Ν. 2916/2001 (ΦΕΚ 114 τ.Α') «Διάρθρωση της ανώτατης εκπαίδευσης και ρύθμιση θεμάτων του τεχνολογικού τομέα αυτής»

2. Τις διατάξεις του άρθρου 29Α' του Ν. 1558/1985 (ΦΕΚ 137 τ.Α') «Κυβέρνηση και κυβερνητικά όργανα», όπως αυτό προστέθηκε με το άρθρο 27 του Ν. 2081/1992 (ΦΕΚ 154 τ.Α') «Ρύθμιση του θεσμού των Επιμελητηρίων ... και άλλες διατάξεις» και αντικαταστάθηκε με την παρ. 2α του άρθρου 1 του Ν. 2469/1997 (ΦΕΚ 38 τ.Α') «Περιορισμός και βελτίωση της αποτελεσματικότητας των κρατικών δαπανών και άλλες διατάξεις»

3. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της Απόφασης αυτής δεν προκαλείται δαπάνη εις βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 1 του Ν. 2469/1997 (ΦΕΚ 38 τ.Α') «Περιορισμός και βελτίωση της αποτελεσματικότητας των κρατικών δαπανών και άλλες διατάξεις»

4. Την αριθμ. 37876/ΣΤ5/26.04.2004 (ΦΕΚ 608 τ. Β' /26.04.2004) κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και της Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων «Καθορισμός αρμοδιοτήτων Υφυπουργών του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων»

5. Την Υπουργική Απόφαση Β7/85/29.03.1994 (ΦΕΚ 259 τ.Β' /12.04.1994) «Έγκριση Π.Μ.Σ. του Τμήματος Ποιμαντικής της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ.», όπως τροποποιήθηκε με την Υπουργική Απόφαση Β7/112/11.05.2000 (ΦΕΚ 663 τ.Β/24.05.2000) «Έγκριση Π.Μ.Σ. του Τμήματος Ποιμαντικής (μετονομασθέν σε Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας) της Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.»

6. Τα αποσπάσματα Πρακτικών των αποφάσεων των Γενικών Συνελεύσεων Ειδικής Σύνοσης (Γ.Σ.Ε.Σ.) του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ. (συνεδρίες αριθμ. 93/13.12.2002 και αριθμ. 104/10.02.2004)

7. Τα αποσπάσματα Πρακτικών της Συγκλήτου με την Ειδική Σύνοση του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (επαναληπτικές συνεδρίες αριθμ. 84/2.07.2003 και αριθμ. 89/31.03.2004 και αριθμ. 90/ 20.05.2004)

Αποφασίζουμε

Αντικαθιστούμε την αριθμ. Β7/85/29-03-1994 (ΦΕΚ 259 τ.Β' /12-04-1994), όπως τροποποιήθηκε με την Β7/112/11.05.2000 (ΦΕΚ 663 τ.Β' /24.05.2000) Υπουργική Απόφαση, ως εξής:

Άρθρο 1

Γενικές διατάξεις

Το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ. οργανώνει και λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 2004-2005 αναμορφωμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) σύμφωνα με τις διατάξεις της απόφασης αυτής και τις διατάξεις των άρθρων 10 έως και 12 του Ν. 2083/1992.

Άρθρο 2

Αντικείμενο - Σκοπός

1. Αντικείμενο του Π.Μ.Σ. του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας είναι η μελέτη και η έρευνα της Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας, όπως ορίζεται στους ειδικότερους επιστημονικούς τομείς που αναφέρονται στο άρθρο 3, παρ. 1 της παρούσης Υπουργικής Απόφασης.

2. Σκοπός του Προγράμματος είναι η καλλιέργεια και προαγωγή της επιστημονικής θεολογικής γνώσης, ώστε να ικανοποιεί και να θεραπεύει θεολογικές, κοινωνικές και εκκλησιαστικές ανάγκες. Ειδικότερα το Πρόγραμμα αποσκοπεί

α) στην κατάρτιση εξειδικευμένων επιστημόνων που να είναι ικανοί για τη μελέτη και έρευνα θεολογικών, εκκλησιαστικών και κοινωνικών θεμάτων, για ακαδημαϊκό έργο σ' αυτούς τους τομείς και για επιστημονική στήριξη υπηρεσιών, ιδρυμάτων και κοινωνικών θεσμών, στο πλαίσιο της ορθόδοξης παράδοσης και ζωής.

β) στην εξειδίκευση των θεολόγων επιστημόνων με δεξιότητες και εμπειρίες, για να μπορούν να προσφέρουν υψηλής ποιότητας έργο σε εκπαιδευτικά και κοινωνικά ιδρύματα, στη δημόσια εκπαίδευση και σε ειδικές θέσεις επιμορφωτών και άλλων στελεχών της Εκκλησίας για την κάλυψη των πνευματικών και ποιμαντικών της αναγκών.

γ) στην ενίσχυση και διάδοση των ορθόδοξων θεολογικών σπουδών στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, και δη στην ανάδειξη της Ορθοδοξίας και του ελληνικού πολιτισμού στην Αμερική σε συνεργασία με τη Θεολογική Σχολή του Τιμίου Σταυρού της Βοστώνης Η.Π.Α., εφόσον υπάρχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Άρθρο 3

Μεταπτυχιακοί τίτλοι

Το Π.Μ.Σ. του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας απονέμει τους εξής τίτλους.

1. Μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) στους εξής Τομείς και με τις εξής ειδικεύσεις.

Α'. ΤΟΜΕΑΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ ΚΑΙ ΠΑΤΕΡΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ

Ειδικεύσεις:

- α) Αγία Γραφή: i) Παλαιά Διαθήκη, ii) Καινή Διαθήκη
- β) Πατερική Γραμματεία
- γ) Θρησκευολογία

Β'. ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΟΓΜΑΤΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Ειδικεύσεις:

- α) Ιστορία της Εκκλησίας
- β) Ελληνισμός και Ορθοδοξία
- γ) Δογματική και Συμβολική Θεολογία

Γ'. ΤΟΜΕΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ, ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ

Ειδικεύσεις:

- α) Λειτουργική
- β) Χριστιανική Αρχαιολογία και Τέχνη

- γ) Αγιολογία
- δ) Βυζαντινή Μουσικολογία και Ψαλτική Τέχνη

Δ΄. ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΚΑΙΟΥ, ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ, ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Ειδικεύσεις:

- α) Κανονικό Δίκαιο-Ποιμαντική-Ιεραποστολική
 - β) Παιδαγωγική- Ποιμαντική Ψυχολογία
 - γ) Χριστιανική Ηθική-Κοινωνιολογία
2. Διδακτορικό Δίπλωμα (Δ.Δ.) Θεολογίας, το οποίο είναι ενιαίο και ανεξάρτητο από την ειδικευση.

Άρθρο 4 **Κατηγορίες πτυχιούχων**

1. Στο Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι των Τμημάτων των Ορθοδόξων Θεολογικών Σχολών των Πανεπιστημίων της ημεδαπής και των αντιστοιχών Τμημάτων και Σχολών της αλλοδαπής. Δύνανται να εγγραφούν στο Π.Μ.Σ. και ορθόδοξοι πτυχιούχοι μη Ορθοδόξων Θεολογικών Σχολών, καθώς και πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων και Σχολών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της ημεδαπής ή ομοταγών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της αλλοδαπής, αφού εξετασθούν σε μαθήματα ειδικευσης του προπτυχιακού κύκλου σπουδών, που καθορίζονται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. με πρόταση του αρμόδιου Τομέα.

2. Απαραίτητη προϋπόθεση για την εγγραφή στον κύκλο που οδηγεί σε εκπόνηση Δ.Δ. είναι η κατοχή Μ.Δ.Ε. Θεολογικού Τμήματος ή άλλου Τμήματος, εφόσον ο κάτοχός του είναι πτυχιούχος Θεολογίας, ή η κατοχή Δ.Δ. άλλου Τμήματος με γνωστικό αντικείμενο συναφές προς την ειδικευση που θα επιλέξει ο υποψήφιος διδάκτορας στο Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας.

Άρθρο 5 **Χρονική διάρκεια**

Το Π.Μ.Σ. χωρίζεται σε δύο κύκλους. Ο πρώτος κύκλος χορηγεί το Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδικευσης και ο δεύτερος το Διδακτορικό Δίπλωμα.

1. Η χρονική διάρκεια για την απόκτηση του Μ.Δ.Ε. είναι τέσσερα (4) διδακτικά εξάμηνα, από τα οποία το τέταρτο διατίθεται για την εκπόνηση της μεταπτυχιακής ερευνητικής ή συνθετικής διατριβής. Η μέγιστη χρονική διάρκεια για την απόκτηση του Μ.Δ.Ε. είναι οκτώ (8) διδακτικά εξάμηνα από την πρώτη εγγραφή.

2. Η χρονική διάρκεια για τη λήψη του Δ.Δ. είναι τρία (3) διδακτικά έτη επιπλέον μετά την απόκτηση του Μ.Δ.Ε. και από την εγγραφή στο Β΄ κύκλο. Η μέγιστη χρονική διάρκεια για τη λήψη του Δ.Δ. είναι έξι (6) έτη.

Άρθρο 6 **Πρόγραμμα μαθημάτων**

1. Για την απόκτηση του Μ.Δ.Ε. ο φοιτητής πρέπει να παρακολουθήσει και να εξετασθεί με επιτυχία σε οκτώ (8) εξαμηνιαία μεταπτυχιακά μαθήματα [σύνολο είκοσι τέσσερις (24) διδακτικές μονάδες], δηλαδή τρία μαθήματα στο Α΄ εξάμηνο [εννέα (9) δ.μ.], τρία στο Β΄ εξάμηνο [εννέα (9) δ.μ.] και δύο μαθήματα στο Γ΄ εξάμηνο (έξι (6) δ.μ.), και να συγγράψει τη μεταπτυχιακή ερευνητική ή συνθετική διατριβή κατά το Δ΄ εξάμηνο, το θέμα της οποίας ορίζεται στην αρχή του τρίτου εξαμήνου.

Κάθε μεταπτυχιακό μάθημα περιλαμβάνει τρεις (3) εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και αντιστοιχεί σε τρεις (3) δ.μ. Η παρακολούθηση των μαθημάτων από τους φοιτητές είναι υποχρεωτική.

Η διπλωματική εργασία βαθμολογείται από τριμελή επιτροπή, που αποτελείται από τον επιβλέποντα καθηγητή και δύο άλλα μέλη ΔΕΠ του ίδιου ή συγγενούς γνωστικού αντικείμενου με το αντικείμενο της διπλωματικής εργασίας. Η ως άνω επιτροπή ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ.

2. Οι Τομείς του Τμήματος προσφέρουν υποχρεωτικά τουλάχιστον τρία (3) μεταπτυχιακά μαθήματα για το Α΄ εξάμηνο, τρία (3) για το Β΄ και δύο (2) για το Γ΄ εξάμηνο του Π.Μ.Σ. Οι φοιτητές μπορούν, με τη σύμφωνη γνώμη του επιβλέποντος μέλους ΔΕΠ να παρακολουθήσουν μέχρι τέσσερα (4) συνολικά μεταπτυχιακά μαθήματα ειδικευσης σε άλλους Τομείς του Π.Μ.Σ. του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της ημεδαπής ή άλλων ομοταγών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της αλλοδαπής, ή να παρακολουθήσουν μέχρι τέσσερα (4) συνολικά μεταπτυχιακά μαθήματα της ίδιας ή συναφούς ειδικευσης σε αναγνωρισμένο ίδρυμα της ημεδαπής ή ομοταγές αναγνωρισμένο ίδρυμα της αλλοδαπής. Για την αναγνώριση των μαθημάτων αυτών ισχύουν τα νόμιμα μέσα στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών προγραμμάτων κινητικότητας σπουδαστών.

3. Τα μαθήματα που μπορεί να παρακολουθήσει κάθε σπουδαστής ανάλογα με τον Τομέα και την ειδικευση της επιλογής είναι τα εξής:

Α΄. ΤΟΜΕΑΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ ΚΑΙ ΠΑΤΕΡΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ

α) Ειδίκευση Αγίας Γραφής:

1. στην Παλαιά Διαθήκη (ΠΑ)

- ΠΑ1. Θέματα Εισαγωγής στην Παλαιά Διαθήκη
- ΠΑ2. Θέματα Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Παλαιάς Διαθήκης
- ΠΑ3. Γλώσσα και παράδοση του κειμένου της Παλαιάς Διαθήκης
- ΠΑ4. Ιστορία της ερμηνείας της Παλαιάς Διαθήκης
- ΠΑ5. Το βιβλικό Ισραήλ και το περιβάλλον του στην αρχαία Εγγύς Ανατολή (ιστορία, θρησκεία, πολιτισμός)
- ΠΑ6. Η Παλαιά Διαθήκη στην Καινή Διαθήκη και στους Πατέρες της Εκκλησίας
- ΠΑ7. Ερμηνεία των ιστορικών βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης
- ΠΑ8. Ερμηνεία των ποιητικών-διδασκτικών βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης
- ΠΑ9. Ερμηνεία των προφητικών βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης
- ΠΑ10. Θέματα θεολογίας της Παλαιάς Διαθήκης
- ΠΑ11. Ειδικά θέματα Παλαιάς Διαθήκης

2. στην Καινή Διαθήκη (ΚΑ)

- ΚΑ1. Θέματα Εισαγωγής στην Καινή Διαθήκη
- ΚΑ2. Θέματα Ιστορίας χρόνων της Καινής Διαθήκης
- ΚΑ3. Θέματα κριτικής κειμένου της Καινής Διαθήκης
- ΚΑ4. Θέματα γλώσσας της Καινής Διαθήκης
- ΚΑ5. Ειδικά γλωσσολογικά ζητήματα της Καινής Διαθήκης
- ΚΑ6. Η Καινή Διαθήκη και η γραμματεία της εποχής της
- ΚΑ7. Πάπυροι και επιγραφές της ελληνιστικής εποχής
- ΚΑ8. Θέματα ερμηνείας των Ευαγγελίων και των Πράξεων
- ΚΑ9. Θέματα ερμηνείας των Επιστολών
- ΚΑ10. Θέματα ερμηνείας της Αποκαλύψεως
- ΚΑ11. Θέματα θεολογίας της Καινής Διαθήκης
- ΚΑ12. Θέματα Ερμηνευτικής της Καινής Διαθήκης
- ΚΑ13. Σύγχρονες ερμηνευτικές μέθοδοι της Καινής Διαθήκης
- ΚΑ14. Η Καινή Διαθήκη στη λατρευτική ζωή της Εκκλησίας
- ΚΑ15. Καινή Διαθήκη και πολιτισμός
- ΚΑ16. Καινή Διαθήκη και κοινωνικά ζητήματα
- ΚΑ17. Ειδικά θέματα Καινής Διαθήκης

β) Ειδίκευση Πατερικής Γραμματείας (ΠΓ)

- ΠΓ1. Εισαγωγή στη Χριστιανική Γραμματεία
- ΠΓ2. Ειδικά θέματα από τη γραμματεία των Αποστολικών Πατέρων και Απολογητών
- ΠΓ3. Θέματα Εκκλησιαστικής Γραμματολογίας και Πατερικής Θεολογίας των γ' και δ' αιώνων
- ΠΓ4. Ειδικά θέματα από τη χαλκηδόνια και μεταχαλκηδόνια γραμματεία
- ΠΓ5. Ειδικά θέματα Πατερικής Θεολογίας (Μυστικισμός - Ησυχασμός - Νηπτική θεολογία)
- ΠΓ6. Θέματα Εκκλησιαστικής Γραμματολογίας και Πατερικής Θεολογίας από τον ε' μέχρι τον η' αιώνα
- ΠΓ7. Θέματα Εκκλησιαστικής Γραμματολογίας και Πατερικής Θεολογίας από τον θ' μέχρι τον ιε' αιώνα
- ΠΓ8. Θέματα Εκκλησιαστικής Γραμματολογίας και Πατερικής Θεολογίας των χρόνων της Τουρκοκρατίας
- ΠΓ9. Η θεολογία της Ασκήσεως και του Μοναχισμού
- ΠΓ10. Τεχνική εκδόσεως πατερικών κειμένων
- ΠΓ11. Οι πατερικές σπουδές στη Δύση μετά την Αναγέννηση
- ΠΓ12. Οι πατερικές σπουδές στην Ελλάδα σήμερα
- ΠΓ13. Μεγάλοι σταθμοί της Πατερικής Θεολογίας
- ΠΓ14. Βασικά γνωρίσματα της Πατερικής Θεολογίας
- ΠΓ15. Παλαιογραφία

γ) Ειδίκευση Θρησκευολογίας (ΘΡ)

- ΘΡ1. Εισαγωγικά θέματα Θρησκευολογίας
- ΘΡ2. Ιστορία των θρησκειών
- ΘΡ3. Χριστιανισμός και θρησκευματα. Θέσεις Αγίας Γραφής και Πατέρων της Εκκλησίας
- ΘΡ4. Αρχαία ελληνική θρησκεία
- ΘΡ5. Ισλάμ και μειονότητες στην Τουρκία
- ΘΡ6. Ισλαμικός μυστικισμός και δερβισικά τάγματα
- ΘΡ7. Θρησκευτική ελευθερία και εκπαίδευση των μουσουλμάνων της Δ. Θράκης
- ΘΡ8. Οι μουσουλμάνοι των Βαλκανίων
- ΘΡ9. Ισλάμ και σύγχρονα ιδεολογικά ρεύματα
- ΘΡ10. Ιστορικά και θρησκευολογικά θέματα των λαών της Ασίας
- ΘΡ11. Ειδικά θέματα Θρησκευολογίας

**Β΄. ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΚΑΙ ΔΟΓΜΑΤΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ**

α) Ειδίκευση Ιστορίας της Εκκλησίας (ΙΕ)

- ΙΕ1. Θέματα Εισαγωγής στην Εκκλησιαστική Ιστορία Α΄
- ΙΕ2. Θέματα Εισαγωγής στην Εκκλησιαστική Ιστορία Β΄
- ΙΕ3. Θέματα Εισαγωγής στην Εκκλησιαστική Ιστορία Γ΄
- ΙΕ4. Θέματα Εισαγωγής στην Εκκλησιαστική Ιστορία Δ΄
- ΙΕ5. Ιστορία του μοναχικού βίου (Αίγυπτος, Μ. Ασία, Θράκη, Άγιον Όρος, Μετέωρα και λοιπά μοναστικά κέντρα) Α΄
- ΙΕ6. Ιστορία του μοναχικού βίου (Αίγυπτος, Μ. Ασία, Θράκη, Άγιον Όρος, Μετέωρα και λοιπά μοναστικά κέντρα) Β΄
- ΙΕ7. Άγιον Όρος-Οικουμενική Ορθοδοξία Α΄
- ΙΕ8. Άγιον Όρος-Οικουμενική Ορθοδοξία Β΄
- ΙΕ9. Ιστορικοί σταθμοί των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών (Οικουμενικό Πατριαρχείο, πρεσβυγενή Πατριαρχεία, αυτόνομες αρχιεπισκοπές και μητροπόλεις) Α΄
- ΙΕ10. Ιστορικοί σταθμοί των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών (Οικουμενικό Πατριαρχείο, πρεσβυγενή Πατριαρχεία, αυτόνομες αρχιεπισκοπές και μητροπόλεις) Β΄
- ΙΕ11. Ιστορικοί σταθμοί των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών (Οικουμενικό Πατριαρχείο, πρεσβυγενή Πατριαρχεία, αυτόνομες αρχιεπισκοπές και μητροπόλεις) Γ΄
- ΙΕ12. Ιστορικοί σταθμοί των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών (Οικουμενικό Πατριαρχείο, πρεσβυγενή Πατριαρχεία, αυτόνομες αρχιεπισκοπές και μητροπόλεις) Δ΄
- ΙΕ13. Ειδικά θέματα Ορθοδοξίας στη Ν.Α. Ευρώπη Α΄
- ΙΕ14. Ειδικά θέματα Ορθοδοξίας στη Ν.Α. Ευρώπη Β΄
- ΙΕ15. Ειδικά θέματα Ορθοδοξίας στη Ν.Α. Ευρώπη Γ΄
- ΙΕ16. Ειδικά θέματα Ορθοδοξίας στη Ν.Α. Ευρώπη Δ΄

β) Ειδίκευση Ελληνισμού και Ορθοδοξίας (ΕΟ)

- ΕΟ1. Ορθοδοξία-Γένος-Παιδεία-Πολιτισμός (ειδικά θέματα) Α΄
- ΕΟ2. Ορθοδοξία-Γένος-Παιδεία-Πολιτισμός (ειδικά θέματα) Β΄
- ΕΟ3. Ιστορία του Νέου Ελληνισμού-Η Ορθοδοξία κατά την οθωμανική περίοδο Α΄
- ΕΟ4. Ιστορία του Νέου Ελληνισμού-Η Ορθοδοξία κατά την οθωμανική περίοδο Β΄
- ΕΟ5. Ο ελληνικός ορθόδοξος κόσμος στα Βαλκάνια (ειδικά θέματα)
- ΕΟ6. Χειρόγραφα και βιβλία κατά την Τουρκοκρατία (ειδικά θέματα)

- ΕΟ7. Θέματα ορθόδοξου πνευματικότητας Α΄
- ΕΟ8. Θέματα ορθόδοξου πνευματικότητας Β΄
- ΕΟ9. Θέματα ορθόδοξου πνευματικότητας Γ΄
- ΕΟ10. Θέματα ορθόδοξου πνευματικότητας Δ΄
- ΕΟ11. Θέματα Ιστορίας του πνευματικού βίου του Βυζαντίου Α΄
- ΕΟ12. Θέματα Ιστορίας του πνευματικού βίου του Βυζαντίου Β΄
- ΕΟ13. Θέματα Ιστορίας του πνευματικού βίου του Βυζαντίου Γ΄
- ΕΟ14. Θέματα Ιστορίας του πνευματικού βίου του Βυζαντίου Δ΄

γ) Ειδίκευση Δογματικής και Συμβολικής Θεολογίας (ΔΘ)

- ΔΘ1. Θέματα ερμηνείας των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας Α΄
- ΔΘ2. Θέματα ερμηνείας των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας Β΄
- ΔΘ3. Θέματα ερμηνείας των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας Γ΄
- ΔΘ4. Θέματα ερμηνείας των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας Δ΄
- ΔΘ5. Ειδικά θέματα Δογματικής της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας Α΄
- ΔΘ6. Ειδικά θέματα Δογματικής της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας Β΄
- ΔΘ7. Ειδικά θέματα Δογματικής της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας Γ΄
- ΔΘ8. Ειδικά θέματα Δογματικής της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας Δ΄
- ΔΘ9. Θέματα Χριστιανικής Δογματικής (Συμβολική-Διορθόδοξες και διαχριστιανικές σχέσεις-Ιστορία Οικουμενικής Κινήσεως) Α΄
- ΔΘ10. Θέματα Χριστιανικής Δογματικής (Συμβολική-Διορθόδοξες και διαχριστιανικές σχέσεις-Ιστορία Οικουμενικής Κινήσεως) Β΄
- ΔΘ11. Θέματα Χριστιανικής Δογματικής (Συμβολική Διορθόδοξες και διαχριστιανικές σχέσεις-Ιστορία Οικουμενικής Κινήσεως) Γ΄
- ΔΘ12. Θέματα Χριστιανικής Δογματικής (Συμβολική Διορθόδοξες και διαχριστιανικές σχέσεις-Ιστορία Οικουμενικής Κινήσεως) Δ΄
- ΔΘ13. Περί Θεού αντιλήψεις της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας
- ΔΘ14. Η Φιλοσοφία της ελληνιστικής περιόδου
- ΔΘ15. Η συνάντηση Χριστιανισμού και Φιλοσοφίας κατά τους πρώτους χριστιανικούς αιώνες
- ΔΘ16. Προβλήματα Βυζαντινής Φιλοσοφίας
- ΔΘ17. Ιστορία Δογμάτων Α΄

- ΔΘ18. Ιστορία Δογμάτων Β΄
 ΔΘ19. Ιστορία Δογμάτων Γ΄
 ΔΘ20. Ιστορία Δογμάτων Δ΄

Γ΄. ΤΟΜΕΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ, ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ

α) Ειδίκευση Λειτουργικής (ΛΤ)

- ΛΤ1. Ναός, σκεύη, άμφια
 ΛΤ2. Θέματα ερμηνείας της Θείας Λειτουργίας
 ΛΤ3. Σύγχρονα λειτουργικά θέματα
 ΛΤ4. Διορθόδοξα λειτουργικά θέματα
 ΛΤ5. Τα μυστήρια της Ορθοδόξου Εκκλησίας
 ΛΤ6. Ερμηνεία και θεολογία λειτουργικών ευχών και ύμνων
 ΛΤ7. Ειδικά λειτουργικά θέματα
 ΛΤ8. Λειτουργικά Τυπικά και Ευχολόγια
 ΛΤ9. Ομιλητική Α΄
 ΛΤ10. Ομιλητική Β΄
 ΛΤ11. Ομιλητική Γ΄
 ΛΤ12. Ομιλητική Δ΄

β) Ειδίκευση Χριστιανικής Αρχαιολογίας και Τέχνης (ΑΤ)

- ΑΤ1. Θέματα μνημειακής ζωγραφικής
 ΑΤ2. Εικονογραφία της Θεοτόκου
 ΑΤ3. Εικονογραφικοί κύκλοι αγίων
 ΑΤ4. Το εικονογραφικό πρόγραμμα στη διακόσμηση των ναών. Ο ευχαριστιακός κύκλος και ο κύκλος των παθών του Χριστού
 ΑΤ5. Γλυπτός διάκοσμος της παλαιοχριστιανικής βασιλικής
 ΑΤ6. Αρχιτεκτονική των βυζαντινών ναών (πρωτοβυζαντινή, μεσοβυζαντινή, υστεροβυζαντινή περίοδος)
 ΑΤ7. Κρητικοί ζωγράφοι
 ΑΤ8. Το Δωδεκάορτον
 ΑΤ9. Χριστιανική Επιγραφική και Παλαιογραφία Α΄
 ΑΤ10. Χριστιανική Επιγραφική και Παλαιογραφία Β΄
 ΑΤ11. Χριστιανική Επιγραφική και Παλαιογραφία Γ΄
 ΑΤ12. Χριστιανική Επιγραφική και Παλαιογραφία Δ΄

γ) Ειδίκευση Αγιολογίας (ΑΓ)

- ΑΓ1. Μαρτύρια και μαρτυρολογικές συλλογές
 ΑΓ2. Θέματα Εορτολογίου

- ΑΓ3. Οι αγιολογικές πηγές της μεσοβυζαντινής και παλαιοβυζαντινής περιόδου
 ΑΓ4. Τα αγιολογικά κείμενα της μεταβυζαντινής περιόδου

δ) Ειδίκευση Βυζαντινής Μουσικολογίας και Ψαλτικής Τέχνης (ΒΜ)

- ΒΜ1. Χειρόγραφοι κώδικες Ψαλτικής (1΄-10΄ αι.)
 ΒΜ2. Θέματα βυζαντινής και μεταβυζαντινής Μουσικολογίας και Ψαλτικής Τέχνης
 ΒΜ3. Βυζαντινοί και μεταβυζαντινοί μελωργοί
 ΒΜ4. Θέματα Αισθητικής της Βυζαντινής Μουσικής και Παλαιογραφίας της Ψαλτικής Τέχνης

Δ΄. ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΚΑΙΟΥ, ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ, ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

α) Ειδίκευση Κανονικού Δικαίου-Ποιμαντικής-Ιεραποστολικής

1. ειδικά στο Κανονικό Δίκαιο (ΔΙ)

- ΔΙ1. Ερμηνεία ιερών κανόνων
 ΔΙ2. Μοναχικά Τυπικά και μοναχικοί κανόνες
 ΔΙ3. Πηγές Κανονικού Δικαίου
 ΔΙ4. Πηγές Κανονικού Δικαίου και Λειτουργικής
 ΔΙ5. Κανονικό Δίκαιο Α΄
 ΔΙ6. Κανονικό Δίκαιο Β΄
 ΔΙ7. Κανονικό Δίκαιο Γ΄
 ΔΙ8. Κανονικό Δίκαιο Δ΄

2. ειδικά στην Ποιμαντική (ΠΜ)

- ΠΜ1. Αρχές και μέθοδοι του ποιμαντικού έργου Α΄
 ΠΜ2. Αρχές και μέθοδοι του ποιμαντικού έργου Β΄
 ΠΜ3. Ερμηνεία κειμένων ποιμαντικού περιεχομένου Α΄
 ΠΜ4. Ερμηνεία κειμένων ποιμαντικού περιεχομένου Β΄

3. ειδικά στην Ιεραποστολική (ΙΡ)

- ΙΡ1. Ιστορία της Ιεραποστολής Α΄
 ΙΡ2. Ιστορία της Ιεραποστολής Β΄
 ΙΡ3. Αρχές και μέθοδοι ιεραποστολικού έργου Α΄
 ΙΡ4. Αρχές και μέθοδοι ιεραποστολικού έργου Β΄

β) Ειδίκευση Παιδαγωγικής-Ποιμαντικής Ψυχολογίας

1. ειδικά στην Παιδαγωγική (ΠΑ)

- ΠΑ1. Θέματα Γενικής Παιδαγωγικής

- ΠΑ2. Θέματα Ειδικής Παιδαγωγικής
 ΠΑ3. Αγωγή και πολιτισμός
 ΠΑ4. Θέματα χριστιανικής αγωγής

2. ειδικά στην Ποιμαντική Ψυχολογία (ΠΨ)

- ΠΨ1. Γενικά θέματα Ποιμαντικής Ψυχολογίας Α΄
 ΠΨ2. Γενικά θέματα Ποιμαντικής Ψυχολογίας Β΄
 ΠΨ3. Ειδικά θέματα Ποιμαντικής Ψυχολογίας Α΄
 ΠΨ4. Ειδικά θέματα Ποιμαντικής Ψυχολογίας Β΄

γ) Ειδίκευση Χριστιανικής Ηθικής-Κοινωνιολογίας

1. ειδικά στη Χριστιανική Ηθική (ΧΗ)

- ΧΗ1. Θέματα Χριστιανικής Ηθικής Α΄
 ΧΗ2. Θέματα Χριστιανικής Ηθικής Β΄
 ΧΗ3. Θέματα Βιοηθικής Α΄
 ΧΗ4. Θέματα Βιοηθικής Β΄

2. ειδικά στην Κοινωνιολογία (ΚΟ)

- ΚΟ1. Θέματα Γενικής Κοινωνιολογίας Α΄
 ΚΟ2. Θέματα Γενικής Κοινωνιολογίας Β΄
 ΚΟ3. Θέματα Κοινωνιολογίας του Χριστιανισμού Α΄
 ΚΟ4. Θέματα Κοινωνιολογίας του Χριστιανισμού Β΄

5. Για την απόκτηση Δ.Δ. δεν απαιτείται η παρακολούθηση ειδικών μαθημάτων, αλλά εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 12, παρ. 5α του Ν. 2083/92. Υποχρεωτική είναι η διαρκής επαφή του υποψηφίου διδάκτορα με την τριμελή συμβουλευτική επιτροπή και ιδιαίτερα με το επιβλέπον μέλος ΔΕΠ, καθώς και η παρακολούθηση των ειδικών σεμιναρίων και ημερίδων ή άλλων επιστημονικών εκδηλώσεων που ορίζει ο Τομέας.

Άρθρο 7

Αριθμός εισακτέων

1. Ο αριθμός εισακτέων στο Π.Μ.Σ. ορίζεται κατά ανώτατο όριο σε εξήντα τέσσερις (64) κατ' έτος.

Οι αλλοδαποί υπότροφοι εγγράφονται ως υπεράριθμοι, με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ.

2. Ο αριθμός των δυναμένων να εισαχθούν σε κάθε ειδίκευση του άρθρου 3 δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερος των είκοσι τεσσάρων (24) κατ' έτος μέχρι της συμπλήρωσης των εξήντα τεσσάρων (64) μεταπτυχιακών φοιτητών συνολικά στους τέσσερις (4) Τομείς.

Η κατανομή των φοιτητών κατά Τομέα και ειδίκευση καθορίζεται από τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του Π.Μ.Σ. του Α.Π.Θ.

Άρθρο 8

Προσωπικό

1. Τα μαθήματα που διδάσκονται στο Π.Μ.Σ. αναλαμβάνουν όλα τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας, τα οποία το ακαδ. έτος 2004-2005 ανέρχονται σε τριάντα (30).

2. Για τη διδασκαλία μαθημάτων του Π.Μ.Σ. του Τμήματος μπορούν να καλούνται ομότιμοι καθηγητές της Θεολογικής Σχολής.

3. Μαθήματα του Π.Μ.Σ. μπορούν να ανατίθενται και σε επισκέπτες καθηγητές ή ειδικούς επιστήμονες με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ., καθώς και σε καθηγητές της Θεολογικής Σχολής του Τιμίου Σταυρού της Βοστώνης Η.Π.Α., εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 12, παρ. 3α του Ν. 2083/1992.

Άρθρο 9

Υλικοτεχνική υποδομή

Για τη λειτουργία του Π.Μ.Σ. διατίθεται η βασική υποδομή (αίθουσες διδασκαλίας, βιβλιοθήκη, Νησίδα Η/Υ και εξειδικευμένη ηλεκτρονική υποστήριξη) του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας.

Άρθρο 10

Διάρκεια λειτουργίας

Το παρόν αναμορφωμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών θα λειτουργήσει πέντε (5) έτη, μέχρι το ακαδ. έτος 2008 - 2009.

Άρθρο 11

Κόστος λειτουργίας

1. Το ετήσιο κόστος λειτουργίας του Π.Μ.Σ. ανέρχεται στο ποσό των 23.000 €, το οποίο αναλύεται ως εξής:

α) Κάλυψη ειδικών βιβλιογραφικών αναγκών:	8.000 €
β) Αναλώσιμα είδη:	5.500 €
γ) Προμήθεια και συντήρηση Η/Υ και άλλου εξοπλισμού:	5.000 €
δ) Άλλες δαπάνες:	4.500 €
Σύνολο:	23.000 €

2. Το κόστος λειτουργίας θα καλυφθεί από τον τακτικό προϋπολογισμό του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ενώ θα αναζητηθούν και άλλες πηγές χρηματοδότησης, όπως Εκπαιδευτικά και Ερευνητικά Προγράμματα, Ιδιωτικοί και Δημόσιοι φορείς.

Άρθρο 12
Μεταβατικές διατάξεις

Επιμέρους θέματα, τα οποία θα προκύψουν κατά τη διάρκεια λειτουργίας του Π.Μ.Σ. και δεν ρυθμίζονται με την παρούσα Υπουργική Απόφαση και με τον Εσωτερικό Κανονισμό του Α.Π.Θ., θα αντιμετωπίζονται κατά περίπτωση από τα αρμόδια όργανα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΤΑΛΙΑΔΟΥΡΟΣ

2. ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ Π.Μ.Σ.
ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ*

Άρθρο 1
Γενικές διατάξεις

Ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας του Π.Μ.Σ. του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας εξειδικεύει την προβλεπόμενη από την Υπουργική Απόφαση αριθμ. 56806/Β7/30.07.2004 διάρθρωση και οργάνωση του Π.Μ.Σ. στο πλαίσιο του Ν. 2083/1992 και του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας του Α.Π.Θ. (ΦΕΚ 1099/5.09.2000).

Άρθρο 2
Τομείς και ειδικεύσεις

Αρμόδιοι Τομείς για τη διδασκαλία των γνωστικών αντικεμένων των ειδικεύσεων, που ορίζονται κατά Τομέα, σύμφωνα με το άρθρο 3, παρ. 1 της ισχύουσας Υπουργικής Απόφασης είναι οι αντίστοιχοι Τομείς του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας, δηλαδή:

Ο Τομέας Αγίας Γραφής και Πατερικής Γραμματείας για τις ειδικεύσεις του Α΄ Τομέα του Π.Μ.Σ. στην Αγία Γραφή (Παλαιά ή Καινή Διαθήκη), στην Πατερική Γραμματεία, στη Θρησκευολογία.

Ο Τομέας Ιστορίας, Δόγματος, Διορθοδόξων και Διαχριστιανικών Σχέσεων για τις ειδικεύσεις του Β΄ Τομέα του Π.Μ.Σ. στην Ιστορία της Εκκλησίας, στον Ελληνισμό και Ορθοδοξία, στη Δογματική και Συμβολική Θεολογία.

Ο Τομέας Λατρείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης για τις ειδικεύσεις του Γ΄ Τομέα του Π.Μ.Σ. στη Λειτουργική, στη Χριστιανική Αρχαιολογία και Τέχνη, στην Αγιολογία, στη Βυζαντινή Μουσικολογία και Ψαλτική Τέχνη.

Ο Τομέας Δικαίου, Οργανώσεως, Ζωής και Διακονίας της Εκκλησίας για τις ειδικεύσεις του Δ΄ Τομέα του Π.Μ.Σ. στο Κανονικό Δίκαιο ή στην Ποιμαντική ή στην Ιεραποστολική, στα Παιδαγωγικά ή στην Ποιμαντική Ψυχολογία, στη Χριστιανική Ηθική ή στην Κοινωνιολογία.

* Ο παρών Εσωτερικός Κανονισμός λειτουργεί για το ακαδ. έτος 2008-09 με την επιφύλαξη των διατάξεων του καινούργιου Νόμου 3685/16-07-2008, ο οποίος δημοσιεύεται παρακάτω.

Άρθρο 3 Διοίκηση του Π.Μ.Σ.

1. Όργανα διοίκησης του Π.Μ.Σ. είναι:

α) Η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης (Γ.Σ.Ε.Σ.), που απαρτίζεται από τον Πρόεδρο και τα μέλη Δ.Ε.Π. της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος που έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο και από δύο μεταπτυχιακούς σπουδαστές, οι οποίοι εκλέγονται από συνέλευση όλων των μεταπτυχιακών σπουδαστών του Τμήματος. Εάν δεν υφίσταται Σύλλογος Μεταπτυχιακών Σπουδαστών, η ειδική αυτή συνέλευση των μεταπτυχιακών σπουδαστών καλείται από τον Πρόεδρο του Τμήματος εντός του μηνός Ιουνίου για το επόμενο έτος.

β) Η Συντονιστική Επιτροπή, που απαρτίζεται από δύο μέλη Δ.Ε.Π. από κάθε Τομέα, τα οποία έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο ή επίβλεψη διδακτορικών διατριβών, και από τον Διευθυντή Σπουδών. Τα μέλη Δ.Ε.Π. της Συντονιστικής Επιτροπής ορίζονται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. με εισήγηση των Τομέων. Ο Διευθυντής Σπουδών οφείλει να είναι μέλος Δ.Ε.Π από τις δύο ανώτερες βαθμίδες και ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ., σύμφωνα με το άρθρο 6, Ν. 2454/1997 (ΦΕΚ 7/30.01.1997). Ο ορισμός της Συντονιστικής Επιτροπής και του Διευθυντή Σπουδών γίνεται στο τέλος του ακαδημαϊκού έτους με θητεία τριών ετών, που μπορεί να ανανεώνεται.

2. Η Γ.Σ.Ε.Σ. α) Καταρτίζει και εισηγείται τις προτάσεις για τη λειτουργία του Π.Μ.Σ.

β) Καθορίζει με πρόταση του αρμόδιου Τομέα τα μαθήματα ειδίκευσης του προπτυχιακού κύκλου, στα οποία οφείλουν να εξετασθούν οι υποψήφιοι από άλλα Τμήματα και Σχολές.

γ) Επικυρώνει τον τελικό πίνακα επιτυχόντων στο Π.Μ.Σ.

δ) Ορίζει τα μέλη των συμβουλευτικών επιτροπών με πρόταση του επιβλέποντος καθηγητή.

ε) Ορίζει τα μέλη των εξεταστικών επιτροπών με πρόταση του αρμόδιου Τομέα.

στ) Απονέμει τα μεταπτυχιακά διπλώματα.

3. Η Συντονιστική Επιτροπή α) Εποπτεύει και συντονίζει τη λειτουργία του Π.Μ.Σ.

β) Επιβλέπει και διενεργεί την επιλογή των υποψηφίων σπουδαστών, εφαρμόζοντας τα κριτήρια του παρόντος Κανονισμού.

γ) Επιβλέπει τις εξετάσεις που προβλέπονται από τον παρόντα Κανονισμό για την εγγραφή υποψηφίων.

δ) Επιβλέπει την ορθή και σύμφωνη με τον Κανονισμό κατανομή των υποψηφίων σε όλες τις ειδικεύσεις του Προγράμματος.

4. Ο Διευθυντής Σπουδών α) Έχει την ευθύνη της διοικητικής, οργανωτικής και λειτουργικής διεύθυνσης του Π.Μ.Σ.

β) Εισηγείται στη Συντονιστική Επιτροπή και στη Γ.Σ.Ε.Σ. κάθε θέμα που αφορά στην αποτελεσματική λειτουργία και στην ποιοτική βελτίωση του Π.Μ.Σ.

γ) Μετέχει με πλήρη δικαιώματα στη Συντονιστική Επιτροπή.

Άρθρο 4

Η διοικητική υποστήριξη του Π.Μ.Σ. ανατίθεται στη Γραμματεία του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας.

Άρθρο 5

Προϋποθέσεις εγγραφής

1. Κάθε έτος μέχρι 10 Ιουνίου κάθε Τομέας του Τμήματος με απόφασή του εισηγείται στη Γ.Σ.Ε.Σ. πόσες θέσεις μεταπτυχιακών σπουδαστών θα διαθέσει σε κάθε ειδίκευση της αρμοδιότητός του για το επόμενο ακαδημαϊκό έτος.

2. Μέχρι το τέλος Ιουνίου κάθε έτους με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. δημοσιεύεται επίσημη προκήρυξη των θέσεων αυτών και καλούνται οι υποψήφιοι να υποβάλουν τις αιτήσεις τους για εγγραφή στον Τομέα και στην ειδίκευση της προτιμήσεώς τους. Τελευταία προθεσμία υποβολής αιτήσεων είναι η 15η Οκτωβρίου.

3. Με την αίτησή του ο υποψήφιος δηλώνει την ειδίκευση που επιθυμεί να ακολουθήσει και υποβάλλει τα παρακάτω δικαιολογητικά:

α) Αντίγραφο πτυχίου. Σε περίπτωση πτυχιούχου από ομοταγές ίδρυμα του εξωτερικού υποβάλλεται και η νόμιμη αναγνώριση του πτυχίου.

β) Πίνακα αναλυτικής βαθμολογίας όλων των προπτυχιακών μαθημάτων.

γ) Πιστοποιητικό γνώσης τουλάχιστον μιας ξένης γλώσσας, σύμφωνα με το άρθρο 12, παρ. 2α, του Ν. 2083/92. Σε περίπτωση γνώσης και δεύτερης ξένης γλώσσας υποβάλλεται επίσης το αντίστοιχο πιστοποιητικό. Για τη γνώση σλαβικών γλωσσών υποβάλλεται πιστοποιητικό από το ΙΜΧΑ ή τίτλος σπουδών αναγνωρισμένου ιδρύματος. Οι αλλοδαποί καταθέτουν πιστοποιητικό επάρκειας της ελληνικής γλώσσας από Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας Α.Ε.Ι.

δ) Αποδεικτικά για τυχόν ερευνητική και συγγραφική δραστηριότητα, καθώς και για συμμετοχή σε εκπαιδευτικά προγράμματα κινητικότητας σπουδαστών.

ε) Βιογραφικό σημείωμα.

4. Για τους πτυχιούχους μη ορθοδόξων Θεολογικών Σχολών, καθώς και για τους πτυχιούχους άλλων αναγνωρισμένων Τμημάτων και Σχολών του εσωτερικού ή του εξωτερικού, σύμφωνα με το άρθρο 4, παρ. 1 της ι-σχύουσας Υπουργικής Απόφασης, διενεργούνται εξετάσεις σε μαθήματα του προπτυχιακού κύκλου σπουδών, σχετικά με την ειδίκευση επιλογής, που καθορίζονται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. με πρόταση του αρμόδιου Τομέα. Η ύλη των εξετάσεων και η προκήρυξη των σχετικών θέσεων ανακοινώνονται στο τέλος Ιουνίου κάθε έτους. Η ημερομηνία των εξετάσεων ανακοινώνεται το αργότερο μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου. Οι εξετάσεις διενεργούνται από τους Τομείς.

Άρθρο 6 **Διαδικασία επιλογής**

1. Η διαδικασία επιλογής των υποψηφίων για εγγραφή περατούται μέχρι τις 31 Οκτωβρίου.

2. Η επιλογή γίνεται με βάση τη δήλωση του υποψηφίου και το σύνολο των μορίων που προκύπτουν από τη συνεκτίμηση των κριτηρίων, τα οποία προβλέπονται στο άρθρο 12, παρ. 2α, του Ν. 2083/92, ως εξής:

α) Γενικός βαθμός του πτυχίου, που δεν επιτρέπεται να είναι μικρότερος του λίαν καλώς (30%)

β) Μέσος όρος των προπτυχιακών βαθμών στα μαθήματα τα σχετικά με την ειδίκευση επιλογής (30%). Για τους πτυχιούχους των μη ορθοδόξων Θεολογικών Τμημάτων και των άλλων Τμημάτων και Σχολών εξάγεται ο μέσος όρος των βαθμών από τα εξεταζόμενα σχετικά μαθήματα.

γ) Τυχόν ερευνητική και συγγραφική δραστηριότητα, καθώς επίσης και συμμετοχή σε εκπαιδευτικά προγράμματα κινητικότητας σπουδαστών (5%)

δ) Προφορική συνέντευξη (25%)

ε) Πιστοποιημένη γνώση δεύτερης ξένης γλώσσας (10%).

3. Τα σχετικά προπτυχιακά μαθήματα για κάθε ειδίκευση είναι:

Α΄. ΤΟΜΕΑΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ ΚΑΙ ΠΑΤΕΡΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ

Για τις ειδικεύσεις:

α) Αγία Γραφή

1. Παλαιά Διαθήκη

- i) Εισαγωγή στην Παλαιά Διαθήκη.
- ii) Ερμηνεία της Παλαιάς Διαθήκης
- iii) Θεολογία της Παλαιάς Διαθήκης.
- iv) Αρχαία Ελληνικά.

2. Καινή Διαθήκη

- i) Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη.
- ii) Ερμηνεία της Καινής Διαθήκης.
- iii) Θεολογία της Καινής Διαθήκης.
- iv) Γλώσσα και Ερμηνευτική της Καινής Διαθήκης.
- v) Αρχαία Ελληνικά.

β) Πατερική Γραμματεία

- i) Εισαγωγή στη Χριστιανική Γραμματεία.
- ii) Εκκλησιαστική Γραμματολογία.
- iii) Θεολογία των Πατέρων.
- iv) Ερμηνεία Πατέρων.
- v) Αρχαία Ελληνικά.
- vi) Εισαγωγή στην επιστημονική μεθοδολογία

γ) Θρησκευολογία

- i) Εισαγωγή στη Θρησκευολογία.
- ii) Ιστορία και διδασκαλία ξένων θρησκευμάτων.
- iii) Εισαγωγή στην Π. Διαθήκη.
- iv) Εισαγωγή στην Κ. Διαθήκη.

Β΄. ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΟΓΜΑΤΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Για τις ειδικεύσεις:

α) Ιστορία της Εκκλησίας

- i) Εκκλησιαστική Ιστορία απ' αρχής της Εκκλησίας μέχρι σήμερα. Εισαγωγή και πηγές.
- ii) Ιστορία και σύγχρονη κατάσταση του Οικουμενικού Πατριαρχείου Κων/πόλεως και των άλλων πρεσβυγενών Πατριαρχείων (Αλεξανδρείας, Αντιοχείας, Ιεροσολύμων).
- iii) Ιστορία και σύγχρονος βίος της Εκκλησίας της Ελλάδος και της Κύπρου.
- iv) Ιστορία και σύγχρονος βίος των σλαβικών εκκλησιών και λοιπών ορθοδόξων εκκλησιών, Ρουμανίας, Γεωργίας και Αλβανίας.
- v) Ιστορία και σύγχρονος βίος των αντιχαλκηδονίων εκκλησιών.
- vi) Ιστορία και σύγχρονος βίος του Ρωμαιοκαθολικισμού και του Προτεσταντισμού.

β) Ελληνισμός και Ορθοδοξία

- i) Ιστορία του Ελληνισμού.
- ii) Ιστορία του βυζαντινού πολιτισμού.
- iii) Εισαγωγή στη Φιλοσοφία-Ιστορία της αρχαίας και βυζαντινής φιλοσοφίας.

γ) Δογματική και Συμβολική Θεολογία

- i) Δογματική Θεολογία της Ορθόδοξου Εκκλησίας.
- ii) Ερμηνεία δογματικών και συμβολικών κειμένων.
- iii) Διορθόδοξες και διαχριστιανικές Σχέσεις. Οικουμενική Κίνηση.
- iv) Ιστορία Δογμάτων.
- v) Σύγχρονες χριστιανικές αιρέσεις.
- vi) Εισαγωγή στη Φιλοσοφία.

Γ'. ΤΟΜΕΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ, ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ

Για τις ειδικεύσεις:

α) Λειτουργική

- i) Εισαγωγή στη θεία λατρεία.
- ii) Ιστορία και θεολογία της θείας λατρείας.
- iii) Βυζαντινός λειτουργικός τύπος.
- iv) Ομλητική.
- v) Υμνολογία.

β) Χριστιανική Αρχαιολογία και Τέχνη

- i) Αρχιτεκτονική, ζωγραφική, γλυπτική και μικροτεχνία παλαιοχριστιανικών χρόνων.
- ii) Αρχιτεκτονική, ζωγραφική, γλυπτική και μικροτεχνία βυζαντινών και μεταβυζαντινών χρόνων.

γ) Αγιολογία

- i) Αγιολογία και Εορτολογία.
- ii) Υμνολογία.

δ) Βυζαντινή Μουσικολογία και Ψαλτική Τέχνη

- i) Εκκλησιαστική Μουσική.
- ii) Βυζαντινή Μουσικολογία και Ψαλτική Τέχνη.
- iii) Υμνολογία.

Δ'. ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΚΑΙΟΥ, ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ, ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Για τις ειδικεύσεις:

α) Κανονικό Δίκαιο-Ποιμαντική-Ιεραποστολική

1. Κανονικό Δίκαιο

- i) Κανονικό Δίκαιο
- ii) Πηγές του Κανονικού Δικαίου

2. Ποιμαντική

- i) Ποιμαντική
- ii) Ποιμαντική Ψυχολογία
- iii) Εισαγωγή στη Θεολογία

3. Ιεραποστολική

- i) Ιεραποστολική
- ii) Ποιμαντική

β) Παιδαγωγική- Ποιμαντική Ψυχολογία

1. Παιδαγωγική

- i) Γενική Παιδαγωγική
- ii) Ειδική Διδακτική
- iii) Εισαγωγή στην Ψυχολογία

2. Ποιμαντική Ψυχολογία

- i) Εισαγωγή στην Ψυχολογία
- ii) Ποιμαντική Ψυχολογία

γ) Χριστιανική Ηθική-Κοινωνιολογία

1. Χριστιανική Ηθική

- i) Χριστιανική Ηθική
- ii) Βιοηθική

2. Κοινωνιολογία

- i) Γενική Κοινωνιολογία
- ii) Κοινωνιολογία του Χριστιανισμού

4. α) Η εξέταση και η προφορική συνέντευξη και αξιολόγηση των υποψηφίων γίνεται, για τον κάθε ένα, από επιτροπή του αρμοδίου για την ειδικεύση Τομέα, τον οποίο έχει επιλέξει ο υποψήφιος. Για το λόγο αυτό, η Συντονιστική Επιτροπή αποστέλλει στους Διευθυντές των Τομέων κατάλογο των υποψηφίων για κάθε Τομέα και ειδικεύση και στη συνέχεια, με ευθύνη των Διευθυντών, ορίζεται η ανωτέρω εξεταστική επιτροπή από τη Γενική Συνέλευση του Τομέα.

Η βαθμολόγηση του υποψηφίου γίνεται με κλίμακα 1-10. Ο σχετικός πίνακας αξιολόγησης πρέπει να έχει περιέλθει στη Συντονιστική Επιτροπή μέχρι τις 25 Οκτωβρίου.

β) Η αναγωγή σε μονάδες των κριτηρίων α), β), γ), δ) και ε) της παρ. 2 του παρόντος άρθρου γίνεται με μέριμνα της Συντονιστικής Επιτροπής με τη διοικητική υποστήριξη της Γραμματείας του Τμήματος.

Άρθρο 7 Κατανομή θέσεων

1. Κάθε έτος εισάγονται στο Π.Μ.Σ. εξήντα τέσσερις (64) σπουδαστές, οι οποίοι κατανέμονται στους τέσσερις Τομείς του Π.Μ.Σ. του άρθρου 2, ως εξής:

Α΄ Τομέας: θέσεις δέκα έξι (16).

Β΄ Τομέας: θέσεις δέκα έξι (16).

Γ΄ Τομέας: θέσεις δέκα έξι (16).

Δ΄ Τομέας: θέσεις δέκα έξι (16).

Αν δεν καλυφθούν και οι δέκα έξι θέσεις κάποιων Τομέων λόγω μη υπάρξεως αιτήσεων, οι θέσεις αυτές μπορούν να δοθούν στους άλλους Τομείς με απόφαση της Συντονιστικής Επιτροπής, μέχρι συμπλήρωσεως του αριθμού 24 για κάθε ειδικευση. Σε περίπτωση ισοψηφίας, η θέση καταλαμβάνεται από όλους τους ισοψηφούντες, με την επιφύλαξη της παρ. 2 του άρθρου 7 της ισχύουσας Υπουργικής Απόφασης.

Ο αριθμός των εισακτέων πτυχιούχων από μη Θεολογικά Τμήματα και Σχολές δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερος των δύο (2) σε κάθε Τομέα, συνολικά οκτώ (8) σε όλους τους Τομείς.

2. Η κατανομή των θέσεων για κάθε ειδικευση μέσα στους Τομείς γίνεται με την απόφαση των αρμοδίων Τομέων, που προβλέπεται στην παρ. 1 του άρθρου 5 του παρόντος Κανονισμού.

Άρθρο 8

Με την εγγραφή των υποψηφίων ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. για κάθε σπουδαστή ένας επιβλέπων καθηγητής από τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος που έχουν μεταπτυχιακό έργο, σύμφωνα με τα εδάφια 4α και 5α (όπως διευκρινίσθηκε από το ΝΣΚ 85/Ε24/4-3-99) του άρθρου 12 του Ν. 2083/1992, ο οποίος είναι αρμόδιος για την καθοδήγηση, παρακολούθηση και έλεγχο της πορείας των σπουδών του.

Αντικατάσταση του συμβούλου καθηγητή δεν είναι δυνατή παρά μόνο για αναπότρεπτο λόγο, που κρίνεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ.

Άρθρο 9 Μαθήματα του Α΄ Κύκλου Σπουδών

1. Τα μαθήματα, που πρέπει να παρακολουθήσει κατά εξάμηνο κάθε σπουδαστής ανάλογα με τον Τομέα και την ειδικευση της επιλογής του καθορίζονται από τα προβλεπόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 6 της ισχύουσας Υπουργικής Απόφασης στο τέλος κάθε ακαδημαϊκού έτους.

2. Κάθε μέλος Δ.Ε.Π., που αναλαμβάνει μεταπτυχιακό έργο, δηλώνει

στη Γ.Σ.Ε.Σ. τον Ιούνιο του προηγούμενου έτους τα μαθήματα και τα ειδικά θέματα που θα διδάξει στα τρία εξάμηνα του επομένου ακαδημαϊκού έτους. Οι τίτλοι των μαθημάτων ανακοινώνονται από τη Γραμματεία και δημοσιεύονται στον Οδηγό Σπουδών του Τμήματος.

3. Κάθε φοιτητής του Π.Μ.Σ., εφαρμόζοντας τις σχετικές διατάξεις του άρθρου 6, παρ. 1 και 2, της ισχύουσας Υπουργικής Απόφασης, δηλώνει στην αρχή κάθε εξαμήνου τα ειδικά μαθήματα, που επιλέγει. Η επιλογή των μαθημάτων αυτών γίνεται με τη σύμφωνη γνώμη του επιβλέποντος καθηγητή, ο οποίος για το λόγο αυτό προσυπογράφει τη σχετική δήλωση του φοιτητή. Υποχρεωτική είναι η παρακολούθηση των μαθημάτων, καθώς και των ειδικών σεμιναρίων και ημερίδων ή άλλων επιστημονικών εκδηλώσεων που ορίζει ο Τομέας.

Άρθρο 10

1. Η βαθμολόγηση των μαθημάτων γίνεται από τους διδάσκοντες αυτά σε κλίμακα βαθμολογίας από 1 έως 10. Προβιβάσιμος βαθμός είναι τουλάχιστον το 6.

2. Η κρίση και βαθμολόγηση της επιστημονικής μελέτης γίνεται από τριμελή εξεταστική επιτροπή με την παραπάνω κλίμακα.

3. Ο βαθμός του Μ.Δ.Ε. εξάγεται από το μέσο όρο της βαθμολογίας των μαθημάτων και το μέσο όρο βαθμολογίας της επιστημονικής μελέτης, από τα τρία μέλη της εξεταστικής επιτροπής. Ο μέσος όρος της βαθμολογίας της επιστημονικής εργασίας από τα τρία μέλη της εξεταστικής επιτροπής δεν μπορεί να είναι μικρότερος του 6. Άλλως, η επιστημονική εργασία θεωρείται αποτυχεύσα.

Άρθρο 11 Διπλωματική εργασία

1. Η διαδικασία σύνταξης της επιστημονικής μελέτης αρχίζει με την ανάθεση του θέματος από τον επιβλέποντα καθηγητή στην αρχή του τρίτου εξαμήνου σπουδών και την ανακοίνωσή του στη Γ.Σ.Ε.Σ. Μετά την ανακοίνωση του θέματος στη Γ.Σ.Ε.Σ. το θέμα αυτό εγγράφεται σε ειδικό κατάλογο μεταπτυχιακών μελετών, που τηρείται στη Γραμματεία. Στον κατάλογο αυτό περιλαμβάνεται απαραίτητα το όνομα του υποψηφίου, ο επιβλέπων καθηγητής, η ημερομηνία της ανακοινώσεως στη Γ.Σ.Ε.Σ. και η ημερομηνία λήξεως της διαδικασίας, είτε με αποδοχή είτε με απόρριψη.

2. Η λήξη της διαδικασίας κρίσεως και βαθμολόγησης της επιστημονικής μελέτης μπορεί να παραταθεί μέχρι δύο έτη μετά τη συμπλήρωση του

Α' διαιτούς κύκλου σπουδών. Αν παρέλθει η προθεσμία αυτή άπρακτη, το θέμα διαγράφεται από τον κατάλογο και η παράταξη του Α' κύκλου σπουδών θεωρείται ότι έληξε αδοκίμως και ανεπιτυχώς. Ο σπουδαστής δεν μπορεί να συνεχίσει στο Β' κύκλο σπουδών.

Καμμία άλλη βεβαίωση για συμπλήρωση του διαιτούς κύκλου μεταπτυχιακών σπουδών δεν χορηγείται πλην του Διπλώματος Ειδικεύσεως. Μόνο κατά τη διάρκεια των δύο ετών μπορεί να δοθεί βεβαίωση ότι ο σπουδαστής είναι εγγεγραμμένος, και μέχρι τη λήξη της διαδικασίας της επιστημονικής μελέτης μπορεί να δοθεί βεβαίωση ότι ο σπουδαστής βρίσκεται στο στάδιο συντάξεως της μελέτης επί του συγκεκριμένου θέματος.

3. Δέν είναι δυνατή αλλαγή του θέματος ενός υποψηφίου, παρά μόνο με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του επιβλέποντος καθηγητή. Αλλαγή θέματος μεταπτυχιακής εργασίας σε καμμία περίπτωση δεν αποτελεί λόγο για παράταση των ανωτέρω προθεσμιών.

4. Όταν περατωθεί η σύνταξη της μελέτης, υποβάλλεται στη Γραμματεία του Τμήματος με σύμφωνη γνώμη του επιβλέποντος καθηγητή, ότι πληροί τις προϋποθέσεις για να εισαχθεί προς κρίση, σε 5 αντίτυπα.

5. Στην πρώτη μετά την υποβολή της μελέτης Γ.Σ.Ε.Σ. ορίζεται από αυτήν τριμελής εξεταστική επιτροπή, στην οποία μετέχει ο επιβλέπων καθηγητής και άλλα δύο μέλη Δ.Ε.Π., από εκείνα που έχουν δικαίωμα να μετέχουν στις εξεταστικές επιτροπές σύμφωνα με το νόμο. Ο ορισμός των άλλων δύο μελών γίνεται μετά από πρόταση του επιβλέποντος καθηγητή.

6. Μετά τον ορισμό της επιτροπής ο Πρόεδρος του Τμήματος αποστέλλει την εργασία στα μέλη της εξεταστικής επιτροπής, η οποία πρέπει σε 60 ημέρες από την αποστολή να αποφανθεί περί της αποδοχής η μή και βαθμολογήσεώς της, με κλίμακα βαθμολογίας 0-10, αποστέλλοντας στη Γραμματεία το Πρακτικό της εξετάσεως του υποψηφίου. Αν ένα μέλος της εξεταστικής επιτροπής ζητήσει δικαιολογημένα παράταση της προθεσμίας, δύναται να χορηγηθεί από τον Πρόεδρο παράταση μέχρι 30 ημερών. Με την παρέλευση και αυτής της προθεσμίας η διαδικασία δύναται να συνεχισθεί με την πλειοψηφία των μελών της εξεταστικής επιτροπής.

7. Για να εγκριθεί μία μεταπτυχιακή μελέτη, πρέπει να ανταποκρίνεται στις παρακάτω απαιτήσεις.

α) Τό θέμα και το περιεχόμενό της μελέτης να είναι συναφές με το αντικείμενο του Τομέα και της ειδίκευσης, τα μεταπτυχιακά μαθήματα των οποίων παρακολούθησε ο φοιτητής.

β) Η πραγμάτευση, χωρίς κατ' ανάγκη να έχει παντελώς νέα στοιχεία, να γίνεται με νέο τρόπο προσεγγίσεως των πηγών και της βιβλιογραφίας, ώστε να παρουσιάζεται η ερευνητική προσπάθεια και επίδοση του υποψηφίου.

γ) Η εργασία να έχει έκταση τουλάχιστον τεσσάρων τυπογραφικών φύλλων.

8. Για την τελική κρίση και βαθμολόγηση της επιστημονικής μελέτης του υποψηφίου η τριμελής εξεταστική επιτροπή καλεί αυτόν σε δημόσια εξέταση επί του θέματος της εργασίας του, η οποία μπορεί να διαρκέσει μέχρι μία ώρα. Η πρόσκληση και ανακοίνωση για τη δημόσια εξέταση απευθύνεται από τον Πρόεδρο του Τμήματος, ύστερα από συνεννόηση με τον επιβλέποντα καθηγητή, ο οποίος φροντίζει να συντονίσει τη διαδικασία, στην οποία και προεδρεύει.

Άρθρο 12

1. Η αναγόρευση των μεταπτυχιακών σπουδαστών σε διπλωματούχους γίνεται με ανακοίνωση ενώπιον της Γ.Σ.Ε.Σ., στην οποία παρίστανται οι ενδιαφερόμενοι. Η διαδικασία αυτή μπορεί να είναι δημόσια.

2. Πρίν την επίσημη αναγόρευση ο διπλωματούχος μπορεί να λαμβάνει πιστοποιητικό του τίτλου του για διοικητική χρήση.

Άρθρο 13

Β' Κύκλος Σπουδών

1. Ο Β' κύκλος του Π.Μ.Σ. αποβλέπει στην απόκτηση Διδακτορικού Διπλώματος και συνίσταται στη μελέτη και επιστημονική έρευνα ειδικού πρωτότυπου θέματος (διδακτορικής διατριβής) υπό την επίβλεψη τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής, με την οποία συνεργάζεται ο υποψήφιος τουλάχιστον ανά τρίμηνο. Ο Β' κύκλος διαρκεί τουλάχιστον τρία έτη και δεν μπορεί να διαρκέσει περισσότερο από έξι. Με την επιφύλαξη της παρ. 2 του άρθρου 14, η προθεσμία αρχίζει από την ημερομηνία ανακοινώσεως του θέματος της διδακτορικής διατριβής στη Γ.Σ.Ε.Σ. Μετά τη συμπλήρωση του μέγιστου χρόνου των έξι ετών από της ανακοινώσεως αυτής, ο υποψήφιος που δέν έχει υποβάλλει τη διδακτορική του διατριβή, διαγράφεται από τον κατάλογο του Β' κύκλου του Π.Μ.Σ.

2. Πτυχιούχοι Θεολογίας, κάτοχοι Μ.Δ.Ε. από Π.Μ.Σ. άλλου Τμήματος της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, καθώς και κάτοχοι Διδακτορικού Διπλώματος άλλου Τμήματος της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, των οποίων το θέμα είναι συναφές με την ειδίκευση που πρόκειται να επιλεγεί από το Π.Μ.Σ. του Τμήματος, δύναται να εγγραφεί στο Β' κύκλο του Π.Μ.Σ. Η συνάφεια του θέματος με την ειδίκευση του Π.Μ.Σ. του Τμήματος κρίνεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ.

3. Με την αίτηση εγγραφής στο Β' κύκλο του Π.Μ.Σ. ο υποψήφιος δηλώνει αν υπήρξε κατά το παρελθόν υποψήφιος διδάκτορας σε άλλο Τμήμα και με ποιό θέμα.

Άρθρο 14 Διδακτορική διατριβή

1. Για κάθε μεταπτυχιακό φοιτητή του Β' κύκλου -υποψήφιο διδάκτορα- ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ., ύστερα από εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής, τριμελής συμβουλευτική επιτροπή, η οποία είναι αρμόδια για την καθοδήγηση και επίβλεψη του υποψηφίου. Η συμβουλευτική επιτροπή απαρτίζεται από τον επιβλέποντα, που είναι μέλος Δ.Ε.Π. του οικείου Τομέα και ανήκει στη βαθμίδα του καθηγητή, του αναπληρωτή καθηγητή ή του επίκουρου καθηγητή, και από δύο άλλα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος ή άλλου Τμήματος του Πανεπιστημίου, συγγενούς γνωστικού αντικείμενου, από τα οποία μπορεί το ένα να είναι λέκτορας ή ερευνητής αναγνωρισμένου ερευνητικού κέντρου ή ιδρύματος κατά τα προβλεπόμενα στην παρ. 3α του άρθρου 12 του Ν. 2083/1992. Για τον επιβλέποντα καθηγητή ο υποψήφιος δηλώνει την επιθυμία του με την αίτησή του. Τά άλλα δύο μέλη προτείνει ο επιβλέπων καθηγητής.

2. Η συμβουλευτική επιτροπή σε συνεργασία με τον υποψήφιο καθορίζει το θέμα της διατριβής μέσα σε διάστημα 60 ημερών από τον ορισμό της, το οποίο και καταθέτει με δήλωσή της στη Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος. Με την παρέλευση άπρακτης της προθεσμίας αυτής των 60 ημερών, αρχίζουν να μετρούν οι προθεσμίες της παρ. 1 του άρθρου 13. Η Γ.Σ.Ε.Σ. εξετάζει το προτεινόμενο θέμα και αποφαινεται αν εμπίπτει στο περιεχόμενο του απονεμομένου από το Τμήμα Διδακτορικού Διπλώματος, σύμφωνα με τον κατά το νόμο προσανατολισμό της, εγκρίνοντας ή απορρίπτοντας αυτό. Μετά την έγκριση του θέματος από τη Γ.Σ.Ε.Σ. αυτό εγγράφεται σε ειδικό κατάλογο θεμάτων διδακτορικών διατριβών, που τηρείται στη Γραμματεία του Τμήματος. Στον κατάλογο αυτό περιλαμβάνονται απαραίτητα το όνομα του υποψηφίου, η τριμελής συμβουλευτική επιτροπή της προηγουμένης παραγράφου, η ημερομηνία εγκρίσεως της Γ.Σ.Ε.Σ. και η ημερομηνία συμπληρώσεως του ελάχιστου χρόνου για την υποβολή της διδακτορικής διατριβής, καθώς και της λήξεως του μέγιστου χρόνου που επιτρέπεται γι' αυτήν, μετά την οποία ολοκληρώνεται η διαδικασία είτε με αποδοχή είτε με απόρριψη.

3. Σ' όλο το στάδιο έρευνας ο υποψήφιος εργάζεται υπό την παρακολούθηση της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής. Ο επιβλέπων καθηγητής έχει την ευθύνη για την παρακολούθηση και καθοδήγηση του υποψηφίου. Στο τέλος κάθε έτους κατατίθεται στη Συντονιστική Επιτροπή έκθεση της συμβουλευτικής επιτροπής και του υποψηφίου, που περιγράφει την πρόοδο του. Με την ετήσια έκθεση η συμβουλευτική επιτροπή μπορεί να προτείνει την τροποποίηση του τίτλου του θέματος ανάλογα με το υλικό που έχει συγκεντρώσει ο υποψήφιος ή την αλλαγή του θέματος της διδακτορικής διατρι-

βής, εάν διαπιστωθούν αντικειμενικές αδυναμίες ολοκλήρωσεως της έρευνας. Μπορεί ακόμη να προτείνει τη διαγραφή του θέματος από τον κατάλογο των διδακτορικών διατριβών, αν διαπιστώσει αμέλεια, αδιαφορία ή αδυναμία από τον υποψήφιο. Τροποποίηση του τίτλου του θέματος δεν επηρεάζει τις προθεσμίες της παρ. 1 του άρθρου 13. Τυχόν αλλαγή θέματος αποτελεί λόγο παράτασης της μέγιστης προθεσμίας, κατά την κρίση της Γ.Σ.Ε.Σ.

4. Μόλις ο υποψήφιος θεωρήσει ότι έχει περατώσει το ερευνητικό του έργο, το παρουσιάζει στη συμβουλευτική επιτροπή, η οποία εντός δύο μηνών αποφασίζει αν αυτό είναι επαρκές η χρειάζεται συμπλήρωση. Στην περίπτωση της επάρκειας, επιτρέπει τη συγγραφή της διατριβής. Αν το ερευνητικό έργο έχει ανάγκη συμπληρώσεως, ο υποψήφιος το παρουσιάζει εκ νέου, ακολουθώντας την ίδια διαδικασία.

5. Μετά τη συγγραφή της διατριβής, ο υποψήφιος την υποβάλλει με αίτησή του στη Γραμματεία του Τμήματος, με σύμφωνη γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής περί της επαρκείας του. Ο Πρόεδρος του Τμήματος διαβιβάζει το συντομότερο τη διατριβή στη συμβουλευτική επιτροπή, η οποία εντός 60 ημερών υποβάλλει σχετική εισηγητική έκθεση, η οποία διανέμεται σε όλα τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος. Με την εισηγητική έκθεση, ύστερα από ανάλυση και αξιολόγηση του περιεχομένου της διατριβής, πρέπει να προτείνεται η συνέχιση ή όχι της διαδικασίας με την παραπομπή προς τελική κρίση στην επταμελή εξεταστική επιτροπή της παρ. 5β του άρθρου 12 του Ν. 2083/92. Σε περίπτωση αρνητικής εισήγησης, η Γ.Σ.Ε.Σ. με πρόταση της τριμελούς επιτροπής μπορεί να αποφασίσει την επιστροφή της διατριβής στον υποψήφιο για συνέχιση ή συμπλήρωση της έρευνάς του, εφόσον όμως δεν έχουν εξαντληθεί οι προβλεπόμενες προθεσμίες. Αλλά σε καμία περίπτωση δεν μπορεί στη φάση αυτή να τροποποιηθεί ή να αλλάξει το θέμα της διατριβής.

Άρθρο 15

1. Μέσα σε είκοσι ημέρες από την υποβολή της εισηγήσεως ή μετά την παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας των 60 ημερών άπρακτης, η Γ.Σ.Ε.Σ. αποφασίζει τη συγκρότηση επταμελούς εξεταστικής επιτροπής, σύμφωνα με την παρ. 5β του άρθρου 12 του Ν. 2083/92, η οποία απαρτίζεται από επτά (7) μέλη Δ.Ε.Π. Στην εξεταστική επιτροπή συμμετέχουν τα τρία (3) μέλη της συμβουλευτικής επιτροπής και τα υπόλοιπα τέσσερα (4) ορίζονται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. Τα τρία (3) τουλάχιστον από τα μέλη της εξεταστικής επιτροπής ανήκουν στη βαθμίδα του καθηγητή. Τα μέλη της εξεταστικής επιτροπής ανήκουν στην ίδια ή συγγενή επιστημονική ειδικότητα με αυτήν στην οποία εκπονεί ο υποψήφιος τη διατριβή του και μπορούν ορισμένα από αυτά να προέρχονται από άλλο Τμήμα του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι.

Μέλη ΔΕΠ των ΑΕΙ, που αποχωρούν λόγω συμπλήρωσης του ορίου ηλικίας, διατηρούν την ιδιότητα του μέλους τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής υποψηφίων διδασκόντων, την ιδιότητα του επιβλέποντος καθηγητή και την ιδιότητα μέλους επταμελούς εξεταστικής επιτροπής για τελική αξιολόγηση και κρίση διδακτορικών διατριβών, τις οποίες έχουν πριν την αποχώρησή τους (βλ. Ν. 3549/20-3-2007, άρθρ. 26, παρ. 5)

2. Μετά τη συγκρότηση της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής αποστέλλονται τα υποβληθέντα αντίτυπα της διατριβής στα υπόλοιπα μέλη της εξεταστικής επιτροπής.

3. Η εξεταστική επιτροπή συνέρχεται με πρόσκληση του επιβλέποντος καθηγητή και συζητά επί του περιεχομένου της διατριβής, λαμβάνοντας υπόψη και την εισηγητική έκθεση, και αποφασίζει

1. την κατ' αρχήν έγκριση της διατριβής
2. τη διατύπωση συγκεκριμένων παρατηρήσεων των μελών της, αν υπάρχουν, τις οποίες πρέπει να λάβει υπόψη ο υποψήφιος για ουσιαστική βελτίωση της διατριβής του, και την αναβολή λήψης απόφασης. Τέτοιες παρατηρήσεις πρέπει να γίνουν δεκτές κατά πλειοψηφία από τα μέλη της επιτροπής και να διατυπωθούν με σαφήνεια στο Πρακτικό.
3. την απόρριψη της διατριβής.

4. Σε περίπτωση αναβολής, για να ληφθούν υπόψη οι παρατηρήσεις, αυτή δέν μπορεί να διαρκέσει πέραν του έτους. Αν παρέλθει άπρακτη αυτή η προθεσμία, με υπαιτιότητα του υποψηφίου, θεωρείται λήξασα η διαδικασία ανεπιτυχώς, και ο υποψήφιος διαγράφεται. Για τις διατυπούμενες παρατηρήσεις, ο υποψήφιος ενημερώνεται από τον επιβλέποντα καθηγητή και το Πρακτικό της συνεδρίας και, αφού προβεί στις απαραίτητες διορθώσεις, την καταθέτει εκ νέου στην εξεταστική επιτροπή, η οποία αποφασίζει πλέον την κατ' αρχήν έγκριση ή την απόρριψη αυτής.

5. Όταν αποφασισθεί η κατ' αρχήν έγκριση, ο επιβλέπων καθηγητής ενημερώνει τον Πρόεδρο, ο οποίος καλεί την εξεταστική επιτροπή σε δημόσια συνεδρίαση, κατά την οποία ο υποψήφιος υποστηρίζει ενώπιον αυτής τη διατριβή του, αναπτύσσοντας το περιεχόμενό της με έμφαση στα σημεία πρωτοτυπίας και απαντώντας σε ερωτήσεις των μελών της επιτροπής και των παρόντων.

6. Μετά το πέρας της δημόσιας εξέτασης η επιτροπή διασκεπτεται κατ' ιδίαν και αποφασίζει την τελική έγκριση της διατριβής και τη βαθμολόγηση του υποψηφίου με το βαθμό άριστα, λίαν καλώς, καλώς, τον οποίο ανακοινώνει δημόσια στον υποψήφιο.

7. Μετά την τελική έγκριση, ο υποψήφιος λαμβάνει τον τίτλο του διδάκτορα.

Άρθρο 16

Για να εγκριθεί μία διδακτορική διατριβή απαιτούνται οι εξής προϋποθέσεις.

α) Η πραγμάτευση να προσφέρει οπωσδήποτε νέα στοιχεία, να γίνεται με επιστημονικό τρόπο προσεγγίσεως των πηγών και της βιβλιογραφίας, στον οποίο να απεικονίζεται η ερευνητική δυνατότητα και η πρωτότυπη συμβολή του υποψηφίου στην έρευνα.

β) Να υπάρχει πλήρης ενημέρωση επί των πηγών και της βιβλιογραφίας, ειδικά ως προς το γνωστικό αντικείμενο της διατριβής. Εδώ συνεκτιμάται η υπομνηματισμένη δημοσίευση ανέκδοτων πηγών, όπου αυτό απαιτείται.

Άρθρο 17

1. Αν παρέλθει ο μέγιστος χρόνος προθεσμίας εκπονήσεως της διδακτορικής διατριβής χωρίς να έχει κατατεθεί η διατριβή στη Γραμματεία με τη σύμφωνη γνώμη της τριμελούς επιτροπής, ή αν απορρίφθηκε οριστικά, το θέμα διαγράφεται από τον κατάλογο των θεμάτων διδακτορικών διατριβών και ο υποψήφιος θεωρείται ότι περάτωσε τον Β' κύκλο σπουδών ανεπιτυχώς. Με την επιφύλαξη της παρ. 3 του άρθρου 14, δεν επιτρέπεται καμία παράταση της προβλεπόμενης από την παρ. 1 του άρθρου 13 προθεσμίας.

2. Μέλη όλων των επιτροπών (συμβουλευτικών η εξεταστικών) δεν αντικαθίστανται παρά μόνο για αναπότρεπτο λόγο, που κρίνεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. Σε περίπτωση αποχώρησης από την υπηρεσία τους, τα μέλη μπορούν να παραμείνουν στις συμβουλευτικές επιτροπές με δήλωσή τους. Άλλως αντικαθίστανται.

Άρθρο 18

Η αναγόρευση του υποψηφίου σε διδάκτορα γίνεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ., ενώπιον της οποίας γίνεται και η καθομολόγηση σε δημόσια συνεδρίασή της με παρουσία του Πρυτάνεως.

3. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Νόμος υπ' αριθμ. 3685
(ΦΕΚ 148, τ. Α' /16-07-2008)

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο 1

Γενικές διατάξεις

1. Τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.) κατά την έννοια του άρθρου 2 του ν. 3549/2007 (ΦΕΚ 69 Α') έχουν την ευθύνη για το σχεδιασμό και την οργάνωση των μεταπτυχιακών σπουδών στην Ελλάδα και χορηγούν Μεταπτυχιακά Διπλώματα Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.). Τα Πανεπιστήμια έχουν επιπλέον την αρμοδιότητα να χορηγούν Διδακτορικά Διπλώματα (Δ.Δ.).

2. Τμήματα των Α.Ε.Ι. μπορούν να οργανώνουν αυτοδύναμα ή να συνδιοργανώνουν μεταξύ τους ή με ομοταγή ιδρύματα του εξωτερικού Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) για τη χορήγηση Μ.Δ.Ε. Απαραίτητη προϋπόθεση για την υποβολή αιτήματος έγκρισης Π.Μ.Σ. προς το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων είναι η συνυποβολή της έκθεσης αξιολόγησης του οικείου Τμήματος, σύμφωνα με το ν. 3374/2005 (ΦΕΚ 189 Α'), από την οποία προκύπτει η ύπαρξη των απαραίτητων προϋποθέσεων για τη λειτουργία του Προγράμματος.

3. α) Τα Π.Μ.Σ. αποσκοπούν στην περαιτέρω προαγωγή της επιστημονικής γνώσης και των τεχνών και στην προώθηση της έρευνας με συνεκτίμηση των αναγκών ανάπτυξης της χώρας.

β) Π.Μ.Σ. οργανώνονται μόνο σε Τμήματα, στα οποία παρέχονται προπτυχιακές σπουδές, και αναφέρονται στις ίδιες ή σε συναφείς ειδικότητες με τα γνωστικά αντικείμενα του οικείου Τμήματος.

γ) Κατ' εξαίρεση Γενικά Τμήματα Α.Ε.Ι. μπορούν να οργανώνουν αυτοδύναμα Π.Μ.Σ. σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου αυτού. Τα προγράμματα αυτά που ήδη οργανώθηκαν και λειτουργούν κατά το χρόνο ενάρξεως ισχύος του παρόντος νόμου θεωρούνται ότι λειτουργούν νομίμως από της συστάσεώς τους σε Γενικά Τμήματα Πανεπιστημίων ή Τ.Ε.Ι.

Άρθρο 2

Όργανα Π.Μ.Σ.

Για την οργάνωση και λειτουργία των Π.Μ.Σ. αρμόδια όργανα είναι τα εξής:

α) Η Σύγκλητος Ειδικής Σύθεσης ή η Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης (Σ.Ε.Σ.) του Ιδρύματος, η οποία περιλαμβάνει τα μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Π., που με οποιαδήποτε ιδιότητα είναι μέλη τους, και δύο (2) εκπροσώπους των μεταπτυχιακών φοιτητών. Τα όργανα αυτά είναι αρμόδια για κάθε θέμα διοικητικού ή οργανωτικού χαρακτήρα που σχετίζεται με τις μεταπτυχιακές σπουδές.

β) Η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης (Γ.Σ.Ε.Σ.) του οικείου Τμήματος, η οποία απαρτίζεται από τον Πρόεδρο ή Προϊστάμενο του Τμήματος, τα μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. της Γενικής Συνέλευσης ή Συνέλευσης του Τμήματος και δύο (2) εκπροσώπους των μεταπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος. Η Γ.Σ.Ε.Σ. είναι αρμόδια για την κατάρτιση και εισήγηση προτάσεων για Π.Μ.Σ., τον ορισμό των μελών των συμβουλευτικών επιτροπών, των εξεταστικών επιτροπών, της συντονιστικής επιτροπής, την απονομή μεταπτυχιακών διπλωμάτων, τη συγκρότηση των επιτροπών επιλογής ή εξέτασης των υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών, καθώς και για κάθε άλλο θέμα που προβλέπεται από επί μέρους διατάξεις. Σε κάθε περίπτωση διατμηματικού Π.Μ.Σ., τις αρμοδιότητες της Γ.Σ.Ε.Σ. ασκεί Ειδική Διατμηματική Επιτροπή (Ε.Δ.Ε.), η οποία συγκροτείται από μέλη των αντίστοιχων Γενικών Συνελεύσεων ή Συνελεύσεων των οικείων Τμημάτων, τα οποία εκλέγονται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. κάθε Τμήματος.

γ) Η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.) του Π.Μ.Σ., η οποία απαρτίζεται από μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. του Τμήματος, τα οποία έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο ή την επίβλεψη διδακτορικών διατριβών και τα οποία ορίζονται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. Η Σ.Ε. είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και το συντονισμό λειτουργίας του προγράμματος.

δ) Ο Διευθυντής για κάθε Π.Μ.Σ. προεδρεύει της Σ.Ε., ορίζεται με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος ή στην περίπτωση διατμηματικού Π.Μ.Σ., της Ε.Δ.Ε., για διετή θητεία με δυνατότητα ανανέωσης και μπορεί να ασκεί τα καθήκοντα του με μερική απαλλαγή από τις διδακτικές του υποχρεώσεις.

Ο Διευθυντής ανήκει στη βαθμίδα του Καθηγητή ή Αναπληρωτή Καθηγητή, είναι του ίδιου ή συναφούς γνωστικού αντικείμενου με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ., προεδρεύει της Ε.Δ.Ε. στην περίπτωση διατμηματικού Π.Μ.Σ. και ασκεί τα καθήκοντα που ορίζει ο Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών του Ιδρύματος που προβλέπεται στο άρθρο 3 του παρόντος, και ο εσωτερικός κανονισμός του Ιδρύματος. Το Τμήμα στο οποίο

ανήκει το Π.Μ.Σ. αναλαμβάνει και τη διοικητική υποστήριξη του προγράμματος στην περίπτωση διατμηματικού Π.Μ.Σ. για το αντίστοιχο διάστημα.

Ο Διευθυντής Μεταπτυχιακών Σπουδών εισηγείται στη Γ.Σ.Ε.Σ. ή στην Ε.Δ.Ε. κάθε θέμα που αφορά στην αποτελεσματική εφαρμογή του Π.Μ.Σ.

ε) Ο Αντιπρύτανης ή ο Αντιπρόεδρος Ακαδημαϊκών Υποθέσεων κάθε Ιδρύματος έχει την εποπτεία και το γενικότερο συντονισμό των μεταπτυχιακών σπουδών, σε επίπεδο Ιδρύματος.

Άρθρο 3

Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών

1. Τα Ιδρύματα στα οποία λειτουργούν Π.Μ.Σ. εκδίδουν Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών, ο οποίος καταρτίζεται από το Πρυτανικό Συμβούλιο ή το Συμβούλιο Τ.Ε.Ι., εγκρίνεται από τη Σ.Ε.Σ. και κοινοποιείται στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Ο Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του Εσωτερικού Κανονισμού λειτουργίας του Ιδρύματος, στον οποίο και ενσωματώνεται.

2. Ο Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών περιλαμβάνει ιδίως τη δομή και τους κανόνες λειτουργίας των Π.Μ.Σ., τον αριθμό και τον τρόπο επιλογής των εισακτέων στα Π.Μ.Σ., τα κριτήρια γλωσσομάθειας, καθώς και τις διαδικασίες αναστολής φοίτησης, τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση υποτροφιών, την ανώτατη διάρκεια φοίτησης και τις διαδικασίες παράτασης, αναστολής και επανέναρξης των μεταπτυχιακών σπουδών, τις ελάχιστες διδακτικές ώρες των μεταπτυχιακών μαθημάτων ανά εξάμηνο και τις απαραίτητες πιστωτικές μονάδες σύμφωνα με το ν. 3374/2005, τον τρόπο αναπλήρωσης τους, τη διάρκεια των εξεταστικών περιόδων, τα αναλυτικά προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών, τις υποχρεώσεις για τη λήψη του διπλώματος, τις διαδικασίες αναθεώρησης των Π.Μ.Σ., τον ανώτατο αριθμό μαθημάτων στα οποία μπορεί να εγγραφεί κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής ανά εξάμηνο, το χαρακτηρισμό των μαθημάτων και τα τυχόν προαπαιτούμενα μαθήματα, τη δυνατότητα παρακολούθησης μαθημάτων από άλλα Τμήματα, τις κατευθύνσεις, την έκταση και το περιεχόμενο των μεταπτυχιακών μαθημάτων, τη δυνατότητα μερικής φοίτησης, τους κανόνες εξετάσεων και αξιολόγησης των επιδόσεων των μεταπτυχιακών φοιτητών, τα κριτήρια αξιολόγησης με έμφαση στον περιοδικό έλεγχο της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου, τις διαδικασίες αξιολόγησης των μαθημάτων και των διδασκόντων από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές και τα συλλογικά όργανα, το λειτουργικό αποφοίτησης, τον τύπο των μεταπτυχιακών και διδακτορικών διπλωμάτων και την καθομολόγηση των διδασκόντων, τον τύπο του Παραρτήματος Διπλώματος σύμφωνα με το ν. 3374/2005, καθώς και ζητήματα τε-

χνολογικής και οικονομικής υποστήριξης των Π.Μ.Σ. και ειδικής γραμματειακής κάλυψης των αναγκών τους, καθώς και κάθε άλλο σχετικό ζήτημα.

3. Με απόφαση της Σ.Ε.Σ. του οικείου ή των οικείων Ιδρυμάτων, μετά από γνώμη της Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος ή της Ε.Δ.Ε., μπορεί να προβλέπεται η καταβολή διδάκτρων και το ύψος αυτών για τους μεταπτυχιακούς φοιτητές συγκεκριμένου προγράμματος.

Άρθρο 4

Εισακτέοι στα Π.Μ.Σ. - Διαδικασίες επιλογής

1. α) Στα Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή ομοταγών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της αλλοδαπής. Η επιλογή των μεταπτυχιακών φοιτητών γίνεται κυρίως με συνεκτίμηση των εξής κριτηρίων: το γενικό βαθμό του πτυχίου, τη βαθμολογία στα προπτυχιακά μαθήματα που είναι σχετικά με τα μαθήματα του Π.Μ.Σ., την επίδοση σε διπλωματική εργασία, όπου αυτή προβλέπεται στο προπτυχιακό επίπεδο και την τυχόν ερευνητική δραστηριότητα του υποψηφίου.

β) Η Γ.Σ.Ε.Σ. του οικείου Τμήματος καθορίζει με απόφαση της τις λεπτομέρειες εφαρμογής των κριτηρίων αυτών, τον ορισμό συμπληρωματικών κριτηρίων ή τη διεξαγωγή εξετάσεων και συνεντεύξεων, τα αποτελέσματα των οποίων συνεκτιμώνται κατά την επιλογή.

2. Η επιλογή των εισακτέων στο Π.Μ.Σ. γίνεται από επιτροπή μελών Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. του οικείου Τμήματος, που συγκροτείται με απόφαση της Π.Σ.Ε.Σ. Ο πίνακας επιτυχόντων επικυρώνεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ.

3. Σε κάθε Π.Μ.Σ. επιπλέον του αριθμού εισακτέων, γίνεται δεκτός ένας (1) υπότροφος του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ.) που πέτυχε στο σχετικό διαγωνισμό μεταπτυχιακών σπουδών εσωτερικού του γνωστικού αντικείμενου του Π.Μ.Σ. και ένας (1) αλλοδαπός υπότροφος του Ελληνικού Κράτους. Με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. ή της Ε.Δ.Ε. ο αριθμός των υποτρόφων μπορεί να αυξάνεται.

Άρθρο 5

Διδάσκοντες στα Π.Μ.Σ. - Επιβλέποντες

1. α) Τη διδασκαλία των μαθημάτων και τις ασκήσεις στα Π.Μ.Σ. μπορούν να αναλαμβάνουν:

αα) Μέλη Δ.Ε.Π. ή ΕΠ. του οικείου Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι., αποχωρήσαντες λόγω ορίου ηλικίας καθηγητές, επισκέπτες καθηγητές, ειδικοί επιστήμονες ή διδάσκοντες βάσει του π.δ. 407/1980 (ΦΕΚ 112 Α'), οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος.

αβ) Ερευνητές αναγνωρισμένων ερευνητικών ιδρυμάτων της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος και έχουν επαρκή επιστημονική συγγραφική ή ερευνητική δραστηριότητα.

αγ) Επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους, οι οποίοι διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις ή σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

β) Με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. μπορεί να ανατίθεται επικουρικό έργο σε διδάσκοντες βάσει του π.δ. 407/1980 ή σε Καθηγητές Εφαρμογών των Τ.Ε.Ι. και της Α.Σ.ΠΑΙ. Τ.Ε., οι οποίοι κατέχουν τα εκ του νόμου προβλεπόμενα τυπικά προσόντα, εφόσον η δυνατότητα αυτή προβλέπεται στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών του Ιδρύματος.

2. Τα μέλη Δ.Ε.Π. και Ε.Π. δεν επιτρέπεται να απασχολούνται αποκλειστικά σε Π.Μ.Σ, όπως ειδικότερα ορίζεται στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών του οικείου Ιδρύματος.

3. Η διδασκαλία των μαθημάτων και των ασκήσεων του Π.Μ.Σ. ανατίθεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. με απόφαση της, ύστερα από εισήγηση της Γενικής Συνέλευσης των μελών Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. του Τμήματος. Ειδικότερες προϋποθέσεις ανάθεσης διδασκαλίας και ασκήσεων ορίζονται στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών του Ιδρύματος.

4. Για κάθε μεταπτυχιακό φοιτητή, ο οποίος παρακολουθεί Π.Μ.Σ. που απονέμει Μ.Δ.Ε., ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ., ύστερα από πρόταση της Σ.Ε., ένα μόνιμο μέλος Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. ως επιβλέπων. Η Σ.Ε. και ο επιβλέπων έχουν την ευθύνη της παρακολούθησης και του ελέγχου της πορείας των σπουδών του μεταπτυχιακού φοιτητή. Ερευνητές αναγνωρισμένων ερευνητικών ιδρυμάτων, οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος, ή άλλα μόνιμα μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. μπορεί να ορίζονται συνεπιβλέποντες του μεταπτυχιακού φοιτητή. Για την εξέταση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος τριμελής επιτροπή, στην οποία συμμετέχουν ο επιβλέπων και δύο (2) άλλα μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. ή ερευνητές των βαθμίδων Α', Β' ή Γ', οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος. Τα μέλη της επιτροπής πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με το γνωστικό αντικείμενο του προγράμματος.

Άρθρο 6

Διάρθρωση -Έγκριση Π.Μ.Σ. της ημεδαπής

1. α) Τα Π.Μ.Σ. καταρτίζονται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. του οικείου Τμήματος που διαθέτει την απαραίτητη κτιριακή-υλικοτεχνική υποδομή και το απα-

ραίτητο διδακτικό και λοιπό προσωπικό και υποβάλλονται για έγκριση στη Σ.Ε.Σ. του Ιδρύματος.

β) Στο Π.Μ.Σ. μπορεί να μετέχουν περισσότερα του ενός Τμήματα του ίδιου ή άλλων Α.Ε.Ι. ή αναγνωρισμένα ερευνητικά Ιδρύματα της ημεδαπής.

Στην περίπτωση διατμηματικού ή διδρυματικού Π.Μ.Σ. το πρόγραμμα καταρτίζεται από όλα τα συνεργαζόμενα Τμήματα και εγκρίνεται από τις Σ.Ε.Σ. των οικείων Ιδρυμάτων.

Στην περίπτωση διατμηματικού ή διδρυματικού Π.Μ.Σ. καταρτίζεται Ειδικό Πρωτόκολλο Συνεργασίας (Ε.Π.Σ.) μεταξύ των συνεργαζόμενων Τμημάτων το οποίο εγκρίνεται από τις οικείες Σ.Ε.Σ. των Πανεπιστημίων ή τα αντίστοιχα όργανα διοίκησης των Τ.Ε.Ι. και της Α.Σ.ΠΑΙ. Τ.Ε., και στο οποίο καθορίζονται πλην των άλλων οι υποχρεώσεις κάθε Τμήματος, θέματα του διδακτικού προσωπικού και μεταπτυχιακών φοιτητών, ο αριθμός των μελών της Ειδικής Διατμηματικής Επιτροπής (Ε.Δ.Ε.) στην οποία εκπροσωπείται κάθε Τμήμα, η διαδικασία εκλογής Διευθυντή ο οποίος είναι μέλος της Ε.Δ.Ε. και γενικά κάθε θέμα που κρίνεται αναγκαίο σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία για την εύρυθμη λειτουργία του Π.Μ.Σ.

Μέλη της Ε.Δ.Ε. ορίζονται κατά προτίμηση μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. αντίστοιχου ή συναφούς γνωστικού αντικείμενου.

γ) Κάθε Π.Μ.Σ. καταλήγει στην απονομή Μ.Δ.Ε. και διαρκεί τουλάχιστον ένα πλήρες ημερολογιακό έτος. Εφόσον προβλέπεται από τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών, η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία μπορεί να αντικαθίσταται με άλλον πρόσφορο επιστημονικό τρόπο που κρίνεται τεκμηριωμένα ότι ισοδυναμεί με την εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

δ) Ο ανώτατος χρόνος απόκτησης Μ.Δ.Ε. ορίζεται σύμφωνα με τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, μπορεί να δοθεί αναστολή φοίτησης μέχρι δώδεκα (12) μήνες με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ.

ε) Σε περίπτωση λειτουργίας Π.Μ.Σ. μερικής φοίτησης, η διάρκειά του πρέπει να είναι τουλάχιστον κατά ένα εξάμηνο μεγαλύτερη από αυτή των Π.Μ.Σ. πλήρους φοίτησης.

στ) Για την απονομή Μ.Δ.Ε. απαιτείται η επιτυχής εξέταση στα προβλεπόμενα από το οικείο πρόγραμμα μαθήματα, σε συνδυασμό με τη συμμετοχή του μεταπτυχιακού φοιτητή στο σύνολο των εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο πρόγραμμα και στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών.

2. Το Σχέδιο Π.Μ.Σ. περιλαμβάνει τουλάχιστον τα εξής στοιχεία που εξετάζονται από τη Σ.Ε.Σ.:

α) Το αντικείμενο και το σκοπό του προγράμματος.

- β) Το είδος των μεταπτυχιακών τίτλων που απονέμονται.
- γ) Τις κατηγορίες των πτυχιούχων που γίνονται δεκτές.
- δ) Τη χρονική διάρκεια για τη χορήγηση των τίτλων.
- ε) Τα μαθήματα, τη γλώσσα διδασκαλίας, τη διδακτική και ερευνητική απασχόληση των μεταπτυχιακών φοιτητών, τις πρακτικές ασκήσεις και κάθε άλλου είδους δραστηριότητα, καθώς και τις πιστωτικές μονάδες σύμφωνα με το ισχύον ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων.
- στ) Τον αριθμό των μεταπτυχιακών φοιτητών, τις δυνατότητες και τις ανάγκες του οικείου Τμήματος σε προσωπικό και υλικοτεχνική υποδομή για την απρόσκοπτη λειτουργία του προγράμματος.
- ζ) Τη χρονική διάρκεια λειτουργίας του Π.Μ.Σ. και αναλυτικά το κόστος της αναγκαίας υλικοτεχνικής υποδομής, της λειτουργίας και τις πηγές χρηματοδότησής του.
- η) Την έκθεση αξιολόγησης σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου.

3. Η τελική έγκριση του Π.Μ.Σ. γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Μόνο επί των στοιχείων στ', ζ' και η' του προγράμματος ασκεί ο Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ουσιαστικό έλεγχο.

Με πρόταση της Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος και έγκριση της Σ.Ε.Σ. μπορεί να γίνεται τροποποίηση του προγράμματος των μαθημάτων και ανακατανομή μεταξύ των εξαμήνων.

4. Το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων χρηματοδοτεί κατά προτεραιότητα Π.Μ.Σ., τα οποία εντάσσονται στο πλαίσιο επιστημονικών τομέων προτεραιότητας, που έχουν καθορισθεί με αποφάσεις του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, για την πρόωθηση θεμάτων εθνικού ενδιαφέροντος ή στρατηγικής σημασίας, την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, την ενίσχυση των ανθρωπιστικών σπουδών, την ικανοποίηση κοινωνικών και οικονομικών αναγκών ή άλλων λόγων εθνικών προτεραιοτήτων. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων καθορίζονται επίσης εκάστοτε η διαδικασία, οι όροι και οι προϋποθέσεις χορήγησης κάθε επί μέρους χρηματοδότησης.

Άρθρο 7

Διάρκεια Π.Μ.Σ.

1. Η διάρκεια λειτουργίας ενός Π.Μ.Σ. είναι το πολύ οκτώ (8) έτη και προβλέπεται στην εγκριτική υπουργική απόφαση. Το αργότερο το τελευ-

ταίο εξάμηνο του χρόνου λειτουργίας του, με απόφαση της Σ.Ε.Σ. μετά από πρόταση της Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος, μπορεί να ζητείται παράταση της λειτουργίας του για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα που καθορίζεται κάθε φορά με την ίδια απόφαση.

2. Για την έκδοση της υπουργικής απόφασης παράτασης του Π.Μ.Σ., πρέπει να έχει προηγηθεί απαραίτητα αξιολόγηση του προγράμματος, σύμφωνα με το άρθρο 3 του παρόντος νόμου. Στην περίπτωση που δεν έχει ολοκληρωθεί η αξιολόγηση για λόγους αντικειμενικούς, η λειτουργία του Π.Μ.Σ. μπορεί να παρατείνεται το πολύ για ένα (1) ακόμη έτος, μετά από ειδική έκθεση του Διευθυντή του προγράμματος, με την οποία γίνεται συνολική αποτίμηση του έργου που επιτελέστηκε και αναφέρονται ο βαθμός ικανοποίησης των στόχων που είχαν τεθεί, οι λόγοι που επιβάλλουν την παράτασή του, η βιωσιμότητά του και γενικά στοιχεία που αιτιολογούν την αναγκαιότητα της παράτασης.

Άρθρο 8

Πόροι των Π.Μ.Σ. - Διαχείριση εσόδων

1. α) Πόροι των Π.Μ.Σ. μπορεί να είναι δωρεές, παροχές, κληροδοτήματα, χορηγίες φορέων του δημοσίου ή ιδιωτικού τομέα γενικά, νομικών ή φυσικών προσώπων ή πόροι από ερευνητικά προγράμματα, κοινοτικά προγράμματα, επιχορηγήσεις του κρατικού προϋπολογισμού και διδάκτρα.

β) Τα Π.Μ.Σ. δικαιούνται χρηματοδότησης από τον τακτικό προϋπολογισμό σύμφωνα με την υπουργική απόφαση έγκρισής τους, η οποία καθορίζει τους όρους και τις προϋποθέσεις χρηματοδότησής τους βάσει κριτηρίων ποιότητας και των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης του οικείου Τμήματος σύμφωνα με το ν. 3374/2005 και του καθενός Π.Μ.Σ. σύμφωνα με το άρθρο 3 του παρόντος νόμου.

2. Η διαχείριση των εσόδων των Π.Μ.Σ. γίνεται από τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) και κατανέμονται ως εξής:

- α) 65% για λειτουργικά έξοδα του προγράμματος και για αμοιβές - αποζημιώσεις του διδακτικού, τεχνικού και διοικητικού προσωπικού για εργασία που υπερβαίνει τις κατά νόμο υποχρεώσεις τους, καθώς και για τη χορήγηση υποτροφιών σε μεταπτυχιακούς φοιτητές μετά από πρόταση της Γ.Σ.Ε.Σ. ή της Ε.Δ.Ε.
- β) 25% για κάλυψη λειτουργικών εξόδων του ιδρύματος που αφορούν το Π.Μ.Σ. και
- γ) 10% κρατήσεις υπέρ του Ε.Λ.Κ.Ε.

Η ανωτέρω κατανομή δεν ισχύει στην περίπτωση χορηγίας ή δωρεάς

για συγκεκριμένο σκοπό, καθώς και για κρατικές επιχορηγήσεις, οι οποίες κατανέμονται σύμφωνα με τις ισχύουσες σχετικές διατάξεις.

3. Ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ. είναι αρμόδιος για τη σύνταξη του προϋπολογισμού και απολογισμού του Προγράμματος, τους οποίους υποβάλλει στη Γ.Σ.Ε.Σ., την παρακολούθηση της εκτέλεσης του προϋπολογισμού και την έκδοση των εντολών πληρωμής των σχετικών δαπανών.

Άρθρο 9

Διδακτορική διατριβή

1. α) Ο υποψήφιος που ενδιαφέρεται για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής υποβάλλει σχετική αίτηση στη Γραμματεία του Τμήματος, στο οποίο ενδιαφέρεται να εκπονήσει τη διδακτορική διατριβή, προσδιορίζοντας σε γενικές γραμμές το αντικείμενό της.

Η Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος εξετάζει αν ο υποψήφιος πληροί τις προϋποθέσεις για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής με βάση τα κριτήρια που έχουν τεθεί σύμφωνα με τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών.

β) Δικαίωμα υποβολής αίτησης για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής έχουν κάτοχοι Μ.Δ.Ε.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις που προβλέπονται από τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών και μετά από αιτιολογημένη απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. μπορεί να γίνει δεκτός ως υποψήφιος διδάκτορας και μη κάτοχος Μ.Δ.Ε. Πτυχιούχοι Τ.Ε.Ι., Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε. ή ισότιμων σχολών μπορούν να γίνουν δεκτοί ως υποψήφιοι διδάκτορες μόνο, εφόσον είναι κάτοχοι Μ.Δ.Ε.

2. Για κάθε υποψήφιο διδάκτορα ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. τριμελής συμβουλευτική επιτροπή για την επίβλεψη και καθοδήγηση του υποψηφίου, στην οποία μετέχουν ένα (1) μέλος Δ.Ε.Π. του οικείου Τμήματος της βαθμίδας του καθηγητή, αναπληρωτή καθηγητή ή επίκουρου καθηγητή, ως επιβλέπων, και άλλα δύο (2) μέλη, τα οποία μπορεί να είναι μέλη Δ.Ε.Π. του ίδιου ή άλλου Τμήματος του ίδιου ή άλλου Πανεπιστημίου της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, αποχωρήσαντες λόγω ορίου ηλικίας καθηγητές Α.Ε.Ι., καθηγητές Α.Σ.Ε.Ι. ή μέλη Ε.Π. των Τ.Ε.Ι. και της Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε. ή ερευνητές των βαθμίδων Α', Β' ή Γ' αναγνωρισμένου ερευνητικού κέντρου του εσωτερικού ή εξωτερικού, οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος. Τα μέλη της επιτροπής πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με αυτή, στην οποία ο υποψήφιος διδάκτορας εκπονεί τη διατριβή του.

Κάθε μέλος Δ.Ε.Π. μπορεί να επιβλέπει μέχρι πέντε (5) το πολύ υποψήφιους διδάκτορες.

3. α) Η τριμελής συμβουλευτική επιτροπή σε συνεργασία με τον υποψήφιο διδάκτορα καθορίζει το θέμα της διδακτορικής διατριβής.

β) Η χρονική διάρκεια για την απόκτηση του διδακτορικού διπλώματος δεν μπορεί να είναι μικρότερη από τρία (3) πλήρη ημερολογιακά έτη από την ημερομηνία ορισμού της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής. Με σχετική απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. μπορεί να προβλέπεται η παράλληλη παρακολούθηση και επιτυχής περάτωση οργανωμένου κύκλου μαθημάτων ή άλλες συναφείς δραστηριότητες.

γ) Για τους υποψήφιους διδάκτορες που γίνονται δεκτοί κατ' εξαίρεση χωρίς να είναι κάτοχοι Μ.Δ.Ε., σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1β' του άρθρου αυτού, το ελάχιστο χρονικό όριο για την απόκτηση του διδακτορικού διπλώματος είναι τουλάχιστον τέσσερα (4) πλήρη ημερολογιακά έτη από τον ορισμό της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής. Στην περίπτωση αυτή, ο υποψήφιος διδάκτορας υποχρεούται να περατώσει οργανωμένο κύκλο μαθημάτων που ορίζεται από την Γ.Σ.Ε.Σ. στα πλαίσια του Π.Μ.Σ. Ο χρόνος παρακολούθησης κύκλου υποχρεωτικών μαθημάτων υπολογίζεται στον ελάχιστο χρόνο για την απόκτηση διδακτορικού διπλώματος.

δ) Ο υποψήφιος διδάκτορας έχει υποχρέωση, εφόσον του ζητηθεί, να προσφέρει εκπαιδευτικές υπηρεσίες στο Τμήμα, στο οποίο εκπονεί τη διατριβή του, σύμφωνα με τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών του ιδρύματος.

ε) Με πρόταση της Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος και κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Οικονομίας και Οικονομικών μπορεί να ανατίθεται σε υποψήφιους διδάκτορες η επικουρία μελών Δ.Ε.Π. σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο με ωριαία αντιμισθία που επιβαρύνει τον προϋπολογισμό του ιδρύματος.

στ) Η τριμελής συμβουλευτική επιτροπή σε συνεργασία με τον υποψήφιο διδάκτορα υποβάλλει έκθεση προόδου στη Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος στο τέλος κάθε χρόνου από τον ορισμό της.

4. α) Για την τελική αξιολόγηση και κρίση της διατριβής του υποψηφίου διδάκτορα, μετά την ολοκλήρωση των υποχρεώσεών του, ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. επταμελής εξεταστική επιτροπή, στην οποία μετέχουν και τα μέλη της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής. Τέσσερα (4) τουλάχιστον μέλη της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής πρέπει να είναι μέλη Δ.Ε.Π., εκ των οποίων τουλάχιστον δύο (2) πρέπει να ανήκουν στο οικείο Τμήμα. Τα υπόλοιπα μέλη της επιτροπής μπορεί να είναι μέλη Δ.Ε.Π. Πανεπιστημίων της ημεδαπής ή ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής, αποχωρήσαντες λόγω ορίου ηλικίας καθηγητές Α.Ε.Ι., καθηγητές Α.Σ.Ε.Ι. ή μέλη Ε.Π. των Τ.Ε.Ι. και της Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε. ή ερευνητές των βαθμίδων Α', Β' ή Γ' αναγνωρισμένου ερευνητικού κέντρου του εσωτερικού ή εξωτερικού, οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος.

Όλα τα μέλη της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με αυτή, στην οποία ο υποψήφιος διδάκτορας εκπόνησε τη διατριβή του.

β) Ο υποψήφιος διδάκτορας αναπτύσσει τη διατριβή του, δημόσια, ενώπιον της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής, η οποία στη συνέχεια κρίνει το πρωτότυπο της διατριβής και κατά πόσον αυτή αποτελεί συμβολή στην επιστήμη. Για την έγκριση της διδακτορικής διατριβής απαιτείται η σύμφωνη γνώμη τουλάχιστον πέντε (5) μελών της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής. Η αναγόρευση του υποψηφίου σε διδάκτορα γίνεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. Τα σχετικά με την αναγόρευση καθορίζονται στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών.

γ) Με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. ορίζεται η γλώσσα συγγραφής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας ή της διδακτορικής διατριβής.

5. α) Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές για απόκτηση Μ.Δ.Ε. και οι υποψήφιοι διδάκτορες που δεν έχουν υγειονομική κάλυψη δικαιούνται υγειονομικής και νοσοκομειακής περίθαλψης, όπως ισχύει και για τους προπτυχιακούς φοιτητές.

β) Οι διατάξεις του άρθρου 13 του ν. 2640/1998 (ΦΕΚ 206 Α') εφαρμόζονται αναλόγως και στους μεταπτυχιακούς φοιτητές για απόκτηση Μ.Δ.Ε. ή υποψήφιους διδάκτορες, σε περίπτωση που πραγματοποιούν πρακτική άσκηση σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών τους.

γ) Για τους μεταπτυχιακούς φοιτητές και υποψήφιους διδάκτορες εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 8 του άρθρου 43 του ν. 2413/1996 (ΦΕΚ 124 Α') για τη χορήγηση φοιτητικών δανείων.

Άρθρο 10

Π.Μ.Σ. ελληνικών Α.Ε.Ι. στην αλλοδαπή και κοινά Π.Μ.Σ. μεταξύ ημεδαπών και αλλοδαπών Α.Ε.Ι.

1. α) Α.Ε.Ι. της ημεδαπής μπορούν να δημιουργούν μόνα τους, ή σε συνεργασία μεταξύ τους, αυτοδύναμα αυτοχρηματοδοτούμενα Π.Μ.Σ. στο εξωτερικό. Για τα προγράμματα αυτά, το ίδρυμα ή τα συνεργαζόμενα ιδρύματα της ημεδαπής οφείλουν να υποβάλουν μελέτη σκοπιμότητας και βιωσιμότητας στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, όπου θα παρουσιάζονται αναλυτικά ο προϋπολογισμός, οι πηγές χρηματοδότησης, οι διαδικασίες εγκατάστασης, οι ενδεχόμενες συνεργασίες, οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των συμμετεχόντων στο πρόγραμμα, η μετακίνηση του διδακτικού προσωπικού, ο τύπος του χορηγούμενου τίτλου, η οργάνωση και λειτουργία του προγράμματος, η συγκρότηση συντονιστικού οργάνου, η γλώσσα διδασκαλίας και κάθε άλλο θέμα που κρίνεται αναγκαίο

σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τις μεταπτυχιακές σπουδές της χώρας υποδοχής.

β) Α.Ε.Ι. της ημεδαπής μπορούν να συνεργάζονται με αναγνωρισμένα ομοταγή ιδρύματα της αλλοδαπής για την οργάνωση και λειτουργία κοινών Π.Μ.Σ. για χορήγηση Μ.Δ.Ε. Για τα κοινά αυτά Π.Μ.Σ. καταρτίζεται Ειδικό Πρωτόκολλο Συνεργασίας (Ε.Π.Σ.) μεταξύ των συνεργαζόμενων ιδρυμάτων, στο οποίο καθορίζονται το αντικείμενο του προγράμματος, η διάρκεια της συνεργασίας, οι πηγές χρηματοδότησης, οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των συμμετεχόντων στο πρόγραμμα, η μετακίνηση του διδακτικού προσωπικού ή των φοιτητών, η χορήγηση ενιαίου τίτλου ή χωριστού τίτλου από κάθε ίδρυμα, ο τύπος του χορηγούμενου τίτλου, η συγκρότηση συντονιστικού οργάνου με αρμοδιότητες αντίστοιχες αυτών της ειδικής διαιτηματικής επιτροπής των διδρυματικών προγραμμάτων της ημεδαπής, η γλώσσα ή οι γλώσσες διδασκαλίας ή συγγραφής και κάθε άλλο θέμα που κρίνεται αναγκαίο σύμφωνα με το ισχύον νομικό πλαίσιο της νομοθεσίας που διέπει τις μεταπτυχιακές σπουδές κάθε συνεργαζόμενης χώρας. Τα ανωτέρω για το Ε.Π.Σ. ισχύουν και στην περίπτωση συνεργασίας για την εκπόνηση διδακτορικών διατριβών. Με το Ε.Π.Σ. μπορούν να ορίζονται πλην των άλλων και τα επιστημονικά πεδία των διδακτορικών διατριβών.

γ) Τα Πανεπιστήμια της ημεδαπής μπορούν να συνεργάζονται με αναγνωρισμένα ομοταγή ιδρύματα της αλλοδαπής για την εκπόνηση διδακτορικών διατριβών με συνεπίβλεψη.

δ) Το Ε.Π.Σ. καταρτίζεται από τα συνεργαζόμενα ιδρύματα, εγκρίνεται από τις Σ.Ε.Σ. αυτών και υποβάλλεται από τα Ελληνικά Ιδρύματα στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων για την έκδοση υπουργικής απόφασης, με την οποία γίνεται η τελική έγκριση του προγράμματος, τηρουμένων των διατάξεων του άρθρου 6 του παρόντος νόμου.

ε) Στις περιπτώσεις εκπόνησης διδακτορικής διατριβής ορίζεται ένας επιβλέπων από κάθε συνεργαζόμενο ίδρυμα. Οι συνεπιβλέποντες συμμετέχουν στην προβλεπόμενη τριμελή συμβουλευτική επιτροπή. Τη διοικητική και οργανωτική ευθύνη της εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής αναλαμβάνει ένα εκ των συνεργαζόμενων ιδρυμάτων, που ορίζεται στο Ε.Π.Σ. Η διαδικασία εκπόνησης της διατριβής γίνεται με τις προϋποθέσεις που ορίζονται στη νομοθεσία της χώρας, το ίδρυμα της οποίας έχει τη διοικητική και οργανωτική ευθύνη. Στο ίδρυμα αυτό γίνεται και η τελική κρίση της διατριβής του υποψηφίου από την επταμελή εξεταστική επιτροπή του ίδιου αυτού για την ελληνική πλευρά, ή την αντίστοιχη επιτροπή του ιδρυματος της αλλοδαπής, στην οποία συμμετέχουν όλοι οι συνεπιβλέποντες. Στην επταμελή εξεταστική επιτροπή μπορεί να συμμετέχουν εκτός από τους συνεπιβλέποντες της αλλοδαπής και ένα ή περισσότερα μέλη Δ.Ε.Π.

που ορίζονται από το συνεργαζόμενο ίδρυμα της αλλοδαπής, εφόσον αυτό προβλέπεται στο Ε.Π.Σ. Στις περιπτώσεις αυτές μπορεί να χορηγείται ενιαίο διδακτορικό δίπλωμα, στο οποίο γίνεται μνεία των συνεργαζόμενων ιδρυμάτων ή χωριστό διδακτορικό δίπλωμα για τους υποψηφίους κάθε χώρας, στο οποίο όμως γίνεται μνεία των συνεργαζόμενων ιδρυμάτων, σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους που προβλέπονται στο Ε.Π.Σ.

στ) Μ.Δ.Ε. και Δ.Δ. που χορηγούνται σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου αυτής θεωρούνται αυτοδικαίως ως ισότιμα με τα χορηγούμενα από τα συνεργαζόμενα ιδρύματα, στα οποία λειτουργούν τα κοινά Π.Μ.Σ.

2. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ρυθμίζεται κάθε σχετικό με το άρθρο αυτό ζήτημα.

Άρθρο 11

Ερευνητικά Πανεπιστημιακά Ινστιτούτα

1. α) Τα Ερευνητικά Πανεπιστημιακά Ινστιτούτα (Ε.Π.Ι.) είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.), τα οποία τελούν υπό την εποπτεία του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και έχουν ως αντικείμενο την έρευνα σε μια καθορισμένη περιοχή της επιστήμης ή της τεχνολογίας. Τα Ε.Π.Ι. λειτουργούν στο πλαίσιο ενός ή περισσότερων Τμημάτων του ίδιου ή άλλων Πανεπιστημίων και μπορούν να συνεργάζονται και με φορείς του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα και με επιστημονικές ενώσεις και συλλόγους της ημεδαπής ή της αλλοδαπής.

Τα Ε.Π.Ι. δεν ανήκουν στο δημόσιο τομέα, όπως έχει οριοθετηθεί από τις κείμενες διατάξεις.

β) Η ίδρυση ενός Ε.Π.Ι. αποσκοπεί στην ενίσχυση των ερευνητικών δραστηριοτήτων που πραγματοποιούνται από τα Τμήματα των Πανεπιστημίων και τους Τομείς τους, όπως επίσης από τα Εργαστήρια και τις Κλινικές. Ειδικότερα, η ίδρυση ενός Ε.Π.Ι. αποσκοπεί και στην ανάπτυξη ερευνητικών δραστηριοτήτων κυρίως διεπιστημονικού, διατμηματικού ή διαπανεπιστημιακού χαρακτήρα, περιφερειακής ή εθνικής εμβέλειας, ή σε περιοχές που αποτελούν εθνικές στρατηγικές επιλογές και προτεραιότητες ή στην ανάπτυξη ερευνητικών δραστηριοτήτων που απαιτούν υποδομές μεγάλης κλίμακας. Σε κάθε περίπτωση, η ίδρυση ενός Ε.Π.Ι. αποσκοπεί και στην ερευνητική υποστήριξη του επιτελούμενου εκπαιδευτικού έργου, ιδίως σε μεταπτυχιακό επίπεδο, με διασφάλιση αποτελεσματικής αλληλεπίδρασης μεταξύ μεταπτυχιακών σπουδών και έρευνας.

γ) Η ίδρυση ενός Ε.Π.Ι. εντάσσεται στο συνολικό στρατηγικό σχεδιασμό έρευνας του οικείου Πανεπιστημίου ή των συνεργαζόμενων Πανεπιστημίων.

δ) Στα Ε.Π.Ι. μπορεί να εκπονείται μέρος ή και το σύνολο της διπλωματικής εργασίας μεταπτυχιακών φοιτητών και της διδακτορικής διατριβής υποψήφιων διδασκόντων. Στις περιπτώσεις αυτές, η Γ.Σ.Ε.Σ. του οικείου Τμήματος ή ο Γ.Σ.Ε.Σ. των συνεργαζόμενων με το Ε.Π.Ι. Τμημάτων δύναται να αποφασίσουν τη συμμετοχή ενός (1) ερευνητή, που είναι κάτοχος διδακτορικού διπλώματος, στις οικείες τριμελείς συμβουλευτικές επιτροπές και στις αντίστοιχες επταμελείς εξεταστικές επιτροπές.

2. Τα Ε.Π.Ι. ιδρύονται με προεδρικό διάταγμα, το οποίο εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Για την ίδρυση Ε.Π.Ι. απαιτείται πρόταση της Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος και έγκριση της Σ.Ε.Σ.

3. Στοιχεία κάθε πρότασης για την ίδρυση Ε.Π.Ι., τα οποία αναφέρονται και στο σχετικό προεδρικό διάταγμα, είναι ιδίως τα ακόλουθα:

- α) Το αντικείμενο, ο σκοπός, οι στόχοι και η έδρα του.
 - β) Η σχέση του με τα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών.
 - γ) Οι τομείς ανάπτυξης των ερευνητικών δραστηριοτήτων.
 - δ) Οι φορείς, τα συνεργαζόμενα νομικά και τυχόν φυσικά πρόσωπα και οι όροι συνεργασίας τους.
 - ε) Μελέτη σκοπιμότητας και βιωσιμότητας και έκθεση συμβατότητας με το στρατηγικό σχεδιασμό και τον ακαδημαϊκό-αναπτυξιακό προγραμματισμό του οικείου Πανεπιστημίου ή των συνεργαζόμενων Πανεπιστημίων.
- στ) Η αρχική χρονική διάρκεια, η δυνατότητα ανανέωσης ή κατάργησης ανάλογα με τα αποτελέσματα της αξιολόγησης, οι χώροι και η υπάρχουσα ή αναγκαία υλικοτεχνική υποδομή, καθώς και οι πηγές και το ύψος της χρηματοδότησης αναλυτικά.
- ζ) Τα σχετικά με την οικονομική διαχείριση και τον οικονομικό έλεγχο των Ε.Π.Ι.
 - η) Τα προσόντα, οι διαδικασίες πλήρωσης και ο αριθμός των θέσεων του προσωπικού κατά κατηγορία και ειδικότητα, η αποζημίωση των μελών του Δ.Σ., οι αποδοχές του Διευθυντή και γενικά κάθε θέμα σχετικά με την οργάνωση, τη δομή και τη λειτουργία του Ε.Π.Ι.

4.α) Το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων μπορεί να χρηματοδοτεί βάσει κριτηρίων ποιότητας και των αποτελεσμάτων αξιολόγησης των οικείων Τμημάτων, σύμφωνα με το ν. 3374/2005, την ίδρυση και λειτουργία Ε.Π.Ι., τα οποία εμπίπτουν σε συγκεκριμένες περιοχές της επιστήμης ή της τεχνολογίας, που καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και ανακοινώνονται στα Πανεπιστήμια.

β) Τα Ε.Π.Ι. υποχρεούνται να καταβάλλουν στα Πανεπιστήμια, με τα οποία είναι συνδεδεμένα, ποσοστό των ετήσιων εσόδων τους από τις χρηματοδοτήσεις των κάθε είδους ερευνητικών δραστηριοτήτων τους, εκτός εκείνων που προέρχονται από κρατική ή κοινοτική επιχορήγηση ή αφορούν στις υποδομές τους ή δίνονται ειδικά στο Ε.Π.Ι. για τη χορήγηση υποτροφιών. Το εν λόγω ποσοστό, το οποίο δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερο του 15% των ετήσιων εσόδων τους, καθορίζεται με απόφαση της Σ.Ε.Σ. κάθε ιδρύματος, λαμβανομένου υπόψη κατά πόσο το Ε.Π.Ι. χρησιμοποιεί ή όχι υποδομές του οικείου Πανεπιστημίου. Το ανωτέρω ποσό, που καταβάλλεται από τα Ε.Π.Ι. στα συνδεδεμένα ιδρύματα, κατατίθεται ετησίως στους Ειδικούς Λογαριασμούς Κονδυλίων Έρευνας των οικείων ιδρυμάτων.

γ) Σε περίπτωση διάλυσης του Ε.Π.Ι., μετά την εκκαθάριση τα περιουσιακά του στοιχεία καταγράφονται από τριμελή επιτροπή, στην οποία προεδρεύει ο Αντιπρύτανης Οικονομικών Υποθέσεων του οικείου ιδρύματος και μετέχουν δύο υπάλληλοι της οικονομικής υπηρεσίας του ιδρύματος, οριζόμενοι από αυτόν. Τα εναπομένοντα περιουσιακά στοιχεία περιέρχονται στο οικείο ίδρυμα.

δ) Τα Ε.Π.Ι. μπορούν να χρηματοδοτούνται από οποιονδήποτε φορέα του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα, να συμμετέχουν σε χρηματοδοτήσεις που προβλέπονται στο Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (Ε.Σ.Π.Α.) και να συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις με το Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ. και Ν.Π.Ι.Δ. του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

Στο πλαίσιο των σχετικών διατάξεων της ισχύουσας εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας, τα ως άνω νομικά πρόσωπα αυτά μπορούν επίσης να αναθέτουν απευθείας σε Ε.Π.Ι. έναντι αμοιβής έργο παροχής αγαθών, υπηρεσιών ή προϊόντων εφαρμοσμένης έρευνας. Για την ανάθεση καταρτίζεται αμοιβαία σύμβαση, στην οποία ορίζονται οι όροι εκτέλεσης της και οι αμοιβαίες υποχρεώσεις και τα δικαιώματα μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών.

5.α) Το Ε.Π.Ι. διοικείται από Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) που αποτελείται από:

- αα) Τον Διευθυντή του Ε.Π.Ι.
- αβ) Τρία (3) μέλη Δ.Ε.Π. κάθε Τμήματος που συμμετέχει στο Ε.Π.Ι., του ίδιου ή του συγγενέστερου γνωστικού αντικείμενου με το γνωστικό αντικείμενο που καλύπτει το Ε.Π.Ι., τα οποία ορίζονται από τη Γ.Σ.Ε.Σ., του οικείου ή των οικείων Τμημάτων τα οποία συμμετέχουν ενεργά στα ερευνητικά προγράμματα του Ινστιτούτου.

Σε περίπτωση συνεργασίας τριών (3) ή περισσότερων Τμημάτων του ίδιου ή άλλου Πανεπιστημίου για την ίδρυση Ε.Π.Ι., κάθε Τμήμα συμμετέ-

χει στο Δ.Σ. με ένα (1) ή δύο (2) το πολύ μέλη Δ.Ε.Π., όπως καθορίζεται εκάστοτε με το προεδρικό διάταγμα ίδρυσής του.

αγ) Έναν (1) εκπρόσωπο κάθε φορέα που συμμετέχει στο Ε.Π.Ι.

αδ) Έναν (1) ερευνητή του Ε.Π.Ι.

β) Η θητεία του Δ.Σ. είναι τετραετής.

6.α) Το Δ.Σ. αποφασίζει για κάθε θέμα που αφορά στη διοίκηση και τη λειτουργία του Ινστιτούτου, στη διαχείριση της περιουσίας, στη διάθεση των πόρων του και γενικά για κάθε ενέργεια που σχετίζεται με την εκπλήρωση των σκοπών του κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο προεδρικό διάταγμα ίδρυσης και τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του.

β) Η Σ.Ε.Σ. του οικείου ή των οικείων ιδρυμάτων ορίζει τη διαδικασία προκήρυξης, κρίσης και επιλογής και διορίζει έναν καθηγητή ή αναπληρωτή καθηγητή ενός από τα Τμήματα που συμμετέχουν στο Ινστιτούτο ως Διευθυντή του Ε.Π.Ι. με τετραετή θητεία, ύστερα από πρόταση των Γ.Σ.Ε.Σ. των συνεργαζόμενων Τμημάτων, ο οποίος και προεδρεύει στο Δ.Σ. Με την ίδια απόφαση ορίζεται το μέλος Δ.Σ. που θα αναπληρώνει τον Διευθυντή σε περίπτωση κωλύματος. Ο Διευθυντής ασκεί τις αρμοδιότητες που του ανατίθενται από το Δ.Σ. και τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του Ε.Π.Ι. Ο κατά τα ανωτέρω οριζόμενος Διευθυντής πρέπει να είναι επιστήμονας αναγνωρισμένου κύρους, να έχει πείρα και ερευνητική δραστηριότητα σε τομείς που εντάσσονται στις δραστηριότητες του Ινστιτούτου και γενικά να έχει ερευνητικό και επιστημονικό έργο με διεθνή αναγνώριση. Η θητεία των μελών του Δ.Σ. μπορεί να ανανεώνεται με την ίδια διαδικασία.

γ) Για τη συγκρότηση του Δ.Σ. και για το διορισμό του Διευθυντή εκδίδεται σχετική διαπιστωτική απόφαση του οικείου Πρύτανη, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Σε περίπτωση συνεργασίας δύο ή περισσότερων Πανεπιστημίων για την ίδρυση Ε.Π.Ι., με το ιδρυτικό προεδρικό διάταγμα καθορίζεται το ίδρυμα εκείνο, η Σ.Ε.Σ. του οποίου διορίζει τον Διευθυντή από μέλη Δ.Ε.Π. του οικείου Πανεπιστημίου και με απόφαση του Πρύτανη του οποίου γίνονται η συγκρότηση του Δ.Σ. και ο διορισμός του Διευθυντή.

7.α) Εντός εξαμήνου από τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της απόφασης του Πρύτανη για τη συγκρότηση του Δ.Σ. και το διορισμό του Διευθυντή εκδίδεται ο εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας του Ε.Π.Ι. με απόφαση του Δ.Σ. και έγκριση της Σ.Ε.Σ.

β) Το ερευνητικό και άλλο έργο των Ε.Π.Ι. υπόκειται σε αξιολόγηση σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3374/2005, με την επιφύλαξη ειδικών διατάξεων που προβλέπονται για την αξιολόγηση επί μέρους ερευνητικών προγραμμάτων.

γ) Ανεξάρτητα από τις κατά το προηγούμενο εδάφιο διαδικασίες αξιολόγησης τα Ε.Π.Ι. υποχρεούνται να υποβάλλουν προς το Τμήμα, τη Σύγκλητο και το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων στο τέλος κάθε ακαδημαϊκού έτους πλήρη απολογισμό του ερευνητικού και άλλου έργου που επιτελέστηκε από αυτά. Ο σχετικός απολογισμός κοινοποιείται στη Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟ.ΔΙ.Π.) του οικείου Πανεπιστημίου και δημοσιεύεται στο διαδικτυακό τόπο του ιδρύματος.

8. α) Το προσωπικό των Ε.Π.Ι. διακρίνεται σε ερευνητικό, τεχνικό και διοικητικό. Στο τεχνικό προσωπικό περιλαμβάνονται ειδικοί τεχνικοί που κατέχουν πτυχίο Α.Ε.Ι. και διαθέτουν ειδικές γνώσεις και εμπειρία σε θέματα υποδομής και υποστήριξης της έρευνας και της τεχνολογίας.

β) Το διοικητικό προσωπικό προσλαμβάνεται με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου.

γ) Οι θέσεις του ερευνητικού, τεχνικού και διοικητικού προσωπικού των Ε.Π.Ι. μπορούν να πληρούνται με αποσπάσεις μόνιμων τεχνικών ή διοικητικών υπαλλήλων, ειδικών επιστημόνων ή ερευνητών από υπηρεσίες του Δημοσίου ή από ν.π.δ.δ. ή ν.π.ι.δ. του ευρύτερου δημόσιου τομέα, ύστερα από γνώμη του αρμόδιου οργάνου διοίκησης και του οικείου φορέα εκπροσώπησης του και αίτηση του ενδιαφερομένου. Η μισθοδοσία και οι εργοδοτικές εισφορές για τους αποσπασμένους υπαλλήλους καλύπτονται από τον προϋπολογισμό του Ε.Π.Ι. Οι αποσπάσεις γίνονται μόνο για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει την πενταετία.

9. Με απόφαση του Δ.Σ. του Ε.Π.Ι. δύναται να χορηγούνται υποτροφίες σε συνεργαζόμενους με το Ε.Π.Ι. μεταπτυχιακούς φοιτητές για την εκπόνηση Μ.Δ.Ε. ή Δ.Δ.

10.α) Τα υφιστάμενα κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού Ε.Π.Ι. απαιτείται απαραίτητα να έχουν ολοκληρώσει τις διαδικασίες αξιολόγησης τους εντός δύο (2) ετών από τη δημοσίευση του νόμου αυτού στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Σε αντίθετη περίπτωση καταργείται το Ε.Π.Ι.

β) Τα Ε.Π.Ι. τα οποία υφίστανται κατά το χρόνο έναρξης ισχύος του παρόντος νόμου λειτουργούν για δύο (2) χρόνια από τη δημοσίευση του νόμου αυτού στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Εντός του χρόνου αυτού πρέπει υποχρεωτικώς να προσαρμοσθούν στις διατάξεις του παρόντος νόμου.

γ) Το υπηρετούν διοικητικό προσωπικό κάθε κατηγορίας των ήδη λειτουργούντων Ε.Π.Ι., σε περίπτωση καταργήσεως αυτών, μεταφέρεται υποχρεωτικά στο Α.Ε.Ι. με το οποίο είναι συνδεδεμένο το Ε.Π.Ι. ή σε άλλα Α.Ε.Ι. ή στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Άρθρο 12

Καταργούμενες διατάξεις - Μεταβατικές ρυθμίσεις

1. Διδάκτρα που έχουν καταβληθεί ή καταβάλλονται για Π.Μ.Σ. που συστήθηκαν με βάση το ν. 2083/1992 (ΦΕΚ 159 Α'), και αμοιβές ή αποζημιώσεις που καταβλήθηκαν ή καταβάλλονται για τη λειτουργία των Π.Μ.Σ. σε μέλη Δ.Ε.Π. και στο διοικητικό προσωπικό του οικείου ή άλλων Α.Ε.Ι., δεν αναζητούνται και εξακολουθούν να εισπράττονται ή να καταβάλλονται νομίμως, εφόσον υπήρξαν σχετικές αποφάσεις της Σ.Ε.Σ. ή της Συγκλήτου του οικείου ή των οικείων Α.Ε.Ι., προκειμένου περί διαπανεπιστημιακών Π.Μ.Σ., ή τα διδάκτρα και οι αμοιβές ή αποζημιώσεις αυτές περιλαμβάνονται στις σχετικές ιδρυτικές-εγκριτικές υπουργικές αποφάσεις.

2. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 4 του ν. 3187/2003 (ΦΕΚ 233 Α'), όπως αντικαταστάθηκαν με το άρθρο 3 του ν. 3413/2005 (ΦΕΚ 278 Α'), από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου καταργούνται οι διατάξεις των άρθρων 10,11,12,13,14 παρ. 1 και 17 του ν. 2083/1992, όπως ίσχυαν, το άρθρο 23 του ν. 3404/2005, καθώς και κάθε άλλη γενική ή ειδική διάταξη που είναι αντίθετη στις διατάξεις του παρόντος νόμου ή αφορά σε θέματα που ρυθμίζονται διαφορετικά από αυτόν. Οι διατάξεις όμως αυτές εξακολουθούν να ισχύουν για τους ήδη εγγεγραμμένους μεταπτυχιακούς φοιτητές σε Π.Μ.Σ. και για τους υποψήφιους διδάκτορες που έχουν ήδη γίνει δεκτοί πριν τη δημοσίευση του παρόντος νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και σε κάθε περίπτωση το ανώτερο για μια τριετία από την έναρξη ισχύος του.

3. Τα ήδη υφιστάμενα Π.Μ.Σ. στα Πανεπιστήμια και τα Π.Μ.Σ. σύμπραξης των Τ.Ε.Ι. και της Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε. με Πανεπιστήμια της ημεδαπής ή της αλλοδαπής παύουν να λειτουργούν, εάν εντός δύο (2) ετών από τη δημοσίευση του νόμου αυτού στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως δεν έχουν προσαρμοσθεί στις διατάξεις του.

4. Οι μεταπτυχιακοί τίτλοι σπουδών της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Υγείας, που χορηγούνται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 3 του ν. 2194/1994 (ΦΕΚ 34 Α') και της παρ. 2 του άρθρου 5 του ν. 2517/1997 (ΦΕΚ 160 Α'), διάρκειας ενός (1) ή δύο (2) ετών ανάλογα με το πρόγραμμα, είναι ισότιμοι προς τους μεταπτυχιακούς τίτλους ειδίκευσης των Α.Ε.Ι. Το πρόγραμμα σπουδών της Σχολής υπόκειται σε αξιολόγηση κατ' ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του ν. 3374/2005, εντός διετίας από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου. Σε αξιολόγηση υπόκειται επίσης κάθε νέο πρόγραμμα σπουδών ή παράταση λειτουργούντος προγράμματος σπουδών εντός διετίας από την έγκρισή του ή από την έγκριση της παράτασής του.

5. Στο τέλος της παραγράφου 22 του άρθρου 28 του ν. 2083/1992 προστίθεται το ακόλουθο εδάφιο που έχει ως εξής:

«Στην περίπτωση αυτή, η θητεία του διευθυντή αυτού λήγει με απόφαση της Γ.Σ. του Τμήματος, με την οποία η διεύθυνση της κλινικής ή του εργαστηρίου ανατίθεται σε μέλος Δ.Ε.Π. που έχει διοριστεί στο μεταξύ στη βαθμίδα του καθηγητή του αντίστοιχου γνωστικού αντικειμένου και ανήκει στον οικείο τομέα ή στο οικείο τμήμα.»

Άρθρο 13

Συνομογραφίες

Στο πλαίσιο του παρόντος νόμου, οι ακόλουθοι όροι έχουν την εξής έννοια:

Α.Ε.Ι.:	Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα
Μ.Δ.Ε.:	Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης
Δ.Δ.:	Διδακτορικό Δίπλωμα
Τ.Ε.Ι.:	Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα
Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.:	Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης
Π.Μ.Σ.:	Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
Σ.Ε.Σ.:	Σύγκλητος Ειδικής Σύνθεσης Δ.Ε.Π.: Διδακτικό Ερευνητικό Προσωπικό
Ε.Π.:	Εκπαιδευτικό Προσωπικό
Γ.Σ.Ε.Σ.:	Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης
Ε.Δ.Ε.:	Ειδική Διατμηματική Επιτροπή
Ε.Μ.Σ.:	Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών
Σ.Ε.:	Συντονιστική Επιτροπή
Ι.Κ.Υ.:	Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών
Ε.Π.Σ.:	Ειδικό Πρωτόκολλο Συνεργασίας
Ε.Λ.Κ.Ε.:	Ειδικός Λογαριασμός Κονδυλίων Έρευνας
Α.Σ.Ε.Ι.:	Ανώτατα Στρατιωτικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα
Ε.Π.Ι.:	Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο
Δ.Σ.:	Διοικητικό Συμβούλιο
ΜΟ.ΔΙ.Π.:	Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας
Ε.Σ.Π.Α.:	Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς

Άρθρο 14

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του νόμου αυτού αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επί μέρους διατάξεις του.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 15 Ιουλίου 2008

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΑΡΟΛΟΣ ΓΡ. ΠΑΠΟΥΛΙΑΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
Π. ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ	Γ. ΛΑΟΓΟΣΚΟΥΦΗΣ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ	ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
Ε. ΜΕΪΜΑΡΑΚΗΣ	Χ. ΦΩΛΙΑΣ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ	ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
Ε. ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ	Φ. ΠΑΛΛΗ - ΠΕΤΡΑΛΙΑ
ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ	
Δ. ΑΒΡΑΜΟΠΟΥΛΟΣ	

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους.

Αθήνα, 16 Ιουλίου 2008

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
Σ. ΧΑΤΖΗΓΑΚΗΣ

4. ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ Π.Μ.Σ.

Όργανα διοίκησης του Π.Μ.Σ. είναι η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνοψης, η Συντονιστική Επιτροπή και ο Διευθυντής Μεταπτυχιακών Σπουδών.

ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΣΥΝΘΕΣΗΣ

Πρόεδρος: Ο Πρόεδρος του Τμήματος,
Καθηγητής **Χρήστος Οικονόμου**

Μέλη: Τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος που έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο.
Δύο εκπρόσωποι των μεταπτυχιακών φοιτητών.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Διευθυντής Μεταπτυχιακών Σπουδών: Καθηγήτρια **Δέσπω Λιάλιου**

Δύο μέλη ΔΕΠ με μεταπτυχιακό έργο από κάθε Τομέα:

Από τον Τομέα Αγίας Γραφής και Πατερικής Γραμματείας:

Επίκουρος Καθηγητής **Αθανάσιος Παπαρνάκης**

Λέκτορας **Άννα Καραμανίδου**

Από τον Τομέα Ιστορίας, Δόγματος, Διορθοδόξων και Διαχριστιανικών Σχέσεων:

Καθηγητής **Αθανάσιος Καραθανάσης**

Επίκουρος Καθηγητής **Βασίλειος Τσίγκος**

Από τον Τομέα Λατρείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης:

Επίκουρος Καθηγητής **Συμεών Πασχαλίδης**

Επίκουρος Καθηγητής αρχιμανδρίτης **Νικόδημος Σκρέττας-Πλεξίδας**

Από τον Τομέα Δικαίου, Οργανώσεως, Ζωής και Διακονίας της Εκκλησίας:

Καθηγητής **Θεόδωρος Γιάγκου**

Αναπληρωτής Καθηγητής **Ηρακλής Ρεράκης**

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΟΥ Π.Μ.Σ.

Τη διοικητική υποστήριξη του Π.Μ.Σ. έχει η Γραμματεία του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας.

5. ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟ ΑΚΑΔ. ΕΤΟΣ 2007-2008

Α. ΤΟΜΕΑΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ ΚΑΙ ΠΑΤΕΡΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ

α) ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ

1. ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ (ΠΑ)

Α' Εξάμηνο

Ω.Δ. Δ.Μ. ECTS

ΠΑ1. Θέματα Εισαγωγής στην Παλαιά Διαθήκη 3 3 6
Αθ. Παπαρνάκης, επίκ. καθηγητής

Β' Εξάμηνο

ΠΑ2. Θέματα Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Παλαιάς Διαθήκης 3 3 6
Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr→blackboard
Αθ. Παπαρνάκης, επίκ. καθηγητής

Γ' Εξάμηνο

ΠΑ6. Η Παλαιά Διαθήκη στην Καινή Διαθήκη και στους πατέρες της Εκκλησίας 3 3 6
Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr→blackboard
Αθ. Παπαρνάκης, επίκ. καθηγητής

2. ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ (ΚΔ)

Α' Εξάμηνο

ΚΔ8. Θέματα ερμηνείας των Ευαγγελίων και των Πράξεων των Αποστόλων 3 3 6
Χρ. Οικονόμου, καθηγητής

ΚΔ4. Θέματα γλώσσας της Καινής Διαθήκης 3 3 6
Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr→blackboard
Κυρ. Παπαδημητρίου, επίκ. καθηγήτρια

Β' Εξάμηνο

ΚΔ11. Θέματα Θεολογίας της Καινής Διαθήκης 3 3 6
Χρ. Οικονόμου, καθηγητής

ΚΔ12. Θέματα Ερμηνευτικής της Καινής Διαθήκης Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr →blackboard <i>Κυρ. Παπαδημητρίου, επίκ. καθηγήτρια</i>	Ω.Δ.	Δ.Μ.	ECTS
	3	3	6

Γ' Εξάμηνο

ΚΔ15. Καινή Διαθήκη και πολιτισμός <i>Χρ. Οικονόμου, καθηγητής</i>	3	3	6
ΚΔ7. Πάπυροι και επιγραφές της ελληνιστικής εποχής <i>Κυρ. Παπαδημητρίου, επίκ. καθηγήτρια</i>	3	3	6

β) ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΠΑΤΕΡΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ (ΠΓ)**Α' Εξάμηνο**

ΠΓ2. Ειδικά θέματα από τη Γραμματεία των αποστολικών πατέρων και απολογητών <i>Σουλτάνα Λάμπρου, λέκτορας</i>	3	3	6
ΠΓ1. Εισαγωγή στη Χριστ. Γραμματεία <i>Άννα Καραμανίδου, λέκτορας</i>	3	3	6

Β' Εξάμηνο

ΠΓ14. Βασικά γνωρίσματα της πατερικής θεολογίας <i>Σουλτάνα Λάμπρου, λέκτορας</i>	3	3	6
ΠΓ11. Οι πατερικές σπουδές στη Δύση μετά την Αναγέννηση <i>Άννα Καραμανίδου, λέκτορας</i>	3	3	6

Γ' Εξάμηνο

ΠΓ2. Θέματα Εκκλ. Γραμματολογίας και Πατερ. Θεολογίας από τον 9' μέχρι τον 15' αι. <i>Σουλτάνα Λάμπρου, λέκτορας</i>	3	3	6
ΠΓ1. Θέματα Εκκλ. Γραμματολογίας και Πατερ. Θεολογίας των χρόνων της Τουρκοκρατίας <i>Άννα Καραμανίδου, λέκτορας</i>	3	3	6

γ) ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΘΡΗΣΚΕΙΟΛΟΓΙΑΣ (ΘΡ)**Α' Εξάμηνο**

ΘΡ1. Εισαγωγικά θέματα Θρησκευολογίας <i>Απ. Κραλίδης, λέκτορας</i>	3	3	6
ΘΡ11. Ειδικά θέματα Θρησκευολογίας <i>Απ. Κραλίδης, λέκτορας</i>	3	3	6

Β' Εξάμηνο

ΘΡ2. Ιστορία των θρησκειών Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr →blackboard <i>Απ. Κραλίδης, λέκτορας</i>	Ω.Δ.	Δ.Μ.	ECTS
	3	3	6
ΘΡ3. Χριστιανισμός και θρησκευόμενα. Θέσεις Αγίας Γραφής και πατέρων της Εκκλησίας <i>Απ. Κραλίδης, λέκτορας</i>	3	3	6

Γ' Εξάμηνο

ΘΡ4. Αρχαία ελληνική θρησκεία <i>Απ. Κραλίδης, λέκτορας</i>	3	3	6
ΘΡ9. Ισλάμ και σύγχρονα ιδεολογικά ρεύματα <i>Απ. Κραλίδης, λέκτορας</i>	3	3	6

Β. ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΟΓΜΑΤΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ**α) ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ (ΙΕ)****Α' Εξάμηνο**

ΙΕ13. Ειδικά θέματα Ορθοδοξίας στη Ν.Α. Ευρώπη Α' <i>Μιχ. Τρίτος, αναπλ. καθηγητής</i>	3	3	6
ΙΕ9. Ιστορικοί σταθμοί των κατά τόπους ορθοδόξων εκκλησιών (Οικουμενικό Πατριαρχείο, πρεσβυγενή Πατριαρχεία Ανατολής, νεώτερα Πατριαρχεία, αυτοκέφαλες Εκκλησίες, αυτόνομες Αρχιεπισκοπές και Μητροπόλεις) Α' <i>Κωνστ. Χρήστου, αναπλ. καθηγητής</i>	3	3	6
ΙΕ1. Θέματα Εισαγωγής στην Εκκλησιαστική Ιστορία Α' <i>Βασ. Κουκουσάς, επίκ. καθηγητής</i>	3	3	6

Β' Εξάμηνο

ΙΕ14. Ειδικά θέματα Ορθοδοξίας στη Ν.Α. Ευρώπη Β' <i>Μιχ. Τρίτος, αναπλ. καθηγητής</i>	3	3	6
ΙΕ10. Ιστορικοί σταθμοί των κατά τόπους ορθοδόξων εκκλησιών (Οικουμενικό Πατριαρχείο, πρεσβυγενή Πατριαρχεία Ανατολής, νεώτερα Πατριαρχεία, αυτοκέφαλες Εκκλησίες, αυτόνομες Αρχιεπισκοπές και Μητροπόλεις) Β' <i>Κωνστ. Χρήστου, αναπλ. καθηγητής</i>	3	3	6

IE2.	Θέματα Εισαγωγής στην Εκκλησιαστική Ιστορία Β' <i>Βασ. Κουκουσάς, επίκ. καθηγητής</i>	Ω.Δ.	Δ.Μ.	ECTS
		3	3	6

Γ' Εξάμηνο

IE15.	Ειδικά θέματα Ορθοδοξίας στη Ν.Α. Ευρώπη Γ' <i>Μιχ. Τρίτος, αναπλ. καθηγητής</i>	3	3	6
-------	---	---	---	---

IE11.	Ιστορικοί σταθμοί των κατά τόπους ορθοδόξων	3	3	6
-------	---	---	---	---

εκκλησιών (Οικουμενικό Πατριαρχείο, πρεσβυγενή Πατριαρχεία Ανατολής, νεώτερα Πατριαρχεία, αυτοκέφαλες Εκκλησίες, αυτόνομες Αρχιεπισκοπές και Μητροπόλεις) Γ'

Κωνστ. Χρήστου, αναπλ. καθηγητής

IE3.	Θέματα Εισαγωγής στην Εκκλησιαστική Ιστορία Γ' <i>Βασ. Κουκουσάς, επίκ. καθηγητής</i>	3	3	6
------	--	---	---	---

IE4.	Θέματα Εισαγωγής στην Εκκλησιαστική Ιστορία Δ' <i>Βασ. Κουκουσάς, επίκ. καθηγητής</i>	3	3	6
------	--	---	---	---

β) ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ (ΕΟ)**Α' Εξάμηνο**

EO1.	Ορθοδοξία-Γένος-Παιδεία-Πολιτισμός Α': Βιβλία χειρόγραφα κατά την Τουρκοκρατία <i>Αθ. Καραθανάσης, καθηγητής</i>	3	3	6
------	---	---	---	---

EO7.	Θέματα ορθοδόξου πνευματικότητας Α' <i>Δέσπω Λιάλιου, καθηγήτρια</i>	3	3	6
------	---	---	---	---

EO8.	Θέματα ορθοδόξου πνευματικότητας Β' <i>Δέσπω Λιάλιου, καθηγήτρια</i>	3	3	6
------	---	---	---	---

EO11.	Θέματα Ιστορίας του πνευματικού πολιτισμού του Βυζαντίου Α'	3	3	6
-------	---	---	---	---

Κωνστ. Χρήστου, αναπλ. καθηγητής

Β' Εξάμηνο

EO2.	Ορθοδοξία-Γένος-Παιδεία-Πολιτισμός Β': Το λαϊκό βιβλίο και το θρησκευτικό ανάγνωσμα <i>Αθ. Καραθανάσης, καθηγητής</i>	3	3	6
------	--	---	---	---

EO9.	Θέματα ορθοδόξου πνευματικότητας Γ' <i>Δέσπω Λιάλιου, καθηγήτρια</i>	3	3	6
------	---	---	---	---

EO12.	Θέματα Ιστορίας του πνευματικού πολιτισμού του Βυζαντίου Β'	3	3	6
-------	---	---	---	---

Κωνστ. Χρήστου, αναπλ. καθηγητής

Γ' Εξάμηνο

Ω.Δ. Δ.Μ. ECTS

EO3.	Ιστορία του Νέου Ελληνισμού-Ιστορία της Θεσσαλονίκης (1430-1821)	3	3	6
------	--	---	---	---

Αθ. Καραθανάσης, καθηγητής

EO10.	Θέματα ορθοδόξου πνευματικότητας Δ' <i>Δέσπω Λιάλιου, καθηγήτρια</i>	3	3	6
-------	---	---	---	---

EO13.	Θέματα Ιστορίας του πνευματικού πολιτισμού του Βυζαντίου Γ' <i>Κωνστ. Χρήστου, αναπλ. καθηγητής</i>	3	3	6
-------	---	---	---	---

EO14.	Θέματα Ιστορίας του πνευματικού πολιτισμού του Βυζαντίου Δ' <i>Κωνστ. Χρήστου, αναπλ. καθηγητής</i>	3	3	6
-------	---	---	---	---

γ) ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΔΟΓΜΑΤΙΚΗΣ & ΣΥΜΒΟΛΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ (ΔΘ)**Α' Εξάμηνο**

ΔΘ1.	Θέματα ερμηνείας των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας Α'	3	3	6
------	--	---	---	---

Δέσπω Λιάλιου, καθηγήτρια

ΔΘ5.	Ειδικά θέματα Δογματικής της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας Α'	3	3	6
------	---	---	---	---

Βασ. Τσίγκος, επίκ. καθηγητής

ΔΘ9.	Θέματα Χριστιανικής Δογματικής (Συμβολική, Διορθόδοξες και διαχριστιανικές σχέσεις, Ιστορία οικουμενικής κινήσεως) Α'	3	3	6
------	---	---	---	---

π. Χρήστος Βλαχάβας-Φιλιώτης, επίκ. καθηγητής

ΔΘ17.	Ιστορία Δογμάτων Α'	3	3	6
-------	---------------------	---	---	---

π. Χρήστος Βλαχάβας-Φιλιώτης, επίκ. καθηγητής

Β' Εξάμηνο

ΔΘ2.	Θέματα ερμηνείας των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας Β'	3	3	6
------	--	---	---	---

Δέσπω Λιάλιου, καθηγήτρια

ΔΘ3.	Θέματα ερμηνείας των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας Γ'	3	3	6
------	--	---	---	---

Δέσπω Λιάλιου, καθηγήτρια

ΔΘ14.	Η φιλοσοφία της ελληνιστικής περιόδου	3	3	6
-------	---------------------------------------	---	---	---

Δέσπω Λιάλιου, καθηγήτρια

ΔΘ6.	Ειδικά θέματα Δογματικής της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας Β'	3	3	6
------	---	---	---	---

Βασ. Τσίγκος, επίκ. καθηγητής

	Ω.Δ.	Δ.Μ.	ECTS
ΔΘ10. Θέματα Χριστιανικής Δογματικής (Συμβολική, Διορθόδοξες και διαχριστιανικές σχέσεις, Ιστορία οικουμενικής κινήσεως) Β΄ π. Χρήστος Βλαχάβας-Φιλιώτης, επίκ. καθηγητής	3	3	6
ΔΘ18. Ιστορία Δογμάτων Β΄ π. Χρήστος Βλαχάβας-Φιλιώτης, επίκ. καθηγητής	3	3	6
ΔΘ19. Ιστορία Δογμάτων Γ΄ π. Χρήστος Βλαχάβας-Φιλιώτης, επίκ. καθηγητής	3	3	6
Γ΄ Εξάμηνο			
ΔΘ4. Θέματα ερμηνείας των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας Δ΄ Δέσπω Λιάλιου, καθηγήτρια	3	3	6
ΔΘ7. Ειδικά θέματα Δογματικής της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας Γ΄ Βασ. Τσίγκος, επίκ. καθηγητής	3	3	6
ΔΘ8. Ειδικά θέματα Δογματικής της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας Δ΄ Βασ. Τσίγκος, επίκ. καθηγητής	3	3	6
ΔΘ11. Θέματα Χριστιανικής Δογματικής (Συμβολική, Διορθόδοξες και διαχριστιανικές σχέσεις, Ιστορία οικουμενικής κινήσεως) Γ΄ π. Χρήστος Βλαχάβας-Φιλιώτης, επίκ. καθηγητής	3	3	6
ΔΘ12. Θέματα Χριστιανικής Δογματικής (Συμβολική, Διορθόδοξες και διαχριστιανικές σχέσεις, Ιστορία οικουμενικής κινήσεως) Δ΄ π. Χρήστος Βλαχάβας-Φιλιώτης, επίκ. καθηγητής	3	3	6
ΔΘ20. Ιστορία Δογμάτων Δ΄ π. Χρήστος Βλαχάβας-Φιλιώτης, επίκ. καθηγητής	3	3	6

Γ. ΤΟΜΕΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ, ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ

α) ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ (ΑΤ)

Α΄ Εξάμηνο

ΑΤ2. Θέματα ερμηνείας της Θείας Λειτουργίας π. Κωνσταντίνος Καραϊσαρίδης, επίκ. καθηγητής	3	3	6
ΑΤ5. Τα μυστήρια της Ορθοδόξου Εκκλησίας π. Νικόδημος Σκρέττας, επίκ. καθηγητής	3	3	6
ΑΤ9. Ομιλητική Α΄ π. Νικόδημος Σκρέττας, επίκ. καθηγητής	3	3	6

Β΄ Εξάμηνο

	Ω.Δ.	Δ.Μ.	ECTS
ΑΤ1. Ναός, σκεύη, άμφια π. Κωνσταντίνος Καραϊσαρίδης, επίκ. καθηγητής	3	3	6
ΑΤ6. Ερμηνεία και θεολογία λειτουργικών ευχών και ύμνων π. Νικόδημος Σκρέττας, επίκ. καθηγητής	3	3	6
ΑΤ10 Ομιλητική Β΄ π. Νικόδημος Σκρέττας, επίκ. καθηγητής	3	3	6

Γ΄ Εξάμηνο

ΑΤ7. Σύγχρονα λειτουργικά θέματα π. Κωνσταντίνος Καραϊσαρίδης, επίκ. καθηγητής	3	3	6
ΑΤ8. Λειτουργικά Τυπικά και Ευχολόγια π. Νικόδημος Σκρέττας, επίκ. καθηγητής	3	3	6

β) ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ & ΤΕΧΝΗΣ (ΑΤ)

Α΄ Εξάμηνο

ΑΤ2. Εικονογραφία της Θεοτόκου Αγγελική Τριβυζαδάκη, λέκτορας	3	3	6
--	---	---	---

Β΄ Εξάμηνο

ΑΤ3. Εικονογραφικοί κύκλοι αγίων Αγγελική Τριβυζαδάκη, λέκτορας	3	3	6
--	---	---	---

Γ΄ Εξάμηνο

ΑΤ6. Αρχιτεκτονική των βυζαντινών ναών (πρωτοβυζαντινή, μεσοβυζαντινή, υστεροβυζαντινή περίοδος) Αγγελική Τριβυζαδάκη, λέκτορας	3	3	6
--	---	---	---

γ) ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΑΓΙΟΛΟΓΙΑΣ (ΑΓ)

Α΄ Εξάμηνο

ΑΓ1. Μαρτύρια και μαρτυρολογικές συλλογές Συμ. Πασχαλίδης, επίκ. καθηγητής	3	3	6
---	---	---	---

Β΄ Εξάμηνο

ΑΓ3. Οι αγιολογικές πηγές της μεσοβυζαντινής και παλαιολόγιας περιόδου Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr →blackboard Συμ. Πασχαλίδης, επίκ. καθηγητής	3	3	6
--	---	---	---

Γ' Εξάμηνο	Ω.Δ. Δ.Μ. ECTS
ΑΓ4. Τα αγιολογικά κείμενα της μεταβυζαντινής περιόδου Συμ. Πασχαλίδης, επίκ. καθηγητής	3 3 6

**δ) ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΑΣ
ΚΑΙ ΨΑΛΤΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ (ΒΜ)**

Α' Εξάμηνο

ΒΜ1. Χειρόγραφοι κώδικες Ψαλτικής (1-10' αι.) π. Σπυρίδων Αντωνίου, επίκ. καθηγητής	3 3 6
--	-------

Β' Εξάμηνο

ΒΜ2. Θέματα βυζαντινής και μεταβυζαντινής Μουσικολογίας και Ψαλτικής Τέχνης π. Σπυρίδων Αντωνίου, επίκ. καθηγητής	3 3 6
--	-------

Γ' Εξάμηνο

ΒΜ3. Βυζαντινοί και μεταβυζαντινοί μελωργοί π. Σπυρίδων Αντωνίου, επίκ. καθηγητής	3 3 6
ΒΜ4. Θέματα Αισθητικής της Βυζαντινής Μουσικής και Παλαιογραφίας της Ψαλτικής Τέχνης π. Σπυρίδων Αντωνίου, επίκ. καθηγητής	3 3 6

**Δ. ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΚΑΙΟΥ, ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ, ΖΩΗΣ
ΚΑΙ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ**

**α) ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΑΝΟΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ-ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ-
ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ**

1. ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ (ΚΔ)

Α' Εξάμηνο

Δ11. Ερμηνεία ιερών κανόνων Θεόδ. Γιάγκου, καθηγητής	3 3 6
Δ15. Κανονικό Δίκαιο Α' Γεώργιος Γκαβαρδίνας, λέκτορας	3 3 6

Β' Εξάμηνο

Δ12. Μοναχικά Τυπικά και μοναχικοί κανόνες Θεόδ. Γιάγκου, καθηγητής	3 3 6
--	-------

Δ14. Πηγές Κανονικού Δικαίου και Δεσποσύνης Θεόδ. Γιάγκου, καθηγητής	Ω.Δ. Δ.Μ. ECTS 3 3 6
Δ16. Κανονικό Δίκαιο Β' Γεώργιος Γκαβαρδίνας, λέκτορας	3 3 6

Γ' Εξάμηνο

Δ13. Πηγές Κανονικού Δικαίου Θεόδ. Γιάγκου, καθηγητής	3 3 6
Δ17. Κανονικό Δίκαιο Γ' Γεώργιος Γκαβαρδίνας, λέκτορας	3 3 6
Δ18. Κανονικό Δίκαιο Δ' Γεώργιος Γκαβαρδίνας, λέκτορας	3 3 6

2. ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ (ΠΜ)

Α' Εξάμηνο

ΠΜ1. Αρχές και μέθοδοι του ποιμαντικού έργου Α' π. Αθανάσιος Γκίκας, επίκ. καθηγητής	3 3 6
---	-------

Β' Εξάμηνο

ΠΜ2. Αρχές και μέθοδοι του ποιμαντικού έργου Β' π. Αθανάσιος Γκίκας, επίκ. καθηγητής	3 3 6
---	-------

Γ' Εξάμηνο

ΠΜ3. Ερμηνεία κειμένων ποιμαντικού περιεχομένου Α' π. Αθανάσιος Γκίκας, επίκ. καθηγητής	3 3 6
--	-------

3. ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ (ΙΡ)

Γ' Εξάμηνο

ΙΡ1. Ορθόδοξη χριστιανική ιεραποστολή Κωνστ. Κωτσιόπουλος, λέκτορας	3 3 6
--	-------

β) ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ-ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

1. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ (ΠΑ)

Α' Εξάμηνο

ΠΑ2. Θέματα Ειδικής Παιδαγωγικής: Η ευρωπαϊκή διάσταση της ορθόδοξου χριστιανικής αγωγής Ηρ. Ρεράκης, αναπλ. καθηγητής	3 3 6
---	-------

Β' Εξάμηνο

ΠΑ3. Αγωγή και πολιτισμός

Ηρ. Ρεράκης, αναπλ. καθηγητής

Ω.Δ. Δ.Μ. ECTS

3 3 6

Γ' Εξάμηνο

ΠΑ4. Θέματα χριστιανικής αγωγής: Κοινωνικοποίηση του παιδιού και ορθόδοξη χριστιανική αγωγή

Ηρ. Ρεράκης, αναπλ. καθηγητής

3 3 6

2. ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ (ΠΨ)**Α' Εξάμηνο**

ΠΨ3. Ειδικά θέματα Ποιμαντικής Ψυχολογίας Α': Γάμος και οικογένεια

π. Αθανάσιος Γκίκας, επίκ. καθηγητής

3 3 6

Β' Εξάμηνο

ΠΨ4. Ειδικά θέματα Ποιμαντικής Ψυχολογίας Β': Ποιμαντική Ψυχολογία και Ψυχολογία του Βάθους

π. Αθανάσιος Γκίκας, επίκ. καθηγητής

3 3 6

γ) ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΗΘΙΚΗΣ-ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ**1. ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΗΘΙΚΗ (ΧΗ)****Α' Εξάμηνο**

ΧΗ1. Θέματα Χριστιανικής Ηθικής Α': Πατερικά κείμενα Χριστιανικής Ηθικής

Μιλτ. Βάντσος, επίκ. καθηγητής

3 3 6

Β' Εξάμηνο

ΧΗ3. Θέματα Βιοηθικής Α': Ηθική θεώρηση της υποβοηθούμενης αναπαραγωγής

Μιλτ. Βάντσος, επίκ. καθηγητής

3 3 6

Γ' Εξάμηνο

ΧΗ4. Θέματα Χριστιανικής Ηθικής Β': Σύγχρονοι ηθικοί προβληματισμοί

Μιλτ. Βάντσος, επίκ. καθηγητής

3 3 6

2. ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ (ΚΟ)**Α' Εξάμηνο**

ΚΟ1. Θέματα Γενικής Κοινωνιολογίας Α':

Θρησκευτική και πολιτική ελευθερία

Κωνστ. Κωτσιόπουλος, λέκτορας

Ω.Δ. Δ.Μ. ECTS

3 3 6

Β' Εξάμηνο

ΚΟ3. Θέματα Κοινωνιολογίας του Χριστιανισμού Α':

Χριστιανισμός και κράτος πρόνοιας

Κωνστ. Κωτσιόπουλος, λέκτορας

3 3 6

Γ' Εξάμηνο

ΚΟ4. Θέματα Κοινωνιολογίας του Χριστιανισμού Β':

Κοινωνιολογία της οικουμενικής κινήσεως

Κωνστ. Κωτσιόπουλος, λέκτορας

3 3 6

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ (για όλους τους Τομείς): 12 ECTS

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

(Απόφαση Γ.Σ. Τμ. Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας αρ. 379/12-7-2006 και Υπουργική Απόφαση αρ. Φ5/89656/Β3, «Εφαρμογή του Συστήματος Μεταφοράς και Συσσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων», άρθρ. 1, παρ. 2, ΦΕΚ, τεύχ. Β', 1466/13-8-2007)

Ο Τομέας Αγίας Γραφής και Πατερικής Γραμματείας, στα πλαίσια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών, οργανώνει σε μόνιμη βάση Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας, υποχρεωτικό για όλες τις ειδικεύσεις του. Πρόκειται για μία τακτή ανά μήνα επιστημονική συνεδρία, κατά τη διάρκεια και των δύο εξαμήνων του ακαδημαϊκού έτους, που ισοδυναμεί με ένα εβδομαδιαίο μάθημα ειδίκευσης και χρεώνεται με τρεις διδακτικές ώρες και τρεις διδακτικές μονάδες (έξι πιστωτικές μονάδες ECTS). Οι συνεδρίες αφορούν στην ερμηνεία της Αγίας Γραφής και έχουν ως άξονα τις βιβλικές επιστήμες και τις επιστήμες της Πατρολογίας και Θρησκευσιολογίας, κατά τη συμβολή τους στην ερμηνευτική κατανόηση της Βίβλου.

Το ερευνητικό προσωπικό του Τομέα, αλλά και άλλοι ερευνητές αναπτύσσουν σχετικά επιστημονικά θέματα, παρουσιάζουν τα πορίσματα των ερευνών τους και ενημερώνουν για τις σύγχρονες εξελίξεις της επιστήμης. Οι μεταπτυχιακοί σπουδαστές και οι υποψήφιοι διδάκτορες συμμετέχουν στη συζήτηση, και μπορούν να παρουσιάζουν ανακοινώσεις και εργασίες που τους ανατίθενται. Το πρόγραμμα και οι δραστηριότητες του Σεμιναρίου αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Τμήματος (www.past.auth.gr), στον οικείο σύνδεσμο.

IE'

PROGRAMME OF STUDIES

**ARISTOTLE UNIVERSITY OF THESSALONIKI
FACULTY OF THEOLOGY
SCHOOL OF PASTORAL AND SOCIAL THEOLOGY
ACADEMIC YEAR 2008-2009**

The texts of the Programme of Studies have been rendered into English by Maria Makrantonaki-Farasa, English teacher of the Faculty of Theology, A.U.Th., Theologian.

THE SCHOOL OF PASTORAL AND SOCIAL THEOLOGY

The School of Pastoral and Social Theology is the one of the two Schools in the Faculty of Theology, which functions independently according to the laws 1268/82, 2083/1992 and 3549/2007. The School is the basic academic unit which covers a scientific field of study. The programme of studies of each School leads to a diploma. The School of Pastoral and Social Theology with its providing education aims to train members of the Church and of the National Education System.

The studies are distributed in 8 semesters (4 years).

ADMINISTRATION OF THE SCHOOL

Members of the Administration of the School are the President, the Administrative Council, the General Assembly of the School and the General Assembly of special making up.

THE PRESIDENT

Professor **Chrestos Oikonomou**

THE DEPUTY PRESIDENT

Professor **Despo Lialiou**

THE ADMINISTRATIVE COUNCIL

President: Professor **Chrestos Oikonomou**

Deputy President: Professor **Despo Lialiou**

Members: The Heads of the Departments.

A. Professor **Chrestos Oikonomou**

B. Associate Professor **Konstantinos Chrestou**

C. Professor **Despo Lialiou**

D. Associate Professor **Heraklis Rerakis**

Two representatives of the students.

One representative of the postgraduate students.

Secretary: **Anastasia Fotiadou**

GENERAL ASSEMBLY

President: Professor **Chrestos Oikonomou**

Deputy President: **Despo Lialiou**

Members: All the teaching staff of the School.

The number of the students equals to 50% of the members of the teaching staff. The number of the postgraduate students equals to 15% of the members of the teaching staff.

GENERAL ASSEMBLY OF SPECIAL MAKING UP

President: Professor **Chrestos Oikonomou**

Deputy President: **Despo Lialiou**

Members: All the teaching staff of the School.

THE DEPARTMENTS OF THE SCHOOL

The Department is the academic unit which coordinates the teaching of the scientific object of the School which corresponds to a specific field of the science. Members of the administration of each Department are the General Assembly of the Department and the Head of the Department. The General Assembly consists of the teaching staff of the Department and of the representatives of the students.

There are four Departments in the School of Pastoral and Social Theology.

A. Department of Holy Bible and Patristic Literature

It covers the field of research and instruction of subjects concerning historical, philological and theological problems: a) of the Holy Bible, b) of the Patristic Literature, c) of the religious, philosophical and other factors which give the form and the meaning to the texts of the Holy Bible and the Fathers of the Church with special reference to the contemporary life of the Church.

B. Department of History, Doctrine, Interorthodox and Interchristian Relations

It covers the field of the development of the Church institutions (Ecclesiastical History), History of Doctrine, Dogmatics, Symbolics, Inter-orthodox and interchristian relations and the History of the Ecumenical Movement.

C. Department of Worship, Archaeology and Art

It covers the field of the historical and theological examination and instruction of the divine worship and Christian Archaeology in all its aspects: worship, preaching, hymnography, hagiograph, architecture, sculpture, painting and ecclesiastical music.

D. Department of Law, Organization, Life and Ministry of the Church

It covers the field of instruction and research of subjects referring to the Law, the organisation, the life, the ministry and the pastoral work of the Church (Canon Law and Ecclesiastical Legislation, Pastoral Psychology, Psychology, Paedagogics, Sociology, Mission Studies, Catechism and others).

STAFF OF THE DEPARTMENTS

A. Department of Holy Bible and Patristic Literature

HEAD:

Chrestos Oikonomou, Professor

MEMBERS:

Professor

Chrestos Oikonomou

Assistant Professors

Athanassios Paparnakis

Kyriakoula Papademetriou

Lecturers

Soultana Lambrou

Anna Karamanidou

Apostolos Kralidis

Secretary of the Department:

Olga Loupegidou

B. Department of History, Doctrine, Interorthodox and Interchristian Relations

HEAD:

Konstantinos Chrestou, Associate Professor

MEMBERS:

Professors

Athanassios Karathanassis

Despo Lialiou

Associate Professors

Michael Tritos
Konstantinos Chrestou

Assistant Professors

Vassilios Koukoussas
Vassilios Tsingos
Protopresbyter Chrestos Vlahavas-Filiotis

Secretary of the Department

Anastasia Angelopoulou

C. Department of Worship, Archaeology and Art**HEAD:**

Despo Lialiou, professor

MEMBERS:*Assistant Professors*

Symeon Paschalidis
Archimandrite, Nikodemos Skrettas
Protopresbyter Konstantinos Karaissaridis
Protopresbyter Spyridon Antoniou

Lecturer

Angelliki Trivyadaki

Secretary of the Department:

Foteini Karatsividou-Lazarou

D. Department of Law, Organization, Life and Ministry of the Church**HEAD:**

Heraklis Rerakis, associate professor

MEMBERS:

Professor
Theodoros Yiangou

Associate Professor

Heraklis Rerakis

Assistant Professors

Protopresbyter Athanassios Gikas
Miltiadis Vantsos

Lecturers

Konstantinos Kotsiopoulos
Georgios Gavardinas

EMERITUS PROFESSORS

Ioannis Fountoulis (†)
Metropolitan of Tyroloe and Serention Panteleimon Rodopoulos
Georgios Stogioglou
Stergios Sakkos
Metropolitan of Pergamon Ioannes Zezioulas
Antonios Papadopoulos
Christos Krikonis
Euthymios Tsigaridas
Christos Vantsos
Pausanias Koutlemanis
Eustratios Zeginis
Stavros Kalantzakis
Elias Nikolakakis
Vasileios Fanourgakis
Georgios Theodoroudis

RETIRED PROFESSORS

Fr. Ioannis Romanidis (†)
Christina Boulaki-Zessi
Theologos Aliprantis (†)
Soterios Varnalidis
Athanassios Angelopoulos
Protopresbyter Theodoros Zessis

ΕΕΔΙΠ Ι-TEACHERS OF FOREIGN LANGUAGES

English language: Maria Makrantonaki - Farasa
Demetrios Lyssikatos
French Language: Eleni Ginou
German language: Nikolaos Anastasiou
Italian language: Athanassia Nikolaidou-Chatzivasileiadou
Greek language: School of Modern Greek Language of A.U.Th.

THE SECRETARIAT*Secretary:*

Anastasia Fotiadou

Employees:

Evangelia Plakia
 Euthymia Kyratzi
 Euterpe Vafeiadou
 Alexia Soukara

Clerk:

Despina Samouelidou

The Secretariat is open for the students daily between 12-1 p.m.

STUDENTS OF THE SCHOOL

For the academic year 2008-2009, 3,001 students are enrolled in the School of Pastoral and Social Theology. From these students:

240 are in the 1st semester
 206 are in the 3rd semester
 221 are in the 5th semester
 234 are in the 7th semester
 and 2,100 are in the process of receiving their degree.

I. PROGRAMME OF PREGRADUATE STUDIES**1. PROGRAMME OF COMPULSORY COURSES****A. Department of Holy Bible and Patristic Literature**

	<i>Credits</i>
a'. OLD TESTAMENT	7
1. Introduction to the Old Testament	
2. Interpretation of the Old Testament	
3. Theology of the Old Testament	
b'. NEW TESTAMENT	12
1. Introduction to the New Testament	
2. Interpretation of the New Testament	
3. Interpretation and theology of the New Testament	
4. New Testament Language and Hermeneutics	
c'. PATROLOGY. CHRISTIAN LITERATURE	15
1. Introduction to Christian literature	
2. Christian Literature 1 (1 st – 8 th c.)	
3. Christian Literature 2 (9 th -15 th c.)	
4. Christian Literature 3 (16 th c. - up today)	
5. Interpretation of the Church Fathers	
6. Practice by visiting libraries with manuscripts and old publications	
d'. FOREIGN RELIGIONS	4
1. Introduction to the Religious Studies	
2. History and teaching of foreign religions	
e'. SCIENTIFIC METHODOLOGY	2
f'. ANCIENT GREEK	3

B. Department of History, Doctrine, Interorthodox and Interchristian Relations

a'. CHURCH HISTORY	14
1. Introduction to the Church History	
2. History of the Ancient Patriarchates	

3.	History and contemporary situation of the Greek Church and the Church of Cyprus	<i>Credits</i>
4.	History and contemporary situation of the Slavic and other Orthodox Churches	
5.	History of Hellenism	
6.	History of byzantine civilization	
b'.	DOGMA, INTERORTHODOX AND INTERCHRISTIAN RELATIONS	17
1.	Dogmatics of the Orthodox Catholic Church	
2.	Interpretation of doctrinal and symbolical texts of the Orthodox Church	
3.	Symbolics. Interorthodox and Interchristian Relations. History of the Ecumenical Movement	
4.	History of Dogmas	
5.	Contemporary Christian Sects	
6.	History of Ancient and Byzantine Philosophy	
	C'. Department of Worship, Archaeology and Art	
a'.	LITURGICS	10
1.	Introduction to Divine Worship	
2.	Liturgics. History and theology of Divine Worship	
3.	Liturgics. Byzantine Liturgical type	
4.	Liturgics-Sources of Divine Worship. Ritualistics	
5.	Practice on the Divine Worship and preaching in the Department chapel or other churches and monasteries in Greece for further information and understanding of the problems of the liturgical life and preaching	
b'.	HAGIOLOGY AND HEORTOLOGION	3
c'.	CHRISTIAN AND BYZANTINE ARCHAEOLOGY AND ART	6
1.	Christian and Byzantine Archaeology and Art 1	
2.	Christian and Byzantine Archaeology and Art 2	
3.	Christian and Byzantine Archaeology and Art 3	
4.	Practice by visiting early-christian and byzantine churches.	

d'.	HOMILETICS	<i>Credits</i> 4
1.	Homiletics. History of preaching	
2.	Homiletics. Theory of preaching	
e'.	ECCLESIASTICAL MUSIC	4
1.	Ecclesiastical Music (Themes of liturgical music)	
2.	Musicology and Chanting Art	
3.	Practice of the ecclesiastical hymns of the services delivered at the Department chapel.	
f'.	HYMNOLOGY	2
	D'. Department of Law, Organization, Life and Ministry of the Church	
a'.	SOCIOLOGY OF CHRISTIANITY	2
b'.	INTRODUCTION TO PSYCHOLOGY	2
c'.	CHRISTIAN ETHICS	4
d'.	PASTORAL THEOLOGY AND PRACTICE (Includes visits to foundations, parishes and bishoprics)	6
e'.	PASTORAL PSYCHOLOGY	4
f'.	MISSIONARY STUDIES	2
g'.	CANON LAW	6
1.	Sources of the Canon Law and of Ecclesiastical Order	
2.	Canon Law	
h'.	PAEDAGOGICS-PRACTICE OF STUDENTS	4
1.	General Paedagogics with practice	
2.	Specific instruction for the lesson 'religious studies' in schools	
3.	Practice at the Secondary Schools	
i'.	INTRODUCTION TO THEOLOGY	2

2. PROGRAMME OF OPTIONAL COURSES

A. WINTER SEMESTER

1. Professor Athanassios Karathanassis
 - a) *The topography of Thessaloniki (churches, monasteries, population, historical centre)* (X204)
 - b) *The Greek world in the Balkans (14th – 19th c.)* (X205)
 - c) *The Vlachophonoi Greeks* (X206)
 2. Professor Chrestos Oikonomou:
Contribution of Holy Bible to the civilization (X157)
 3. Professor Despo Lialiou:
 - a) *Society of information and usage of informative systems I* (X167), with the assistance of the candidate Dr of Theology, Fr. Gregorios Stamkopoulos, Dr of Computer-Science.
 - b) *The Theology of Saint Gregory the Theologian* (X207)
 4. Professor Theodoros Yiangou:
Canonical and liturgical themes (X99)
 5. Associate Professor Michael Tritos:
 - a) *National themes relating to the countries of the Aemos peninsula* (X112)
 - b) *The Holy Mountain at present and in History* (X47)
 6. Associate Professor Konstantinos Chrestou:
Michael Psellos' philosophy (X208)
 7. Associate Professor Heraklis Rerakis:
 - a) *Enterprising and inovation in the religious and cultural context* (X176)
 - b) *The paedagogical differentiation of the other* (X212)
 8. Assistant Professor Protopresbyter Athanassios Gikas:
Contemporary pastoral themes (X81)
 9. Assistant Professor Vassilios Koukoussas
 - a) *Church and State. Orthodoxy and modern World* (X209)
 - b) *Christianity, Civilization and Monastic Life. Historical approach* (X210)
 10. Assistant Professor Symeon Paschalidis
 - a) *The Saints of Thessaloniki* (X113)
 - b) *Martyrs and Newly-revealed Martyrs. History, literature, theology* (X197)
 - c) *Training and practice in the art of the modern hagiography I* (X162), with the assistance of the candidate Dr of Theology Savas Pantzaridis, hagiographer.
 11. Assistant Professor Vassilios Tsingos :
Specialized themes of Christology- Ecclesiology (X133)
 12. Assistant Professor Protopresbyter Chrestos Vlahavas-Filiotis:
The creation of mankind according to Saint Athanassios (X211)
 13. Assistant Professor Athanassios Paparnakis:
 - a) *Elements of Biblical Hebrew Language and Archaeology* (X55)
 - b) *Computer applications in theological research I* (X142)
 - c) *Interpretation of liturgical passages of the Old Testament* (X203)
 14. Assistant Professor archimandrite Nikodemos Skrettas:
The inaudible prayer in the orthodox liturgical tradition (X177)
 15. Assistant Professor Kyriakoula Papademetriou:
Grammars and Lexicons of the New Testament (X152)
 16. Assistant Professor Protopresbyter Konstantinos Karaissaridis:
Interorthodox liturgical themes (X200)
 17. Assistant Professor Protopresbyter Spyridon Antoniou:
Theory and practice of Ecclesiastical Music. Teaching a chorus of chanters I (X144)
 18. Assistant Professor Miltiadis Vantsos:
Basic meanings of Christian Ethics (X161)
 19. Lecturer Konstantinos Kotsiopoulos:
Athletics and olympism. A historico-theological and sociological research (X163)
 20. Lecturer Soultana Lambrou:
Unia. History and literature (X171)
 21. Lecturer Anna Karamanidou:
Postbyzantine contradictory literature(X170)
 22. Lecturer Apostolos Kralidis:
 - a) *A survey of the region near the Black Sea according to the Science of Religion* (X173)
 - b) *The expansion of Islam in Asia* (X201)
- Both of the courses are supported by the website www.lib.auth.gr-blackboard

23. Lecturer Georgios Gavardinas:
The Novellae of Leon Sophos and the Holy Canons(X213)
24. Lecturer Angeliki Trivyadaki :
a) *Iconography of Christ and Theotokos* (X198)

INTERSCHOOL OPTIONAL COURSE
WITH THE SUPPORT OF EUROPEAN PROGRAMM EPEAEK II
"Introduction of the course Enterprising in 14 departments of A.U.Th."
WINTER SEMESTER (X176)

THEME: Enterprising and innovation in the religious and cultural context
T.H. 3 ECTS 3

Scientific appointee : Associate Professor Heraklis Rerakis

The course is for those students who can choose optional courses and attend the courses in the Department of Economics in A.U.Th. by professors specialized on knowledge and expertness regarding business. The course is only one semester and is related with knowledge and dexterities for the creation of an enterprise with innovative character. At the end of the Seminar the students choose, prepare and give in a complete project, based on the religious and cultural enterprising context. The perspective of this course is its introduction to the Departments of A.U.Th. which participate in this Programme.

B. SPRING SEMESTER

1. Professor Athanassios Karathanassis
 - a) *Monuments of Macedonian History (14th -20th c.)* (©219)
 - b) *Kappadokia and Minor Asian Hellenism* (©220)
 - c) *Churches in Thessaloniki and in Diaspora (18th -20th c.)* (©221)
2. Professor Chrestos Oikonomou:
Social perceptions according to St. Paul's theology (©179)
3. Professor Despo Lialiou:
a) *Society of information and usage of informative systems II* (©180),
with the assistance of the candidate Dr of Theology Fr. Gregorios Stamkopoulos, Dr of Computer-Science.
4. Professor Theodoros Yiangou:
Specialized Themes of Canon Law (©99)

5. Associate Professor Michael Tritos:
Ecclesiastical personalities of the Orthodox Churches in the peninsula of Aemos (©150)
6. Associate Professor Konstantinos Chrestou:
Byzantine Renaissance in 9th c. (©222)
7. Associate Professor Heraklis Rerakis:
a) *The personal training of the pupil* (©226)
b) *Catechetics* (©165)
8. Assistant Professor Protopresbyter Athanassios Gikas:
Theory of the Mystery of Confession (©73)
9. Assistant Professor Vassilios Koukoussas:
a) *Romeocyni and Romeoi Church Fathers* (©223)
b) *The Ecumenical Patriarchs Jeremy II and Joachim III. Ecclesiastical and national endeavour* (©224)
10. Assistant Professor Symeon Paschalidis:
a) *Kollyvades and their hymnological – hagiological work* (© 214)
b) *Greek Palaeography and Epigraphy* (©50)
c) *Training and practice in the art of the modern hagiography II* (©184).
11. Assistant Professor Vassilios Tsingos:
The Orthodox Church as Communion of the Eschata (©151)
12. Assistant Professor Protopresbyter Chrestos Vlahavas-Filiotis:
The problem of the evil and the satan (©225)
13. Assistant Professor Athanassios Paparnakis:
a) *Biblical Hebrew Language* (©141)
b) *Computer applications in theological research II* (©168)
c) *The History of the Interpretation of the Old Testament. I) Patristic period* (©218)
14. Assistant Professor archimandrite Nikodemos Skrettas:
Philocalic Fathers' liturgical movement during 18th c. (©170)
15. Assistant Professor Kyriakoula Papademetriou:
Latin christian texts (©175)
16. Assistant Professor Protopresbyter Konstantinos Karaissaridis:
Theology of the Holy Mysteries (©154)
17. Assistant Professor Protopresbyter Spyridon Antoniou:
Themes of morphology of the Ecclesiastical Music (©217)
18. Assistant Professor Miltiadis Vantsos:
Moral consideration of the abortion (©174)

19. Lecturer Konstantinos Kotsiopoulos:
 a) *Orthodoxy and Europe* (©171)
 b) *Problems of globalization* (©172)
20. Lecturer Soutana Lambrou:
Gennadios II Scholarios (©194)
21. Lecturer Anna Karamanidou:
The spiritual movement of 18th c. (©202)
22. Lecturer Apostolos Kralidis:
 a) *The emergence of new religions in the Western world* (©206)
 b) *Religions of the Hellenistic and Roman era* (©207)
 The course is supported by website www.lib.auth.gr-blackboard
23. Lecturer Georgios Gavardinas:
Ecclesiastical Penal Law issues (©227)
24. Lecturer Angeliki Trivyadaki:
 a) *Christian topography of Thessaloniki* (©215)

INTERSCHOOL OPTIONAL COURSE
 WITH THE SUPPORT OF THE COMMITTEE OF SOCIAL POLICY
 OF THE A.U.TH. – SPRING SEMESTER

THEME : «Interpretation in the sign language» T.H. 3 ECTS 3

The course is addressed to students who know the sign language and help voluntarily the deaf-mute students who attend courses at the University.

The aim of the course is to offer to volunteers- interpreters an introduction on the basic principles of successive interpretation and to help them develop an academic vocabulary, so that they respond to the demands of the academic courses which they are asked to interpret in the sign language.

Through memory practice, summary techniques and continuous practice the students will develop the dexterities and the vocabulary which are indispensable for their work.

**GUIDELINES REGARDING THE APPLICATION OF
 THE PROGRAMME OF STUDIES**

Head of the Pregraduate Studies: Professor Theodoros Yiangou

A student is graduated when he has completed 164 credits, namely 135 from the compulsory courses and 30 from the optional courses. The compulsory courses have been analysed in 8 semesters and correspondingly with the essential priorities. Every optional corresponds to 3 credits.

In every semester the students collect credits :

Semester	A	B	C	D	E	F	G	H
Compulsory	19	19	15	15	16	18	17	16
Optional	-	3	6	3	3	3	6	6
Total	19	22	21	18	19	21	23	22

From the optional courses the students are obliged to choose 5 winter courses (15 credits) and 5 spring courses (15 credits) through all the semesters, so that they can graduate. In every semester the students can choose 3 optional courses more which they might have not chosen in the preceding semesters, apart from the optional courses that they are obliged to have. They can select courses from other schools as well, and the credits should not surpass the 6 credits in total.

Beside their obligation to collect 165 credits so that they can graduate, they also have the following tasks:

a) To attend successfully a foreign language for 4 semesters for 3 hours per week. They are obliged to attend the foreign language they have chosen the day of their first enrollment in the School. (The foreigners should be examined in the Greek language as a foreign language in the School of Modern Greek language in A.U.Th.).

b) Once a week, they should participate in the Divine Services of the School, as practices on the courses of Liturgics and Homeletics.

The fulfillment of the above obligations is confirmed by the teacher of the foreign language and by the department of Worship, Archaeology and Art, correspondingly.

According to the new Law for the reformation of the institutional context of the Universities (N.3549/2007, artic.14, par.2) since the academic year 2006-2007, it is not allowed for the students who will be enrolled in a Greek University, the selection and examination of the compulsory courses of higher semesters, if they have not passed successfully those of lower semesters.

ECTS SYSTEM

**Coordinator of the School for ECTS: Kyriakoula Papademetriou,
Assistant Professor**

Deputy Coordinator: Miltiadis Vantsos, Assistant Professor

The system ECTS= European Credit Transfer and Accumulation System is a systematic way of describing an educational programme by using credits which illustrate the workload so that the goals of the programme are accomplished. The workload comprises of the time and the quantity of work that a student needs to acquire the knowledge and the dexterities by the programmed procedure of learning.

A complete semester of studies is considered to correspond to 30 credits (that means 900 hours of studying). Consequently, a credit corresponds to 1/30 of the required credits in every semester. In each course the credits are given correspondingly with the workload, depending on various educational activities of the course (such as attending the courses, study, practice, tests). Credits are awarded only when the course has been completed and all required examinations have been successfully taken.

PROGRAMME OF STUDIES PER SEMESTER AND COURSE CONTENTS

T.H.: Teaching Hours

ECTS: ECTS Credits

SEMESTER I

1. [102Y] INTRODUCTION TO THE OLD TESTAMENT T.H. 3, ECTS 4

Assistant Professor Athanassios Paparnakis

Introductory themes of the Old Testament from historical and philological point of view for each book of the Old Testament. History and tradition of the original Hebrew text and interpretation. Conditions of writing, content and teaching of each book separately.

The lesson is supported by the website www.lib.auth.gr-blackboard

2. [103Y] INTRODUCTION TO THE NEW TESTAMENT T.H. 3, ECTS 4

Professor Chrestos Oikonomou

Canon, text, history and interpretation of the New Testament.

Textual criticism of the N.T.

3. [105Y] INTRODUCTION TO THE CHRISTIAN LITERATURE

T.H. 2, ECTS 4

Lecturer Anna Karamanidou

The meaning of the terms Father and Patrology, the cultural environment where the Christian Literature was developed, the varieties of this Literature, the periods of its development and all about the works of the Church Fathers.

4. [107Y] ANCIENT GREEK I

T.H. 3, ECTS 3

Assistant Professor Kyriakoula Papademetriou

Texts of ancient Greek authors are taught for the study of ancient Greek with reference to the language of Scripture and the Church Fathers. Practical training in the ancient Greek language.

5. [104Y] CHURCH HISTORY. INTRODUCTION I

T.H. 2, ECTS 4

Assistant Professor Vassilios Koukoussas

Introduction to the basic periods and to the sources of the Church

History since its foundation. The course presents the most important facts of the historical life of the Church and its mission to the world.

6. [106Y] INTRODUCTION TO THE DIVINE WORSHIP T.H. 4, ECTS 4

Assistant Professor protopresbyter Konstantinos Karaisaridis

General introductory themes to Divine Worship. Introduction to the weekly practice in worship and preaching. Temple, vessels, vestments, liturgical books, liturgical terminology. Services and practice in the church of the Faculty. Practical training in Liturgics.

7. [108Y] INTRODUCTION TO PSYCHOLOGY T.H. 2, ECTS 3

Associate Professor Heraklis Rerakis

The Psychology in the past and today. A brief history of Psychology. Ancient Greece, Middle-Ages, Renaissance, recent Philosophy of Psychology. The relations of Psychology with Theology and the other humanistic sciences. Developing Psychology, Psychology of personal differences. The importance of symbols in Psychology and Theology.

8. [101Y] INTRODUCTION TO THEOLOGY T.H. 2, ECTS 4

Associate Professor Heraklis Rerakis

The importance and the purpose of the course. The meaning of the term Theology and the development of Christian Theology. Church and Theology. Theological education in the orthodox world. The structure of theological science.

9. FOREIGN LANGUAGE T.H. 3

ENGLISH: Maria Makrantonaki-Farasa
Demetrios Lyssikatos

FRENCH: Eleni Ginou

GERMAN: Nikolaos Anastassiou

ITALIAN: Athanassia Nikolaidou-Chatzivasileiadou

GREEK: School of Modern Greek Language of A.U.Th.

SEMESTER II

1. [201Y] INTERPRETATION OF THE OLD TESTAMENT T.H. 2, ECTS 3

Assistant Professor Athanassios Paparnakis

Hermeneutical analysis of Old Testament texts from the Septuagint text (LXX) with comparative reference to the Masoretic text.

The course is supported by the website www.lib.auth.gr-blackboard

2. [202Y] INTERPRETATION OF THE SYNOPTIC GOSPELS AND THE ACTS OF THE APOSTLES T.H. 3, ECTS 4

Professor Chrestos Oikonomou

a) Interpretation of the Synoptic Gospels: Interpretation of Mark's Gospel and the parallel narrations of the other two Synoptic Gospels. Examination of the similarities and peculiarities of each Evangelist for the same narration. The basis of the interpretation is the Patristic hermeneutical tradition and contemporary interpreters.

b) Interpretation on the Acts of the Apostles.

3. [205Y] INTRODUCTION TO RELIGION T.H. 2, ECTS 3

Lecturer Apostolos Kralidis

Introduction to the meaning of religion. The appearance of religion and the determination of its content. Terminology and basic principles and directions of Religion. Comparative Religion, Philosophy of Religion, Phenomenology of Religion.

The course is supported by the website www.lib.auth.gr-blackboard

4. [208Y] INTRODUCTION TO THE SCIENTIFIC METHODOLOGY T.H. 2, ECTS 2

Lecturer Soutana Lambrou

The method and the way of scientific research. Guidelines for writing a scientific dissertation.

5. [206Y] ANCIENT GREEK II T.H. 2, ECTS 3

Assistant Professor Kyriakoula Papademetriou

Texts of ancient Greek authors are taught for the study of ancient Greek with reference to the language of Scripture and the Church Fathers. Practical training in the ancient greek language.

6. [203Y] CHURCH HISTORY. INTRODUCTION II T.H. 2, ECTS 3

Assistant Professor Vassilios Koukoussas

Introduction to the basic periods of the Church History since its foundation

7. [204Y] CHURCH HISTORY OF GREECE & CYPRE I T.H. 1, ECTS 2

Professor Athanassios Karathanassis

History and contemporary situation of the Greek Church and the Church of Cyprus.

8. [210Y] HISTORY OF BYZANTINE CIVILIZATION T.H.2, ECTS 2

Associate Professor Konstantinos Chrestou

An examination of basic stages of the history of the Byzantine Empire and of the development of the byzantine civilization.

9. [207Y] HISTORY OF ANCIENT AND BYZANTINE PHILOSOPHY T.H. 2, ECTS 2

Professor Despo Ath. Lialiou

Presentation of the main streams of the classical and latter philosophy of the ancient times, so that the elements used by the Church Fathers in the dialogue with the gentiles and heretics should be exhibited and the characteristics of the Byzantine philosophy which was used for the expression of the Christian doctrine to the cultural surroundings of the Church as well.

10. [209Y] ECCLESIASTICAL MUSIC - THEMES OF LITURGICAL MUSIC T.H. 2, ECTS 3

Assistant Professor protopresbyter Spyridon Antoniou

Introduction to Byzantine Ecclesiastical Music. Primary and secondary sources, periods of development of Ecclesiastical hymn. Onomatology and content of music codices. Manuals of music theory and the art of chanting.

Theory and practice of the art of chanting. New method of Ecclesiastical music. The hymns of the Byzantine Liturgies and Services of Divine Worship.

The course is supported by the website www.lib.auth.gr-blackboard

11. FOREIGN LANGUAGE T.H. 3

ENGLISH: Maria Makrantonaki-Farasa
Demetrios Lyssikatos

FRENCH: Eleni Ginou

GERMAN: Nikolaos Anastassiou

ITALIAN: Athanassia Nikolaidou-Chatzivasileiadou

GREEK: School of Modern Greek Language of A.U.Th.

12. OPTIONAL COURSES T.H. 3, ECTS 3

From the course list of the spring semester for 3 credits.

SEMESTER III

1. [303Y] CHRISTIAN LITERATURE I (A) T.H.2, ECTS 3

Lecturer Anna Karamanidou

The life, the writings and the teaching of the Church Fathers who lived

and worked during the 1st till the 3rd c. and the philological and theological problems.

2. [304Y] HISTORY AND INSTRUCTION OF FOREIGN RELIGIONS T.H. 2, ECTS 3

Lecturer Apostolos Kralidis

Ancient greek religion. History and instruction of the religions of Asia Minor, Middle East, Mesopotamia, Egypt. Judaism and Islam. Eastern religions (Bedism, Hinduism, Vrahmanism, Buddhism, Lamaism, Chinese and Japanese religions)

The course is supported by the website www.lib.auth.gr-blackboard

3. [302Y] HISTORY OF THE ANCIENT PATRIARCHATES T.H. 2, ECTS 3

Associate Professor Konstantinos Chrestou

History and contemporary situation of the Ecumenical Patriarchate and the other ancient Patriarchates (of Alexandria, Antiocheia, Jerusalem)

4. [301Y] CHURCH HISTORY OF GREECE & CYPRE II T.H. 1, ECTS 2

Professor Athanassios Karathanassis

History and contemporary situation of the Greek Church and the Church of Cyprus.

5. [305Y] CHRISTIAN AND BYZANTINE ARCHAEOLOGY AND ART I T.H. 2, ECTS 4

Lecturer Angeliki Trivyadaki

Introduction to Christian and Byzantine Archaeology and Art (terminology, sources and diagram of the Byzantine art in A.D. 324 till 1453) Early christian architecture and painting .

6. [308Y] BYZANTINE MUSICOLOGY – THE ART OF CHANTING T.H. 2, ECTS 3

Assistant Professor protopresbyter Spyridon Antoniou

Introduction to the science of Byzantine Musicology. Overview of current Byzantine Music research (greek and foreign) and the development of the art of chanting. Elements of Byzantine music paleography and composition.

Terminology, morphology of Byzantine melos, the metrics of hymns. Theory and practice in the art of chanting, Octoechos, Troparia and chanting hymns. The greatest melody makers.

7. [306Y] SOCIOLOGY OF CHRISTIANITY T.H. 2, ECTS 3

Lecturer Konstantinos Kotsiopoulos

Introduction to the meaning of Sociology. Analysis of the basic functions of social life. Interpretation of social behaviour and action. Divisions of the basic Science. Function of the whole society. Modern divisions and content. Methods and rules of the sociological research. The social teaching of Christianity and its attitude towards modern social problems. Foundation of the ethics and the worship based on Sociology of the doctrine for the connection of doctrine and ethos, and the teaching for the unity of the Church in the faith, administration and worship.

8. [307Y] PASTORAL PSYCHOLOGY I T.H. 2, ECTS 3

Assistant Professor protopresbyter Athanassios Gikas

Introduction. The definition of Pastoral Psychology. Relation of academic Theology and Pastoral Psychology. Psychology of Depth and spiritual life. Orthodox pastoral psychology. Sources of the orthodox pastoral psychology. Pastoral-psychologist researcher. The conflict of the soul as a basic element of the development of the personality. The structure of the conflict of the soul.

9. FOREIGN LANGUAGE T.H. 3

ENGLISH: Maria Makrantonaki-Farasa
 FRENCH: Eleni Ginou
 GERMAN: Nikolaos Anastassiou
 ITALIAN: Athanassia Nikolaidou-Chatzivasileiadou
 GREEK: School of Modern Greek Language of A.U.Th.

- 10-11. OPTIONAL COURSES 2 T.H. 6, ECTS 6

From the course list of the winter semester for 6 credits.

SEMESTER IV

1. [402Y] INTERPRETATION OF NEW TESTAMENT EPISTLES T.H. 2, ECTS

Assistant Professor Kyriakoula Papademetriou

Interpretation of the 1 Thessalonians of apostle Paul. The basis of the interpretation is the patristic hermeneutical tradition in dialogue with the contemporary hermeneutics.

2. [405Y] CHRISTIAN LITERATURE I B T.H. 2, ECTS 4

Lecturer Soultana Lambrou

The life, writings and teachings of the Fathers who lived in the 4th till 8th century, and the philological and theological problems.

3. [403Y] HISTORY AND CONTEMPORARY SITUATION OF THE SLAVIC AND THE OTHER ORTHODOX CHURCHES T.H. 2, ECTS 3

Associate Professor Michael Tritos

History and contemporary situation of the Slavic and other Orthodox Churches.

4. [408Y] THE HISTORY OF HELLENISM T.H. 2, ECTS 4

Professor Athanassios Karathanassis

The tripartite unity of Hellenism. Antiquity - Byzantium - New Hellenism. Research of the common elements of these three periods. The contribution of our ethnic historiographers in locating the Orthodox elements, institutions and ethnic traditions which consist this unity.

5. [608Y] HAGIOLOGY AND HEORTOLOGION T.H. 3, ECTS 4

Assistant Professor Symeon Paschalidis

Sources of Hagiology and its basic terminology. Analysis of the "companies" of the Saints, their *parrhesia* and their intercessions before God. Theological approach of the miracles and literary interpretation of the relevant collections. Theological confirmation of the honour to the Saints and holy relics. Reference to the historic and contemporary canonical practice of the Church for the proclamation of new Saints. Study of the historical development of the Calendar of Feasts.

The course is supported by the website www.lib.auth.gr-blackboard

6. [406Y] CHRISTIAN AND BYZANTINE ARCHAEOLOGY AND ART II T.H. 2, ECTS 4

Lecturer Angeliki Trivyadaki

Architectural types and the iconography of the mid-byzantine and post-byzantine churches.

7. [407Y] PASTORAL PSYCHOLOGY II T.H. 2, ECTS 4

Assistant Professor protopresbyter Athanassios Gikas

Biblical morphology of soul conflict (the "pastoral problem" as a procedure of soul conflict. The "pharisee's" structure of soul conflict. The com-

plex of "white guilt". The complex of "Juda". The structure of the "materialistic" substitute of soul conflict. The "complex of Hessa!"

Biblical morphology of the solution of the soul conflict (the problem of solving the soul conflict. The "scape goat", the prodigal son, the tax collector, the paralytic in Capernaum, Zacchaeus).

The case of "patristic craftiness" as a healing drama. Guilt and aggressiveness relating with the ideal image of the person. Adolescence and religiousness. The communication of the Church with the contemporary world.

8. FOREIGN LANGUAGE T.H. 3

ENGLISH: Maria Makrantonaki-Farasa

FRENCH: Eleni Ginou

GERMAN: Nikolaos Anastassiou

ITALIAN: Athanassia Nikolaidou-Chatzivasileiadou

GREEK: School of Modern Greek Language of A.U.Th.

9. OPTIONAL COURSES T.H. 3, ECTS 3

From the course list of the spring semester for 3 credits.

SEMESTER V

1. [503Y] CHRISTIAN LITERATURE II A T.H. 2, ECTS 4

Lecturer Soutana Lambrou

The life, writings and teachings of the Fathers and ecclesiastical writers from 9th to 11th century. Literary and theological problems of this period.

2. [505Y] HISTORY OF DOGMAS T.H. 3, ECTS 4

Assistant Professor protopresbyter Chrestos Vlahavas-Filiotis

Historic-systematic presentation of the formulations of the Church doctrines on the basis of the decisions of the synods and other written monuments with particular reference to the writings of the Holy Fathers.

3. [508Y] CONTEMPORARY CHRISTIAN HERESIES T.H. 2, ECTS 3

Assistant Professor Vassilios Tsingos

Introduction about heresies. Historical-theological context of the emergence of modern Christian heresies. General principles of Protestantism, responsible of the development of these heresies. Teaching and refutation of these Christian heresies as Chiliasm, Adventists, Pentekostians, New-Pentekostians, Mormons, God's Children and some other "hyperdogmatic" groups activating in Greece, on the basis of tradition and life of the Orthodox Church.

4. [504Y] CHRISTIAN AND BYZANTINE ARCHAEOLOGY AND ART III T.H. 2, ECTS 4

Lecturer Angeliki Trivyadaki

Presuppositions of hermeneia and hermeneutical approach of the Byzantine art.

5. [506Y] HOMILETICS. THE HISTORY OF PREACHING T.H. 2, ECTS 4

Assistant Professor archimandrite Nikodemos Skrettas

Introduction to Homiletics. The history of Christian preaching. The ministering of preaching. Subjects and sources of preaching. Interpretation of patristic homiletic texts.

6. [507Y] HYMNOLOGY T.H. 2, ECTS 4

Assistant Professor Symeon Paschalidis

Presentation of the basic hymnographic terms (antiphones, hymns of the ascent, kathismata, idiomels (owntones), odes etc.) and the relative liturgical Church books. Examination of the origin and development of the early Church hymnography. The creation of the Kontakion and the Canon. Presentation of the main hymnographers and their work and theological analysis of the content of representative hymnographical texts.

The course is supported by the website www.lib.auth.gr-blackboard

7. [706Y] PASTORAL THEOLOGY WITH PRACTICE I T.H. 3, ECTS 4

Assistant Professor protopresbyter Athanassios Gikas

Introduction to the Pastoral Science. The Theology of Pastoral Science. The contemporary general frames and methods of the pastoral office. The personality of the pastor and his people. The sanctifying, teaching and administrative work of a pastor.

Training practice. The theologian Georgia Douramani from the Secondary Education assists on the practice.

8. OPTIONAL COURSES T.H. 3, ECTS 3

From the course list of the winter semester for 3 credits.

SEMESTER VI

1. [401Y] THEOLOGY OF THE OLD TESTAMENT T.H. 2, ECTS 3

Assistant Professor Athanassios Paparnakis

Systematic presentation and analysis of the basic theological ideas and topics of the Old Testament related to its theology, anthropology, chri-

stology, soteriology, ecclesiology, eschatology that constitute the content of its supernatural divine revelation.

The course is supported by the website www.lib.auth.gr-blackboard

2. [610Y] NEW TESTAMENT LANGUAGE AND HERMENEUTICS

T.H. 2, ECTS 3

Assistant Professor Kyriakoula Papademetriou

Consideration of language as a means of interpretation of the New Testament. Presentation and application of linguistic and literature theories of interpretation on the NT text. Theory and methodology of Hermeneutics. Presentation and practice of ancient and modern interpretative methods for the text of the New Testament.

3. [602Y] CHRISTIAN LITERATURE II B

T.H. 2, ECTS 4

Lecturer Sultana Lambrou

The life, writings, teaching and general activity of the Fathers and ecclesiastical writers during 12th to 15th c. and the literary and theological problems of the christian literature of this period.

Practical training in the use of the sources of Patrology, using the indexes and other sources.

4. [605Y] DOGMATICS OF THE ORTHODOX CATHOLIC CHURCH I

T.H. 2, ECTS 3

Assistant Professor Vassilios Tsingos

a) Introduction to the dogmatic theology of the Orthodox Catholic Church:

Content, methodology and a brief historical examination of the Orthodox Dogmatic theology. The meaning, the "sources" and the formation of the orthodox doctrines. Their print on theology and the life of the Church for the renovation and theosis of man in Christ. The organic and unbreakable connection of doctrine and morale, faith and life. The theological method of the Church Fathers. Introduction to the theological gnosiology.

b) "Precise Presentation" of the content of the Orthodox faith based on the monuments of faith and life of the Orthodox Catholic Church. The main doctrines – Theology- Trinitarian Theology, Cosmology and Anthropology are presented in a systematic manner.

5. [606Y] INTERPRETATION OF DOGMATIC AND SYMBOLIC TEXTS I

T.H. 2, ECTS 3

Professor Despo Ath. Lialiou

Systematic interpretation of the dogmatic and symbolic texts of the

Orthodox Church of the first three Ecumenical Councils, i.e. interpretation of the Creeds (symbols), the Exposition of the Reconciliations in 433 and the canons of dogmatic interest of the first three Ecumenical Councils.

6. [604Y] SYMBOLICS. INTERORTHODOX AND INTERCHRISTIAN RELATIONS. HISTORY OF THE ECUMENICAL MOVEMENT T.H. 2, ECTS 3

Assistant Professor protopresbyter Chrestos Vlahavas-Filiotis

Elements from the theology and life of heterodox Christians in relation and comparison to the Orthodox Dogma. Important elements of the interorthodox and interchristian relations and questions over the process of the "Ecumenical Movement". The aim of this course is to project the universality of the Orthodox Dogma in connection with questions raising from the denominational dialogues.

7. [611Y] LITURGICS-SOURCES OF DIVINE WORSHIP. RITUALISTICS

T.H. 2, ECTS 3

Assistant Professor archimandrite Nikodemos Skrettas

8. [607Y] HOMILETICS. THEORY OF WORSHIP

T.H. 2, ECTS 3

Assistant Professor archimandrite Nikodemos Skrettas

Forms of preaching. Aspects of Preaching. Writing and delivering a speech. Exercises on Homiletics.

9. [609Y] MISSIONARY WORK

T.H. 2, ECTS 2

Lecturer Konstantinos Kotsiopoulos

The need of Missionary work in our days. Its relation with other theological subjects. The meaning and aim of the Missionary work. The establishment and organisation of the Church. The missionary preaching of the Apostle Peter. The missionary preaching of the Apostle Paul. Missionary Travels. Cyril of Jerusalem, John Chrysostom, Cyril and Methodios, the example of missionaries . The qualifications of a missionary. Worship and Missionary work. The contribution of the monks and the laity in the missionary work of the Church. The missionary work of the Church in Alaska, Africa, Corea, Japan and Hong Kong.

10. OPTIONAL COURSES

T.H. 3, ECTS 3

From the course list of the spring semester for 3 credits.

SEMESTER VII

1. [501Y] NEW TESTAMENT THEOLOGY AND INTERPRETATION OF
JOHANNINE LITERATURE T.H. 2, ECTS 3

Professor Chrestos Oikonomou

Interpretation and theology of the Gospel according to John. General introduction to St. John's Literature (Gospel, Epistles, Revelation). Interpretation of the introduction and the miracles. Historical and theological approach on the basic topics of the Revelation. The seven sores, the symbolic terminology and numeration, the number 666 and the mark of the Antichrist.

2. [602Y] CHRISTIAN LITERATURE III T.H. 3, ECTS 3

Lecturer Anna Karamanidou

The life, writings, teaching and general activity of the Fathers and ecclesiastical writers from 16th c. until today. Literary and theological problems of the christian literature of this period.

Practical training in the use of the sources of Patrology, by using the Indexes and other sources.

3. [701Y] INTERPRETATION OF THE FATHERS T.H. 2, ECTS 2

Lecturer Sultana Lambrou

Interpretation, commentary and theological analysis of selected texts of the Church Fathers. Linguistic and literary analysis of patristic texts.

4. [703Y] LITURGICS. HISTORY & THEOLOGY OF WORSHIP T.H. 3, ECTS 4

Assistant Professor archimandrite Nikodemos Screttas

Introduction to Liturgics. Sources of Liturgics. Historical development of the Worship. Liturgical types of the East and the West. Practical training.

5. [702Y] CHRISTIAN ETHICS I T.H. 2, ECTS 3

Assistant Professor Miltiadis Vantsos

Christian Ethics is concerned about the spiritual life of man, his relation with God, the fellow man and the world. The created in the image of God man is asked to participate in his renovation in Christ and with the Holy Spirit to attain theosis. In this concept the meaning and the content of the ethics are investigated and foundational issues of moral and spiritual life are examined as well. Such issues are the participation in the Mysteries of the

Church, love, repentance, prayer, freedom and observance of God's commandments.

The course is supported by the website www.lib.auth.gr-blackboard

6. [705Y] SOURCES OF THE CANON LAW T.H. 1, ECTS 2

Professor Theodoros Yiangou

Analysis and presentation of Canon Sources of the Church, i.e. of the ancient canon and lawcanon collections, the monastic typica, confessor's books, collective canon works, the collection during the Turkish occupation etc.

7. [704Y] CANON LAW I T.H. 2, ECTS 3

Professor Theodoros Yiangou

Introduction to the science of Canon Law. Applications of the sources of Canon Law. Interpretative methods of the holy canons.

8. [707Y] GENERAL PAEDAGOGICS WITH PRACTICE. TRAINING PRACTICE T.H. 2, ECTS 4

Associate Professor Heraklis Rerakis

Paedagogics and education. The history of education. The relationship of paedagogics with other humanistic sciences and Theology. Education - Teaching Instruction, Learning. Educational goods. Environment and education. Paedagogical relationships. Adult psychology - Intellectual power. Christian paedagogics. Formation in Christ and the educational sciences. Orthodox ecclesiastical education. The Church fathers and the education of the youth.

Practical training of the students in schools of Secondary Education in Thessaloniki with the assistance of the theologians Yiolanda Siskou and Evangelos Pepes.

- 9-10. OPTIONAL COURSES T.H. 6, ECTS 6

From the course list of the winter semester for 6 credits.

SEMESTER VIII

1. [801Y] DOGMATICS OF THE ORTHODOX CATHOLIC CHURCH II T.H. 2, ECTS 4

Assistant Professor Vassilios Tsingos

"Precise presentation" of the content of the orthodox faith, based on the "monuments" of faith and life of the Orthodox Catholic Church. It is con-

tinued by what was taught in semester VI. The presentation of the most important doctrines especially that of the Divine Dispensation (Economy) is completed in a systematic manner. Christology (the Chalcedonian doctrine, consequences of the hypostatic union of the two natures of Christ, the two natural wills and the two natural energies of Christ). The redeeming task of Christ. The teaching about Church. The Holy Spirit and the life of the Church. The mysteries as means and manner of renovation of man. Ecclesiological Anthropology. Eschatological perspective and perfection of man.

2. [802Y] INTERPRETATION OF DOGMATIC AND SYMBOLIC TEXTS II
T.H. 2, ECTS 3

Professor Despo Ath. Lialiou T.H. 2, ECTS 3

Systematic interpretation of dogmatic and symbolic texts of the Orthodox Church of the 3rd, 4th, 5th, 6th and 7th Ecumenical Councils, i.e. interpretation of terms and canons of dogmatic interest.

3. [804Y] LITURGICS. BYZANTINE LITURGICAL TYPE T.H. 3, ECTS 4

Assistant Professor protopresbyter Konstantinos Karaisaridis

Introduction to the Byzantine liturgical type. The Divine Liturgy. Baptism, ordinations, repentance, holy unction, matrimony, blessing of the water, consecration of a church, funeral services. Practical training in Liturgies.

4. [803Y] CHRISTIAN ETHICS II T.H. 2, ECTS 3

Assistant Professor Miltiadis Vantsos

In the context of the relations of man with his fellow man and the nature, critical issues concerned with the spiritual and social life of man, such as the marriage, the upbringing of children, the work, the wealth, the poverty, the environmental problem, the concept of pain and death, and issues of bioethics as well, are examined and investigated on Christian ethics aspects.

The course is supported by the website www.lib.auth.gr-blackboard

5. [806Y] PASTORAL THEOLOGY WITH PRACTICE II T.H. 3, ECTS 4

Assistant Professor protopresbyter Athanassios Gikas

Practical training of the students with visits to parishes, philanthropic institutions of pastoral ministry and contact with any special case of pastoral activity.

With the assistance of the Theologian Georgia Douramani, from the Secondary Education.

6. [805Y] CANON LAW II T.H. 3, ECTS 3

Lecturer Georgios Gavardinas

The Church policy. The authority, administration and the life of the Church. The administrative institutions of the Ecumenical Patriarchate and the statutory legislation in Greece.

7. [807Y] SPECIAL TEACHING OF THE 'RELIGIOUS LESSON'
EUROPEAN PROGRAMME EPEAEK II T.H. 2, ECTS 3

Associate Professor Heraklis Rerakis

Teaching of the subject of religious education: attitude, aim, role, contents, programmes of studies, didactic principles, methods and teaching forms, teaching aids, books, performance evaluation. Theory and practice of teaching the lesson. Christian education in multicultural societies. Religious education in the European Union countries.

Practical training of the students in schools of Secondary Education in Thessaloniki. With the assistance of the Theologians Giolanta Siskou and Evangelos Pepes.

- 8-9. OPTIONAL COURSES T.H. 6, ECTS 6

From the course list of the spring semester for 6 credits.

COMPULSORY PRACTICAL TRAINING IN WORSHIP AND PREACHING

Appointees :

Assistant Professor archimandrite Nikodemos Skrettas

Assistant Professor protopresbyter Konstantinos Karaisaridis

Assistant Professor protopresbyter Spyridon Antoniou

A'. Performance of the liturgies of St. Chrysostom and St. Basil (with all their variations), of the Apostolic Orders, of James, of Mark, of Gregory, of the Byzantine and Jerusalem liturgy, of the liturgy of the Presanctified Gifts, Roman and Armenian liturgies.

Performance of services: Vespers, Matins, Vigils, Great and Small Compline, Hours, All night Vigil, Trithekti, Blessing of the Water, Holy Oil, Akathist, Great Canon.

B'. Preaching by students (of the last year of studies) of all kinds of sermon (lower sermon, upper sermon, preaching) on all subjects (Gospels, Apostles, Old Testament, Divine Liturgy etc.).

C'. Within the frame of training on Liturgics and Homiletics there are obligatory educational exercises in metropolitan sees and parishes of Greece for the study of their liturgical life.

The services are performed on Thursday (8-10 a.m.) and they are attended by all staff members and School students.

PRACTICAL TRAINING OF THE DEPARTMENT OF WORSHIP, ARCHAEOLOGY AND ART

Visits and conducted tours to churches-monuments, monasteries and archaeological sites are taken place in the context of the courses of Christian Archaeology and Art and of the courses of Hagiology and Heortology for the students' training.

STUDIO OF HAGIOGRAPHY

With the responsibility of the Department of Worship, Archaeology and Art open lessons of byzantine painting and mosaics are given.

COMPUTER LAB

Appointee: **Professor Despo Ath. Lialiou**

e-mail: lialiou@past.auth.gr

Clerk: **Joannes Angelis**

e-mail: iangelis@past.auth.gr

tel.: 2310-99.7289

Since the academic year 2004-2005 at the School of Pastoral and Social Theology a Computer Lab is operated for the students and the researchers of the School. The access to electronical sources and magazines is possible in the context of the research, and of the teaching as well. The results of these informative systems are seen in the organization of the programmes for research of the School and the contemporary educational methods.

BYZANTINE CHOIR OF THE FACULTY OF THEOLOGY, A.U.Th. «THE THREE HIERARCHS»

Teacher of the byzantine choir: **Assistant Professor protopresbyter Spyridon Antoniou.**

PROGRAMME OF POSTGRADUATE STUDIES (P. P. S.) ADMINISTRATION OF THE PROGRAMME OF THE POSTGRADUATE STUDIES (P. P. S.)

Members of the Administration of the P.P.S. is the General Assembly with specific composition, the Coordinating Committee and the Head of the Postgraduate Studies.

GENERAL ASSEMBLY WITH SPECIFIC COMPOSITION

President: the President of the School,
Professor Chrestos Oikonomou

Members: The members of the Teaching Staff of the School who have the responsibility for the postgraduate Studies.

Two representatives of the postgraduate students.

COORDINATING COMMITTEE

Head of the Postgraduate Studies: **Professor Despo Ath. Lialiou**

Two members of the Teaching Staff with postgraduate task from each Department :

From the Department of Holy Bible and Patristic Literature:

Assistant Professor **Athanasios Paparnakis**

Lecturer **Anna Karamanidou**

From the Department of History, Doctrine, Inter-orthodox and Inter-christian Relations :

Professor **Athanasios Karathanassis**

Assistant Professor **Vassilios Tsingos**

From the Department of Worship, Archaeology and Art :

Assistant Professor **Symeon Paschalidis**

Assistant Professor archimandrite **Nikodemos Skrettas-Plexidas**

From the Department of Law, Organization, Life and Ministry of the Church:

Professor **Theodoros Yiangou**

Associate Professor **Heraklis Rerakis**

THE SECRETARIAT OF THE P. P. S.

The Secretariat of the School of Pastoral and Social Theology is responsible for the administrative support of the P.P.S.

**POSTGRADUATE COURSES
FOR THE ACADEMIC YEAR 2008-2009**

A. DEPARTMENT OF HOLY BIBLE AND PATRISTIC LITERATURE

a) SPECIALIZATION IN HOLY BIBLE

1. OLD TESTAMENT (OT)

I. Semester	T.H.	ECTS
OT1. Introductory Themes in the Old Testament <i>Ath. Paparnakis, assistant professor</i>	3	6
II. Semester		
OT2. Themes of History and Archaeology of the Old Testament <i>Ath. Paparnakis, assistant professor</i>	3	6
III. Semester		
OT6. The Old testament in the New Testament and the Church Fathers <i>Ath. Paparnakis, assistant professor</i>	3	6

2. NEW TESTAMENT (NT)

I. Semester	T.H.	ECTS
NT8. Themes of interpretation of the Gospels and the Book of Acts <i>Chr. Oikonomou, professor</i>	3	6
NT4. Themes of the language of the New Testament <i>Kyr. Papademetriou, assistant professor</i>	3	6
II. Semester		
NT11. Themes of Theology of the New Testament <i>Chr. Oikonomou, professor</i>	3	6
NT12. Themes of Hermeneutics of the New Testament <i>Kyr. Papademetriou, assistant professor</i>	3	6
III. Semester		
NT15. New Testament and civilization <i>Chr. Oikonomou, professor</i>	3	6
NT7. Scrolls and inscriptions in the Hellenistic era <i>Kyr. Papademetriou, assistant professor</i>	3	6

b) SPECIALIZATION OF PATRISTIC LITERATURE (PL)

I. Semester	T.H.	ECTS
PL2. Specialized themes from the Literature of the Apostolic Fathers and apologetes. <i>Soultana Lambrou, lecturer</i>	3	6
PL1. Introduction to the Christian Literature <i>Anna Karamanidou, lecturer</i>	3	6
II. Semester		
PL14. Basic specifications of the Patristic Theology <i>S. Lambrou, lecturer</i>	3	6
PL11. The Patristic Studies in the West after the Renaissance <i>Anna Karamanidou, lecturer</i>	3	6
III. Semester		
PL2. Themes of Ecclesiastical Literature and Patristic Theology from 9 th to 15 th c. <i>Soultana Lambrou, lecturer</i>	3	6
PL1. Themes of Ecclesiastical Literature and Patristic Theology during the Turkish occupation <i>Anna Karamanidou, lecturer</i>	3	6

c) SPECIALIZATION IN THE SCIENCE OF RELIGION (SR)

I. Semester	T.H.	ECTS
SR1. Introductory themes in the Science of Religion <i>Ap. Kralidis, lecturer</i>	3	6
SR11. Specialized themes in the Science of Religion <i>Ap. Kralidis, lecturer</i>	3	6
II. Semester		
SR2. History of religions <i>Ap. Kralidis, lecturer</i>	3	6
SR3. Christianity and religions. Aspects of the Holy Bible and the Church Fathers <i>Ap. Kralidis, lecturer</i>	3	6
III. Semester		
SR4. Ancient Greek Religion <i>Ap. Kralidis, lecturer</i>	3	6
SR9. Islam and contemporary ideological movements <i>Ap. Kralidis, lecturer</i>	3	6

B. DEPARTMENT OF CHURCH HISTORY AND DOCTRINAL THEOLOGY

a) SPECIALIZATION IN CHURCH HISTORY (CH)

I. Semester

CH13. Specialized themes of Orthodoxy in Southeastern Europe A' 3 6

Mich. Tritos, associate professor

CH9. Historical landmarks of the local Orthodox churches (Ecumenical Patriarchate, Patriarchates of the East, new Patriarchates, autocephalous Churches, self-reliant Archdioceses and Bishoprics) A' 3 6

Kon. Chrestou, associate professor

CH1. Themes of Introduction in the Church History A' 3 6

V. Koukoussas, assistant professor

II. Semester

CH14. Specialized themes of Orthodoxy in the Southeastern Europe B'6 3 6

Mich. Tritos, associate professor

CH10. Historical landmarks of the local Orthodox churches (Ecumenical Patriarchate, Patriarchates of the East, new Patriarchates, autocephalous Churches, self-reliant Archdioceses and Bishoprics) B' 3 6

Kon. Chrestou, associate professor

CH11. Historical landmarks of the local orthodox churches (Ecumenical Patriarchate, Patriarchates of the East, new Patriarchates, autocephalous Churches, self-reliant Archdioceses and Bishoprics) C' 3 6

Kon. Chrestou, associate professor

CH2. Themes of Introduction in the Church History B' 3 6

V. Koukoussas, assistant professor

III. Semester

CH15. Specialized themes of Orthodoxy in the South-eastern Europe C' 3 6

Mich. Tritos, associate professor

CH11. Historical landmarks of the local orthodox churches (Ecumenical Patriarchate, Patriarchates of the East, new Patriarchates, autocephalous Churches, self-reliant Archdioceses and Bishoprics) C' 3 6

Kon. Chrestou, associate professor

T.H. ECTS

CH3. Themes of Introduction in the Church History C' 3 6

V. Koukoussas, assistant professor

CH4. Themes of Introduction in the Church History D' 3 6

V. Koukoussas, assistant professor

b) SPECIALIZATION OF HELLENISM AND ORTHODOXY (HO)

I. Semester

HO1. Orthodoxy – Race- Education- Culture A': Books manuscripts during the Turkish occupation 3 6

Ath. Karathanassis, professor

HO7. Themes of orthodox spirituality A' 3 6

Despo Lialiou, professor

HO8. Themes of orthodox spirituality B' 3 6

Despo Lialiou, professor

HO11. Themes of the History of the Byzantine spiritual life A' 3 6

Kon. Chrestou, associate professor

II. Semester

HO2. Orthodoxy- Race – Education- Culture B': The folk book and the religious reading 3 6

Ath. Karathanassis, professor

HO9. Themes of orthodox spirituality C' 3 6

Despo Lialiou, professor

HO12. Themes of the History of the Byzantine spiritual life B' 3 6

Kon. Chrestou, associate professor

III. Semester

HO3. History of the New Hellenism- History of Thessaloniki (1430-1821) 3 6

Ath. Karathanassis, professor

HO10. Themes of orthodox spirituality D' 3 6

Despo Lialiou, professor

HO13. Themes of the History of the Byzantine spiritual life C' 3 6

Kon. Chrestou, associate professor

HO14. Themes of the History of the Byzantine spiritual life D' 3 6

Kon. Chrestou, associate professor

c) **SPECIALIZATION IN DOCTRINAL AND SYMBOLICAL THEOLOGY (DT)**

	T.H.	ECTS
I. Semester		
DT1. Themes of interpretation of the doctrinal and symbolical texts in the Orthodox Church A'	3	6
<i>Despo Lialiou, professor</i>		
DT5. Specialized themes in Dogmatics of the Orthodox Catholic Church A'	3	6
<i>V. Tsingos, assistant professor</i>		
DT9. Themes of Christian Dogmatics (Symbolic, Inter-orthodox and Inter-Christian relations, History of the ecumenical movement) A'	3	6
<i>Prot. Chr. Vlahavas-Filiotis, assistant professor</i>		
DT17. History of Doctrines A'	3	6
<i>Prot. Chr. Vlahavas-Filiotis, assistant professor</i>		
II. Semester		
DT2. Themes of interpretation of the doctrinal and symbolical texts in the Orthodox Church B'	3	6
<i>Despo Lialiou, professor</i>		
DT3. Themes of interpretation of the doctrinal and symbolical texts in the Orthodox Church C'	3	6
<i>Despo Lialiou, professor</i>		
DT14. The philosophy of the Hellenistic era	3	6
<i>Despo Lialiou, professor</i>		
DT6. Specialized themes in Dogmatics of the Orthodox Catholic Church B'	3	6
<i>V. Tsingos, assistant professor</i>		
DT10. Themes of Christian Dogmatics (Symbolic, Inter-orthodox and Inter-Christian relations, History of the ecumenical movement) B'	3	6
<i>Prot. Chr. Vlahavas-Filiotis, assistant professor</i>		
DT18. History of Doctrines B'	3	6
<i>Prot. Chr. Vlahavas-Filiotis, assistant professor</i>		
DT19. History of Doctrines C'	3	6
<i>Prot. Chr. Vlahavas-Filiotis, assistant professor</i>		
III. Semester		
DT4. Themes of interpretation of the doctrinal and symbolical texts in the Orthodox Church D'	3	6
<i>Despo Lialiou, professor</i>		

DT7. Specialized themes in Dogmatics of the Orthodox Catholic Church C'	3	6
<i>V. Tsingos, assistant professor</i>		
DT8. Specialized themes in Dogmatics of the Orthodox Catholic Church D'	3	6
<i>V. Tsingos, assistant professor</i>		
DT11. Themes of Christian Dogmatics (Symbolic, Inter-orthodox and Inter-Christian relations, History of the ecumenical movement) C'	3	6
<i>Prot. Chr. Vlahavas-Filiotis, assistant professor</i>		
DT12. Themes of Christian Dogmatics (Symbolic, Inter-orthodox and Inter-Christian relations, History of ecumenical movement) D'	3	6
<i>Prot. Chr. Vlahavas-Filiotis, assistant professor</i>		
DT20. History of Doctrines D'	3	6
<i>Prot. Chr. Vlahavas-Filiotis, assistant professor</i>		

C. DEPARTMENT OF LITURGICS, CHRISTIAN ARCHAEOLOGY AND ART

a) **SPECIALIZATION IN LITURGICS (LT)**

	T.H.	ECTS
I. Semester		
LT2. Themes of interpretation of the Divine Liturgy	3	6
<i>Prot. Kon. Karaissaridis, assistant professor</i>		
LT5. The mysteries of the Orthodox Church	3	6
<i>Arch. Nikod. Skrettas, assistant professor</i>		
LT9. Homiletics A'	3	6
<i>Arch. Nikod. Skrettas, assistant professor</i>		
II. Semester		
LT1. Church, utensils, vestments	3	6
<i>Prot. Kon. Karaissaridis, assistant professor</i>		
LT6. Hermeneia and theology of liturgical benedictions and hymns	3	6
<i>Arch. Nikod. Skrettas, assistant professor</i>		
LT10. Homiletics B'	3	6
<i>Arch. Nikod. Skrettas, assistant professor</i>		
III. Semester		
LT7. Contemporary liturgical issues	3	6
<i>Prot. Kon. Karaissaridis, assistant professor</i>		

	T.H.	ECTS
LT8. Liturgical Rites and Euchologia <i>Arch. Nikod. Skrettas, assistant professor</i>	3	6
b) SPECIALIZATION IN CHRISTIAN ARCHAEOLOGY AND ART (AT)		
I. Semester		
AT2. Iconography of Theotokos <i>Ang. Trivyadaki, lecturer</i>	3	6
II. Semester		
AT3. Iconographic cycles of saints <i>Ang. Trivyadaki, lecturer</i>	3	6
III. Semester		
AT6. Architecture of the Byzantine Churches (early Byzantine, middle Byzantine, post-Byzantine era) <i>Ang. Trivyadaki, lecturer</i>	3	6
c) SPECIALIZATION IN HAGIOLOGY (HG)		
I. Semester		
HG1. Martyrdoms and martyrological collections <i>Sym. Paschalidis, assistant professor</i>	3	6
II. Semester		
HG3. Hagiological sources of the middle Byzantine and <i>Prot. Spyr. Antoniou, assistant professor</i>		
II. Semester		
BM2. Themes of Byzantine and post Byzantine Musicology and the Art of Chanting <i>Prot. Spyr. Antoniou, assistant professor</i>	3	6
III. Semester		
BM3. Byzantine and post Byzantine melody makers <i>Prot. Spyr. Antoniou, assistant professor</i>	3	6
BM4. Themes of Aesthetic in Byzantine Music and Paleography of the Chanting Art <i>Prot. Spyr. Antoniou, assistant professor</i>	3	6

D. DEPARTMENT OF LAW, ORGANIZATION, LIFE AND MINISTRY OF THE CHURCH

a) SPECIALIZATION IN CANON LAW-PASTORAL-MISSIONARY

1. CANON LAW (CL)

	T.H.	ECTS
I. Semester		
CL1. Interpretation of holy canons <i>Theod. Yiangou, professor</i>	3	6
CL5. Canon Law A' <i>Geor. Gavardinas, lecturer</i>	3	6
II. Semester		
CL2. Monastic Rites and monastic canons <i>Theod. Yiangou, professor</i>	3	6
CL4. Sources of Canon Law and Liturgics <i>Theod. Yiangou, professor</i>	3	6
CL6. Canon Law B' <i>Geor. Gavardinas, lecturer</i>	3	6
III. Semester		
CL3. Sources of Canon Law <i>Theod. Yiangou, professor</i>	3	6
CL7. Canon Law C' <i>Geor. Gavardinas, lecturer</i>	3	6
CL8. Canon Law D' <i>Geor. Gavardinas, lecturer</i>	3	6

2. PASTORAL (PT)

I. Semester		
PT1. Rules and methods of the pastoral task A' <i>Prot. Ath. Gikas, assistant professor</i>	3	6
II. Semester		
PT2. Rules and methods of the pastoral task B' <i>Prot. Ath. Gikas, assistant professor</i>	3	6
III. Semester		
PT3. Interpretation of pastoral texts A' <i>Prot. Ath. Gikas, assistant professor</i>	3	6

3. **MISSIONARY (MI)****III. Semester**

MI1. Christian Orthodox Missionary	3	6
<i>Kon. Kotsiopoulos, lecturer</i>		

b) **SPECIALIZATION IN PAEDAGOGICS – PASTORAL PSYCHOLOGY**1. **PAEDAGOGICS (PA)****I. Semester**

PA2. Themes of Specialized Paedagogics : The European dimension of the Christian orthodox education	3	6
<i>Her. Rerakis, associate professor</i>		

II. Semester

PA3. Education and culture	3	6
<i>Her. Rerakis, associate professor</i>		

III. Semester

PA 4. Themes of Christian education: Socialization of the child and the Christian orthodox education	3	6
<i>Her. Rerakis, associate professor</i>		

2. **PASTORAL PSYCHOLOGY (PS)****I. Semester**

PS3. Specialized themes of Pastoral Psychology A': Marriage and family	3	6
<i>Prot. Ath. Gikas, assistant professor</i>		

II. Semester

PS4. Specialized themes of Pastoral Psychology B': Pastoral Psychology and Psychology of Depth	3	6
<i>Prot. Ath. Gikas, assistant professor</i>		

c) **SPECIALIZATION IN CHRISTIAN ETHICS – SOCIOLOGY**1. **CHRISTIAN ETHICS (CE)****I. Semester**

CE1. Themes of Christian Ethics A': Patristic texts of Christian Ethics	3	6
<i>Mil. Vantsos, assistant professor</i>		

II. Semester

CH3. Themes of Bio-ethics A': Moral consideration of the supporting procreation	3	6
<i>Mil. Vantsos, assistant professor</i>		

III Semester

CH4. Themes of Christian Ethics B': Contemporary moral preoccupations	3	6
<i>Mil. Vantsos, assistant professor</i>		

2. **SOCIOLOGY (SO)****I Semester**

SO1. Themes of General Sociology A': Religious and political freedom	3	6
<i>Kon. Kotsiopoulos, lecturer</i>		

II Semester

SO3. Themes of Sociology of Christianity A': Christianity and welfare state	3	6
<i>Kon. Kotsiopoulos, lecturer</i>		

III. Semester

SO4. Themes of Sociology of Christianity B': Sociology of the Ecumenical movement	3	6
<i>Kon. Kotsiopoulos, lecturer</i>		

**SCIENTIFIC PAPER / DISSERTATION
(for all the Departments) :**

12 ECTS

ΙΣΤ. ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

Πρύτανης Α.Π.Θ.	99.6701-2
Γραμματεία Πρυτανείας	99.6703-4
Αντιπρυτάνεις	99.6711, 99.6712
Κοσμήτορας Θεολ. Σχολής	99.6699
Γραμματεία Κοσμητείας	99.6698
	99.6692 (fax)
Πρόεδρος Τμ. Ποιμαντικής & Κοιν. Θεολογίας	99.6939
Γραμματεία Τμήματος	99.6681- 84
	99.6689 (fax)
Προϊσταμένη Γραμματείας Τμήματος	99.6680
Αίθουσα Συνεδριάσεων	99.6696
Νησίδα Η/Υ Τμ. Ποιμαντικής & Κοιν. Θεολογίας	99.7289
Βιβλιοθήκη Θεολογικής Σχολής	99.6690, 99.6691
	99.6694(& fax)
Κεντρική Βιβλιοθήκη	99.5323
Θυρωρείο Θεολογικής Σχολής	99.6999
Πανεπ. Φοιτ. Λέσχη	99.2671
Κυλικείο Θεολ. Σχολής	99.6995
Σύλλογος φοιτητών Θεολογικής Σχολής	99.7110

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΗΛΕΦΩΝΩΝ & ΤΗΛΕΟΜΟΙΟΤΥΠΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

	Γραφείου	Οικίας
Αγγέλης Ιωάννης	99.7289	2310823734
Αγγελοπούλου Αναστασία (υπάλλ. Τομ.)	99.6685	
Αναστασίου Νικόλαος (διδ. Γερμανικών)	99.7012	
π. Σπυρίδων Αντωνίου (επ. καθηγητής)	99.9618	2392091286 —
Βάντσος Μιλτιάδης (επ. καθηγητής)	99.7163	2392025960
Βαφειάδου Ευτέρπη (υπάλλ. Γραμμ.)	99.6683	2310949566
Γιάγκου Θεόδωρος (καθηγητής)	99.6675	2392032235

	Γραφείου	Οικίας
Γκαβαρδίνας Γεώργιος (λέκτορας)	99.6648	2421072097
Γκίνου Ελένη (διδ. Γαλλικών)		κιν. 6977313047
π. Αθανάσιος Γκίκας (επ. καθηγητής)	99.6676 (& fax)	
Γραμματεία Τομέα Δικαίου κ.λπ.	99.6648	
Καραθανάσης Αθανάσιος (καθηγητής)	99.6667	2392062928
	99.6687 (fax)	
π. Κων/νος Καραϊσαρίδης (επ. καθηγητής)	99.7090	2310833382
Καραμανίδου Άννα (λέκτορας)	99.6945	2310768947
	99.6663 (fax)	
Κουκουσάς Βασίλειος (επ. καθηγητής)	99.7482	2310674594
Κουκουσιάρα Όλγα (υπ. γρ. Κοσμητείας)	99.6698	2310624569
Κραλίδης Απόστολος (λέκτορας)	99.7020	2310209435
Κυρατζή Έφη (υπάλλ. Γραμμ.)	99.6682	
Κωτσιόπουλος Κωνσταντίνος (λέκτορας)	99.6515	2310466032
Λαζάρου-Καρατσιβίδου Φωτ. (υπαλ. Τομ.)	99.6677 (& fax)	2310555186
Λάμπρου Σουλτάνα (λέκτορας)	99.6943	2310224436
	99.6663 (fax)	
Λιάλιου Δέσπω (καθηγήτρια)	99.6673	2310449663
	99.6955 (& fax)	
Λουπεγίδου Όλγα (υπάλλ. Τομ.)	99.6693	
	99.7415 (fax)	
Λυσικάτος Δημήτριος (διδ. Αγγλικών)	99.6979	
	99.6633	
Μακραντωνάκη Μαρία (διδ. Αγγλικών)	99.6979	
	99.6937 (fax)	
Μπραγιώτου Αικατερίνη (ΕΤΕΠ, Βιβλιοθ.)	99.6694	
	99.6691 (& fax)	
Νικολαΐδου-Χ΄Βασιλειάδου Αθανασία (διδ. Ιταλικών)	99.6633	
Οικονόμου Χρήστος (καθηγητής)	99.6939	2310445304
	99.4302 (fax)	
Παπαδημητρίου Κυριακούλα (επ. καθηγήτρια)	99.6679 (& fax)	
Παπαρνάκης Αθανάσιος (επ. καθηγητής)	99.7119	2310676684
Πασχαλίδης Συμεών (επ. καθηγητής)	99.6964	2310613547
Πλακιά Λίτσα (υπάλλ. Γραμμ.)	99.6684	

	Γραφείου	Οικίας
Περάκης Ηρακλής (αν. καθηγητής)	99.7113 (& fax)	2310211099
Σαμουηλίδου Δέσποινα (κλητήρας)	99.6689 (& fax)	
π. Νικόδ. Σκρέττας-Πλεξίδης (επ. καθηγητής)	99.7078	2393061262
Σουκαρά Αλεξία	99.6681	
Τριανταφυλλίδου-Οικονόμου	99.6698	2310300574
Μαρία (γραμμ. Κοσμητείας)		
Τριβυζαδάκη Αγγελική (λέκτορας)	99.1383	2310317709
Τρίτος Μιχαήλ (αναπλ. καθηγητής)	99.6920	2310325017
Τσίγκος Βασίλειος (επ. καθηγητής)	99.6962	2310822009
	99.8772 (fax)	
π. Χρήστος Βλαχάβας-Φιλιώτης (επ. καθ.)	99.1332	2310960359
Φωτιάδου Αναστασία (προϊσταμ. Γραμμ.)	99.6680	
Χρήστου Κωνσταντίνος (αν. καθηγητής)	99.6656	2310425853

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Αγγέλης Ιωάννης	iangelis@past.auth.gr
π. Σπυρίδων Αντωνίου (επ. καθηγητής)	santonio@past.auth.gr
Βάντσος Μιλτιάδης (επ. καθηγητής)	mvantsos@past.auth.gr
Βαφειάδου Ευτέρπη (υπάλλ. Γραμμ.)	evafeia@past.auth.gr
π. Αθανάσιος Γκίκας (επικ. καθηγητής)	agikas@past.auth.gr
Καραθανάσης Αθανάσιος (καθηγητής)	karath@past.auth.gr
Καραμανίδου Άννα (λέκτορας)	annakarm@past.auth.gr
π. Κων. Καραϊσαρίδης (επ. καθηγητής)	konstantkaraisaridis@yahoo.gr
Κουκουσάς Βασίλειος (επ. καθηγητής)	vkukusas@past.auth.gr
Κραλίδης Απόστολος (λέκτορας)	akralid@past.auth.gr
Κυρατζή Ευφημία (υπάλλ. Γραμμ.)	ekyratz@past.auth.gr
Λαζάρου-Καρατσιβίδου Φωτεινή (Γρ. Τομ.)	laza@past.auth.gr
Λάμπρου Σουλτάνα (λέκτορας)	slabrou@past.auth.gr
Λιάλιου Δέσπω (καθηγήτρια)	Lialiou@past.auth.gr
Λουπεγίδου Όλγα (υπάλλ. Γραμμ. Τομ.)	olyb@theo.auth.gr
Μακραντωνάκη Μαρία (διδ. Αγγλικών)	mmakrant@lance.auth.gr

Οικονόμου Χρήστος (καθηγητής)	ikonomou@past.auth.gr
Παπαδημητρίου Κυριακούλα (επ. καθηγήτρια)	kyp@past.auth.gr
Παπαρνάκης Αθανάσιος (επ. καθηγητής)	apaparna@past.auth.gr
Πασχαλίδης Συμεών (επ. καθηγητής)	spaschal@theo.auth.gr
Πλακιά Λίτσα (υπάλλ. Γραμμ.)	plakia@past.auth.gr
Περάκης Ηρακλής (αν. καθηγητής)	irerakis@past.auth.gr
Σουκαρά Αλεξία (υπάλλ. Γραμμ.)	alexias@past.auth.gr
Τριβυζαδάκη Αγγελική (λέκτορας)	atrivyza@past.auth.gr
Τσίγκος Βασίλειος (επ. καθηγητής)	vtsigkos@past.auth.gr
π. Χρήστος Βλαχάβας-Φιλιώτης (επ. καθηγητής)	filiotis@past.auth.gr
Χρήστου Κωνσταντίνος (αν. καθηγητής)	konchris@theo.auth.gr
Ιστοσελίδα Α.Π.Θ.	www.auth.gr
Ιστοσελίδα Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας Α.Π.Θ.	www.past.auth.gr

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Α'. Διοίκηση του Πανεπιστημίου	3
Β'. Η Θεολογική Σχολή	3
Διοίκηση της Θεολογικής Σχολής	4
Γ'. Το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας	5
Διοίκηση του Τμήματος	5
Δ'. Οι Τομείς του Τμήματος	6
Ε'. Το προσωπικό των Τομέων	7
ΣΤ'. Ομότιμοι - συνταξιοδοτηθέντες καθηγητές	9
Ζ'. ΕΕΔΙΠ Ι - Διδάσκοντες Ξένων Γλωσσών	10
Η'. Η Γραμματεία	10
Θ'. Οι φοιτητές του Τμήματος	10
Ι'. Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών	11
1. Πρόγραμμα υποχρεωτικών μαθημάτων	13
2. Πρόγραμμα επιλεγόμενων μαθημάτων	16
3. Οδηγίες για την εφαρμογή του Προγράμματος	31
ΙΑ'. Ενδεικτικό πρόγραμμα μαθημάτων κατά εξάμηνο	37
ΙΒ'. Ισχύουσα νομοθεσία για τις προπτυχιακές σπουδές	71
Πρόγραμμα σπουδών	71
Κανονισμός σπουδών	72
Μαθήματα-εξετάσεις	73
ΙΓ'. Ισχύον πανεπιστημιακό ημερολόγιο - αργίες	77
ΙΔ'. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών	79
1. Υπουργική Απόφαση για το Π.Μ.Σ.	81
2. Εσωτερικός Κανονισμός του Π.Μ.Σ.	95
3. Θεσμικό Πλαίσιο για τις Μ.Σ.	110
4. Διοίκηση του Π.Μ.Σ.	130
5. Μεταπτυχιακά μαθήματα	131
ΙΕ'. PROGRAMME OF STUDIES	143
ΙΣΤ'. Τηλεφωνικός κατάλογος	188
Κατάλογος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου	190